

**MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN**

Ulica heroja Staneta 1, 2000 MARIBOR

Številka: 51100-10/2010

Datum: 01.06.2011

**MESTNI SVET MESTNE
OBČINE MARIBOR**

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA MESTNE
OBČINE MARIBOR**

**NASLOV GRADIVA: »Strateško razvojni dokument s področja razvoja Mestne občine
Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih praks iz Gradca - projekt
VIS Maribor«**

GRADIVO
PRIPRAVILA:

Služba za razvojne projekte in investicije – projektna pisarna v
sodelovanju s podjetjem dr. Ferk&Partner d.o.o. in MRA p.o.

GRADIVO
PREDLAGA:

Franc KANGLER, župan Mestne občine Maribor

POROČEVALEC:

mag. Monika Kirbiš, vodja Službe za razvojne projekte in
investicije – projektne pisarne
mag. Božidar Pučnik, direktor Mariborske razvojne agencije
mag. Bojan Mažgon in dr. Vito Bobek, Dr. Ferk&Partner d.o.o.

PREDLOG SKLEPA:

**Mestni svet Mestne občine Maribor potrdi »Strateško razvojni dokument s področja
razvoja Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih
praks iz Gradca - projekt VIS Maribor«**

**ŽUPAN
MESTNE OBČINE MARIBOR
Franc KANGLER**

Priloga:

- celoten dokument
- predstavitev v ppt. obliki

Številka: 51100-10/2010

Datum: 01.06.2011

»Strateško razvojni dokument s področja razvoja Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih praks iz Gradca - projekt VIS Maribor«

Obrazložitev za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Maribor

1. Namen dokumenta

Priprava Strategije razvoja mesta¹ (v nadaljevanju Strategije) je bila predvidena v okviru evropskega projekta »City network Graz-Maribor« in zato upošteva dobre prakse iz sosednje Avstrije kot tudi nekaterih drugih evropskih držav. S Strategijo smo želeli dobiti odgovore na naslednja vprašanja:

- Kdo so pomembni subjekti za razvoj občine?
- Kakšno je stanje na različnih področjih (gospodarske dejavnosti, družbene dejavnosti, okolje in prostor...)?
- Katere so razvojne priložnosti in kakšni so razvojni primanjkljaji?
- Kakšni so cilji in prednostne naloge razvoja občine?
- S kakšnimi ukrepi se lahko dosežejo cilji?
- Kateri projekti vodijo do zastavljenih ciljev?

Prav zaradi tega je ta dokument izjemnega pomena še posebej za Službo za razvojne projekte in investicije – projektno pisarno, saj ji bo služil kot orodje za pripravo ustreznih projektov v prihodnje.

Poleg tega so učinki raziskave pomembni z več vidikov :

- a) participacija prebivalcev (stalna analiza zadovoljstva prebivalcev, ki je vključena v kazalnike uspešnosti občine);
- b) primerljiva analiza kvalitete bivanja in konkurenčne sposobnosti mesta Maribor z mestom Graz in še drugimi mesti v 7 državah EU, ki imajo status drugega največjega mesta v svoji državi;
- c) v dokumentu so opredeljeni merljivi cilji in kazalniki uresničevanja strategije razvoja, kot orodje upravljanja in spremljanja, ki so sposobni na odzivanje na spremembe oz. nova spoznanja in dejstva (dokument bo omogočal stalno prilagajanje trenutnim razmeram);
- d) dokument predstavlja prispevek k aktualnim dogajanjem v EU, kjer si prizadevajo za večjo participacijo prebivalcev pri razvoju lokalnih skupnosti.

2. Metodologija pri pripravi dokumenta

Predlog dokumenta je oblikovan na osnovi obsežne analize, tako občanov Mestne občine Maribor, občanov sosednjih občin ter občanov podobnih občin po velikosti in številu prebivalcev v Sloveniji.

Metodološko je bil strateški dokument izdelan v naslednjih korakih:

1. izvedba terenske ankete o zadovoljstvu prebivalcev občine Maribor na vzorcu 1009 naključno izbranih udeležencev;
2. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Maribor v sosednjih občinah na vzorcu 334 naključno izbranih udeležencev;
3. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Maribor v Sloveniji na vzorcu 282 naključno izbranih udeležencev;

¹ Polni naslov dokumenta: »Strateško razvojni dokument s področja razvoja Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih praks iz Gradca – projekt VIS Maribor«.

4. izvedba strukturiranega vprašalnika (40 poglobljenih vprašanj s podvprašanji) pri 257 posameznikih, ki so vpeti v razvoj občine oz. nadpovprečno sodelujejo pri aktivnostih v občini;
5. analiza obstoječih statističnih kazalnikov in drugih podatkov za občino Maribor in izbrane slovenske občine;
6. izvedba delavnic o predlagani viziji, ciljih in potrebnih ukrepih z vodstvom občine in občinsko upravo.

Skupaj je svoje mnenje izrazilo 1.882 udeležencev delavnic oz. anket. Obdelanih je bilo 67.842 informacij.

Finančna analiza prihodkov in odhodkov občine vključuje naslednje kategorije:

1. Analiza prihodkov občine od leta 2000 - 2008
2. Analiza odhodkov občine 2000 - 2008

Vsi podatki so preračunani kot odhodki na prebivalca, zaradi ustrezne primerjave z 10 mestnimi občinami in povprečjem v Republiki Sloveniji.

V projektu so pri kreiranju predlaganih ukrepov in ciljev sodelovali tudi strokovni sodelavci občine in nevladne organizacije, za katere so ukrepi sprejemljivi. Primere dobrih praks, ki se uspešno izvajajo v drugih mestih in tujini, bomo smiselno priredili in uporabili tudi v Mariboru.

3. Povzetek gradiva

Strategija predstavlja prispevek k aktualnim dogajanjem v Evropski uniji, kjer si prizadevajo za večjo prisotnost civilne družbe pri odločanju in razvoju lokalnih skupnosti. Njen osnovni cilj je, da na podlagi analitičnega pristopa ob angažmaju lokalnega prebivalstva doseže konsenz o viziji razvoja lokalne skupnosti, ki temelji na vrednotah ljudi. Na ta način želimo doseči čim višjo stopnjo soglasja prebivalcev o temeljni razvojni viziji in strateških usmeritvah in s tem okrepiti zavezo znotraj občine za uresničevanje strategije.

Strategijo sestavlja pet poglavij:

- 1. Analiza stanja:**
 - 1.1. finančna analiza in primerjava
 - 1.2. analiza mnenj občanov
 - 1.3. ocenitev konkurenčnosti
 - 1.4. SWOT analiza
 - 1.5. benchmarking (primerjava: Graz in izbrana mesta v EU)
- 2. Vrednote in vizija**
- 3. Ključni cilji in zasnova operativnih programov**
- 4. Usklajenost s politikami EU in RS**
- 5. Vpeljava kazalnikov za spremljanje**

Analiza stanja

V finančni analizi je opravljena primerjava prihodkov in odhodkov slovenskih mest v obdobju 2000 do 2008 na osnovi javno dostopnih podatkov. Pri tem je uporabljena metoda preračuna na prebivalca, ki zagotavlja večjo transparentnost.

V projektu, ki se je pričel v mesecu decembru 2009, je sodelovalo 1266 prebivalcev MOM, 334 občanov sosednjih občin, 282 prebivalcev drugih krajev v RS, strokovne službe MO Maribor in nekatere nevladne organizacije. V analitičnem delu je bilo obdelanih 67.842 informacij, ki so bile izražene v obliki ocen, mnenj in predlogov. Uporaba analize stanja je razvidna v poglavjih 2, 3 in 5.

V skladu z zasnovo projekta je v analizo vključena tudi primerjava z mestom Graz v smislu strateškega upravljanja mesta, ki ji je dodana še benchmarking analiza z nekaterimi

evropskimi mesti, ki so druga največja mesta v svoji državi. Ob upoštevanju dejstva, da postajajo prav mesta generator gospodarskega napredka in vir rasti nacionalnega gospodarstva, se poraja potreba po prepoznavanju stopnje razvoja in pregledu nad rangiranjem in umeščenostjo razvojne stopnje mesta oz. prepoznavanje stopnje kategorizacije, od katere je odvisna priprava ustreznih strateških in razvojnih smernic mesta in urbane regije.

Vrednote in vizija

Post-moderne vrednote nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev so skoraj identične, tudi prioriteta je zelo podobna, zato jih je bilo možno upoštevati v viziji mesta, kjer prebivalci poudarjajo usmeritev v turizem, kulturo in šport, strokovna javnost pa dodaja inovativno gospodarstvo in logistiko. Učinkovitejšo povezanost znotraj občine naj bi zagotavljal koncept »prijaznosti družini«, ki bi ga veljalo v bodoče razvijati na svojstven način.

Ključni cilji z zasnovo operativnih programov

Načrtovati za prihodnost pomeni, da se sedanje vire uporabi na učinkovit način. Uspešen »strateško ekonomski plan« vključuje več pomembnih elementov in predstavlja učinkovito rabo premoženja ali virov mesta. Upoštevati mora pričakovanja prebivalcev, ki ga je mogoče izvajati takrat, ko obstaja entuziazem in sodelovanje s strani prebivalcev mesta. Priporočila:

- Vodenje in komunikacija jasne vizije
- Razvoj človeškega kapitala mesta
- Ostati v koraku s tehnologijo
- Okrepiti razvoj grozdov za spodbujanje inovacij
- Spodbujanje javno-zasebnih partnerstev
- Spodbujanje regionalnega sodelovanja
- Izkoristiti prednosti kakovosti življenja v mestu
- Proaktivnost in načrtovanje prihodnosti.

Poglavje s ključnimi cilji in zasnovo operativnih programov je »živi« del strateško razvojnega dokumenta. Merljivi cilji in kazalniki uresničevanja strategije razvoja, kot orodje upravljanja in spremljanja, so sposobni za odzivanje na spremembe oz. nova spoznanja in dejstva, kar omogoča stalno prilagajanje trenutnim razmeram, hkrati pa omogoča dialog med občani, ključnimi akterji in občinsko upravo ter s tem doseganje zadostnega soglasja za potrebne nadaljnje spremembe v smislu oblikovanja dinamične občine, ki se bo sposobna hitro odzivati na izzive v okolju.

Pomembno je, da je v izzivnih ciljih občine posebej močno zastopano zadovoljstvo prebivalcev, ki ima v posameznih stebrih prevladujoč vpliv na stanje kazalnika.

Ta del bo občina, v skladu z realnostjo, dopolnjevala in izpopolnjevala, z namenom uresničevanja vizije. Posledica razumevanja tega dela morajo biti »projekti na zalogo«, s katerimi bo občina pripravljena na priložnosti državnih in EU razpisov.

Pomembna je tudi prepletenost med posameznimi razvojnimi stebri, saj bo potrebno pri vsakem predvidenem ukrepu preveriti sinergijski učinek tudi v ostalih razvojnih stebrih, kar bo naloga projektnih vodij. V izvedbenih projektih se bo treba v prihodnje pri vsakem vprašati: kateri cilj se uresničuje z njegovo izvedbo in kaj se v posameznem stebru v zvezi z njim dogaja!

Vpeljava kazalnikov za spremljanje

Agregatni kazalniki v petih razvojnih stebrih zagotavljajo stalno spremljanje doseganja zastavljenih ciljev in so odraz doseganja absolutnih kvantificiranih ciljev, standardov kvalitete življenja in zadovoljstva prebivalcev. Podkriterije, ki vplivajo na kazalnik posameznega stebra je možno dopolnjevati oz. spreminjati njihovo pomembnost (ponder), kar je posebej važno v

primerih, ko bo neko področje doseglo želen standard oz. se bo pojavila potreba po drugačni obravnavi zaradi drugačnih okoliščin.

Podatke za pripravo kazalnikov zagotovi občina vsako leto v istem času in sicer v mesecu decembru, ko pridobi potrebne ocene zadovoljstva prebivalcev in izpolni tabele z doseženimi kvantificiranimi cilji.

V tabeli vrednosti podkriterijev je možno spremljati in primerjati pričakovane vrednosti v posameznih prihajajočih letih z dejanskimi vrednostmi. Vsakoletna analiza kazalnikov, bo opozarjala tudi na enakomeren razvoj vseh dejavnosti in ustreznost sprejetih ukrepov.

4. Sklep

Za občino predstavlja projekt VIS orodje, s katerim se lahko sistematsko loteva reševanja problemov in pomanjkljivosti v soglasju s prebivalci in izvaja ukrepe, s katerimi zasleduje doseganje zastavljenih ciljev ter povečanje zadovoljstva prebivalcev.

Koristi projekta :

- participacija prebivalcev,
- opredelitev merljivih ciljev,
- vzpostavitev kazalnikov za spremljanje,
- upoštevanje primerov dobre prakse.

Cilj večje konkurenčnosti občine ni samo boljša mednarodna in regionalna pozicija, temveč tudi povečanje specifičnih lokalnih faktorjev, ki nadalje izboljšujejo ekonomsko konkurenčnost, omogočajo ustrezno kakovost življenja posameznikov in socialnih skupin, povečujejo ekonomsko in socialno kohezijo ter zagotavljajo integracijo občine v urbane in regionalne mreže, institucije ter združenja.

Mag. Monika Kirbiš
Vodja službe za razvojne projekte in
investicije – projektne pisarne

**»Strateško razvojni dokument s področja
razvoja Mestne občine Maribor in
strateškega upravljanja mesta, s prenosom
dobrih praks iz Gradca«**

Maribor, maj 2010

POVZETEK GRADIVA

»Strateško razvojni dokument s področja razvoja Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih praks iz Gradca« - projekt VIS Maribor

Projekt VIS predstavlja prispevek k aktualnim dogajanjem v Evropski uniji, kjer si prizadevajo za večjo prisotnost civilne družbe pri odločanju in razvoju lokalnih skupnosti. Osnovni cilj projekta »VIS Maribor« je, da na podlagi analitičnega pristopa ob angažmaju lokalnega prebivalstva doseže konsenz o viziji razvoja lokalne skupnosti, ki temelji na vrednotah ljudi. Na ta način želimo doseči čim višjo stopnjo soglasja prebivalcev o temeljni razvojni viziji in strateških usmeritvah in s tem okrepiti zavezo znotraj občine za uresničevanje strategije.

VSEBINA

Strateško razvojni dokument s področja razvoja Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja mesta, s prenosom dobrih praks iz Gradca sestavlja pet poglavij:

1. **Analiza stanja:**
2. **Vrednote in vizija**
3. **Ključni cilji in zasnova operativnih programov**
4. **Usklajenost s politikami EU in RS**
5. **Vpeljava kazalnikov za spremljanje**

Analiza stanja

V finančni analizi je opravljena primerjava prihodkov in odhodkov slovenskih mest v obdobju 2000 do 2008 na osnovi javno dostopnih podatkov. Pri tem je uporabljena metoda preračuna na prebivalca, ki zagotavlja večjo transparentnost.

V projektu, ki se je pričel v mesecu decembru 2009, je sodelovalo 1266 prebivalcev MOM, 334 občanov sosednjih občin, 282 prebivalcev drugih krajev v RS, strokovne službe MO Maribor in nekatere nevladne organizacije. V analitičnem delu je bilo obdelanih 67.842 informacij, ki so bile izražene v obliki ocen, mnenj in predlogov. Uporaba analize stanja je razvidna v poglavjih 2, 3 in 5.

V skladu z zasnovo projekta je v analizo vključena tudi primerjava z mestom Graz v smislu strateškega upravljanja mesta, ki ji je dodana še benchmarking analiza z nekaterimi evropskimi mesti, ki so druga največja mesta v svoji državi. Ob upoštevanju dejstva, da postajajo prav mesta generator gospodarskega napredka in vir rasti nacionalnega gospodarstva, se poraja potreba po prepoznavanju stopnje razvoja in pregledu nad rangiranjem in umeščeno stopnje mesta oz. prepoznavanje stopnje kategorizacije, od katere je odvisna priprava ustreznih strateških in razvojnih smernic mesta in urbane regije.

Vrednote in vizija

Post-moderne vrednote nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev so skoraj identične, tudi prioriteta je zelo podobna, zato jih je bilo možno upoštevati v viziji mesta, kjer prebivalci poudarjajo usmeritev v turizem, kulturo in šport, strokovna javnost pa dodaja inovativno gospodarstvo in logistiko. Učinkovitejšo povezanost znotraj občine naj bi zagotavljal koncept »prijaznosti družini«, ki bi ga veljalo v bodoče razvijati na svojstven način.

Ključni cilji z zasnovo operativnih programov

Načrtovati za prihodnost pomeni, da se sedanje vire uporabi na učinkovit način. Uspešen »strateško ekonomski plan« vključuje več pomembnih elementov in predstavlja učinkovito rabo

premoženja ali virov mesta. Upoštevati mora pričakovanja prebivalcev, ki ga je mogoče izvajati takrat, ko obstaja entuziazem in sodelovanje s strani prebivalcev mesta. Priporočila:

- Vodenje in komunikacija jasne vizije
- Razvoj človeškega kapitala mesta
- Ostati v koraku s tehnologijo
- Okrepiti razvoj grozdov za spodbujanje inovacij
- Spodbujanje javno-zasebnih partnerstev
- Spodbujanje regionalnega sodelovanja
- Izkoristiti prednosti kakovosti življenja v mestu
- Proaktivnost in načrtovanje prihodnosti.

Poglavje z ključnimi cilji in zasnovo operativnih programov je »živi« del strateško razvojnega dokumenta. Merljivi cilji in kazalniki uresničevanja strategije razvoja, kot orodje upravljanja in spremljanja, so sposobni za odzivanje na spremembe oz. nova spoznanja in dejstva, kar omogoča stalno prilagajanje trenutnim razmeram, hkrati pa omogoča dialog med občani, ključnimi akterji in občinsko upravo ter s tem doseganje zadostnega soglasja za potrebne nadaljnje spremembe v smislu oblikovanja dinamične občine, ki se bo sposobna hitro odzivati na izzive v okolju

Pomembno je, da je v izzivnih ciljeh občine posebej močno zastopano zadovoljstvo prebivalcev, ki ima v posameznih stebrih prevladujoč vpliv na stanje kazalnika.

Ta del bo občina, v skladu z realnostjo, dopolnjevala in izpopolnjevala, z namenom uresničevanja vizije. Posledica razumevanja tega dela morajo biti »projekti na zalogo« s katerimi bo občina pripravljena na priložnosti državnih in EU razpisov.

Pomembna je tudi prepletenost med posameznimi razvojnimi stebri, saj bo potrebno pri vsakem predvidenem ukrepu preveriti sinergijski učinek tudi v ostalih razvojnih stebrih, kar bo naloga projektnih vodij. V izvedbenih projektih se bo treba v prihodnje pri vsakem vprašati: kateri cilj se uresničuje z njegovo izvedbo in kaj se v posameznem stebru v zvezi z njim dogaja!

Vpeljava kazalnikov za spremljanje

Agregatni kazalniki v petih razvojnih stebrih zagotavljajo stalno spremljanje doseganja zastavljenih ciljev in so odraz doseganja absolutnih kvantificiranih ciljev, standardov kvalitete življenja in zadovoljstva prebivalcev. Podkriterije, ki vplivajo na kazalnik posameznega stebra je možno dopolnjevati oz spreminjati njihovo pomembnost (ponder), kar je posebej važno v primerih, ko bo neko področje doseglo želen standard oz. se bo pojavila potreba po drugačni obravnavi zaradi drugačnih okoliščin.

Podatke za pripravo kazalnikov zagotovi občina vsako leto v istem času in sicer v mesecu decembru, ko pridobi potrebne ocene zadovoljstva prebivalcev in izpolni zgornje dele tabel z doseženimi kvantificiranimi cilji.

V tabeli vrednosti podkriterijev je možno spremljati in primerjati pričakovane vrednosti v posameznih prihajajočih letih z dejanskimi vrednostmi. Vsakoletna analiza kazalnikov, bo opozarjala tudi na enakomeren razvoj vseh dejavnosti in ustreznost sprejetih ukrepov.

ZAKLJUČEK

Za občino predstavlja projekt VIS orodje, s katerim se sistematsko loteva reševanja problemov in pomanjkljivosti v soglasju s prebivalci in izvaja ukrepe, s katerimi zasleduje doseganje zastavljenih ciljev ter povečanje zadovoljstva prebivalcev.

Koristi projekta :

- participacija prebivalcev
- opredelitev merljivih ciljev
- vzpostavitev kazalnikov za spremljanje
- upoštevanje primerov dobre prakse

Cilj večje konkurenčnosti občine ni samo boljša mednarodna in regionalna pozicija, temveč tudi povečanje specifičnih lokalnih faktorjev, ki nadalje izboljšujejo ekonomsko konkurenčnost, omogočajo ustrezno kakovost življenja posameznikov in socialnih skupin, povečujejo ekonomsko in socialno kohezijo ter zagotavljajo integracijo občine v urbane in regionalne mreže, institucije ter združenja.

KAZALO VSEBINE

1	<i>Analiza stanja</i>	10
1.1	Proračunska analiza MO Maribor	12
1.1.1	Analiza prihodkov MO Maribor v primerjavi z mestnimi občinami v RS v obdobju od 2000 - 2008	12
1.1.2	Analiza odhodkov MO Maribor in primerjava z občinami v RS	17
1.2	Analiza mnenja občanov	22
1.2.1	Gospodarstvo	24
1.2.2	Promet in komunikacije	29
1.2.3	Okolje	33
1.2.4	Izobraževanje in otroško varstvo	35
1.2.5	Kakovost življenja	37
1.3	Ocenitev konkurenčnosti	39
1.3.1	Uvod	39
1.3.2	Občina Maribor v Podravski razvojni regiji	40
1.3.3	Dojemanje prebivalcev občine Maribor o komplementarnosti oz. konkurenčnosti s sosednjimi občinami	44
1.4	SWOT analiza na temelju mnenj prebivalcev o razvojnih prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih občine Maribor	45
1.5	Benchmarking Maribora (Gradec in izbrana evropska mesta)	46
2	<i>Vizija nadaljnje razvoja občine</i>	67
2.1	Vrednote prebivalcev občine	67
2.2	Vizija prebivalcev občine	69
2.3	Blagovna znamka občine	72
3	<i>Ključni cilji MO Maribor z zasnovo operativnih programov</i>	76
3.1	Uvod	76
3.2.	Opredelitev merljivih ciljev in zasnova operativnih programov	82
3.2.1	Cilji in zasnova OP I. steber: gospodarstvo	82
3.2.2	Cilji in zasnova OP - II. Steber: promet	87
3.3.3	Cilji in zasnova OP III. steber: okolje	91
3.3.4	Cilji in zasnova OP IV. steber: izobraževanje	94
3.3.5	Cilji in zasnova OP V. steber: kvaliteta življenja	96
4	<i>Usklajenost vizije s politikami EU in nacionalnimi strategijami ter programi</i>	102
4.1	Vpliv obstoječih razvojnih dokumentov	102
4.1.1	Na ravni države	102
4.1.2	Na ravni regije (Regionalni razvojni program Podravske razvojne regije 2007 – 2013)	107
4.1.3.	Na ravni občine	110
5	<i>Vpeljava kazalnikov za spremljanje izvajanja projekta VIS Maribor</i>	111
5.1	Nabor kazalnikov	111
5.1.1	Kazalnik » GOSPODARSTVO »	112
5.1.2	Kazalnik » PROMET »	114
5.1.3	Kazalnik » OKOLJE »	116
5.1.4	Kazalnik » IZOBRAŽEVANJE »	118
5.1.5	Kazalnik » KAKOVOST ŽIVLJENJA »	120
5.1.6	Skupni kazalnik vseh 5 stebrov	122

KA ZALO SLIK

Slika 1: Metodološki okvir za merjenje konkurenčnosti mest	47
Slika 2: Razvrščanje mest – znanje.....	52
Slika 3: Razvrščanje mest – raznolikost mesta	53
Slika 4: Razvrščanje mest - inovativnost in dostopnost	55
Slika 5: Razvrščanje mest – poseljenost	57
Slika 6: Razvrščanje mest – socialna kohezija	59
Slika 7: Razvrščanje mest – gospodarska dediščina	61
Slika 8: Razvrščanje mest – produktivnost	62
Slika 9: Razvrstitev mest – zaposlenost	63
Slika 10: Razvrščanje mest – kvaliteta življenja	65
Slika 11: Štiri pristopi planiranja.....	79
Slika 12: Gibanje kazalnika gospodarstva.....	113
Slika 13: Gibanje vrednosti gospodarskega kazalnika	113
Slika 14: Gibanje prometnega kazalnika	115
Slika 15: Gibanje vrednosti prometnega kazalnika	115
Slika 16: Gibanje okoljskega kazalnika	117
Slika 17: Gibanje vrednosti okoljskega kazalnika	117
Slika 18: Gibanje kazalnika izobraževanje	119
Slika 19: Gibanje vrednosti kazalnika izobraževanje	119
Slika 20: Gibanje kazalnika kakovost življenja	121
Slika 21: Gibanje vrednosti kazalnika kakovost življenja	121
Slika 22: Vrednosti agregatnih kazalnikov leta 2009 in 2025.....	122
Slika 23: Gibanje vrednosti agregatnih kazalnikov	122

KA ZALO TABEL

Tabela 1: Vsi prihodki občine (v € na prebivalca)	12
Tabela 2: Struktura prihodkov ustvarjenih v obdobju 2000-2008 (povprečno letno v € na prebivalca)	13
Tabela 3: Dohodnina (v € na prebivalca)	14
Tabela 4: EU sredstva iz državnega proračuna (v € / prebivalca).....	15
Tabela 5: Finančna izravnava (v € na prebivalca)	16
Tabela 6: Zadolževanje občin (v € na prebivalca).....	16
Tabela 7: Vsi odhodki občine (v € na prebivalca)	17
Tabela 8: Povprečna poraba občin po nekaterih dejavnostih v obdobju 2000 –2008 (povprečno na leto v € na prebivalca)	19
Tabela 9: Investicijska naravnost občinskih proračunov (Delež investicijskih odhodkov in transferjev v proračunu občine)	20
Tabela 10: Odhodki za investicije (v € na prebivalca)	20
Tabela 11: Ključni razvojni problemi občine Maribor pred 15 leti in danes	22
Tabela 12: Predeli občine, ki so najbolj potrebni razvoja.....	24
Tabela 13: Numerično ocenjevanje kategorij na področju gospodarstva	25
Tabela 14: Problem prometnih konic	32
Tabela 15: Ocenjevale kategorije s področja prometa in telekomunikacij	32
Tabela 16: Ocenjevale kategorije s področja okolja	35
Tabela 17: Dojemanje prebivalstva glede izobraževanja	36
Tabela 18: Dojemanje prebivalstva glede kakovosti življenja.....	39
Tabela 19: Shematski prikaz SWOT analize Podravske razvojne regije (RRP Podravje 2007-13) .	41
Tabela 20: Komplementarnost in konkurenčnost v regiji	44
Tabela 21: Shematski prikaz SWOT analize.....	45
Tabela 22: Indikatorji treh definiranih dimenzij	48
Tabela 23: Uteži posameznih determinant	49

Tabela 24: Baza znanja	50
Tabela 25: Urbana različnost.....	52
Tabela 26: Primerjava podatkov po mestih – inovativnost in dostopnost.....	54
Tabela 27: Primerjava podatkov po mestih - poseljenost	56
Tabela 28: Primerjava podatkov po mestih – socialna kohezija	58
Tabela 29: Gospodarska dediščina	60
Tabela 30: Produktivnost.....	61
Tabela 31: Primerjava podatkov po mestih – zaposlenost	62
Tabela 32: Kakovost življenja.....	64
Tabela 33: Tehtane in skupne točke primerjave konkurenčnosti mest.....	66
Tabela 34: Primerjava post-modernih vrednot nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev občine Maribor	68
Tabela 35: Primerjava ključnih elementov vizij z vrednotami, razvojnimi priložnostmi in ključnimi strateškimi točkami, kot so jih opredelili prebivalci	70
Tabela 36: Primerjava med elementi, ki bi jih naj odražala blagovna znamka, ključnimi strateškimi točkami, na katerih bi morala občina utemeljiti nadaljnji razvoj ter elementi vizije.....	73
Tabela 37: Proces razvoja blagovne znamke	75
Tabela 38: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v I. stebru - GOSPODARSTVO s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »gospodarstvo«)	85
Tabela 39: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v II. stebru - PROMET s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »promet«).....	89
Tabela 40: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v III. Stebru - OKOLJE s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »okolje«)	92
Tabela 41: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v IV. stebru IZOBRAŽEVANJE s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »izobraževanje«).....	95
Tabela 42: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v V. stebru KVALITETA ŽIVLJENJA s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »kvaliteta življenja«)	99
Tabela 43: Indikativna razporeditev sredstev po skladih (v milijonih €, stalne cene 2004).....	106
Tabela 44: Prioritete, programi in ukrepi RRP Podravske statistične regije	107
Tabela 45: Primerjava prioritet v državnih razvojnih dokumentih in NRP Mestne občine Maribor 2010 - 2013	110
Tabela 46: Opis kazalnikov gospodarstva	112
Tabela 47: Opredelitev kazalnikov prometa	114
Tabela 48: Opredelitev kazalnikov okolja	116
Tabela 49: Vrednosti podkriterijev do leta 2025	123

Uvod

V zvezi z vprašanjem »Kako izboljšati upravljanje na lokalni in regionalni ravni« postavlja Svet EU v zadnjem času v ospredje 3 teme:

1. Kakovost upravljanja (pri čemer poudarja 12 načel dobrega upravljanja s ciljem povečanja učinkovitosti in zadovoljstva prebivalcev)
2. Participacija državljanov (pri čemer gre za možnost vključevanja prebivalcev v delo lokalnih oblasti...)
3. Javna etika na lokalni ravni (tu gre za dajanje prednosti javnemu interesu pred zasebnim)

Izziv je ustvariti takšne sisteme lokalne demokracije, kjer bo možna najvišja stopnja usklajenih interesov različnih skupin v opredelitvi vizije in v vzpostavljanju partnerstev za skupne aktivnosti.

Poseben problem predstavlja participacija oz. oblike participacije, ki so prebivalcem na voljo. Teoretično naj bi bilo sodelovanje prebivalcev najuspešnejše tam, kjer imajo občani na voljo vire in znanje, kako participirati, imajo občutek navezanosti, ki jih privlači k participaciji, imajo nasploh kakršnokoli možnost participirati in posebej pomembno – so motivirani oz. povabljeni k participaciji in imajo možnost dokazati, da so bila njihova stališča upoštevana.

Zadnja 3 leta se v 23 občinah petih držav testira orodje CLEAR (C - can do, L - like to, E - enabled to, A - answered to, R - responded to), ki naj bi dalo odgovore na to, katere oblike participacije državljani najraje uporabljajo (so to peticije, protesti, medijski pritiski in kampanje, razne civilne iniciative itd.) , kako se povezujejo, kakšna je stopnja zaupanja in komunikacije, kateri postopki najbolj zaležejo oz. vplivajo na odločanje ipd. S tem orodjem naj bi prišli do boljših in ustreznih strategij za povečanje vključenosti oz. participacije državljanov. Za sedaj še ni nekih posebno razveseljivih rezultatov, razen, da udeleženci opozarjajo na precej zakompliciran postopek.

V Sloveniji se tem prizadevanjem priključujemo z enostavnejšim projektom, ki ga imenujemo na kratko VIS – vizija in strategija občine, pri čemer gre za orodje, ki zagotavlja vključenost občanov:

- o tako pri kreiranju oz. nastanku vizije,
- o kot pri določanju pričakovanih standardov kvalitete življenja
- o in navsezadnje pri spremljanju uresničevanja vizije, kar dosežemo z nastavitvijo ustreznih kazalnikov, ki predstavljajo kombinacijo uresničevanja kvantificiranih ciljev z zadovoljstvom prebivalcev.

Eden od zasledovanih ciljev tega projekta je tudi zmanjševanje vpliva dnevne politike , ki nas večkrat spravlja v slabo voljo.

Za uspešnejši razvoj občine je potrebno izvesti pet korakov in sicer:

- o oblikovanje vizije in strategije razvoja občine,
- o izgrajevanje zaupanja v občino,
- o vzpostavitev partnerstev v različnih smereh in ravneh,
- o pritegovanje ključnih dejavnikov, pomembnih za razvoj ter
- o izvedba projektov, ki podpirajo razvojne cilje občine.

Pri tem mora biti na prvem mestu vizija in strategija, saj je le-ta ključnega pomena za nadaljnji razvoj. Strategija umešča konkretne projekte v ciljno usmerjeno povezano celoto, zato predstavlja izvedba projektov šele zadnji izvedbeni korak. V praksi se v večini primerov dogaja

ravno obratno in je izvedba projektov na prvem mestu, kar zmanjšuje verjetnost uspešnosti projektov in možnosti za razvoj občine.

S strategijo dobi občina odgovore na naslednja vprašanja:

- Kdo so pomembni subjekti za razvoj občine?
- Kakšno je stanje na različnih področjih (gospodarske dejavnosti, družbene dejavnosti, okolje in prostor, ...)?
- Katere so razvojne priložnosti in kakšni so razvojni primanjkljaji?
- Kakšni so cilji in prednostne naloge razvoja občine?
- S kakšnimi ukrepi se lahko dosežejo cilji?
- Kateri projekti vodijo do zastavljenih ciljev?

Ključnega pomena je tudi merjenje napredka, v okviru katerega z naborom indikatorjev sproti merimo uresničevanje razvojne strategije.

Ta ključni in temeljni razvojni dokument občine Maribor upošteva:

- svetovne trende,
- najnovejša teoretična in empirična dognanja na področju strateškega načrtovanja mest in lokalnih skupnosti
- izkušnje uspešnih mest in krajev v Evropi
- državne dolgoročne razvojne programe (vladna Resolucija o državnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023, Strategija razvoja slovenskega podeželja, ...)
- vrednote, mnenja in potrebe lokalnih prebivalcev
- mnenja občinske uprave
- mnenja v razvoj kraja vpetih posameznikov
- možne vire države in EU za financiranje razvoja občine.

1 ANALIZA STANJA

Občina se mora najprej zavedati svoje začetne pozicije, vedeti mora torej, kje se trenutno nahaja in zato je potrebna analiza stanja. Odgovoriti mora na pomembna strateška vprašanja, opredeliti svoje prednosti ter si prizadevati za odpravo pomanjkljivosti. V ta namen je treba preučiti konkurenčnost in razpoložljiv kapital občine, privlačnost lokacije ter pomembnost gospodarskega in družbeno-političnega okolja. **Uspešna občina je tista, ki je učinkovita in uspešno tekmuje z drugimi za resurse privatnega in javnega sektorja, neuspešno občino pa opredeljujejo padanje populacije in zaposlenosti oz. nesposobnost odpravljanja socialnih in ekonomskih problemov.**

Cilj večje konkurenčnosti občine pa ni samo boljša mednarodna in regionalna pozicija, temveč tudi povečanje specifičnih lokalnih faktorjev, ki nadalje izboljšujejo ekonomsko konkurenčnost, omogočajo ustrezno kakovost življenja posameznikov in socialnih skupin, povečujejo ekonomsko in socialno kohezijo ter zagotavljajo integracijo občine v urbane in regionalne mreže, institucije ter združenja.

Nosilci in udeleženci priprave strateškega razvojnega dokumenta

Pri izdelavi strateškega razvojnega dokumenta občine Maribor so sodelovali:

- prebivalci občine Maribor
- Uprava in strokovne službe MO Maribor
- ENERGAP, Stičšče NVO
- prebivalci sosednjih občin in drugih krajev v Republiki Sloveniji
- nosilec projekta - Dr. Ferk & Partner d.o.o., Management Consultants, München – Maribor- Ljubljana:
 - prof. dr. Vito Bobek – vodja projekta
 - mag. Bojan Mažgon
 - prof. dr. Hans Ferk
 - Anita Maček, univ.dipl.oec.
 - Andreja Črnčič, univ dipl.oec

Metodologija

Metodološko smo strateški dokument izdelali v naslednjih korakih:

1. izvedba terenske ankete o zadovoljstvu prebivalcev občine Maribor na vzorcu 1009 naključno izbranih udeležencev (starost: do 25 let = 303x, 25 – 60 let = 454x, nad 60 let = 252x; spol: Ž = 585x, M = 424x)
2. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Maribor v sosednjih občinah na vzorcu 334 naključno izbranih udeležencev (starost: do 25 let = 117x, 25 – 60 let = 150x, nad 60 let = 67x; spol: Ž = 177x, M = 157x)

3. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Maribor v Sloveniji na vzorcu 282 naključno izbranih udeležencev (starost: do 25 let = 88x, 25 – 60 let = 134x, nad 60 let = 60x; spol: Ž = 156x, M = 126x;)
4. izvedba strukturiranega vprašalnika (40 poglobljenih vprašanj s podvprašanji) pri 257 posameznikih, ki so vpeti v razvoj občine oz. nadpovprečno sodelujejo pri aktivnostih v občini (starost: do 25 let = 94x, 25 – 60 let = 126x, nad 60 let = 37x; spol: Ž = 139x, M = 118x;)
5. analiza obstoječih statističnih kazalnikov in drugih podatkov za občino Maribor in izbrane slovenske občine
6. izvedba delavnic o predlagani viziji, ciljih in potrebnih ukrepih z vodstvom občine in občinsko upravo.

Skupaj je svoje mnenje izrazilo 1.882 udeležencev delavnic oz. anket. Obdelanih je bilo 67.842 informacij.

Finančna analiza prihodkov in odhodkov občine vključuje naslednje kategorije:

1. Analiza prihodkov občine od leta 2000 - 2008
2. Analiza odhodkov občine 2000 - 2008

Vsi podatki so preračunani kot odhodki na prebivalca, zaradi ustrezne primerjave z 10 mestnimi občinami in povprečjem v Republiki Sloveniji.

1.1 Proračunska analiza MO Maribor

1.1.1 Analiza prihodkov MO Maribor v primerjavi z mestnimi občinami v RS v obdobju od 2000 - 2008

V analizi prihodkov občine smo opravili primerjavo vseh prihodkov, izračunanih v € na prebivalca, kar nam daje transparentno primerjavo med vsemi mestnimi občinami v RS, ki drugače po številu prebivalcev niso primerljive.

Tabela 1: Vsi prihodki občine (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVPREČJE
MO CELJE	503	536	638	801	717	824	842	1.468	1.158	832
MO KOPER	512	676	684	718	883	1.005	1.434	1.031	1.459	934
MO KRANJ	351	511	498	558	608	647	742	724	846	609
MO LJUBLJANA	547	594	664	715	768	823	839	819	920	743
MO MARIBOR	453	520	597	646	607	687	770	814	782	653
MO MURSKA SOBOTA	509	475	579	558	523	625	669	850	829	624
MO NOVA GORICA	602	697	695	729	740	906	910	967	1.112	818
MO NOVO MESTO	416	468	641	554	622	675	908	794	796	653
MO PTUJ	441	491	552	683	678	789	809	1.021	1.210	741
MO SLOVENJ GRADEC	529	587	604	755	775	832	887	844	1.019	759
MO VELENJE	378	406	463	555	635	684	920	800	877	635
RS	450	504	563	592	645	715	796	853	936	673

Opomba: Kazalnik zajema: tekoče prihodke (davčne in nedavčne), kapitalske prihodke, prejete donacije in transferne prihodke.

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Analiza vseh prihodkov v zadnjih devetih letih (preračunano v € / prebivalca) nam pokaže, da so se ustvarjeni prihodki MOM vselej gibali okoli povprečja v državi. S povprečno ustvarjenimi prihodki v višini 653 € na prebivalca, je Maribor, skupaj z Novim Mestom, pred Kranjem, Mursko Soboto in Velenjem, zaostaja pa za Celjem, Ljubljano, Novo Gorico, Ptujem, Slovenj Gradcem in Kopro, ki mu v opazovanem obdobju uspe ustvariti največ prihodkov po tem kriteriju.

Razlika med »najučinkovitejšo« občino Koper in »najrevnejšim« Kranjem v povprečju znaša 325 € / prebivalca letno. V začetku tisočletja, vse do leta 2005, razlika med občinami ne preseže 400 € na prebivalca, v naslednjih letih pa se opazijo večje razlike, ki presegajo tudi 700 € na prebivalca.

V letu 2007 je vidna posledica uveljavitve novega sistema financiranja občin, ki ni najprijaznejši do mestnih občin, kar med analiziranimi mestnimi občinami najbolj občutijo Maribor, Ljubljana in Novo Mesto.

Razlike v ustvarjenih prihodkih smo analizirali še z vidika strukture prihodkov, da bi dobili vpogled v vzroke, ki so povzročili nesorazmerno povečevanja vseh prihodkov. V ta namen smo ločili in preračunali na prebivalca (stanje 1.1.2007) nekatere vrste prihodkov, kot so:

- transforni prihodki** (prihodki iz državnega proračuna in drugih javnofinančnih institucij, skladov, agencij ipd.)
- kapitalski prihodki** (prihodki od prodaje premoženja..)
- nedavčni prihodki** (vsi tekoči nedavčni prihodki kot so : udeležba na dobičku in dohodku od premoženja, razne takse, kazni, prodaja blaga in storitev..)
- dohodnina** (do leta 2006 in po spremembi Zakona o financiranju občin)
- davek na premoženje** (davek na nepremičnine in premičnine, dedščine, darila, promet z nepremičninami in finančnim premoženjem...)
- EU sredstva** (EU sredstva iz državnega proračuna in sredstva EU skladov)

Tabela 2: Struktura prihodkov ustvarjenih v obdobju 2000-2008 (povprečno letno v € na prebivalca)

	Število prebivalcev (1.1. 2007)	Vsi prihodki	Transforni prihodki	Kapitalski prihodki	Nedavčni prihodki	Dohodni na 00 - 06	Dohodni na 07 - 08	Davki na premoženje	EU sredstva
MO CELJE	49.040	832	148	115	107	276	395	125	3,3
MO KOPER	49.172	934	56	197	148	295	375	176	47
MO KRANJ	53.424	609	16	50	105	297	409	91	0,9
MO LJUBLJANA	265.874	743	8	29	102	420	372	155	1,7
MO MARIBOR	111.105	653	27	47	128	267	390	124	10,5
MO MURSKA S.	19.959	624	74	38	105	279	415	66	0
MO N. GORICA	31.280	818	31	25	247	340	435	101	20
MO N. MESTO	34.975	653	59	39	76	321	440	99	1
MO PTUJ	24.030	741	88	81	163	245	420	101	10,5
MO SLOVENJ G.	17.095	759	158	50	151	231	451	69	21
MO VELENJE	33.456	635	57	21	80	284	398	112	34
RS	2.019.089	673	240	41	98	235	452	80	12,4

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Največje razlike med prihodki mestnih občin so v zadnjih devetih letih nastajale zaradi **transfornih prihodkov** (država je bila zelo naklonjena Slovenj Gradcu in Celju, najmanj pa je »sofinancirala« v največjih mestih – Kranj, Ljubljana in Maribor) in **kapitalskih prihodkov** (najbolj so s premoženjem »trgovali« v Kopru in Celju). Pri **nedavčnih prihodkih** je stanje pričakovano – posebej odstopa le Nova Gorica, ki ji razliko zagotavlja prisotno igrišče.

Analiza zbranih prihodkov iz naslova **dohodnine** nam v bistvu pokaže stanje osebnih dohodkov, ki jih prejema občani neke občine, ocenimo pa lahko tudi kupno moč nekega okolja oz. kvaliteto delovnih mest v tem okolju. Dohodnino smo zato analizirali v

obdobju do leta 2006, ko je 35 % dohodnine, ki so jo ustvarili občani, prihajalo v občinski proračun glede na domicil bivanja in po letu 2006, ko se le-ta zbere na nivoju države in »enakopravno« razdeli vsem občinam glede na število prebivalcev.

Čeprav Maribor v opazovanem obdobju do leta 2006 presega povprečje zbrane dohodnine v državi, je opazno, da so v tem času živeli ljudje z najboljšimi dohodki v Ljubljani, Novi Gorici in Novem mestu. Manj, kot v Mariboru, pa so od mestnih občin v povprečju zaslužili prebivalci Slovenj Gradca in Ptuja.

V posameznih letih se je razlika med analiziranimi mestnimi občinami konstantno povečevala od 145 € / prebivalca v letu 2000, do 229 € / prebivalca v letu 2006.

Tabela 3: Dohodnina (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MO CELJE	201	225	262	286	302	315	340	382	407
MO KOPER	226	255	278	299	324	332	353	369	381
MO KRANJ	226	251	281	301	323	339	357	397	421
MO LJUBLJANA	317	351	401	428	460	471	509	361	384
MO MARIBOR	198	217	256	271	293	304	327	380	399
MO MURSKA SOBOTA	217	241	257	289	305	310	333	407	423
MO NOVA GORICA	279	299	323	353	363	367	394	425	446
MO NOVO MESTO	250	270	289	334	357	359	391	429	451
MO PTUJ	175	201	231	247	271	282	309	412	428
MO SLOVENJ GRADEC	172	198	218	235	251	262	280	442	460
MO VELENJE	213	241	261	285	311	324	351	388	408
RS	190	212	237	258	212	220	313	441	463

Opomba: Kazalnik prikazuje sredstva od zbrane dohodnine občanov, ki pripada občini do leta 2006 (znesek predstavlja 35% od celotne dohodnine).

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

S sprejemom novega sistema financiranja občin, se na prihodkih občin iz naslova dohodnine, stanje zamegli in ne predstavlja več primerljivega kazalnika.

Sled dejstvu, da se sistem financiranja občin pogosto spreminja, se velja v prihodnosti usmeriti na vzpodbujanje nastanka zahtevnejših delovnih mest oz. takšnih z več dodane vrednosti, saj je težko verjetno, da bo sedanji sistem zbiranja dohodnine na ravni države in delitev občinam po številu prebivalcev dolgoročno vzdržal. Okolja, ki bodo pripravljena živeti z več delovnimi mesti, kot jih sama potrebujejo, bodo morala biti deležna ustreznega nadomestila, kot je to normalno in razvidno v prihodkih lokalnih skupnosti v zahodno evropskih državah.

Prihodki iz naslova »davki na premoženje«, nam poleg premoženjskega stanja in obremenjenosti občanov v zvezi z njim, govorijo tudi o prisotnosti gospodarstva v občini. Gre za vir, ki hkrati predstavlja instrument občine za pospeševanje neke dejavnosti, saj lahko občina nekatere moteče dejavnike bolj obremeni s to dajatvijo, medtem ko lahko zelene dejavnike vzpodbuja z nizko obremenitvijo.

Analiza je pokazala, da Maribor relativno dobro udejanja potencialne prihodke iz tega naslova. Posebej pomembno pa je tudi dejstvo, da gre za t.i. »lastne prihodke«, ki so čista dodana vrednost tudi v novem sistemu financiranja občin.

V stolpcu » **EU sredstva** « smo analizirali prejeta sredstva iz državnega proračuna, ki so del transfernih prihodkov in predstavljajo prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU in ostala prejeta sredstva iz proračuna EU. Analiza je pokazala, da je bila mestna občina Maribor v opazovanem obdobju med leti 2004 in 2008 vselej med prejemnicami teh sredstev, kar od analiziranih občin uspe le še Velenju in Novi Gorici. Največje prihodke iz tega naslova je Maribor ustvaril v letih 2006 in 2007.

Tabela 4: EU sredstva iz državnega proračuna (v € / prebivalca)

OBČINA/LETO	2004	2005	2006	2007	2008	POVPREČJE
MO CELJE	15	0	0,3	0,5	0,2	3,3
MO KOPER	0	0	0	63	167	46
MO KRANJ	0	0	0,5	0,2	4	0,9
MO LJUBLJANA	0	0	0	0	0	0
MO MARIBOR	0,1	0,5	18	25	7	10
MO MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0
MO NOVA GORICA	0,8	6,4	4	9	78	19,7
MO NOVO MESTO	0	0	1	0,5	2	0,7
MO PTUJ	0	1,5	1,5	0	42	9
MO SLOVENJ GRADEC	55	41	12	0	0	21,6
MO VELENJE	7,6	24	87	22	27	33,6
RS	3,3	4,6	8,6	9	36,5	12,4

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Finančna izravnava se dodeljuje občinam, ki v posameznem proračunskem letu s prihodki iz glavarine oz. skupnimi prihodki, ne morejo financirati primerne porabe. Ta kazalnik naj bi govoril o sposobnosti oz. samozadostnosti lastnih virov občine za opravljanje zakonsko določenih nalog. V tem času se je v Sloveniji » samofinanciral« le 10 do 15 % občin (v glavnem mesta), vse ostale pa so bile odvisne od državne pomoči.

Med mestnimi občinami je največjo finančno izravnavo do leta 2006 prejemal Slovenj Gradec, ki je ves čas prejemal celo nadpovprečno velike zneske iz tega naslova, premalo lastnih prihodkov pa so ustvarjali tudi v Murski Soboti in na Ptujju.

Tabela 5: Finančna izravnava (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MO CELJE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO KOPER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO KRANJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO LJUBLJANA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO MARIBOR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO MURSKA SOBOTA	0,00	5,07	2,17	0,00	4,78	28,92	18,14	0,00	0,00
MO NOVA GORICA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO NOVO MESTO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
MO PTUJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,38	7,99	0,00	0,00
MO SLOVENJ GRADEC	71,25	85,41	93,87	102,62	99,54	130,25	131,90	0,00	0,00
MO VELENJE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00
RS	59	67	73	76	151	180	93	5	5

Opomba: Kazalnik prikazuje transferni prihodek iz državnega proračuna, ki zagotavlja občini prihodek v višini primerne porabe – sredstva za nemoteno izvajanje tekočih nalog iz pristojnosti občine.

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Tabela 6: Zadolževanje občin (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MO CELJE	0,29	0,00	12,79	20,47	28,15	-	83,24	0,00	167,21
MO KOPER	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	0,00
MO KRANJ	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	73,00
MO LJUBLJANA	0,00	0,00	60,16	31,19	31,19	-	-	33,85	188,06
MO MARIBOR	0,00	0,00	0,00	24,89	18,85	11,07	-	0,00	0,00
MO MURSKA SOBOTA	17,55	28,74	0,00	-	90,46	34,92	-	0,00	0,00
MO NOVA GORICA	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	0,00
MO NOVO MESTO	0,00	42,10	23,14	-	-	-	-	0,00	0,00
MO PTUJ	0,00	0,00	0,00	51,88	1,66	18,59	3,87	5,54	0,00
MO SLOVENJ GRADEC	0,00	0,00	0,00	-	-	11,93	28,22	76,34	63,17
MO VELENJE	5,51	0,00	10,12	7,87	19,93	3,45	11,51	0,00	0,00
RS	6	7	15	11	21	24	18	21	63

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

1.1.2 Analiza odhodkov MO Maribor in primerjava z občinami v RS

Odhodke občine, ki izhajajo iz podatkov zaključnih računov občin v letih 2000 do 2008, smo analizirali glede na dejavnosti in glede na investicijski delež. Pri tem smo prav tako, kot v prejšnjem poglavju izračunali porabo na prebivalca, kar nam omogoča primerjavo med vsemi mestnimi občinami v RS.

V spodnji tabeli primerjamo povprečne letne odhodke, preračunane na prebivalca, v zadnjih devetih letih.

Tabela 7: Vsi odhodki občine (v € na prebivalca)

OBČINA / LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	445	520	720	787	754	806	942	1380	1328	853
MO KOPER	506	626	687	698	767	821	1.318	1368	1603	933
MO KRANJ	352	475	566	546	567	686	695	761	937	621
MO LJUBLJANA	563	668	743	759	784	744	871	907	1087	792
MO MARIBOR	495	512	644	653	640	627	791	801	964	681
MO MURSKA SOBOTA	582	543	543	569	501	608	694	725	935	633
MO NOVA GORICA	623	661	713	715	736	872	936	987	1126	819
MO NOVO MESTO	415	515	670	558	611	659	896	804	787	657
MO PTUJ	448	514	571	692	760	796	830	930	1165	745
MO SLOVENJ GRAD	481	522	549	685	799	923	972	858	1183	775
MO VELENJE	371	365	510	526	656	662	986	803	873	639
RS	449	508	581	607	643	702	822	844	1.003	684

Opomba: Kazalnik zajema tekoče in investicijske odhodke ter transfere za vse dejavnosti iz pristojnosti občine, občinsko upravo ter funkcionarje.

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Skladno s prihodki je tudi pri odhodkih MO Maribor vselej blizu povprečja v državi. Nadpovprečne odhodke imajo, v opazovanem obdobju, le Ljubljana, Nova Gorica in Koper.

Povprečje letnih odhodkov po nekaterih dejavnostih:

javna uprava (kazalnik zajema tekoče odhodke občinske uprave, odhodke občine za funkcionarje ter transfere uprave),

promet (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za cestni promet (ceste v pristojnosti občine)),

okolje (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za varstvo okolja: zbiranje in ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadno vodo, ostale dejavnosti v zvezi z varstvom okolja),

prostor (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za: stanovanjsko dejavnost, dejavnosti na področju prostorskega načrtovanja in razvoja, oskrbo z vodo in ostale dejavnosti prostorskega razvoja),

izobraževanje (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za predšolsko vzgojo, osnovnošolsko izobraževanje in ostale izobraževalne dejavnosti),

šport in kultura (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za dejavnosti na področju: rekreacija, kultura in dejavnosti neprofitnih organizacij, združenja, društva in druge institucije),

sociala (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za socialno varstvo ter prispevke za zdravstveno varstvo občanov),
varnost (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere za javni red in varnost kjer nastopajo praviloma odhodki občine za gasilce)
turizem (kazalnik prikazuje tekoče odhodke in transfere za turizem in gostinstvo)
Razlika do polnih odhodkov je še v odhodkih za obrambo in civilno zaščito, zdravstvo in nekatere gospodarske dejavnosti (kmetijstvo in drobno gospodarstvo).

Tabela 8: Povprečna poraba občin po nekaterih dejavnostih v obdobju 2000 –2008 (povprečno na leto v € na prebivalca)

OBČINA/DEJAVNOST	JU	PROMET	OKOLJE	PROSTOR	IZOBR.	KULTURA	ŠPORT	ZDRAVSTVO	SOCIALA	VARNOST	TURIZEM
MO CELJE	148	41	16	71	140	35	15	10	32	21	1
MO KOPER	130	55	22	36	211	34	36	11	35	21	7
MO KRANJ	85	19	6	34	126	45	39	13	26	21	4
MO LJUBLJANA	120	79	41	114	192	56	26	7	32	14	7
MO MARIBOR	89	74	61	58	138	47	32	4	40	16	7
MO MURSKA SOBOTA	108	51	39	30	151	42	25	8	33	5	1
MO NOVA GORICA	141	20	13	77	153	53	45	11	25	17	18
MO NOVO MESTO	97	55	33	44	156	57	27	5	23	20	3
MO PTUJ	136	35	108	37	146	45	26	3	42	8	7
MO SLOVENJ GRADEC	112	80	68	87	140	38	22	7	20	9	1
MO VELENJE	104	50	56	71	120	53	27	8	22	9	2
RS	96	70	45	66	156	37	25	8	31	12	7

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Iz analize je razvidno, da je mestna občina Maribor, v zadnjem obdobju nadpovprečno vlagala na področju prometne infrastrukture, okolja, kulture, športa, sociale, varnosti in turizma. Omejenost občinskih proračunov in raznolikosti potreb posameznih okolij se pokaže v tem, da občine presegajo državno povprečje na različnih področjih porabe. Tistim z višjimi prihodki (Ljubljana) to uspe celo na devetih področjih. Odhodki v primeru občine Maribor so relativno uravnoteženi po vseh področjih in odražajo stanje glede na prihodke občine.

Pomemben kazalnik pri odhodkih občine je tudi investicijska naravnost občinskih proračunov, ki ga prikazujemo spodaj.

Tabela 9: Investicijska naravnost občinskih proračunov (Delež investicijskih odhodkov in transferjev v proračunu občine)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	13	12	24	31	25	41	36	60	57	39
MO KOPER	37	36	32	24	25	38	58	57	61	46
MO KRANJ	14	26	27	15	18	39	39	41	45	32
MO LJUBLJANA	29	30	25	22	14	27	26	32	35	27
MO MARIBOR	36	28	33	27	26	26	33	34	37	32
MO MURSKA SOBOTA	26	28	26	24	15	36	33	32	40	30
MO NOVA GORICA	16	18	21	19	23	43	42	40	44	32
MO NOVO MESTO	29	35	46	36	35	24	37	35	35	35
MO PTUJ	21	27	26	31	20	26	35	34	33	29
MO SLOVENJ GRADEC	33	35	32	38	42	56	52	42	53	45
MO VELENJE	21	18	30	20	29	41	55	43	37	36
RS	41	40	40	39	41	42	41	34	36	39

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

Delež občinskih proračunov, porabljen za investicije, se v visokih odstotkih pojavlja praviloma v manjših občinah. Med mestnimi občinami presežeta državno povprečje le Koper in Slovenj Gradec, Maribor pa je s povprečjem 32 % pred Ljubljano, Ptujem in Mursko Soboto, enak odstotek proračuna za investicije pa namenjajo še v Kranju in v Novi Gorici.

Če analiziramo še investicijske odhodke po podobnem principu, kot smo to storili s prihodki, torej v € preračunano na prebivalca, dobimo sledečo tabelo.

Tabela 10: Odhodki za investicije (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	56	64	170	244	191	335	340	835	761	333
MO KOPER	190	223	222	171	194	309	760	785	983	426
MO KRANJ	50	123	155	83	101	269	273	314	420	199
MO LJUBLJANA	162	198	187	165	106	199	227	287	380	212
MO MARIBOR	180	144	210	179	165	166	263	271	355	215
MO MURSKA SOBOTA	149	154	142	137	76	219	230	231	378	191
MO NOVA GORICA	97	117	150	138	173	375	393	395	497	259
MO NOVO MESTO	122	181	306	199	216	156	334	283	274	230
MO PTUJ	95	137	147	215	153	211	292	315	385	217
MO SLOVENJ GRADEC	159	181	173	260	338	517	511	361	627	347
MO VELENJE	77	65	151	106	193	273	543	348	320	231
RS	182	201	231	238	264	295	333	284	365	266

Vir: Ministrstvo za finance, 2010.

V primerjavi z vsemi opazovanimi mestnimi občinami po tem kriteriju bistveno odstopajo občine Koper, Slovenj Gradec in Celje, ki precej presežejo tudi državno povprečje. Najmanj investicij po kriteriju zneska na prebivalca so deležni prebivalci Murske Sobotne in Kranja, Maribor, pa je s povprečnimi 215 € na prebivalca, še pred Ljubljano.

1.2 Analiza mnenja občanov

Ključni razvojni problemi pred 15 leti in danes

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, kakšni so bili po njihovem mnenju **ključni ekonomski in socialni problemi v občini Maribor pred približno 15 leti**, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- prenizka izobrazbena struktura prebivalstva (28%)
- infrastruktura (26,45 %)
- slab odnos do okolja, problematika smeti (12,8%)
- upravljanje in politika (12,8%).

Na vprašanje, kateri so po njihovem mnenju **ključni razvojni primanjkljaji (slabosti) v občini sedaj**, pa prebivalci odgovarjajo:

- politične razmere (38%)
- premalo delovnih mest (35%)
- zamiranje razvoja (34%)
- birokracija (32%)
- izobrazbena struktura (31%)
- apatija ljudi (31%)
- gospodarsko stanje (28%)
- socialno stanje (28%)
- sodelovanje različnih institucij je slabo (23%)
- avtokratsko vodenje posameznih sfer (18%)
- lokalna nesoglasja (15%)
- ne zavedanje civilne družbe s strani MOM (15%)
- predolgi upravni postopki (14%).

Tabela 11: Ključni razvojni problemi občine Maribor pred 15 leti in danes

Pred 15 leti		Danes
<ul style="list-style-type: none"> • prenizka izobrazbena struktura prebivalstva (28%) • infrastruktura (26,45 %) • slab odnos do okolja, problematika smeti (12,8%) • upravljanje in politika (12,8%) 		<ul style="list-style-type: none"> • upravljanje in politika <ul style="list-style-type: none"> ○ politične razmere (38%) ○ birokracija (32%) ○ sodelovanje različnih institucij je slabo (23%) ○ avtokratsko vodenje posameznih sfer (18%) ○ lokalna nesoglasja (15%) ○ ne zavedanje civilne družbe s strani MOM (15%) ○ predolgi upravni postopki (14%) ○ premalo delovnih mest (35%) • razvoj zamira (34%) • izobrazbena struktura (31%) • apatija ljudi (31%) • gospodarsko stanje (28%) • socialno stanje (28%)

Osnovni problemi pred 15 leti so bili 4, torej manj kot danes (6). Najpomembnejši skupini problemov sta bili in ostajata upravljanje in politike (s 4. mesta na 1. mesto) ter izobrazbena struktura (s 1. mesta na 3.), gospodarski in socialni problemi, zamiranje razvoja in apatičnost ljudi. S seznama najpomembnejših problemov pa je izginil problem neustreznega odnosa do okolja ter problem infrastrukture.

Razvojne priložnosti in nevarnosti

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **razvojne priložnosti** občine Maribor, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- turizem (78%)
- šport (61%)
- visoke tehnologije (54,5%)
- mala podjetja (47,8%)
- kultura (44%)
- podjetništvo (40%).

Razvojne priložnosti smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev v Mariboru, ki so na vprašanje, v čem so v Mariboru najboljši, odgovorili:

- Festival Lent (94,5%)
- Zlata Lisica (78,3%)
- zimski turizem (30,9%)
- Vinag, vinarstvo (28%)
- Boršnikovo srečanje (23,8%)
- stara trta (23,8%)
- turizem (18%)
- šport, športne prireditve (18%)
- prireditve, koncerti (17%)
- odprtost in prijaznost občanov (17%)
- gostinski lokali (17%)
- nogomet, nogometni dosežki (14%).

Razvojne priložnosti Maribora smo prav tako preverili z anketo prebivalcev v sosednjih občinah. Na vprašanje, v čem so v Mariboru najboljši, so odgovorili:

- Festival Lent (54%)
- Zlata lisica (48%)
- nakupovalni centri (15%)
- stadion Ljudski vrt (12%).

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so skrite **nevarnosti** glede prihodnjega razvoja občine Maribor, odgovorili:

- a) Infrastruktura (176%):
 - slabe ceste (77%)
 - slabi pločniki (61%)
 - manjkajoči prehodi za pešce (38%)
- b) Negativni vplivi na okolje (162%):
 - onesnaževanje (85%)
 - ne ločeno zbiranje odpadkov (77%)

- c) Demografija (132,5):
 - beg možganov (77%)
 - staranje (38%)
 - nesoglasja glede ciljev (17,5%)
- d) Upravni problemi (117%):
 - zasebni interesi (53%)
 - slabi upravni postopki (38%)
 - birokracija in korupcija (26%)
- e) Prometne povezave (38%):
 - mestni avtobusni promet (38%)
- f) Drugo:
 - preveliko zapiranje v lokalne okvire (53%)
 - socialni problemi (20,3%).

1.2.1 Gospodarstvo

Po mnenju nadpovprečno angažiranih prebivalcev so **najbolj potrebni gospodarskega razvoja naslednji predeli** občine.

Tabela 12: Predeli občine, ki so najbolj potrebni razvoja

Predel	Zakaj?
park	moral bi biti drugačen, moral bi pritegniti ljudi
center, staro jedro	ureditev fasad, streh, kulturna oživitev jedra, ohranjanje kulturne dediščine
Lent	ker je stari del Maribora
Studenci	zaostaja za drugimi deli mesta, zastarela arhitektura
Pobrežje	zanemarjenost, nerazvitost, onesnaženost
Tezno	propad obstoječe industrije; ima potencial za razvoj
Brezje	komunalna infrastruktura
Dogoše	komunalna infrastruktura
Zrkovci	komunalna infrastruktura
Mariborski otok	potrebna ponovna oživitev
Pekel	razvoj turizma

Prebivalci izpostavljajo naslednje **konkurenčne prednosti občine Maribor** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

- naravne danosti: 51,4% (Pohorje, Drava, prometni koridor Srednje Evrope)
- turizem: 62,2% (Lent, Pohorje, Slovenske gorice, ceste)
- angažiranost posameznikov: 40,5%
- tradicija: 57% (Lent, Stara trta)
- prometna infrastruktura: 43,2% (železnica, avtocesta)

Konkurenčne prednosti Maribor smo prav tako preverili z anketo v sosednjih občinah. Na vprašanje, v čem so v Mariboru najboljši, so odgovorili:

- Festival Lent (54%)
- Zlata lisica (48%)

- po nakupovalnih centrih (15%)
- stadion Ljudski vrt (12%).

Najpomembnejša **gonila gospodarskega razvoja občine** po mnenju prebivalcev predstavljajo naslednje kategorije:

- turizem (86%)
- šport (77%)
- kultura (57%)
- malo gospodarstvo (41%)
- kvalificirana delovna sila (19%)
- gospodarske panoge (11%).

Na temelju vprašalnika so prebivalci numerično ocenjevali naslednje kategorije s področja gospodarstva.

Tabela 13: Numerično ocenjevanje kategorij na področju gospodarstva

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini	2,39	/	2,39
Ocena ponudbe delovnih mest v občini	2,32	2,24	2,28
Podpora nastanku delovnih mest za 3. generacijo	DA=80,50% NE=19,50%	/	DA=80,50% NE=19,50%
Zadovoljstvo s stanjem na področju ponudbe stanovanj v občini	3,30	3,59	3,44
Zadovoljstvo z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje?	2,56	/	2,56
Ocena turistične ponudbe v občini	3,00	3,21	3,10
Ocena stanja in ponudbe malega gospodarstva v občini	2,75	3,45	3,10

Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji nadpovprečno angažirani občani ocenjujejo z oceno 2,39. Sicer pa menijo, da:

- je premalo tujih vlagateljev (57%)
- investitorji niso seznanjeni s projekti (43,2%)
- je premalo javnih razpisov (27%)
- ni angažiranosti domačih investitorjev (17,5%).

Pri **ponudbi delovnih mest v občini** nadpovprečno angažirani občani pogrešajo predvsem:

- delovna mesta z višjo dodano vrednostjo (77%)
- delo za kvalificirane delavce (57%)
- bolje plačana delovna mesta (62%)
- več delovnih mest v gospodarstvu (43,2%)
- premalo možnosti za 6. in 7. stopnjo izobrazbe (27%)
- več delovnih mest za družboslovce (27%)

- pravo politiko razvoja kadrov (19%).

Zadovoljstvo s ponudbo delovnih mest smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev v Mariboru. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 2,24. Pogrešajo pa naslednje:

- raznolikost delovnih mest (46%)
- višje plače (26,5%)
- večjo ponudbo (17%)

Slaba petina prebivalstva (19,5%) ne podpira **nastanka delovnih mest za generacijo nad 65 let**. Glavni argument je, da naj se zaposlujejo mladi (24,8%). Tisti pa, ki nastanek tovrstnih delovnih mest podpirajo (80,5%), izhajajo iz dejstev, da je treba uporabiti njihovo znanje in izkušnje, v kolikor ne zavirajo mladih (38,2%) oz. jih angažirati na bolj svetovalnih delovnih mestih (17,8%).

Glede **ponudbe stanovanj** v občini predlagajo prebivalci naslednje:

- cenejša stanovanja (86%)
- manjša stanovanja (77%)
- neprofitna stanovanja (77%)
- možnost individualne stanovanjske gradnje (70,8%)
- stanovanja za mlade (10,9%).

Ponudbo stanovanj smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev v Mariboru. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 3,59. Pogrešajo:

- cenejša stanovanja (29,8%)
- socialna stanovanja (24%)
- nižje cene za mlade družine (12%).

Glede **izkoriščenosti potenciala kmetijske proizvodnje**, ki ga ocenjujejo z oceno 2,56, pa vidijo priložnosti v:

- trženju: 54,1% (prodaja lastne proizvodnje, turizem, bio-proizvodi)
- produktih: 45,9% (sadjarstvo, biološka predelava, mesni izdelki)
- povezanosti ponudbe: 48,6% (več promocije in organiziranih srečanj, kmetijstvo in turizem, agilen zavod za turizem)
- dopolnilnih dejavnosti: 43,2% (vinogradništvo, eko-turizem, tržnice z bio-hrano)
- dogodkih: 16,3% (Vinagova klet, Lent).

Glede stanja in **ponudbe malega gospodarstva** (ocena 2,75) pogrešajo:

- oživitev starih obrti (54,1%)
- cenejši poslovni prostori (45,5%)
- tradicionalne obrti (45,5%)
- visokotehnološka podjetja (27%)
- razširitev ponudbe in večjo kvaliteto (19%)
- povezanost z univerzo (19%)
- subvencije in priložnosti (10,9%).

Turizem

Glede **turistične ponudbe** (ocena 3,00) nadpovprečno angažirani občani pogrešajo:

- dogodki in prireditve: 72,8% (dogajanje na Lentu ali v mestnem parku skozi vse leto, koncerti tujih uveljavljenih izvajalcev)
- promocijske aktivnosti: 54,1% (bolj prepoznavno promocijo Maribora, v tujini)
- gostinska ponudba in prenočitvene zmogljivosti: 40,5% (manjka avto kamp, ob nedeljah večino gostišč zaprtih, ni možnosti letovanja in nočitve za invalide)
- izobraževanje in vključenost občanov: 40,5% (oblikovanje obiskovalcem prijaznega okolja, več bi lahko naredili v smeri kulture in glasbe).

Prebivalci menijo, da v občini obstajajo **naslednje turistične oz. kulturne zanimivosti, ki bi jih bilo potrebno obnoviti oz. nanje opozoriti**:

- Lent (62%)
- staro mestno jedro, Koroška vrata (62%)
- grad na Piramidi (45,5%)
- Kalvarija (41%)
- Trije ribniki (17,5%)

Prebivalci menijo, da so za občino **najbolj značilni naslednji ljudski običaji**:

- vinogradniška trgatev stare trte (84,8%)
- postavitve klopota (45,5%)
- Flos na Dravi (17,5%)
- splavarstvo (17,5%)

Za občino bi naj bile **najbolj značilne naslednje jedi**:

- kmečka pojedina-koline (48,6%)
- krompirjevi žganci z gobovo juho (44,3%)
- pohorska omleta (30%)
- repa (16%)
- kislo zelje (16%)
- pečenice (16%)
- meso iz tunke (14%).

Domačini bi gostu, ki je prvič v občini **na enodnevnem obisku, pokazali naslednje**:

- Destinacije:
 - Pohorje (98,5%)
 - Lent (84,8%)
 - mestni park (65%)
 - Piramido (35%)
 - Zjutraj z gondolo na Pohorje s pogledom na dolino ali za mlajše z adrenalinsko vožnjo v dolino (31%)
 - Kalvarijo (20%)
 - Staro mestno jedro (20%)
 - Grajski trg (18%)
- Dogodke:
 - Festival Lent (97%)
 - Zlata lisica (95%)

- trgatev stare trte (79%)
- Boršnikovo srečanje (40%)
- nogometna tekma (11%)
- Kulinarično ponudbo:
 - koline (20%)
 - pohorski pisker (19,7%)
 - kisló zelje (12,1%)
- Zgodbe:
 - Rudolf Maister (39,3%)
 - nastanek MB (30%)
 - Martin Slbmšek (29%)
 - Pohorski bataljon (16%)
 - izgradnja Vinagove kleti (16%).

Turistično ponudbo smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev v Mariboru. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 3,21. Pogrešajo:

- več izkoriščenih možnosti, ki jih mesto ponuja (34%)
- boljše obveščanje (24%)
- raznolikost (18%)
- skupni nastop (16%)
- več atraktivnih prireditev (9%).

Turistično privlačnost Maribora smo prav tako preverili z anketo v sosednjih občinah. Povprečna ocena turistične ponudbe v Mariboru znaša 3,11. Na vprašanje, kaj pogrešajo v Mariboru, pa so odgovorili:

- več dogajanja skozi vse leto (31%)
- živahnost tudi zvečer (21%)
- več brezplačnih parkirišč (20%)
- boljše obveščanje o prireditvah v medijih (18%).

Anketiranci v sosednjih občinah so na vprašanje, po kaj bi šli oziroma kaj bi počeli v Mariboru, odgovorili:

- po nakupih (34%)
- v službo (23%)
- v kino (18%), v Kolosej, v Planet Tuš
- na fakulteto (17%)
- na Festival Lent (15%)
- na športne prireditve (9%)
- na kavo (9%)
- na Zlato lisico (9%).

Turistično privlačnost Maribora smo preverili z anketo v drugih slovenskih občinah. Turistično in ostalo ponudbo, so ocenili s povprečno oceno 3,52. Na vprašanje, kaj v tem segmentu pogrešajo, pa so odgovorili:

- več prireditev (34%)
- več parkirnih mest (19%)
- brezplačna parkirna mesta (16%)

- nočno življenje, več dogajanja zvečer (11%)
- več dogajanja v centru mesta (11%).

1.2.2 Promet in komunikacije

Prebivalci so **transportno infrastrukturo** v občini (avtobusni prevozi, urejenost cest, pločnikov, kolesarskih stez,...) ocenili z agregirano povprečno oceno 2,82.

Državne ceste so ocenili s povprečno oceno 3,23. Pri tem izstopajo naslednje skupine problemov:

- povezava Malečnik-Melje
- nedokončana obvoznica
- slabo vzdrževanje
- ni hitrejših pretokov
- preveč dela se opravlja v času sezone.

Lokalne ceste in ulice so ocenili s povprečno oceno 2,63. Pri tem izstopajo naslednje skupine problemov:

- slabo vzdrževanje
- prepočasna obnova
- neurejena ulica Pariške komune.

Naključno izbrani občani so urejenost cest in ulic ocenili z oceno 2,80. Pogrešajo:

- prenovo cest (46%)
- več kolesarskih stez (29%)
- hitrejšo obnovo (12%)
- prepoved prometa v centru mesta (10%).

Pločnike so ocenili s povprečno oceno 2,78. Pri tem so navedli naslednje konkretne primanjkljaje:

- razpadajoči in nevarni
- ni jih na nujnih mestih
- niso prehodni, ovire
- neočiščeni
- zaparkirani
- prioriteta so šolske poti
- niso bili ustrezno planirani in izvedeni.

Zagotovljenost parkirišč ob posameznih objektih (cerkev, pokopališče, šola, vrtec, zdravstveni dom...) so ocenili s povprečno oceno 2,67. Pri tem so navedli:

- slabe možnosti parkiranja v centru
- pomanjkanje parkirišč
- premajhna kapaciteta
- premalo javnih parkirišč
- ni parkirišč za avtodome
- ni reda

- predraga parkirišča.

Naključno izbrani občani so ocenili urejenost pločnikov in parkirišč z oceno 2,75. Pri tem pogrešajo več brezplačnih parkirišč (38%).

Kolesarske poti so ocenjene s povprečno oceno 2,29. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- premalo jih je
- premalo varne
- nepovezanost
- neurejenost.

Sprehajalne poti so ocenjene s povprečno oceno 2,78. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- neurejene na obrežju Drave
- nepovezane
- poseben problem spalna naselja, koncentracija vozil – parkiranje
- ni jih veliko, neoznačene
- neurejen Betnavski gozd
- neurejen Stražun
- na prehodu si sprehajalec želi pogledati kaj lepega
- ni dovolj Florina
- vključili bi konkurenco, privatna vrtnarstva, natečaje zasaditev.

Kažipoti so ocenjeni s povprečno oceno 3,03. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- male table niso na vidnem mestu
- na avtocestah so tujci zbegani
- nujno bolje označiti smer Graz - Zagreb
- manj in kvalitetna postavitev
- strateški položaj
- niso transparentni
- če nisi lokalni prebivalec ne najdeš cilja, saj so kažipoti slabi
- boljši v mestnem jedru
- slabi v predmestju
- premalo informativno izobraževalnih tabel v slovenskem in angleškem jeziku namenjenih turistom.

Javna razsvetljava je ocenjena s povprečno oceno 3,14. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- potencial za energetska učinkovitost
- prepočasna obnova - zamenjava, marsikje je prebogata - svetlobno onesnaževanje
- ugasnjene luči.

Zimska služba je ocenjena s povprečno oceno 2,86. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- slabo očiščeni pločniki
- prepozno aktivirana

- vedno jih preseneti sneg, izgovori za neuspešno delo so vedno enaki;
- izgovarjanje na predpise
- zimska služba dela zanikrno
- žal na nivoju mesta ne spoštujemo predpisov, nihče ne umakne vozila, ko pade sneg - s tem čiščenje velikokrat ni možno oz. je zato slabo.

Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM signala so ocenili s povprečno oceno 4,11. Pri tem so ocenili posamezne kategorije in navedli naslednje konkretne pomanjkljivosti:

- TV signal (kabelska TV) - Povprečna ocena znaša 3,89:
 - slaba vsebina
 - potreben kvalitetnejši signal
 - vedno manj zanesljiv
- Internet - Povprečna ocena znaša 3,99:
 - ni optičnega kabla
 - ni povezav
 - potrebna višja hitrost
 - predrag
- GSM signal - Povprečna ocena znaša 4,23:
 - Na Pohorju marsikje ni signala
- Telefon - Povprečna ocena znaša 4,35:
 - Predolg: postopek pridobitve novega priključka.

Naključno izbrani prebivalci so dostopnost do telekomunikacij ocenili z oceno 3,50.

Zadovoljstvo s **povezanostjo občine z drugimi kraji** (avtobus, vlak....) so občani ocenili s povprečno oceno 2,78, pri tem izpostavljajo zlasti naslednje:

- slab vozni red
- predlagam manjše enote večkrat dnevno
- povezava iz zunanjih parkirišč v mesto
- avtobusna postaja v razpadanju
- premalo število dnevnih voženj
- previsoka cena prevoza
- zamude avtobusov
- ukinjanje prog.

Naključno izbrani prebivalci so ocenili javni prevoz z oceno 3,18. Pri tem pogošajo:

- bolj pogoste vožnje (18%)
- več linij za avtobuse (16%)
- cenejše prevoze (10%).

V občini po mnenju večine vprašanih občanov (DA – 67,7 %) obstaja **problem prometnih konic**, prikazujemo jih v spodnji tabeli.

Tabela 14: Problem prometnih konic

KJE	KDAJ
Koroški most	pred 9. in ok. 15. ure
mestne vpadnice	6:00-8:00; 15:00-16:00
center	
Titova cesta	
Koroška cesta	
Tržaška cesta	
Ptujska cesta	
Pobrezje Tezno	

Na temelju vprašalnika so torej prebivalci numerično ocenjevali kategorije s področja prometa in komunikacij, ki jih prikazujemo spodaj.

Tabela 15: Ocenjevane kategorije s področja prometa in telekomunikacij

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 2,94
Prometna infrastruktura v občini	2,82	2,77	2,79
Državne ceste	3,23	/	3,23
Lokalne ceste in ulice	2,63	2,80	2,71
Pločniki	2,78	2,75	2,77
Parkirišča	2,67		2,71
Kolesarske poti	2,29	/	2,29
Sprehajalne poti	2,78	/	2,78
Kažipoti	3,03	/	3,03
Javna razsvetljava	3,14	/	3,14
Zimska služba	2,86	/	2,86
Dostopnost do telefona, interneta, kablanskega sistema, GSM signala	4,11	3,50	3,80
o TV signal	3,89	/	3,89
o Internet	3,99	/	3,99
o GSM signal	4,23	/	4,23
o Telefon	4,35	/	4,35
Povezanost občine z drugimi kraji (vlak, avtobus, ...)	2,78	3,18	2,98

1.2.3 Okolje

Na vprašanje, kako so zadovoljni z **odnosom do okolja v občini**, so nadpovprečno angažirani prebivalci odgovorili s povprečno oceno 3,17. Pri posameznih področjih so navedli naslednje:

- Javne površine - Povprečna ocena = 2,78. Komentar slabih ocen:
 - neurejene zelenice
 - premalo košev za smeti
 - premalo zelenja v mestu
 - zanemarjene fasade
 - umazanost
 - več rož in fontan

Naključno izbrani prebivalci so ocenili javne površine z oceno 3,32.

- Ravnanje z odpadki - Povprečna ocena = 2,51. Komentar slabe ocene:
 - problem odlagališč
 - še vedno nedokončan projekt
 - ni sistematičnega ločevanja odpadkov
 - kopičenje smeti brez vizije
 - lahko bi se zgradila sežigalnica
 - slaba kakovost odvoza
 - predraga Snaga
 - deponija
 - nimamo ločevalnih zabojnikov za privatne hiše

Naključno izbrani prebivalci so ravnanje z odpadki ocenili z oceno 3,10. Pogrešajo več košev in zabojnikov (28%), več eko otokov (19%).

- Oskrba z vodo - Povprečna ocena = 3,89. Komentar slabe ocene:
 - potrebno je narediti vse, da ohranimo dobro pitno vodo, več narediti za Dravo
 - preveriti in pravočasno obnavljati vodovodno napeljavo v mestu
 - stroga kontrola voda in pravočasno obveščanje ob morebitnem poslabšanju kakovosti pitne vode ob poškodbah vodov, padavinah.

Naključno izbrani prebivalci so ocenili oskrbo z vodo z oceno 3,88.

- Kanalizacija in čistilna naprava (ČN) - Povprečna ocena = 3,30. Komentar slabe ocene:
 - problem cen
 - v primestnih naseljih so večinoma neurejeni in speljani v vodotoke
 - center še ima pretočne greznice
 - vsi nimajo možnosti priklopa

Naključno izbrani prebivalci so kanalizacijo in čistilno napravo ocenili z oceno 3,50.

- Čistost potokov in jezer - Povprečna ocena = 3,03. Komentar slabe ocene:
 - odplake v potokih
 - desni breg Drave neurejen
 - pogosti izlivi fekalij v potoke
 - še vedno veliko odpadkov na brežini

Naključno izbrani prebivalci so čistost potokov in jezer ocenili z oceno 3,00. Pogrešajo bolj čisto Dravo (33%).

- Kakovost zraka - Povprečna ocena naključno izbranih = 3,16.
- Stanje hrupa - Povprečna ocena = 2,89 (naključno izbrani = 3,17).
- Urejenost pokopališč - Povprečna ocena = 3,82 (naključno izbrani = 3,67).

Vključenost občanov v urejevanje okolja je bila ocenjena s povprečno oceno 2,57, ki so jo občani utemeljevali z naslednjimi razlogi:

- pritegniti občane
- več čistilnih akcij
- premalo smetnjakov
- zgolj postavitev zabojnikov različnih barv ni dovolj, potrebno je tudi ozaveščanje občanov
- mlajše ciljne skupine nimajo občutka
- zgradbe v zasebni lasti so zanemarjene
- odlok o kršenju, če posameznik kvari ogled mesta
- javno ocenjevanje ulic in trgov
- pomanjkanje motivacije.

Naključno izbrani prebivalci so vključenost občanov v urejevanje okolja ocenili z oceno 2,75.

S **prostorskim planom** občine ni seznanjenih 43 % vprašanih, predvsem zaradi premalo informacij, slabe komunikacije, menjavanja ob spremembah politične garniture. Z njim pa je seznanjenih 54 % vprašanih, ki njegovo ustreznost ocenjujejo s povprečno oceno 2,82. V njem pogrešajo:

- zelene površine
- transparentno nastajanje in realizacijo prostorskega plana
- sodelovanje občanov
- širši krog strokovnjakov
- večjo razvojno naravnost
- več zemljišč za gospodarsko dejavnost
- še kakšen park
- industrijske površine
- več sodelovanja z domačini in upoštevanje njihovih predlogov
- parcele za individualno gradnjo.

Naključno izbrani prebivalci so ocenili prostorski plan z oceno 2,84. Pogrešajo:

- več parkirnih mest (46%) in
- več zelenih površin (19%).

Na temelju vprašalnika so torej prebivalci numerično ocenjevali naslednje kategorije s področja okolja.

Tabela 16: Ocenjevane kategorije s področja okolja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
Odnos do okolja v občini	3,07	3,24	3,16
Javne površine	2,78	3,32	3,05
Ravnanje z odpadki	2,51	3,10	2,80
Oskrba z vodo	3,89	3,88	3,89
Kanalizacija in čistilne naprave	3,30	3,50	3,40
Čistost potokov in jezer	3,03	3,00	3,02
Kakovost zraka	/	3,16	3,16
Stanje hrupa	2,89	3,17	3,03
Urejenost pokopališč	3,82	3,67	3,74
Vključenost občanov v urejenost okolja	2,57	2,75	2,66
Ustreznost prostorskega plana	2,82	2,84	2,83

1.2.4 Izobraževanje in otroško varstvo

Ustreznost šolskih objektov in otroških vrtcev je bila ocenjena s povprečno oceno 3,43 (vrtci) in 3,72 (izobraževalne ustanove), ki so jo utemeljevali z naslednjimi argumenti:

- stara miselnost
- arhitekturna neizkoriščenost
- energetska neučinkovitost
- zastarelost
- problemi so strehe, pokrite s sabnitkami
- majhne telovadnice
- dostop do objektov ni najbolje urejen.

Naključno izbrani prebivalci so objekte izobraževalnih ustanov ocenili z 2,53.

Izvajanju in vsebini izobraževalnih procesov so prebivalci podelili povprečno oceno 3,43, pri čemer so:

- vrtci prejeli oceno 3,80:
 - ni inovativnosti
 - premajhen poudarek na oblikovanju ustreznih kriterijev obnašanja
 - vpeljava tujih jezikov je potrebna
 - več možnosti za šport
- osnovne šole 3,55:
 - preslab poudarek na etičnih vrednotah
 - ni spoštovanja do odraslih
 - preobremenjenost otrok.

Naključno izbrani prebivalci so ustreznost vsebin ocenili z 3,34 (vrtci) in 3,43 (izobraževalne ustanove).
- Srednje šole 3,57:

- znanje bi moralo biti ocenjeno samo s pisnimi testi
- več prakse
- premalo osnovnih poklicev
- premalo selektivne pri obsegu znanja
- Študijski programi 3,51:
 - potreben bolj individualne pristop
 - neuporabnost znanj
 - počasen prehod
 - pomladitev kadrov
- Za 3. generacijo 2,74:
 - ti ljudje so zanemarjeni in prepuščeni sami sebi
 - premalo ponudnikov
 - ni projektov
 - skromna ponudba na področju likovne dejavnosti.

Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja je ocenjena s povprečno oceno 3,34 (vrtci) in 2,93 (izobraževalne ustanove), pri čemer si nekateri prebivalci želijo, da bi bilo več pristnega sodelovanja.

Naključno izbrani prebivalci so vključenost v življenje kraja ocenili z oceno 3,30.

Tabela 17: Dojemanje prebivalstva glede izobraževanja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena 3,34
Ustreznost objektov vrtcev	3,43	3,28	3,36
Ustreznost objektov izob. ustanov	3,72	3,20	3,46
Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov	3,43	3,41	3,42
○ Vrtci	3,80	3,34	3,57
○ Osnovne šole	3,55	3,43	3,49
○ Srednje šole	3,57	3,43	3,50
○ Študijski programi	3,51	3,43	3,47
○ Izobraževalni programi za 3. generacijo	2,74		2,74
Vključenost vrtcev v družbeno življenje kraja	3,34	3,30	3,32
Vključenost izobraževalnih ustanov v družbeno življenje kraja	2,93	3,30	3,11

1.2.5 Kakovost življenja

Nadpovprečno angažirani prebivalci so na delavnicah **kakovost življenja** v občini ocenili z agregirano povprečno oceno 3,38. Po posameznih področjih, ki vplivajo na kakovost življenja, so bile ocene naslednje:

- Zdravstvena oskrba (povprečna ocena 3,15) Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:

- čakalna doba
- neurejeno zobozdravstvo
- neprijazno osebje

Naključno izbrani prebivalci so zdravstveno oskrbo ocenili z oceno 3,25. Pogrešajo hitrejši sprejem – manj čakanja (46 %) in več dobrih zdravnikov (14%).

- Kulturno dogajanje (povprečna ocena 3,34):

- glavni dogodek je Lent, sicer premalo ponudbe
- manjka izvirnost
- premalo dogodkov za druženje
- premalo ljubiteljske kulture
- na tem področju ima Maribor še nepopisan list možnega velikega napredka
- poletne koncerte na Piramidi, na Kalvariji
- več malih odrov.

Naključno izbrani prebivalci so kulturno dogajanje ocenili z 3,16. Pogrešajo:

- več prireditev skozi vse leto (22%)
- več koncertov (18%)
- več dogajanja v centu mesta (16%).

- Možnost športa in rekreacije (povprečna ocena 3,75) Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:

- premalo urbanih igrišč
- premalo javnih športnih površin
- premalo objektov
- drsališče sredi mesta in športni vikend ter adrenalinski park - odlična ideja za popestritev, še več takšnih idej
- naj se šport približa tudi tistim, ki ga ne iščejo sami
- premalo žive glasbe in plesa.

Naključno izbrani prebivalci so možnost športa in rekreacije ocenili s 3,40.

- Socialne aktivnosti (povprečna ocena 3,01):

- slabo poskrbljeno za prosti čas otrok
- slabo poskrbljeno za starostnike

Naključno izbrani prebivalci so socialne aktivnosti ocenili s 3,66.

- Varnost bivanja (povprečna ocena 3,19, naključno izbrani = 3,05):

- ne zaupam sodstvu
- preveč huliganstva
- droge, alkohol.

- Medsosedski odnosi (povprečna ocena 3,27, naključno izbrani = 3,36):

- večje zaupanje sosedov pri projektih
- star slovenski problem
- premalo druženja
- sosedje se ne poznajo
- neprilagojenost Romov

- preveč individualizma.
- Oskrba prebivalcev (povprečna ocena 3,59). Ocenilo so utemeljili z naslednjimi razlogi:
 - izboljšati ponudbo tržnic, slaba oskrba s kmetijskimi proizvodi
 - problem oskrbe starejših, premalo lokalnih trgovin
 - preveč nekvalitetnih izdelkov na trgu.
 Naključno izbrani prebivalci so oskrbo ocenili s 3,07.
- Duhovna oskrba (povprečna ocena 3,71).
Naključno izbrani prebivalci so duhovno oskrbo ocenili s 3,15.

Kakovost življenja v Mariboru smo preverili tudi v **sosednjih občinah**. Ocenili so jo s povprečno oceno 3,50.

- Prebivalci sosednjih občin zaznavajo naslednje prednosti:
 - da je vse v bližini (33%)
 - narava (26%)
 - dostopnost do trgovin (23%), bližina do trgovskih centrov (15%)
 - kulturno dogajanje (19%)
 - bližina Pohorja (14%)
 - športni centri (14%)
 - urejenost mestnega središča (11%).
- Prebivalci sosednjih občin zaznavajo naslednje pomanjkljivosti:
 - premalo parkiršč (22%)
 - preveč starih ne obnovljenih stavb (21%)
 - promet (15%)
 - premalo kolesarskih stez (15%)
 - v parkih je prisoten vandalizem in agresija (12%).

Kakovost življenja smo preverili tudi z anketo v drugih slovenskih občinah.

Kakovost življenja v Mariboru so ocenili s povprečno oceno 3,52. V Mariboru pogrešajo:

- več prireditev (34%)
- več parkirnih mest (19%)
- brezplačna parkirna mesta (16%)
- nočno življenje, več dogajanja zvečer (11%)
- več dogajanja v centru mesta (11%).

Po mnenju nadpovprečno angažiranih občanov **predstavlja občino na kulturnem oz. športnem področju v največji meri:**

- Kulturno področje:
 - Festival Lent (95%)
 - Borštnikovo srečanje (82%)
 - Narodni dom (62%)
- Športno področje:
 - Zlata lisica (95%)
 - športna društva (77%)
 - nogomet (77%)
- Ostalo :
 - neprofitne kulturne dejavnosti.

Tabela 18: Dojemanje prebivalstva glede kakovosti življenja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena na ključno izbranih občanov	Skupna ocena
Kakovost življenja v občini	3,38	3,26	3,32
Zdravstvena oskrba	3,15	3,25	3,20
Kulturno dogajanje	3,34	3,16	3,25
Možnost športa in rekreacije	3,75	3,40	3,58
Socialne aktivnosti	3,01	3,66	3,33
Varnost bivanja	3,19	3,05	3,12
Med-sosedski odnosi	3,27	3,36	3,31
Oskrba prebivalcev	3,59	3,07	3,33
Duhovna oskrba	3,71	3,15	3,43

1.3 Ocenitev konkurenčnosti

1.3.1 Uvod

Poznamo tri načine oz. metode za ocenitev konkurenčnosti in sicer regionalno ekonomijo, »benchmarking« ter SWOT analizo. Vsaka ima tako prednosti kakor tudi pomanjkljivosti, uporabljajo pa jih politični poznavalki, lokalni uslužbenci, načrtovalci in drugi. Občine se nenehno spreminjajo, zato mora biti merjenje metod dinamično in strateško.

Regionalna ekonomija se osredotoča na kvantitativno analizo lokalne ekonomije. Spremenljivke se nanašajo na ekonomsko strukturo in proizvodne stroške, s poudarkom na transportu in stroških delovne sile. Prednost te metode je, da učinkovito ocenjuje tradicionalne industrije, delovno intenzivne industrije, identificira komparativne prednosti ter stroške dejavnikov, vendar pa ne daje poudarka pomembnim dejavnikom, kot je npr. politična stabilnost ter prispevkom neformalnega sektorja.

S pomočjo »benchmarkinga« občine oblikujejo cilje, vizije in smernice. Glede na primerjalno izbrano občino (mentor) opazujejo spremembe mentorja ter tako predvidijo svojo prihodnost. Pomanjkljivost te metode je, da opredeljuje odnose med politikami, obnašanjem ter rezultati z mentorjem, vendar ne opredeli postopkov, ki vodijo do ugodnih zaključkov.

Prednost SWOT analize je v tem, da ne vključuje stalnih ciljev ter uporablja številne informacije, vendar se takšna analiza spreminja glede na posameznike, ki jo izvajajo.

Zaradi enega osnovnih namenov tega strateškega dokumenta, t.j. oblikovanje vizije in cilje, smo se odločili za metodo benchmarkinga, zaradi metodologije (izdelave anket in delavnice) pa tudi za metodo SWOT analize.

1.3.2 Občina Maribor v Podravski razvojni regiji

Podravska regija z 2,170 km² obsega dobro desetino (10,7%) slovenskega ozemlja in je po velikosti na petem mestu med slovenskimi regijami. Regija leži na severovzhodu Slovenije in meji na zahodu na koroško in savinjsko regijo, na vzhodu pa na pomursko. Na severu meji na sosednjo državo Avstrijo, na jugu pa na Hrvaško.

Statistična regija Podravje obsega 34 občin, v katerih je konec decembra 2004 živele 319.186 prebivalcev (16 % vsega slovenskega prebivalstva). Po gostoti naseljenosti z 147,1 prebivalci na km² je na tretjem mestu v Sloveniji. Največja po površini je občina Slovenska Bistrica, medtem ko ima največje število in gostoto prebivalcev Mestna občina Maribor.

Število prebivalcev v Podravju je v obdobju od 2000 do 2004 upadlo za 0,2%, medtem ko je v celotni Sloveniji v enakem obdobju poraslo za 0,3%. V obdobju od leta 1981 do prve polovice leta 2004 je podravska regija, poleg pomurske, zabeležila največji padec mladega prebivalstva (starega do 14 let). V strukturi prebivalstva po starostnih skupinah se znižuje delež mladega, povečuje pa delež starejšega prebivalstva. Posledica takšnih demografskih gibanj je nadpovprečni indeks staranja prebivalstva. V Podravju se je prebivalstvo staralo hitreje kot v povprečju v Sloveniji (v obdobju 2000 do 2004 je indeks staranja prebivalstva narasel iz 96,6 na 113 in presega slovensko povprečje za skoraj osem odstotnih točk). Še posebej zaskrbljujoč je bil v letu 2004 indeks staranja prebivalstva v Mestni občini Maribor, kjer je znašal kar 148,1.

Zmanjševanje rodnosti, staranje prebivalstva ter odseljevanje se odraža v upadanju števila aktivnega prebivalstva v regiji, kar se bo ob nadaljevanju tovrstnih trendov na daljši rok odražalo tudi v upadu delovno aktivnega prebivalstva. Ob koncu leta 2004 je bilo v Podravju za 3.886 oseb oz. za slabe 3% manj aktivnega prebivalstva kot ob koncu leta 2000. Na nacionalni ravni v opazovanem obdobju v gibanju števila aktivnega prebivalstva ne beležimo bistvenih sprememb (873.063 v letu 2000, 875.738 v letu 2004).

Podrobnejša primerjava deleža zaposlenih po dejavnostih kaže, da se je znotraj nekmetijskih dejavnosti zmanjšalo število zaposlenih na področju rudarstva in gradbeništva, povečalo pa v predelovalnih dejavnostih. Med predelovalnimi dejavnostmi je opazen največji padec števila zaposlenih v tem obdobju na področju proizvodnje hrane, pijač, krmil in tobačnih izdelkov ter na področju proizvodnje tekstilij, usnjenih oblačil, tekstilnih in krznenih izdelkov, medtem ko je poraslo število zaposlenih na področju proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov, proizvodnje strojev in naprav ter proizvodnje električne in optične opreme. Med storitvenimi dejavnostmi je največji porast deleža zaposlenih prisoten na področju poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev, na področju dejavnosti finančnega posredništva, izobraževanja ter drugih javnih, skupnih in osebnih storitev, največji upad deležev pa na področju javne uprave, obrambe, obveznega socialnega zavarovanja ter trgovine in popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe.

Tabela 19: Shematski prikaz SWOT analize Podravske razvojne regije (RRP Podravje 2007-13)

PREDNOSTI	SLABOSTI
<p>ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobro razvit sistem formalnega in neformalnega izobraževanja, kar skupaj s strokovnimi, razvojnimi in svetovalnimi organizacijami za razvoj ČV predstavlja kakovostni razvojni potencial regije; • drugo največje univerzitetno središče v Sloveniji utrjuje svoj položaj s širjenjem programske ponudbe in uvajanjem novih študijskih programov v skladu z Bolonjsko deklaracijo; • izobrazbena struktura prebivalstva v regiji se izboljšuje, • povečuje se število študentov iz Podravja; <p>GOSPODARSTVO IN POSLOVNA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogata industrijska tradicija ter nekaj večjih, uspešnih podjetij, tradicijo v poslovanju z EU državami in dobro ohranjene stike s trgi bivše Jugoslavije; • v zadnjem času nova podjetja nastajajo nekoliko hitreje, • narašča tudi zaposlovanje v gospodarstvu; • obstaja vrsta podpornih institucij za spodbujanje podjetništva; <p>PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NA RAVNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • regija ima ugodno geostrateško lego; • sorazmerno dobro razvita prometna infrastruktura zagotavlja • dobre povezave med nekaterimi regijskimi središči; • regija razpolaga z naravnim potencialom vodnih virov, zlasti območij podzemne in termalne vode; • območja naravne krajine so raznolika in sorazmerno dobro ohranjena; • obstaja strokovna usposobljenost za reševanje okoljskih problemov; <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • ugodne naravne možnosti za tradicionalno, ekološko in integralno pridelavo v agroživilstvu in gozdarstvu; • obstajajo vinske, sadjarske in druge ceste, ki nudijo možnosti za razvoj turizma na kmetijah; • obstaja veliko število lokalno značilnih izdelkov in ohranjenih starih obrti, kar ponuja možnosti za razvoj dopolnilnih dejavnosti v kmetijstvu in skupni nastop na tržišču, tudi v povezavi z živilsko predelovalno industrijo; • obstajajo strokovne službe za izobraževanje in usposabljanje ljudi v agroživilstvu, klima za 	<p>POMANJKANJE SODELOVANJA V REGIJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • regija je v mednarodnem merilu neprepoznavna; • za regijo je značilna splošna nepovezanost in pomanjkanje sodelovanja, ki se odražata: v šibkem sodelovanju znotraj podjetniškega sektorja, med podjetji in razvojnimi institucijami, med podjetniškim sektorjem in negospodarstvom, premajhni povezanosti med poslovnimi podpornimi institucijami, nepovezanosti lokalnih in državnih institucij za uspešno črpanje EU sredstev, med posameznimi akterji regionalnega razvoja, v odsotnosti neprepoznavnih in učinkovitih javno zasebnih partnerstev; <p>ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • še vedno primanjkuje kakovostnih novih delovnih mest; • narašča delež mladih brezposelnih • primanjkuje načrtovanja, izvajanja in spremljanja razvoja ČV v podjetjih in organizacijah; • visokošolsko izobraževanje je centralizirano; • izobraževalni sistem se prepočasi odziva na potrebe gospodarstva; <p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjetniška miselnost in kultura sta na nizki ravni, primanjkuje podjetniških pobud, ustvarjalnosti in inovativnosti ter managerskih znanj; • podjetja se prepočasi prilagajajo povečani konkurenci in izzivom globalizacije; • priliv zunanjih naložb v regijo je nizek; • neugodna lastniška struktura živilske industrije zavira hitrejši razvoj; • primanjkuje ustreznih pripravljenih lokacij za poslovne dejavnosti, cene zemljišč in poslovnih prostorov so visoke, • gradnja poslovnih objektov je (še vedno) povezana z dolgotrajnimi in zapletenimi postopki; <p>PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NA RAVNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • neenakomerna razvitost prometne infrastrukture: nekateri deli regije niso ustrezno dostopni; • glavni vodni viri, površinske vode, tla in podtalnica so onesnaženi; • za opredeljena območja naravne krajine ni celovitih strategij razvoja in varstva; • ni regijske zasnove razvoja prostora, primanjkuje regionalnih konceptov razvoja na vseh ravneh; <p>KMETIJSTVO IN PODEŽELJE, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI</p>

<p>pridobivanje novih znanj in prenos sodobnih praks v kmetijstvu in gozdarstvu je ugodna;</p> <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> regija se ponaša z izjemno koncentracijo različnih tipov materialne in nematerialne dediščine, ki so potencial za mednarodno prepoznavnost in privlačnost regije; v regiji delujejo kakovostni turistični in wellness centri; regija se ponaša z bogato enogastronomsko ponudbo; obstaja vrsta tradicionalnih prireditev; obstajajo on-line rezervacijski sistem ter turistično-informacijski centri. <p>KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> koncentracija javnih kulturnih institucij v centru regije z možnostjo dekoncentracije sodobna umetniška produkcija z uporabo IKT stičišče slovanskih in germanskih kultur nove oblike povezovanja (multimedijski center) kulture 	<ul style="list-style-type: none"> večina regije je območje z omejenimi pogoji za kmetijsko dejavnost – oteženo kmetovanje; kmetije so nizko produktivne zaradi majhnosti in velike razdrobljenosti kmetijskih posestev; povečuje se zaraščanje kmetijskih zemljišč; večina kmetovalcev je premalo poklicno in managersko usposobljena; premalo je uveljavljenih blagovnih znamk; <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> primanjkuje integralnih turističnih proizvodov; turistična ponudba in destinacije so neprepoznavne; objekti kulturne dediščine so močno ogroženi. <p>KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> skupen nastop podravskega kulturnih ustanov je bolj sporadičen koncentracija umetniške produkcije v centru in premajhna mobilnost v regiji pomanjkanje specifičnih izobraževalnih programov (kulturni management; IKT&kultura) aprtost kulturnih (javnih) institucij
<p style="text-align: center;">PRILOŽNOSTI</p> <p>SPLOŠNA POVEZANOST, PREPOZNAVANJE IN SODELOVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> krepitev sodelovanja in partnerstva med gospodarstvom in izobraževanjem, podpornimi organizacijami ter lokalnim okoljem za skupno načrtovanje razvoja regije; povezovanje med podjetji ter povezovanje podjetij z razvojnimi institucijami odpira možnosti za skupni razvoj izdelkov, storitev in postopkov ter skupne nastope na trgih; izkoriščanje ugodne centralne lege regije med Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško in spodbujanje aktivnega povezovanja z regionalnimi središči sosednjih držav in regijami; <p>ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> razvoj učinkovitih ukrepov in storitev za podporo razvoju človeških virov in ustvarjanju novih delovnih mest v regiji; uvajanje novih in prilagajanje obstoječih programov formalnega in neformalnega izobraževanja potrebam v regiji; razvoj socialnega in družinskega podjetništva za spodbujanje odpiranja novih zaposlitvenih priložnosti v regiji; <p>GOSPODARSTVO IN POSLOVANJE INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> izkoriščanje prednosti enotnega EU trga; odpiranje trgov bivše Jugoslavije in jugovzhodne Evrope; razvoj tehnoloških in inovacijskih centrov v povezavi 	<p style="text-align: center;">NEVARNOSTI</p> <p>SPLOŠNA POVEZANOST, PREPOZNAVANJE IN SODELOVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> nekonkurenčnost regije zaradi nepovezanosti in neizkoriščanja razvojnih priložnosti lahko vpliva na nadaljevanje negativnih razvojnih tendenc in razvojno zaostajanje regije; pomanjkanje integralnih razvojnih projektov, ki temeljijo na izkoriščanju vseh razpoložljivih virov, bo nadalje zmanjševalo privlačnost regije za zunanje naložbe in negativno vplivalo tudi na nadaljnji razvoj podjetij, ki delujejo v regiji; nepripravljenost okolja na partnersko sodelovanje in pomanjkanje finančnih virov na področju zdravstva in socialnega varstva; <p>ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> nepovezanost ukrepov in mehanizmov na področju razvoja človeških virov; nezadostna povezanost ukrepov za spodbujanje zaposlovanja z ukrepi za spodbujanje odpiranja kakovostnih delovnih mest; prepočasno ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest in prost pretok delovne sile, še posebej za mlade izobražene kadre, lahko vplivata na njihovo izseljevanje iz regije; nadaljnje padanje števila prebivalstva in negativnega prirasta bo posledično vodilo v vedno večji delež starega prebivalstva; <p>GOSPODARSTVO IN POSLOVANJE INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> nadaljnje zaostrovanje mednarodne konkurence,

<p>z univerzo;</p> <p>PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NA RAVNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj integriranega poselitveno-prometnega sistema, v katerem regionalna in subregionalna središča opravljajo ustrezne poselitvene središčne funkcije; • mariborsko letališče v povezavi s cestnim in železniškim omrežjem odpira možnosti za izkoriščanje ugodne lege regije, • razvoj logističnega središča ter povezavo tega z delujočimi tovrstnimi centri v sosednjih državah; • uvajanje proizvodnje obnovljivih virov energije; <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • naravni potenciali za uvajanje sonaravnega kmetovanja; • vinogradništvo in trsničarstvo, na hribovitih območjih pa za živinorejo, predstavljajo potencial za hitrejši razvoj kmetijstva; • možnosti za razvoj podeželja z LAS programi; • naravni pogoji odpirajo možnosti za razvoj turizma in raznovrstnih drugih dopolnilnih dejavnosti v vseh panogah kmetijstva in gozdarstva; <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje turističnih destinacij in DMO z oblikovanjem destinacijske turistične znamke; • oblikovanje kakovostnih integralnih turističnih proizvodov ter skupni promocijski nastopi in trženje, organizirana enogastronomična ponudba; • povezovanje kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti; • vključevanje materialne in nematerialne kulturne dediščine v oblikovanje regionalnih razvojnih priložnosti in prepoznavnosti turistične destinacije in regije v mednarodnem okviru; • celostna revitalizacija objektov kulturne dediščine v okviru razvoja turistične infrastrukture. <p>KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev mreže kulturnih info točk v Podravju • nove možnosti izobraževanja in poklicev v kulturi (interdiscipl. študiji) • mednarodni programi kulture in uveljavitev slovenskih umetnikov v tujini • popularizacija slovenskega jezika, dostopnosti kulturnih dobrin in izobraževanja za ustvarjalnost v družbi • e-kultura in umeščanje Podravja v globalni prostor • evropska prestolnica kulture 2012 	<p>globalizacijske tendence in nespodbudno podjetniško okolje v državi lahko ogrozijo preživetje in razvoj obstoječih podjetij ter upočasnijo nastajanje novih;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomanjkanje in nekonkurenčnost lokacij v regiji bosta še nadalje zmanjševala privlačnost regije za zunanje naložbe; <p>PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NA RAVNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaradi prometnega koridorja preti nadaljnje povečanje tovornega cestnega tranzita; • izginjanje manjših območij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (močvirja); • povečevanje škod zaradi neustrezne rabe poplavnih in plazovitih območij; • nadaljnje onesnaževanje okolja in neustrezna eksploatacija narave; <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • kljub pomoči države še vedno prisotni neugodni pogoji za vlaganje v kmetijstvo ter razvoj podeželja; • prestroga in nefleksibilna zakonodaja na področju pridobivanja dovoljenj za dopolnilne dejavnosti v kmetijstvu; <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • nekontrolirano prenašanje tujih vzorcev; • izguba prepoznavnosti tradicionalne kulturne krajine, banalizacija materialne in nematerialne kulturne dediščine pri razvoju turističnih programov in produktov ter izključevanje kulturne dediščine in najrazličnejših tradicij pri načrtovanju regionalnega razvoja. <p>KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ne dinamičen izobraževalni sistem (povezovanje z drugimi vedami in kreiranje novih znanj in poklicev) • ni skupnega nastopa kulturnih institucij Podravja • počasen odziv kulturnih institucij na sodobno tehnologijo in z njo povezano produkcijo (e-kulturo) • rezultati (kulturnih izmenjav, dogodkov itd.) so vidni zgolj ozkemu segmentu kulturnih uporabnikov.
---	--

1.3.3 Dojemanje prebivalcev občine Maribor o komplementarnosti oz. konkurenčnosti s sosednjimi občinami

Nadpovprečno angažirani prebivalci zaznavajo **komplementarnost** (dopolnjevanje, ki ustvarja možnosti za sodelovanje) občine Maribor s sosednjimi občinami na naslednjih področjih:

- turizem: 86%
- skrb za okolje: 57%
- kultura: 46%
- gospodarstvo: 46%
- izobraževanje: 46%
- infrastruktura: 27%
- prometne povezave: 19%
- zdravstvo: 14%.

Prebivalci zaznavajo naslednje **konkurenčne prednosti občine Maribor** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

- velik potencial ljudi 22,64%
- prireditve (organizacija dogodkov) 20,75%
- naravne danosti - pokrajina (trženje) 20,75%
- turizem 16,98%
- kultura 15,09%
- kulturne in zgodovinske znamenitosti 13,21%
- vinogradništvo 13,21%.

Tabela 20: Komplementarnost in konkurenčnost v regiji

Komplementarnost občine Maribor s sosednjimi občinami	Konkurenčne prednosti občine Maribor v primerjavi s sosednjimi občinami
<ul style="list-style-type: none"> • Turizem: 86% • Skrb za okolje: 57% • Kultura: 46% • Gospodarstvo: 46% • Izobraževanje: 46% • Infrastruktura: 27% • Prometne povezave: 19% • Zdravstvo: 14% 	<ul style="list-style-type: none"> • velik potencial ljudi 22,64% • Prireditve (organizacija dogodkov) 20,75% • naravne danosti - pokrajina (trženje) 20,75% • Turizem 16,98% • Kultura 15,09% • kulturne in zgodovinske znamenitosti 13,21% • vinogradništvo 13,21%

1.4 SWOT analiza na temelju mnenj prebivalcev o razvojnih prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih občine Maribor

Cilj raziskave je bil ugotoviti, kako prebivalci občine Maribor dojemajo občino in svoj kraj, ali radi živijo v občini, kje vidijo prednosti in slabosti, kaj v svojem kraju pogrešajo. V ta namen smo obdelali skupino področje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti z nadpovprečno angažiranimi občani. Področje razvojnih priložnosti pa smo dodatno preverili z anketami naključno izbranih v občini Maribor ter v nekaterih drugih občinah.

Tabela 21: Shematski prikaz SWOT analize

<p style="text-align: center;">PREDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • naravne danosti: 51,4% (Pohorje, Drava, prometni koridor Srednje Evrope) • turizem: 62,2% (Lent, Pohorje, Slovenske gorice, ceste) • angažiranost posameznikov: 40,5% • tradicija: 57% (Lent, Stara trta) • prometna infrastruktura: 43,2% (železnica, avtocesta) 	<p style="text-align: center;">SLABOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • upravljanje in politika <ul style="list-style-type: none"> ○ politične razmere (38%) ○ birokracija (32%) ○ sodelovanje različnih institucij je slabo (23%) ○ avtorsko vodenje posameznih sfer (18%) ○ lokalna nesoglasja (15%) ○ ne zavedanje civilne družbe s strani MOM (15%) ○ predolgi upravni postopki (14%) ○ premalo delovnih mest (35%) • razvoj zamira (34%) • izobrazbena struktura (31%) • apatija ljudi (31%) • gospodarsko stanje (28%) • socialno stanje (28%)
<p style="text-align: center;">PRILOŽNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • turizem (78%) • šport (61%) • visoke tehnologije (54,5%) • mala podjetja (47,8%) • kultura (44%) • podjetništvo (40%) 	<p style="text-align: center;">NEVARNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> g) Infrastruktura (176%): <ul style="list-style-type: none"> I. slabe ceste (77%) II. slabi pločniki (61%) III. manjkajoči prehodi za pešce (38%) h) Negativni vplivi na okolje (162%): <ul style="list-style-type: none"> I. onesnaževanje (85%) II. ne ločeno zbiranje odpadkov (77%) i) Demografija (132,5): <ul style="list-style-type: none"> I. beg možganov (77%) II. staranje (38%) III. nesoglasja glede ciljev (17,5%) j) Upravni problemi (117%): <ul style="list-style-type: none"> I. zasebni interesi (53%) II. slabi upravni postopki (38%) III. birokracija in korupcija (26%) k) Prometne povezave (38%): <ul style="list-style-type: none"> I. mestni avtobusni promet (38%) l) Drugo: <ul style="list-style-type: none"> I. preveliko zapiranje v lokalne okvire (53%) II. socialni problemi (20,3%)

Tudi terenska anketa je v osnovi potrdila rezultate, do katerih smo prišli s poglobljenimi intervjuji z nadpovprečno angažiranimi posamezniki v občini. Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti se ujemajo s tistimi, opisanimi v predhodni točki, vendar so odgovori manj strukturirani in natančni, kar je razumljivo zaradi metode izvedbe raziskave (manj časa za odgovore posameznika v telefonski anketi).

V kolikor pa primerjamo SWOT analizo na temeljih mnenj prebivalcev s tisto, ki je bila opravljena v okviru Strategije razvoja Maribora 2030 (MRA), lahko opazimo precejšnjo mero podobnosti:

- med prednostmi so v obeh primerih navedene tradicija, naravne danosti, ugodna lokacija s prometnimi povezavami, možnosti za razvoj športa in turizma. Prebivalci ne zaznavajo prednosti glede podpornega okolja za vzpodbujanje podjetništva ter izobraževalne mreže.
- Med slabostmi navajata obe analizi slabo gospodarsko in socialno stanje. Prebivalci pa posebej izpostavljajo pomen upravno-političnih problemov.
- Med priložnostmi prepoznata obe analizi razvoj kulture, športa in turizma. Analiza na temelju mnenj prebivalcev posebej izpostavlja tehnološki razvoj in podjetništvo, medtem ko analiza MRA izpostavlja transportno-logistično komponento razvoja.
- Na področju nevarnosti obstajata med obema analizama še največje razlike: prebivalci izpostavljajo infrastrukturne probleme, študija MRA pa stroškovne vidike konkurenčnosti ter probleme sistema zbiranja in predelave odpadkov, obema študijama pa so skupni demografski in upravni problemi.

1.5 Benchmarking Maribora (Gradec in izbrana evropska mesta)

Pri definiranju vzorca mest, s katerimi smo primerjali konkurenčnost mesta Maribor, smo upoštevali več različnih kriterijev. Vsa mesta so morala biti iz Evrope, v izogib metodološkim nepravilnostim pa smo izbrali le druga največja mesta v izbrani državi. Vsa izbrana mesta so morala biti vključena v projekt »Predstavitev mest – Urban Audit (UA)«, katerega namen je zbrati primerljive podatke o kakovosti bivanja v evropskih mestih in na osnovi zbranih podatkov oblikovati temelje za redno zbiranje statističnih podatkov za mestna območja. S tako zbranimi primerljivimi podatki se lahko ugotavlja vloga mest v Evropski uniji, primerja mesta med seboj in ugotavlja razlike med mesti (SURs 2010). Kot zadnji kriterij, smo upoštevali velikost mesta, ki ga je v študiji European smart cities definirala Giffinger et al. (2007), ki je raziskoval mesta z 100.000 – 500.000 prebivalcev.

Vzorec raziskave tako predstavljajo naslednja mesta:

- Gradec/Graz (Avstrija)
- Aarhus (Danska)
- Bergen (Norveška)
- Debrecen (Madžarska)
- Ghent (Belgija)
- Göteborg/Gothenburg (Švedska)
- Košice (Slovaška)
- Maribor (Slovenija)

- Solun/Thessaloniki (Grčija).

Glavna metoda, s katero smo merili konkurenčnost izbranih mest je metoda benchmarking. Z njo smo primerjali dostopne podatke, ki jih lahko povežemo s konkurenčnostjo mest. Metodološki okvir, ki smo ga uporabili za merjenje konkurenčnosti mest, predstavlja kombinacijo modelov konkurenčnosti, ki so bili že izmerjeni. Spodnja slika prikazuje determinante metodološkega okvira, ki smo jih definirali za merjenje konkurenčnosti mest.

Slika 1: Metodološki okvir za merjenje konkurenčnosti mest

Vir: Prilagojeno po Van den Berg et al. (2005), Gardiner et al. 2004, Deas in Giordano 2004.

Kot izhaja iz slike, analiza konkurenčnosti mest temelji na treh glavnih dimenzijah:

- socialno stanje
- gospodarski učinki
- premoženje mesta.

Znotraj treh dimenzij smo definirali indikatorje, s katerimi smo ocenili kategorije posameznih dimenzij. V spodnji tabeli prikazujemo izbrane indikatorje, ki smo jih upoštevali za oceno relevantnih determinant in za rangiranje specifičnih individualnih konkurenčnih ravni.

Tabela 22: Indikatorji treh definiranih dimenzij

PREMOŽENJE 1 - ZNANJE	
Indikator 1	Število študentov na univerzah/1000 preb.
Indikator 2	Delež delovno aktivnih prebivalcev kvalificiranih na ravni 5 ali 6 ISCED
Indikator 3	Javni izdatki za izobraževanje kot % BDP
Indikator 4	% kadrov, ki delajo na področju znanosti in tehnologije
Indikator 5	Vseživljenjsko učenje
Indikator 6	% prebivalcev, ki niso državljani EU in prebivalci mesta z visokim indeksom HDI (Human development index)
Indikator 7	% gospodinjstev z dostopom do interneta
PREMOŽENJE 2: RAZPRŠENOST MESTA	
Indikator 8	Prebivalstvo brez državljanstva kot delež celotne populacije
Indikator 9	Prebivalci rojeni v tujini kot delež celotne populacije
Indikator 10	Odprtost/toleranca do tujcev
PREMOŽENJE 3: INOVATIVNOST & DOSTOPNOST	
Indikator 11	Evropski izkaz inovativnosti
Indikator 12	Skupno število patentnih prijav na Evropski patentni organizaciji
Indikator 13	Izdatki za R&R kot % BDP
Indikator 14	Dostopnost do mesta (Dolžina mreže za javni transport (km/preb.))
Indikator 15	Kazalnik multimodalnih dostopnosti
Indikator 16	Število letalskih potnikov, ki uporabljajo bližnje letališče
PREMOŽENJE 4: POSELJENOST	
Indikator 17	Celotna populacija
Indikator 18	Celotno delovno aktivno prebivalstvo
PREMOŽENJE 5: SOCIALNA KOHEZIJA	
Indikator 19	Stopnja brezposelnosti
Indikator 20	Število kriminalcev/1000 preb.
Indikator 21	Skupni izdatki za socialno zaščito na preb.
Indikator 22	Razdelitev dohodka
Indikator 23	Tveganje revščine
PREMOŽENJE 6: GOSPODARSKA DEDIŠČINA	
Indikator 24	Delež zaposlenih v sektorjih od G do P
Indikator 25	Delež patentnih prijav glede na vse patentne prijave na EPO
GOSPODARSKI UČINKI – PRODUKTIVNOST	
Indikator 26	BDP na prebivalca v €
Indikator 27	BDP na zaposlenega v €
GOSPODARSKI UČINKI – ZAPOSLENOST	
Indikator 28	Stopnja zaposlenosti
Indikator 29	Razpoložljivost dohodka
SOCIALNO STANJE – KVALITETA ŽIVLJENJA	
Indikator 30	Indeks kvalitete življenja
Indikator 31	Pričakovana leta zdravega življenja ob rojstvu
Indikator 32	Letni prirast prebivalstva v mestih
Indikator 33	Število bolniških postelj na 1000 prebivalcev
Indikator 34	Povprečna cena kvadratnega metra hiše
Indikator 35	Število sedežev v kinu na 1000 prebivalcev
Indikator 36	Letno število nočitev turistov na prebivalca

Da smo lahko primerjali različne indikatorje, smo njihove vrednosti standardizirali z z *transformacijo*, ki transformira vse vrednosti indikatorjev v standardizirane vrednosti z aritmetično sredino 0 in s standardnim odklonom 1.

Formula z transformacije:

$$z_i = \frac{x_i - \bar{x}}{s}$$

Nato smo posameznim determinantam določili ponderje oziroma uteži glede na njihovo pomembnost. Kot že omenjeno, smo sem oprli na podatke, ki so dostopni iz projekta Urban Audit, ostale podatke pa smo pridobili s pomočjo drugih javno dostopnih virov.

Tabela 23: Uteži posameznih determinant

DETERMINANTA	Ponder
Baza znanja	20%
Raznolikost mesta	10%
Inovativnost in dostopnost	10%
Poseljenost	5%
Socialna kohezija	10%
Gospodarska dediščina	5%
Produktivnost	10%
Zaposlenost	10%
Kvaliteta življenja	20%

Rezultati raziskave

V nadaljevanju podrobneje prikazujemo determinante konkurenčnosti mesta po dimenzijah za vsako izbrano mesto.

Tabela 24: Baza znanja

BA ZA ZNA NJA	Število študentov na univerzah/1000 preb.	Delež delovno aktivnih prebivalcev kvalificiranih na ravni 5 ali 6 ISCED	Javni izdatki za izobraževanje kot % BDP	% kadrov, ki delajo na področju znanosti in tehnologije	Vseživljenjsko učenje	% prebivalcev, ki niso državljeni EU in prebivalci mesta z visokim indeksom HDI (Human development index)	% gospodinjstev z dostopom do interneta
Gradec	151,94	20%	5,44%	31,5%	13,2%	20,13%	63%
Aarhus	110,24	36%	7,98%	42,7%	30,2%	9,09%	83%
Bergen	59,75	33%	6,55%	41,6%	19,3%	6,66%	77%
Debrecen	114,01	21%	5,41%	27,4%	3,1%	n.p.	46%
Gent	208,24	n.p.	6,00%	45,2%	6,8%	4,35%	73%
Göteborg	70,71	30%	6,85%	43,3%	33,4%	14,08%	86%
Košice	74,19	17%	3,79%	26,4%	3,3%	0,39%	57%
Maribor	54,9	n.p.	5,72%	31,6%	13,9%	n.p.	64%
Solun	108,61	28%	4,00%	31,3%	2,9%	5,69%	32%

Uvodoma prikazujemo število študentov na univerzah. Večje število študentov nakazuje večjo verjetnost kreiranja novega znanja, ki se lahko pokaže kot prednost pri lokalnih raziskovalnih centrih oziroma podjetnikih. Kot vidimo iz tabele, je mesto Maribor najslabše uvrščeno izmed vseh primerjanih mest, kazalnik pa prikazuje 54,9 študentov/1000 prebivalcev. Na drugi strani je mesto Gradec med najvišje rangiranimi, s cca. 100 študenti/1000 preb. več, kot jih ima Maribor. Še višje je uvrščeno mesto Gent, ki ima največ študentov na 1000 prebivalcev in sicer 208,24. Prikazan kazalnik je vprašljiv z vidika ustalitve teh študentov v istem mestu tudi po končanju študija, še posebej, ker se veliko mest sooča z begom možganov. Zato smo, da bi pridobili realno sliko znanja, preverili izobrazbeno kvalifikacijo delovne sile v izbranih mestih. V ta namen smo uporabili podatke mednarodne standardne klasifikacije ISCED in preverili, koliko delovno sposobnega prebivalstva ima 5. oziroma 6. stopnjo (Parkinson et al. 2004, str 96). Gre torej za prvo in drugo raven terciarnega izobraževanja. Kazalnik prikazuje, da je 20% delovno sposobnega prebivalstva v mestu Gradec zaključilo terciarno izobraževalni program in je po teh podatkih šele na šestem mestu, če ga primerjamo z ostalimi

državami. Za mesto Maribor in Gent, podatkov nismo pridobili, mesto Aarhus je z 36% najvišje uvrščeno, mesto Košice pa z 17% najnižje.

Naslednji indikator so javni izdatki za izobraževanje/BDP in pomenijo tudi nacionalni interes v razvoju izobraževalnih programov, izboljšanju človeškega kapitala in baze znanje. Maribor je po tem indikatorju na višjem mestu od Gradca in sicer dosega vrednost 5,72%. Najvišje so po tem indikatorju uvrščena mesta: Aarhus (7,98%), Göteborg (6,85%) in Bergen (6,55%), kar pomeni, da so na splošno izobraževalni programi in visoko izobražena delovna sila za skandinavsko politiko med bolj dragocenimi in bolj pomembnimi. Mesto Gradec je uvrščeno takoj za mestom Maribor z 5,44%.

Naslednji indikator je relativni delež človeških virov, ki delajo na področju znanosti in tehnologije. V primerjavi z drugimi mesti, je mesto Maribor (31,6%) zelo podobno mestu Gradec (31,5%). Med devetimi primerjanimi se Maribor uvršča na peto mesto, na prvem mestu po tem kazalniku pa je s 45,2% mesto Ghent.

Znotraj znanja smo preverili tudi indikator vseživljenjskega učenja, ki se nanaša na osebe, stare od 25 do 64 let, ki so navedle, da so se v zadnjih štirih tednih udeležile izobraževanja ali usposabljanja. Vseživljenjsko učenje služi kot kazalec za pripravljenost prebivalstva, da pridobijo in uporabljajo novo znanje (EUROSTAT, 2010). Podatki so bili na voljo le na nacionalni ravni, mesto Maribor pa je s 13,9% po tem kazalniku uvrščeno pred mestom Gradec s 13,2%.

Pomemben indikator znanja je tudi delež nedržavljanov EU, ki prihajajo iz držav, ki imajo visok indeks človeškega razvoja, torej iz držav z visoko izobraženimi prebivalci (Urban Audit 2004). Indikator smo uporabili da smo ocenili kakovost privabljanja človeških virov. Kot je razvidno v tabeli, je mesto Gradec (20%) najvišje uvrščeno, za mesto Maribor pa ni podatkov.

Nazadnje smo v dimenzijo znanja vključili dostopnost gospodinjstev do interneta. Tudi po tem kazalniku je mesto Maribor malo pred Gradcem. V prvem ima dostop do interneta 64%, v drugem pa 63% gospodinjstev.

Če strnemo vse indikatorje, dobimo rezultate, ki jih prikazujemo spodaj.

Slika 2: Razvrščanje mest – znanje

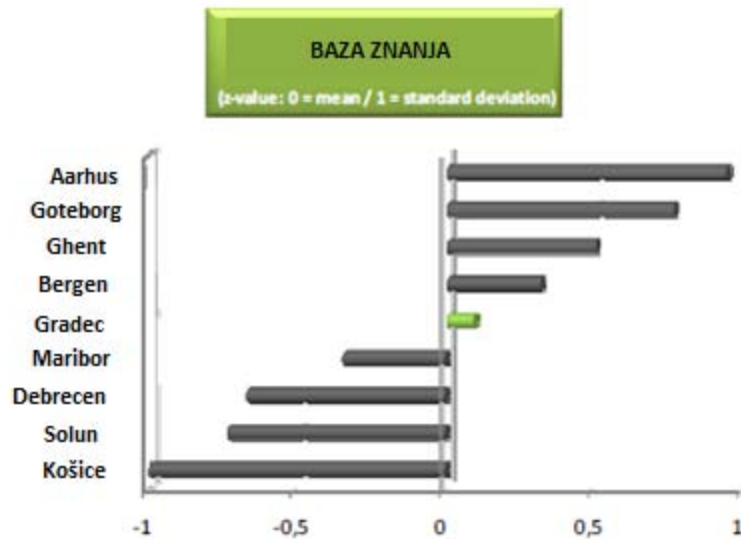

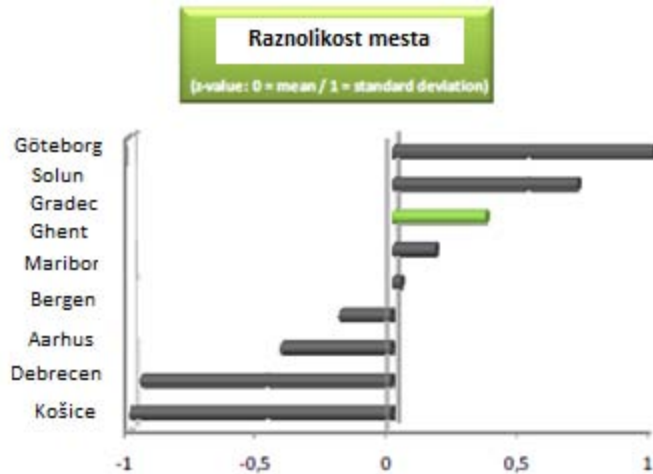
Tabela 25: Urbana različnost

URBANA RAZLIČNOST	Prebivalstvo brez državljanstva kot delež celotne populacije	Prebivalci rojeni v tujini kot delež celotne populacije	Odpriost/toleranca do tujcev
Gradec	12,06%	9,55%	39
Aarhus	6,00%	4,64%	44
Bergen	4,58%	3,66%	64
Debrecen	0,83%	2,26%	48
Gent	6,91%	4,48%	69
Göteborg	8,55%	12,34%	88
Košice	0,84%	3,64%	40
Maribor	2,49%	11,34%	55
Solun	11,48%	14,35%	40

Znano je, da kulturno raznolika mesta spodbujajo pretok tihega znanja, zato je zaželeno, da je v mestu naseljenih čim več nadržavljanov. Po prvem kazalniku je mesto Gradec na prvem mestu z deležem 12,06%, mesto Maribor (2,49%) je po tem kazalniku uvrščeno med zadnje, slabši kazalnik imata le še mesti Košice (0,84%) in Debrecen (0,83%). Naslednji kazalnik prikazuje prebivalstvo rojeno zunaj meja, mesto Maribor je z 11,34%

glede na skupno prebivalstvo na tretjem, Gradec pa z 9,55% na četrtem mestu. Kot zadnjega izpostavljam MIPEX indeks, s katerim smo raziskali odprtost oziroma toleranco do tujcev. Ta kazalnik meri, kako dobro nacionalne politike pomagajo tujcem, da se prilagodijo in živijo v posameznih državah. Glede na ta indeks je Maribor na četrtem mestu (55), Gradec pa se postavlja povsem na rep (39), kar nakazuje, da je Gradec glede na MIPEX zelo nestrpno mesto in zaprto za tujce. Najbolj odprte družbe so po tem indeksu na Švedskem (Göteborg), sledijo ji Belgija (Gent) in Norveška (Bergen).

Slika 3: Razvrščanje mest – raznolikost mesta

Preverili smo tudi indikatorje, ki sodijo v kategorijo **inovativnosti in dostopnosti mesta**. Rezultate prikazujemo v spodnji tabeli.

Tabela 26: Primerjava podatkov po mestih – inovativnost in dostopnost

INOVATIVNOST & DOSTOPNOST	Evropski izkaz inovativnosti	Skupno število patentnih prijav pri Evropski patentni organizaciji	Izdatki za R&R kot % BDP	Dostopnost do mesta (Dožina mreže za javni transport (km/preb.))	Kazalnik multi modalnih dostopnosti	Število letalskih potnikov, ki uporabljajo bližnje letališče
Gradec	41	801,90	2,35	1,43	106	898.451
Aarhus	21	860,24	1,66	8,18	83	521.873
Bergen	45	n.p.	0,82	4,88	n.p.	3.561.307
Debrecen	173	37,12	0,36	0,92	n.p.	12.250
Gent	32	642,7	1,35	1,91	137	15.650.000
Göteborg	2	1.257,62	3,79	2,6	101	4.331.231
Košice	189	16,12	0,11	3,93	76	231.000
Maribor	63	162,47	55	2,76	81	n.p.
Solun	164	34,62	0,13	n.p.	98	3.647.167

Podatke o številu patentov registriranih na mestni ravni je bilo zelo težko zbrati. Da smo ocenili raven inovativnosti mest, smo se zato osredotočili na tri sklope podatkov, ki so zbrani za določene regije, kjer se nahajajo izbrana mesta.

Prvi kazalnik je Evropski izkaz inovativnosti, ki je indeks inovativnosti, sestavljen iz kazalcev, ki omogočajo ugotavljanje napredka v smeri strateškega cilja EU zapisanega v Lizbonski strategiji. Ta indeks se osredotoča na področje visoko tehnoloških inovacij in vključuje nekaj drugih pod ukrepov (Evropska Regionalna Innovation Scoreboard, 2006). Glede na ta indeks je mesto Gradec (RIS: 41) med izbranimi mesti uvrščeno na četrto mesto, Maribor pa na šesto (RIS: 63). Na prvem mestu je Göteborg (RIS: 2), najmanj inovativno mesto med primerjanimi pa je Košice (RIS: 189).

Podobno kot pri RIS, skupno število patentnih prijav na Evropski patentni organizaciji na 100 prebivalcev kaže, da je mesto Göteborg eno izmed najbolj inovativnih mest v Evropi. V tem mestu je bilo prijavljenih 1.257,62 patentov na 1000 prebivalcev, mesto Gradec je na tretjem mestu z 801,90 patenti na 1000 prebivalcev, Maribor pa je z le 163,47 patenti na 1000 prebivalcev na petem mestu.

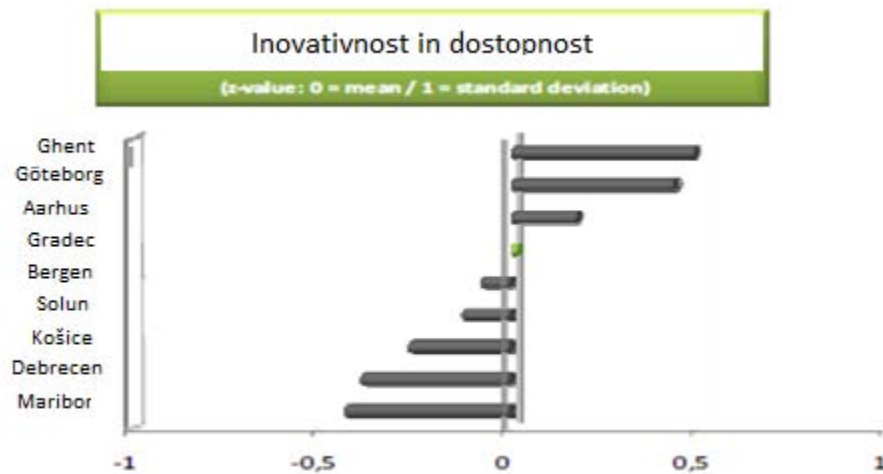
Glede R & R izdatkov kot odstotek BDP, je mesto Gradec, na drugem mestu takoj za mestom Göteborg. Maribor pa nameni 0,78% BDP za R&R in je med primerjanimi državami šele na šestem mestu. V zvezi z dostopnostjo do mesta, ki je merjena z dožino

transportne mreže, je mesto Gradec z 1,43 km javnega prevoza na prebivalca slabše opremljeno kot mesto Maribor, ki razpolaga z 2,76 km javnega prevoza na prebivalca.

Naslednji kazalnik je kazalnik multimodalnih dostopnosti in je ocenjen s strani Evropskega omrežja za opazovanje prostorskega razvoja (ESPON). Kazalnik predstavlja dostopnost mesta s cestnim in železniškim prometom, vodo in zrakom (ESPON, 2010). Mesto Maribor zaostaja za Gradcem in ima po tem kazalniku 81 točk. Po številu letalskih potnikov, ki uporabljajo najbližje letališče je mesto Gradec uvrščeno na peto mesto s skoraj 900.000 letalskimi potniki, za Maribor pa ni podatka, kar je verjetno posledica premalo aktivnega letališča v Mariboru. Najboljši kazalnik ima na tem področju mesto Gent, razumljivo zaradi bližnjega letališča Bruslja. Kazalnik šteje celo 15 mio letalskih potnikov.

Ko združimo analizirane indikatorje, dobimo naslednji prikaz.

Slika 4: Razvrščanje mest - inovativnost in dostopnost

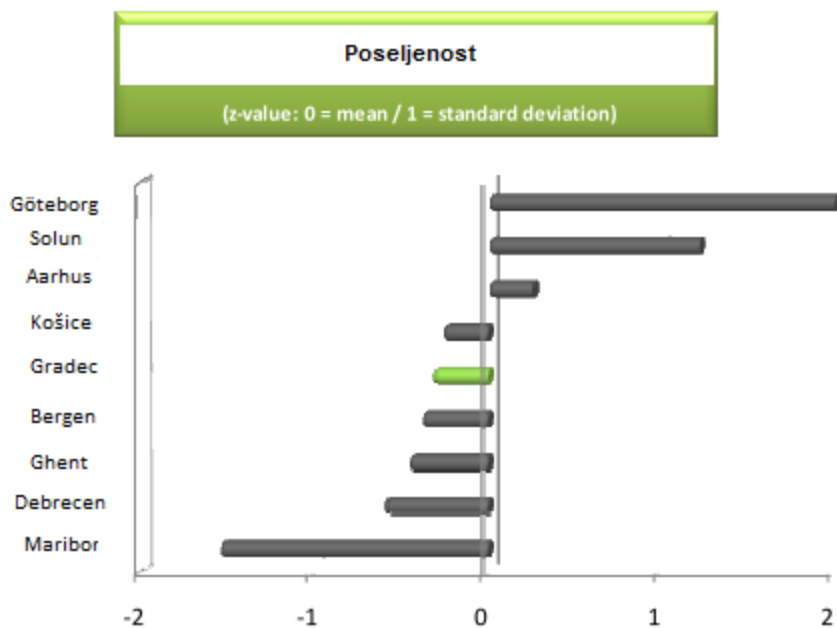
Za primerjanje konkurenčnosti mest smo preverjali tudi poseljenost mest. Indikatorje, ki smo jih vključili v omenjeno dimenzijo prikazujemo v spodnji tabeli.

Tabela 27: Primerjava podatkov po mestih - poseljenost

	Celotna populacija	Celotno delovno aktivno prebivalstvo
Gradec	235.477	165.479
Aarhus	293.510	206.222
Bergen	237.430	156.176
Debrecen	204.293	147.991
Gent	229.344	151.424
Göteborg	478.055	328.038
Košice	235.006	173.075
Maribor	112.558	79.554
Solun	386.627	275.481

Pri primerjanju poseljenosti izbranih mest izhajamo iz predpostavke, da več ljudi, kot živi v mestnem območju, več visoko izobraženih delavcev išče zaposlitvene priložnosti in tem več podjetij se ustali in ustvarja v tistem okolju. Tako visoka aglomeracija podjetij in človeških virov spodbuja regionalni gospodarski razvoj. Kazalnik, s katerim smo primerjali poseljenost izbranih mest, je sestavljen iz dveh indikatorjev, ki sta skupno število mestnega prebivalstva in število delovno aktivnih ljudi. Tudi te smo pridobili iz projekta Urban Audit. Glede na prvi indikator je najvišjem mestu mesto Göteborg, mesto Gradec je na petem mestu, mesto Maribor pa na zadnjem mestu. Podobna razporeditev mest pa je tudi, ko primerjamo število aktivnega prebivalstva. Ko strnemo oba indikatorja, dobimo naslednjo sliko.

Slika 5: Razvrščanje mest – poseljenost

Socialna kohezija

Kljub temu da socialna kohezija z vidika političnih strategov vedno ni obravnavana kot ugoden kazalnik za regionalni razvoj, vendarle lahko rečemo, da je urbani razvoj koristen za vse ljudi, ki živijo v mestnem območju. Zato se predpostavlja, da je socialna kohezija v mestih s visoko stopnjo konkurenčnosti, večja. V njenem okviru smo preverjali naslednje indikatorje.

Tabela 28: Primerjava podatkov po mestih – socialna kohezija

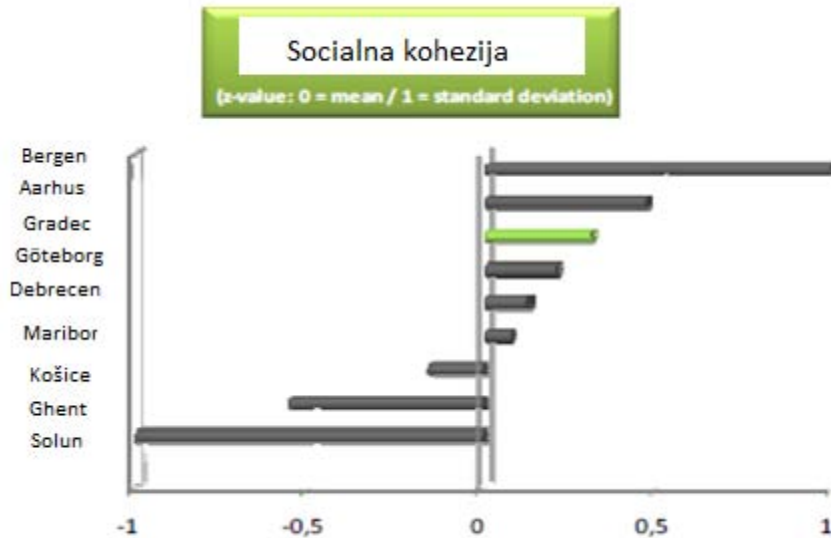
SOCIALNA KOHEZIJA	Stopnja brezposelnosti	Število kriminalcev/1000 preb.	Skupni izdatki za socialno zaščito na preb.	Razdelitev dohodka	Tveganje revščine
Gradec	7,6%	85,6	7.982	3,7	12%
Aarhus	5,67%	120,78	10.661	3,6	12%
Bergen	2,91%	n.p.	12.354	3,7	11%
Debrecen	7,20%	53,19%	1.616	3,6	12%
Gent	13,58%	154,55	7.908	4,1	15%
Göteborg	6,3%	184,41	9.744	3,5	12%
Košice	15,36%	49,6	1.888	3,4	11%
Maribor	9,62%	61,81	2.677,5	3,4	12%
Solun	10,59	n.p.	4.004	5,9	20%

Prvi izbrani indikator je stopnja brezposelnosti, po tem je mesto Gradec na petem mestu z 7,6 % brezposelnih, Maribor pa na šestem mestu in ima 9,62% brezposelnih. Najvišjo stopnjo brezposelnosti imajo v mestu Košice (15,36%). Drugi indikator, ki je pomemben za življenjski standard v mestih je stanje kriminala v izbranih mestih. Mesto Gradec je uvrščeno na četrto mesto z 85,6 zabeleženih kaznivih dejanj na 1000 prebivalcev. Najmanj kaznivih dejanj na 1000 prebivalcev ima mesto Košice, mesto Maribor pa je na tretjem mestu z 61,81 kriminalnih dejanj na 1000 prebivalcev. Dodatno smo preverili tudi višino izdatkov za socialno zaščito na prebivalca (socialni prejemki, upravni stroški itd.). Omenjeni indikator smo lahko merili le na nacionalni ravni, vendar iz njega kljub temu razberemo, koliko posamezna mesta namenijo za socialno zaščito prebivalcev. V mestu Gradec so izdatki za socialno zaščito na preb. 7.982 evrov in je glede na ostala primerjana mesta na tretjem mestu. Mesto Maribor pa je z 2.667 evri šele na sedmem mestu. Ko govorimo o socialni koheziji in socialni izključenosti, je zelo pomembno preveriti tudi razkorak med višjim in nižjim družbenim slojem prebivalstva. To smo preverjali s pomočjo razdelitve dohodka znotraj držav. Primerjali smo razmerja, ki zajemajo 20% prebivalstva z najvišjim dohodkom in 20% prebivalstva z najnižjimi dohodki (EUROSTAT, 2010). Kot je mogoče videti v tabeli, lahko sklepamo, da so v skoraj vseh mestih pravični v zvezi s distribucijo dohodka. Edino mesto Solun z razmerjem 5,9 ima nekoliko slabši položaj. Mesto Gradec je po tem indikatorju uvrščeno na šesto mesto, z razmerjem 3,7 in le malo zaostaja za vodilnima mestoma po tem indikatorju in sicer za Mariborom in mestom Košice, ki imata to razmerje 3,4. Zadnji indikator, s katerim smo primerjali stanje socialne kohezije v izbranih devetih mestih je tveganje revščine. Gre za odstotek oseb z razpoložljivim dohodkom pod pragom

tveganja revščine. Slednji je določen na 60% nacionalni razpobžljivi dohodek mediane (EUROSTAT, 2010). Podobno kot pri prejšnjem, tudi tukaj mesto Solun ni v zavidljivem položaju in je z 20% populacije, ki je v nevarnosti, da trpi zaradi revščine povsem na zadnjem mestu med primerjanimi državami. Vsa druga mesta so ponovno dosegla podobne rezultate. V mestu Maribor 12% prebivalkem grozi nevarnost revščine, isti odstotek prebivalkem pa je v enaki nevarnosti tudi v mestu Gradec, Göteborg, Debrecen in Aarhus.

Če povzamemo vse indikatorje, dobimo naslednjo razvrščanje mest:

Slika 6: Razvrščanje mest – socialna kohezija

Posebna dimenzija konkurenčnosti, ki smo jo preverjali je **gospodarska dediščina**. Za primerjavo smo izbrali indikatorje, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Tabela 29: Gospodarska dediščina

GOSPODARSKA DEDIŠČINA	Delež zaposlenih v sektorjih od G do P	Delež patentnih prijav glede na vse patentne prijave na EPO
Gradec	74,20%	31,66%
Aarhus	83,50%	27,06%
Bergen	80,68%	n.p.
Debrecen	72,63%	9,70%
Gent	75,07%	32,59%
Göteborg	76,47%	24,85%
Košice	68,08%	24,03%
Maribor	68,98%	6,48%
Solun	n.p.	22,46%

Za merjenje gospodarske dediščine smo definirali dva indikatorja. Prvi se nanaša na odstotek zaposlenih v industrijskih sektorjih G do P. Kar zadeva delež zaposlenih v omenjenih gospodarskih sektorjih je mesto Gradec z 74,20% prebivalstva na petem mestu, skandinavski mesta so na vodilnih položajih, mesto Maribor pa je na predzadnjem mestu z 68,98% prebivalstva, zaposlenega v omenjenih sektorjih.

Drugi indikator predstavlja delež patentnih prijav glede na vse patentne prijave na EPO. Mesto Gradec je uvrščeno na drugo mesto, z letnim odstotkom 31,66. Najnižje pa je uvrščeno mesto Maribor, s 6,48%.

Slika 7: Razvrščanje mest – gospodarska dediščina

Za primerjavo **produktivnosti mest**, smo upoštevali in primerjali dva indikatorja, BDP na prebivalca in BDP na zaposlenega. Podatke obeh indikatorjev po posameznih mestih prikazujemo spodaj.

Tabela 30: Produktivnost

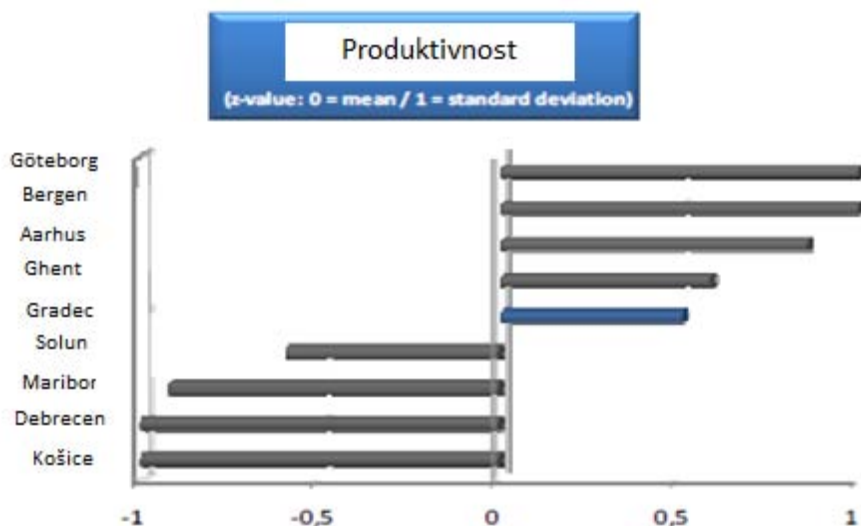
PRDUKTIV NOST	BDP na prebivalca v €	BDP na zaposlenega v €
Gradec	33.900	51.526
Aarhus	28.145	59.264
Bergen	36.223	71.661
Debrecen	6.115	17.080
Gent	29.728	60.785
Göteborg	41.890	66.280
Košice	5.598	16.735
Maribor	11.471	26.373
Solun	15.112	34.318

Mesto Göteborg je z 41.889,97 € BDP na prebivalca na prvem mestu, Gradec je na četrtem mestu z 33.900 €, Maribor pa na sedmem mestu z 11.471 € BDP na prebivalca. Glede na indikator višine BDP na zaposlenega, je na prvem mestu mesto Bergen, Gradec

je na petem mestu z 51.526 € BDP na zaposlenega, mesto Maribor pa z 26.3722 € BDP na zaposlenega na sedmem mestu.

Ko strnemo vrednosti obeh indikatorjev, dobimo naslednje rezultate.

Slika 8: Razvrščanje mest – produktivnost

Kategorijo zaposlenosti smo prav tako preverili z dvema definiranimi indikatorjema, rezultate pa prikazujemo v spodnji tabeli.

Tabela 31: Primerjava podatkov po mestih – zaposlenost

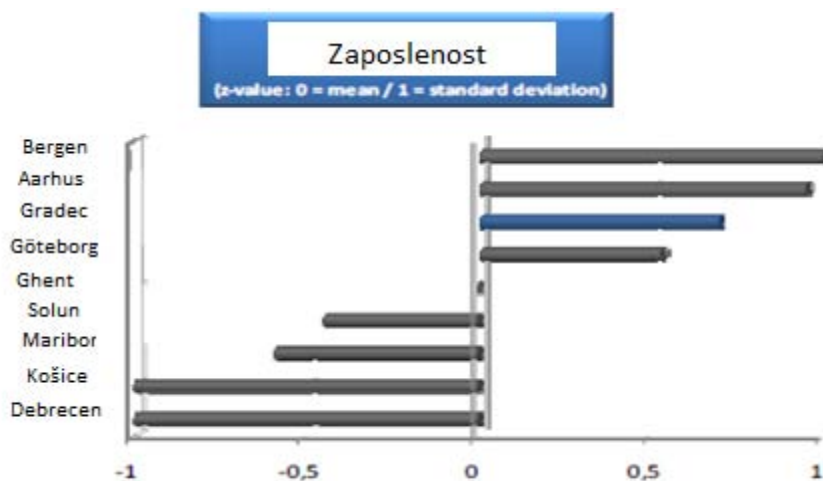
ZAPOSLENOST	Stopnja zaposlenosti	Razpoložljivi dohodek
Gradec	66,52%	17956
Aarhus	70,85%	17651
Bergen	76,26%	19807
Debrecen	50,40%	3707
Gent	56,06%	17712
Göteborg	65,90%	16468
Košice	56,74%	3889
Maribor	59,08%	8208
Solun	59,17	9881

Prvi indikator je stopnja zaposlenosti, ki se tudi sicer zelo pogosto uporablja v regionalnih poročilih konkurenčnosti. Po njej je na najvišje mesto uvrščeno mesto Bergen, mesto Gradec je uvrščeno na tretje mesto, Maribor pa na šesto mesto. Drugi indikator je razpoložljivi dohodek gospodinjstev, ki je ocenjen na podlagi podatkov Eurostata in sicer na regionalni ravni in predstavlja saldo primarnih dohodkov in preraščevanje dohodka v denarju (EUROSTAT, 2010). Po tem indikatorju je mesto Gradec

na drugem mestu z 17.956 € razpoložljivega dohodka na gospodinjstvo, mesto Maribor pa na sedmem mestu z 8.208 € razpoložljivega dohodka na gospodinjstvo.

V spodnji sliki prikazujemo razvrstitev mest, če združimo vrednosti obeh indikatorjev.

Slika 9: Razvrstitev mest – zaposlenost

Da bi ocenili zadnjo razsežnost – socialno stanje smo preverili stanje kvalitete življenja. To smo naredili z indikatorji, ki jih prikazujemo v spodnji tabeli.

Tabela 32: Kakovost življenja

KVALITETA ŽIVLJENJA	Indeks kvalitete življenja	Pričakovana leta zdravega življenja po rojstvu	Letni prirast prebivalstva v mestih	Število bolniških postelj na 1000 prebivalcev	Povprečna cena kvadratnega metra hiše	Število sedežev v kinu na 1000 prebivalcev	Letno število nočitev turistov na prebivalca
Gradec	77	61,1	1,36	22,15	1714	33,83	3,05
Aarhus	76	67,4	0,80	n.p.	1669	14,99	1,59
Bergen	77	66,0	0,94	n.p.	2296	11,13	4,97
Debrecen	74	57,6	-1,06	5,07	874	11,44	1,48
Gent	78	63,7	0,46	12,9	456	19,65	0,5
Göteborg	76	66,	0,79	4,19	2107	14,52	4,67
Košice	69	55,9	-0,15	13,24	737	8,99	0,86
Maribor	72	62,3	-0,68	11,69	770	18,48	1,11
Solun	72	67,1	0,11	15,01	n.p.	5,12	2,67

Da bi ocenili skupni vtis o kvaliteti življenja v izbranih mestih, smo najprej preverili indeks kvalitete življenja, ki ga meri International Living Magazine. Vključuje 194 držav na podlagi devetih kategorij. Poleg ostalih pa zajema oceno države na področju podnebnih sprememb, oceno ponudbe kulturnih prireditev, oceno dejavnosti prostega časa, povprečnih življenjskih stroškov, oceno okolja in zdravja prebivalcev (Quality of Life Index, 2010). Kot je razvidno iz tabele, lahko ugotovimo, da je Avstrija oziroma mesto Gradec po tem indeksu na drugem mestu, z 77 točkami od možnih 100, mesto Maribor pa na sedmem mestu z 72 točkami.

Drugi indikator prikazuje pričakovana leta zdravega življenja ob rojstvu, ki smo ga preverili na nacionalni ravni. To indikator nakazuje kakovost življenja regije ali mestnega območja z medicinskega vidika. V zvezi s tem indikatorjem lahko ugotovimo, da bi naj Avstrijci v zdravem stanju živeli 61,1 let. V primerjavi z drugimi osmimi mesti je s temi podatki šele na sedmem mestu, mesto Maribor pa je z 62,3 leti na šestem mestu.

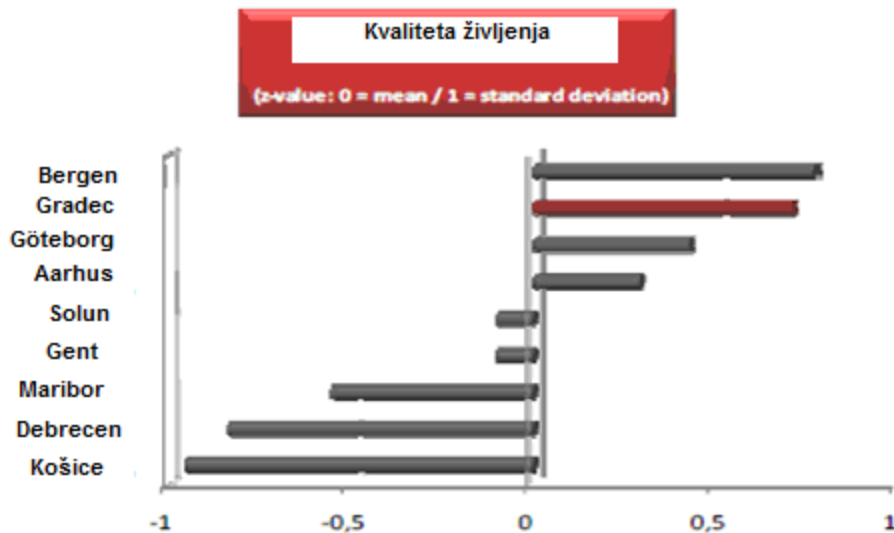
Naslednji indikator kakovosti življenja, ki smo ga preverjali, je letni prirast prebivalstva v mestih. Rezultati se, ker smo jih pridobili iz projekta Urban Audit ponovno nanašajo na obdobje med leti 2001 in 2004. Kot je razvidno iz tabele je mesto Gradec zaradi najvišje stopnje rasti prebivalstva najvišje uvrščeno (1,36%), mesto Maribor pa se je v opazovanem obdobju, kot opazimo iz tabele, morab soočiti celo z zmanjšanjem števila prebivalstva in je tako na šele na osmem mestu (-0,68%).

Tudi število bolniških postelj na 1000 prebivalcev je pomemben indikator za merjenje konkurenčnosti mest, saj pomeni stopnjo, do katere lokalne vlade zaznavajo zdravje prebivalcev in zdravstveno pripravljenost mesta v primeru nepredvidljivih nujnih humanitarnih potreb. Če izločimo mesti Aarhus in Bergen, za katera nismo dobili podatkov, ugotovimo, da je med preostalimi sedmimi mesti, mesto Gradec najbolj opremljeno z bolniškimi posteljami in jih ima 22,15 na 1000 prebivalcev. Mesto Maribor pa je z 11,69 posteljami na 1000 prebivalcev na petem mestu.

Naslednji indikator kvalitete življenja je povprečna cena kvadratnega metra hiše. Izhajali smo iz predpostavke, da višja cena nakazuje večjo kakovost življenja v določenem mestu. Mesto Gradec je po tem indikatorju na tretjem mestu z 1.717 € na kvadratni meter, mesto Maribor pa s 770 € na kvadratni meter na sedmem mestu. Glede na ta indikator je mesto Bergen uvrščeno najvišje z 2.296 € na kvadratni meter. Preverili smo tudi število sedežev v kinu na 1000 prebivalcev in ugotovili, da je mesto Gradec z več kot 33 sedeži na 1000 prebivalcev na prvem mestu, mesto Maribor pa z 18,48 sedeži na 1000 prebivalcev na tretjem mestu. Kot zadnji indikator kakovosti življenja smo izbrali letno število nočitev turistov na prebivalca. S tem smo poskušali oceniti sposobnost mest za privabljanje turistov. Iz tabele je razvidno, da sta mesti Bergen (4,97) in Göteborg (4,67) najbolj privlačni za turiste. Mesto Gradec je na tretjem mestu (3,05), mesto Maribor pa šele na sedmem mestu z 1,11 nočitev turistov na 1000 prebivalcev.

V spodnji sliki prikazujemo stanje konkurenčnosti mest, če združimo vse indikatorje kakovosti življenja.

Slika 10: Razvrščanje mest – kvaliteta življenja

RAZVRŠČANJE MEST

Končna razvrstitev mest temelji na posamezni pod-lestvici za vsak dejavnik konkurenčnosti mesta. Povzetek omenjenih pod-lestvic je v spodnji tabeli.

Tabela 33: Tehtane in skupne točke primerjave konkurenčnosti mest

Tehtane točke	BZ 20%	RM 10%	I&D 10%	P 5%	SK %10	GD 5%	P 10%	Z 10%	KŽ 20%	Skupaj	Rang
Gradec	10	7	6	2,5	7	3	5	7	16	63,5	4
Aarhus	18	4	7	3,5	8	4	7	8	12	71,5	2
Bergen	12	3	5	2	9	4,5	8	9	18	70,5	3
Debrecen	6	2	0	1	5	1	2	1	4	24	8
Gent	14	6	9	1,5	2	3,5	6	5	8	55	5
Göteborg	16	9	8	4,5	6	2,5	9	6	14	75	1
Košice	2	1	3	3	3	1,5	1	2	2	18,5	9
Maribor	8	5	1	0,5	4	0,5	3	3	6	31	7
Solun	4	8	4	4	1	2	4	4	10	41	6

Iz tabele izhaja končna razvrstitev mest, ki jo lahko vidimo iz skupnih točk. Mesto Göteborg je uvrščeno na prvo mesto s skupnimi 75 točkami. Ni presenetljivo, da mu sledijo druga skandinavska mesta, in sicer mesto Aarhus, ki je dosegel 71,5 točk in mesto Bergen s 70,5 točkami. Med devetimi primerjanimi mesti, se mesto Gradec uvršča na četrto mesto z 63,5 točkami od možnih 90 in se je s tem uvrstilo zmerno nad povprečjem izbranih devetih mest. Mesto Maribor je z 31 točkami na sedmem mestu, precej pod povprečjem izbranih devetih mest.

2 VIZIJA NADALJNJEGA RAZVOJA OBČINE

Pred oblikovanjem vizije smo analizirati stanje, v katerem se občina nahaja. Pri tem moramo poznati prednosti in pomanjkljivosti občine. Upoštevali smo tudi kazalnike, ki ponazarjajo uspešnost oz. prednosti občine. Glede na dobljene rezultate kazalnikov uspešnosti in glede na vrednote prebivalcev, ki jih analiziramo v tem poglavju, je tako mogoče dobiti vizijo, ki bo v prihodnosti pomagala do izboljšanja položaja in prepoznavnosti občine.

2.1 Vrednote prebivalcev občine

Nadpovprečno angažirani prebivalci občine so na vprašanje, kje vidijo 3 **najpomembnejše vrednote v prihodnosti** v občini Maribor odgovorili tako, da je mogoče njihove odgovore razvrstiti v naslednji dve skupini:

- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:
 - prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (70%)
 - okoljska osveščenost (67,70%)
 - pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (67,30%)
 - pripadnost skupnosti (37,70%)
 - odprtost duha (28,40%)
 - povezanost znotraj občine (16%)
 - tolerantnost prebivalstva (11%)
- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:
 - prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (54%)
 - inovativnost, podjetnost (37,70%)
 - povezanost občine navzven (35,40%)
 - zaposljivost generacije nad 65 let (16%).

Naključno izbrani prebivalci občine so na vprašanje, kje vidijo 3 **najpomembnejše vrednote v prihodnosti** v občini Maribor odgovorili tako:

- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:
 - prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (33%)
 - okoljska osveščenost (30%)
 - tolerantnost prebivalstva (19%)
 - pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (18%)
 - povezanost znotraj občine (socialni kapital) (10%)
 - odprtost duha (9%)
 - pripadnost skupnosti (8%)
- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:
 - inovativnost, podjetnost (30%)
 - prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (22%)
 - povezanost občine navzven (s sosednjimi občinami in občinami v tujini) (15%)
 - zaposljivost generacije nad 65 let (5%).

Tabela 34: Primerjava post-modernih vrednot nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev občine Maribor

Post-moderne vrednote prebivalcev Maribor		
Nadpovprečno angažirani		Naključno izbrani
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (70%) ▪ Okoljska osveščenost (67,70%) ▪ Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (67,30%) ▪ Pripadnost skupnosti (37,70%) ▪ Odprtost duha (28,40%) ▪ Povezanost znotraj občine (16%) ▪ Tolerantnost prebivalstva (11%) 		<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (33%) ▪ okoljska osveščenost (30%) ▪ tolerantnost prebivalstva 19% ▪ pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (18%) ▪ povezanost znotraj občine (socialni kapital) 10% ▪ odprtost duha 9% ▪ pripadnost skupnosti 8%
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (54%) ▪ Inovativnost, podjetnost (37,70%) ▪ Povezanost občine navzven (35,40%) ▪ Zaposljivost generacije nad 65 let (16%) 		<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ inovativnost, podjetnost (30%) ▪ Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (22%) ▪ povezanost občine navzven (15%) ▪ Zaposljivost generacije nad 65 let (5%)

Post-moderne vrednote nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev so identične, tudi prioriteta je zelo podobna. Najpomembnejše vrednote prebivalstva predstavljajo dobro osnovo za nadaljnji razvoj občine v skladu z Lizbonsko strategijo EU in slovenskimi državnimi razvojnimi dokumenti. Konkretni projekti, ki bodo sledili v fazi izvedbe in bodo odražali tovrstne vrednote, bodo imeli že v izhodišču velike možnosti za sofinanciranje iz virov EU, v kolikor bodo seveda v tehničnem smislu ustrezno pripravljene.

Predlagamo, da se zgoraj naštetih post-moderne vrednote kombinira s tradicionalnimi vrednotami, ki so prav tako prisotne v občini, kar je razvidno iz odgovorov na nekatera druga vprašanja. To bi ohranjalo identiteto občine na področjih in območjih, kjer je to potrebno in koristno (npr. obdelanost kulturne krajine, kmečki turizem, ohranjanje tradicionalnih jedi in običajev, folklor, ...), v centralnih delih občine pa bi bilo potrebno graditi na post-modernih vrednotah, vezanih na gospodarski razvoj: Inovativnost, podjetnost (npr. uvajanje novih oblik turizma, uporaba novih tehnologij, alternativni viri energije), povezanost in komunikacijske sposobnosti (brezžična omrežja, e-informacijska točka in e-komuniciranje, dobre prometne povezave).

Post-moderne vrednote so pomembne zlasti z vidika uspešnosti lokalne skupnosti na daljši rok. Nahajamo se na prelomnici, ko se lokalne skupnosti iz delovnih okolij, ki so bila večinoma hierarhično zasnovana, spreminjajo v učeče se organizacije, pri katerih je poudarek na učenju, nadgradnji znanja in prenosu le-tega. Evropska Unija je pritisnila

na lokalne skupnosti, da morajo same poskrbeti za vse zadeve, z izjemami, ki se lahko posredujejo regiji v reševanje. Zaradi tega danes niti znanje ne zadostuje več. Inovativnost je proces, ki vedno bolj prihaja v ospredje. Inovativnost je posledica kreativnega razmišljanja, ki postaja obvezno za vse člane lokalne skupnosti. Kritične točke, ki se v inovativnih procesih lahko pojavljajo, so ljudje (odnosi), organizacijska kultura ter vodenje. Predvsem slednje je pomembno pri upravljanju lokalne skupnosti in vzpodbujanju k iskanju inovativnih rešitev. V ospredje poleg tega prihaja moč intelektualnega kapitala, ki prekaša moč ostalih proizvodnih dejavnikov. Zaradi vsega naštetega je nujna osredotočenost na ključne sposobnosti vsakega posameznika, podjetja in občine.

2.2 Vizija prebivalcev občine

Nadpovprečno angažirani prebivalci občine so na vprašanje, kakšna je njihova vizija občine čez 15 - 20 let, odgovorili tako, da je mogoče njihove odgovore razvrstiti v naslednje skupine:

- mesto prijaznih in zadovoljnih ljudi (17,5%)
- urejena občina, zaupanja vredno vodstvo občine, visok bivalni standard (16,3%)
- kulturno, športno, turistično mesto, ki uporablja kmetijsko proizvodnjo v obliki bio ponudbe (14,4%)
- gospodarsko, energetska in komunalno urejena občina, prijazna do prebivalstva (11%)
- vlaganje v razvoj (11%)
- varno in čisto mesto (11%)
- logistično središče (9,7%)
- urejenost okolja in prometa (9,7%).

Naključno izbrani prebivalci so na vprašanje, kako vidijo Maribor čez 15 let, odgovorili:

- kot turistično mesto (19%)
- mesto kulture (14%)
- mesto z veliko trgovskimi centri (12%)
- uspešno mesto (9%)
- za promet zaprto mestno jedro (8%)
- mesto, ki bo še bolje izkoristilo potenciala Pohorja (8%).

Vizijo nadpovprečno angažiranih prebivalcev bomo primerjali z razvojnimi priložnostmi ter s ključnimi strateškimi točkami (na katerih bi naj občina utemeljila svoj nadaljnji razvoj), na kar so nadpovprečno angažirani prebivalci odgovarjali na različnih mestih v anketi. Primerjavo izvajamo z namenom ugotavljanja skladnosti odgovorov, torej konsistentnosti vizij posameznikov.

Tabela 35: Primerjava ključnih elementov vizij z vrednotami, razvojnimi priložnostmi in ključnimi strateškimi točkami, kot so jih opredelili prebivalci

Ključni elementi vizij občanov	Vrednote občanov	Razvojne priložnosti, kot jih zaznavajo občani	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)
<ul style="list-style-type: none"> • mesto prijaznih in zadovoljnih ljudi (17,5%) • urejena občina, zaupanja vredno vodstvo občine, visok bivalni standard (16,34%) • kulturno, športno, turistično mesto, ki uporablja kmetijsko proizvodnjo v obliki bio ponudbe (14,4%) • gospodarsko, energetska in komunalno urejena občina, prijazna do prebivalstva (11%) • vlaganje v razvoj (11%) • varno in čisto mesto (11%) • logistično središče (9,7%) ▪ urejenost okolja in prometa (9,7%) 	<ul style="list-style-type: none"> o Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (70%) ▪ Okoljska osveščenost (67,70%) ▪ Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (67,30%) ▪ Pripadnost skupnosti (37,70%) ▪ Odprtost duha (28,40%) ▪ Povezanost znotraj občine (16%) ▪ Tolerantnost prebivalstva (11%) o Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (54%) ▪ Inovativnost, podjetnost (37,70%) ▪ Povezanost občine navzven (35,40%) ▪ Zaposljivost generacije nad 65 let (16%) 	<ul style="list-style-type: none"> • turizem (78%) • šport (61%) • visoke tehnologije (54,5%) • mala podjetja (47,8%) • kultura (44%) • podjetništvo (40%) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. tehnološki razvoj: 49% 2. razne prireditve, razstave, dogodki: 45,9% 3. športne ekipe: 40,5% <ul style="list-style-type: none"> o nogometni klub 4. sodelovanje med občino in gospodarskimi družbami: 38% <ul style="list-style-type: none"> o kulturne institucije: 37,7% 6. zgodovinski dogodki: 24% <ul style="list-style-type: none"> o industrijski razvoj o razvoj vinogradništva in sadjarstva (nadvojvoda Janez) o prenos škofije v Maribor (Slomšek) o kužno znamenje 7. okolje: 26,8% <ol style="list-style-type: none"> 1. arhitektura in zgradbe: 24% <ul style="list-style-type: none"> o spomeniki o grad o Lent 8. hitrost komuniciranja: 22% 9. običaji in kultura: 21,8% <ul style="list-style-type: none"> o festival Lent o Boršnikovo srečanje o Narodni dom 10. regionalne in globalne povezave: 14% 11. klima: 8,2% 12. demografska struktura: 7,8%

Na temelju mnenj prebivalstva in SWOT analize, smo oblikovali naslednjo razvojno vizijo občine Maribor:

Občina Maribor bo razvita turistična destinacija, temelječa na ponudbi športnih in kulturnih prireditev. Gospodarski razvoj bo temeljil na inovativnosti, prenosu znanja iz izobraževalnih institucij v podjetja ter na lokacijskih prednostih za logistične dejavnosti.

Mesto bo nadaljnji razvoj in privlačno bivalno klimo dosegalo skozi dolgoročno strateško naravnost občinske politike, ki bo v središče svoje pozornosti postavilo tematiko prebivalstva, družine in mladine oz. »koncept prijaznosti družini«. Koncept bo omogočal doseganje širokega konsenza različnih družbenih skupin glede ključnih odločitev, kar bo razvijalo potencial sodelovanja v mestu med gospodarstvom, kulturo, socialo, izobraževanjem, športom, starševstvom, upravo in politiko.

Pojasnilo vizije: Vizija odraža vrednote prebivalcev občine Maribor in naravne danosti, hkrati pa vsebuje temeljne strateške usmeritve EU in Slovenije, kar je pomembno pri pridobivanju sredstev iz evropskih in nacionalnih virov (kakovost življenja, trajnostni razvoj). Odraža temeljna hotenja prebivalstva (ustvarjanje privlačne bivalne klime, dobrega bivalnega standarda ter okoljske vzdržnosti). Maribor bo infrastrukturno dobro povezana občina, ki bo prijazna tako do svojih prebivalcev, kakor tudi do obiskovalcev in okolja, napredna, podjetna in prepoznavna.

Ta vizija se dopolnjuje tudi z vizijo SRM 2030, saj neposredno teži k "dvigu kvalitete življenja, (osebne in splošne blaginje; trajnostnih vidikov življenja; ustvarjalnega in v skupnost vpetega načina življenja; mreženje organizacij in prebivalcev za doseg skupnih, v blaginjo naravnanih ciljev)".

2.3 Blagovna znamka občine

Za povečanje prepoznavnosti in uspešnosti občine in regije na globalni ravni, imajo pomembno vlogo »blagovne znamke« mest in regij, ki so edinstvene in vključujejo specifične znamenitosti. Pri oblikovanju blagovne znamke se morajo občine osredotočiti na tiste značilnosti, ki bodo pritegnile pozornost drugih ter jo na dolgi rok tudi ohranile. Preden bodo implementirale pobudo, morajo imeti oblikovano vizijo ter upoštevati in razviti strateške točke, ki obsegajo zgodovinske dogodke; arhitekturo in zgradbe, kulturne institucije, razne prireditve, razstave, dogodke, športne ekipe; okolje in klimo; demografsko strukturo; običaje in kulturo; globalne povezave; sodelovanje med občino in gospodarskimi družbami; hitrost komuniciranja; prilagodljivost ter privlačnost za ljudi, podjetja in kapital.

Prebivalci so odgovore na vprašanje, kaj bi po njihovem mnenju morala odražati blagovna znamka občine, pri čemer bi morala biti blagovna znamka edinstvena in bi morala vključevati specifične znamenitosti oz. tiste značilnosti, ki bodo pritegnile pozornost drugih, ter jo na dolgi rok tudi ohranile, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- Pohorje, Lent, vinogradništvo (35,70%)
- značilnosti Pohorja (32,70%)
- kulturne prireditve Lent,... (28%)
- športe prireditve, Zlata lisica,...(26%)
- mesto prijaznih ljudi (16,7%).

Tabela 36: Primerjava med elementi, ki bi jih naj odražala blagovna znamka, ključnimi strateškimi točkami, na katerih bi morala občina utemeljiti nadaljnji razvoj ter elementi vizije

Elementi blagovne znamke (mnenje prebivalcev)	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)	Elementi iz vizije prebivalcev	Predlogi občanov za slogan občine Maribor
<ul style="list-style-type: none"> • Pohorje, Lent, vinogradništvo (35,70%) • značilnosti Pohorja (32,70%) • kulture pridelave Lent, ... (28%) • športe pridelave, Zlata lisica, ... (26%) • mesto prijaznih ljudi (16,7%) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. tehnološki razvoj: 49% 2. razne pridelave, razstave, dogodki: 45,9% 3. športne ekipe: 40,5% 4. sodelovanje med občino in gosp. družbami: 38% 5. kulture institucije: 37,7% 6. zgodovinski dogodki: 24% <ul style="list-style-type: none"> o industrijski razvoj o razvoj vinogradništva in sadjarstva (na dv. Janez) o prenos škofije v Maribor (Slomšek) o kužno znamenje 7. okolje: 26,8% 2. arhitektura in zgradbe: 24% <ul style="list-style-type: none"> o spomeniki o grad o Lent 8. hitrost komuniciranja: 22% 9. običaji in kultura: 21,8% <ul style="list-style-type: none"> o festival Lent o Borštnikovo srečanje o Narodni dom 10. regionalne in globalne povezave: 14% 11. klima: 8,2% demografska struktura: 7,8% 	<ul style="list-style-type: none"> • mesto prijaznih in zadovoljnih ljudi (17,5%) • urejena občina, zaupanja vredno vodstvo občine, visok bivalni standard (16,34%) • kulturo, športno, turistično mesto, ki uporablja kmetijsko proizvodnjo v obliki bio ponudbe (14,4%) • gospodarsko, energetsko in komunalno urejena občina, prijazna do prebivalstva (11%) • vlaganje v razvoj (11%) • vamo in čisto mesto (11%) • logistično središče (9,7%) • urejenost okolja in prometa (9,7%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Maribor mesto po meri ljudi! • Maribor mesto prihodnosti. • Maribor mesto možnosti! • Imamo vas radi. • Mi in Vi zmoremo • Lent / Pristan, ki simbolizira dostopnost in odprtost • Mar-i-bor = veselje do življenja • V Mariboru smo ljudje. • Mesto dobrega počutja. • Maribor mesto priložnosti. • Sproščenost v zelenem mestu • edinstven in deloven • živimo kakovostno • med Dunajem in Benetkami • vrata na Balkan • Moje mesto • Tu bi lahko bil doma • Našel si sonce • V objemu veselja • Središče pozitivne energije • Mesto konstantnega razvoja

Primerjava zgornji štirih kategorij pokaže, da *bi blagovna znamka MO Maribor, morala odražati zlasti privlačno bivalno klimo, gospodarski razvoj ter turistično usmerjenost, vse skozi prizmo »družini prijaznega mesta«.*

Ustvarjanje blagovne znamke mesta

Ključnega pomena je, da so vizije, strategije in cilji mest primerno komunikacijsko in marketinško podprte in da se tržijo na primeren način. To je razlog, zakaj je potrebno koncept blagovne znamke mesta podrobneje preučiti. Po mnenju mednarodnega strokovnjaka za blagovne znamke mest Anholta (*Branding Your City*, 2006) obstaja relativno velika možnost, da bo v primeru, ko točno poznamo življenjske razmere v določenem mestu, ime mesta povezano z njegovimi lastnosti ali atributi. "Pariz je romanca, Milano je stil, New York je energija, Washington je moč, Tokio je sodobnost, Lagos je korupcija, Barcelona je kultura, Rio je zabava. To so blagovne znamke mest in so neobčljivo povezane z zgodovino in usodo teh krajev. Vsa mesta so povezana z bolj ali manj dobro opredeljeno podobo, ki pogosto temelji na določenih predsodkih, ki lahko imajo velik vpliv na odločitev ljudi, da obiščejo mesto, za iskanje zaposlitve v mestu ali celo za selitev v mesto. Poleg tega lahko ta stereotipen oris mesta vpliva na odločitev podjetja, da bi poslovalo v tej regiji ali celo o selitvi tja. Vse več mest poskuša spremeniti te stereotipe s tem, da promovirajo privlačnost mesta znotraj in zunaj. Takšen marketinški pristop je zelo uporabno orodje za opredelitev in opis prednosti mesta, za izpostavitve v obdobju zasičenosti z informacijami in povečanje njegovega potenciala privlačnosti. Močna blagovna znamka lahko posredno spodbuja gospodarsko rast, zagotavlja dosledno predstavitev kraja, ustvarja skupno vizijo in potencial za prihodnost, motivira ljudi s tem, da jim daje upanje in prepričanje za prihodnost, spremeni dožemanje kraja, ki slovi po slabi podobi ali se celo znebi negativnih stereotipov, povezanih s krajem.

Za izkoriščanje vseh teh prednosti, ki smo jih navedli zgoraj, mora mesto izpostaviti vrednote, ki ločujejo mesto od preostalih mest. Pravzaprav so lahko majhne podrobnosti odločilne pri odločitvah podjetij ali ljudi, ki iščejo lokacijo za ustalitev ali obisk. Sredstva, ki se lahko uporabljajo za opredelitev takšnih vrednot mesta so (PricewaterhouseCoopers, 2005):

- a) fizična znamenja, stavbe in arhitektura mesta,
- b) izobraževalni centri in univerze,
- c) zgodovinski dogodki, tradicije in državljanska kultura,
- d) narava, podnebje in okolje,
- e) globalna omrežja,
- f) kulturne ustanove in prireditve,
- g) hitrost komunikacije in interakcije med mestom in podjetji in
- h) raznolikost mesta in odprto razmišljanje.

Mesto potrebuje blagovno znamko, ki je jasna in edinstvena. Blagovna znamka mora govoriti verodostojno in očarljivo zgodbo, ki je v povezavi s kulturno dediščino mesta in ki se dotika srca prebivalcev. Predstavniki mestnih oblasti so velikokrat v zmoti, ko na blagovno znamko gledajo samo kot na orodje za marketinško kampanjo oz. orodje za komunikacijo, in ko razmišljajo, da za uživanje vseh navedenih prednosti blagovne znamke mesta zadostuje oblikovanje enostavne etikete ali logotipa. Pravzaprav bi morala biti blagovna znamka mesta v najboljšem primeru le stranski produkt celovitega strateškega procesa razvoja dolgoročne vizije mesta. Razvoj dolgoročne strategije mora biti naloga različnih interesnih skupin, ki upoštevajo več vidikov in potreb. Potrebno je poudariti, da imajo cilji projekta strateške blagovne znamke velik vpliv na to, kaj je treba upoštevati in česa ne. Ne glede na določene cilje v projektu, je potrebno racionalno upoštevati vsaj mnenja predstavnikov lokalnih univerz, gospodarskih grozdov, vladnih razvojnih agencij, izvoljenih svetnikov in predstavnikov lokalne družbe. Strateški proces razvoja dolgoročne blagovne znamke mesta sestavlja osem korakov, ki so navedeni v tabeli.

Tabela 37: Proces razvoja blagovne znamke

1. korak	Dobčitev jasnih ciljev
2. korak	Razumevanje ciljne skupine
3. korak	Prepoznavanje trenutne podobe blagovne znamke
4. korak	Dobčitev identitete blagovne znamke
5. korak	Razvoj pozicioniranja
6. korak	Ustvarjanje predloga vrednot
7. korak	Izvedba strategije blagovne znamke
8. korak	Merjenje uspeha

Vir: Branding a City, 2006

Primer dobre prakse – Amsterdam

Amsterdam je razvil strategijo blagovne znamke, ki se sklada s sloganom *I AMsterdam*. S pomočjo tega očem dobro vidnega slogana, ki izraža vizijo predstavnikov mesta in prebivalcev, je mesto uspelo postaviti ljudi v središče vizije in posledično v središče prihodnosti mesta. Blagovna znamka se uporablja za svetovno promocijsko kampanjo, ki povezuje prednosti mesta in temeljne pridobitve, kot je status, da je mesto center za inovacije, z raznolikostjo ljudi in ustvarjalnostjo. Glavna prednost tako močno personalizirane strategije blagovne znamke, je ta, da je mesto sposobno vezati ljudi na mesto in okrepiti njihov lokalizem (PricewaterhouseCoopers, 2005).

Primer dobre prakse – Chicago

Kaj je prva stvar, na katero pomislijo ljudje, ko razmišljajo o Chicagu? Najverjetneje je Al Capone, slabo vreme ali relativno visoka stopnja kriminala v mestu tista stvar, ki prevladuje pri podobi mesta, ki se nahaja ob jezeru Michigan. Chicago ima poleg tega tudi veliko močnih lastnosti in privlačnih prednosti. Na žalost so bile te lastnosti in prednosti v preteklosti izražene kot nakupovalni seznam in ne kot očarljiva, prepričljiva zgodba, kar je imelo velik vpliv na razvoj mesta. World Business Chicago (WBC), neprofitna organizacija, katere namen je bil okrepitev globalnega položaja mesta kot poslovne lokacije, je izvedla intervju z več kot 80 managerji mednarodnih podjetij, da izve več o tem, kako podjetja dojemajo mesto.

Rezultat pogovorov je bil, da je sicer večina gospodarstvenikov videla mesto Chicago v zelo pozitivni luči, a so hkrati prav tako trdili, da mesto trpi zaradi nekaterih stereotipov, kot je npr. visoka stopnja kriminalitete, ki ovirajo razvoj celotnega gospodarskega potenciala mesta. Za premagovanje teh ekonomskih ovir je WBC sprožil proces razvoja blagovne znamke skupaj s poslovno skupnostjo, ki kaže potencial in ekonomsko vizijo mesta in pozicionira Chicago kolikor je le mogoče stran od drugih konkurenčnih lokacij (Branding Your City, 2006). Rezultat tega procesa je bila strategija blagovne znamke, ki je temeljila na treh elementih:

- a) dostop do usposobljene delovne sile,
- b) bogati poslovni resursi in
- c) neprimerljiva kakovost življenja.

3 KLJUČNI CILJI MO MARIBOR Z ZASNOVO OPERATIVNIH PROGRAMOV

3.1 Uvod

Za razvoj strateškega managementa potrebujejo mesta nove perspektive, sanje, znanje, kreativnost in motivacijo (PricewaterhouseCoopers, 2005).

Načrtovati za prihodnost pomeni, da se sedanje vire uporabi na učinkovit način. Uspešen »strateško ekonomski plan« (SEP) vključuje več pomembnih elementov in predstavlja učinkovito rabo premoženja ali virov mesta. SEP upošteva pričakovanja prebivalcev, ki ga je mogoče izvajati takrat, ko obstaja entuziazem in sodelovanje s strani prebivalcev mesta. Če prebivalci mesta niso navdušeni nad neko pobudo ali projektom mesta, oz. jim je vseeno, bo projekt in predvideni rezultat gotovo manj učinkovit. Strategija ne sme biti sprejeta z namenom ohraniti gospodarsko učinkovitost mesta na ravni drugih konkurenčnih mest, temveč z namenom povečati konkurenčnost mesta v primerjavi s konkurenčnimi mesti. Zato je izredno pomembno, da pred pripravo SEP-a obstaja realna, stalno posodobljena SWOT analiza mesta glede na svojo nacionalno in mednarodno konkurenco.

Kot je navedeno zgoraj, se SEP razlikuje od običajnega strateškega planiranja mest, saj se osredotoča na učinkovito uporabo lastnih sredstev, da bi izpolnili cilj, ki uživa veliko podporo prebivalcev v mestu in bi z njegovo pomočjo povečali konkurenčnost mesta. Učinkovit SEP je sestavljen vsaj iz petih komponent. Le te so:

- a) pregled prednosti urbane regije in slabosti v odnosu do drugih mestnih tekmecev,
- b) sodelovanje javnosti in vseh glavnih subjektov v regiji, v poizkusu, ki bo jasno izražal dejanska pričakovanja in skrbi lokalnih prebivalcev in organizacij,
- c) oblikovanje strateškega gospodarskega načrta in vizije, ki realizira predhodno ugotovljena realna pričakovanja in skrbi,
- d) mobilizacija lokalnih človeških virov z jasno določenimi odgovornosti in linijami avtoritete in z razumevanjem kdo ali katera ustanova je odgovorna za proces in
- e) redno spremljanje in ocenjevanje napredka in doseženih rezultatov. Zelo pomembno je vzpostaviti primerno komunikacijo in marketing teh strateških komponent in vpletenih ciljev, saj drugače v času povečane konkurenčnosti mest, mesto ne bo moglo izstopati iz konkurence, in zato ne bo sposobno spodbujati privlačnosti za ustanavljanje novih podjetij in privabljanje visoko izobraženih delavcev.

Vodenje in komunikacija jasne vizije

V času na znanju temelječega gospodarstva so glavne prednosti ljudje in njihovo znanje. Zato je sodobna mesta treba upravljati s sodobnimi voditelji, da bi v največji možni meri dosegali uspeh in trajnostni razvoj. Pomembno je, da so ti voditelji odprti za dialog, so sposobni ustvariti odnose in omrežja zgrajene na zaupanju in empatiji, so sposobni ustvariti prostor, kjer lahko različne zainteresirane strani izmenjujejo svoje ideje in imajo sposobnost motivirati druge ljudi. ***V bistvu, če nihče ne vodi, nihče ne more slediti!***

Bistvenega pomena je, da voditelji mesta dobro predstavijo javnosti v prihodnost usmerjeno vizijo, strategije in cilje za mesto Maribor. Jasno komuniciranje vizije mesta je pomembno, ker se morajo podjetja in ljudje zavedati, kako se bo gospodarsko okolje mesta spremenilo v naslednjih 15, 20 ali 30 letih. V nasprotnem primeru se podjetja in ljudje ne bodo mogli pripraviti na prihodnost in bodo tako zagotovo izpustili veliko dobrih gospodarskih priložnosti.

Oblikovanje vizije mesta je vedno bolj posvetovalni proces, ki vključuje različne javne in zasebne interesne skupine.

Razvoj človeškega kapitala mesta

Zaradi globalizacije in večje mednarodne mobilnosti na področju visokega šolstva, se mesta v bolj razvitih gospodarstvih soočajo s povečano konkurenco drugih mest na področju privabljanja in ohranjanja visoko nadarjenih, ustvarjalnih in visoko kvalificiranih mladih ljudi, saj so njihovo znanje, ustvarjalnost in inovativnost ključni dejavniki za uspeh in blaginjo v času prehoda v znanje temelječe gospodarstvo. V primerjavi z mednarodno konkurenco mesto Maribor ni tako učinkovito, kot so npr. skandinavska mesta, pri privabljanju in ohranjanju kreativnih talentov, ki bi živeli v mestu in delovali v javnih podjetjih ali lokalnih zasebnih podjetjih. Naloga predstavnikov mesta je, da zapolnijo to vrzel v primerjavi z drugimi evropskimi mesti. Priporočeno je začeti tako, da ocenimo človeški kapital mesta, da bi dobili koristne informacije o spretnostih in virih, ki so trenutno na voljo. Poleg tega, mora mesto oceniti prilive in odlive nadarjenega človeškega kapitala iz mesta, da bi tako dobili pregled nad problemskimi področji.

Potencialna strategija za privabljanje novih nadarjenih ljudi in ohranitev obstoječih je naložba v povišanje socialnega kapitala. Socialni kapital mesta pomeni obstoječe družbene skupnosti prebivalcev, v katerih se počutijo udobno, se srečujejo s prijatelji, sodelujejo z drugimi, pomagajo skupnosti, se zabavajo in so ustvarjalni. Svetovni trend je, da se ravni socialnega kapitala zmanjšujejo, saj ljudje postajajo vedno bolj introvertirani. Ker je visoka raven socialnega kapitala tesno povezana z višjo izobrazbo in stopnjo zaposlenosti, nižjo stopnjo kriminala in večjo varnostjo v skupnosti, boljšo nastanitvijo in prometno infrastrukturo, boljšim mentalnim in fizičnim zdravjem prebivalcev, in zato, s splošno višjo stopnjo kakovosti življenja, je ključnega pomena spodbuda za povišanje stopnje socialnega kapitala. Zato je za Maribor zelo priporočljivo, da spodbuja vzpostavitev realnih ali virtualnih mest, kjer se lahko ljudje med seboj družijo in dejavno spodbujajo interakcijo in sodelovanje s prebivalci, da se združijo moči za povečanje konkurenčnosti mesta. Rezultat takšne nabozbe bi bila višja kakovost življenja.

Ostati v koraku s tehnologijo

Mesto Maribor mora ostati pred časom in nuditi najnovejše tehnološke rešitve v zvezi z e-upravo in IKT. Dober primer konkurenčnosti mesta na tem področju je, da zagotovi mestu brezplačni širokopasovni brezžični dostop do interneta. Glavne koristi tega projekta so izboljšano udobje in zadovoljstvo podjetij in državljanov, boljša regulacija komunikacije, ki omogoča organom mesta, podjetjem in državljanom, da aktivneje in odkrito sodelujejo, izboljšanje kakovosti mestnega življenja in okrepitev podjetniške in inovativne klime.

Okrepiti razvoj grozdov za spodbujanje inovacij

Da bi lahko povečalo svojo konkurenčnost v času na znanju temelječega gospodarstva, mora mesto ustvariti okolje, ki spodbuja podjetništvo in inovacije. Močnih grozdov industrije, ki predstavljajo velik gospodarski sistem neposredno ali posredno povezanih podjetij, podpirajo oblikovanje takšnega okolja, saj se s tesnim povezovanjem teh podjetij povečuje proizvodnja tako tihega kot kodificiranega znanja. Da bi okrepili konkurenčen položaj mesta tudi v prihodnje, je priporočljivo, spodbujanje politik, ki lajšajo vsakdanje življenje teh skupin, tako da bodo te skupine imele dovolj moči, da izpolnijo strateške cilje mesta, ki so, da postane mesto močan akter na področjih odličnosti. Z povezavo med grozdi se spodbuja inovativnost zaradi dodatnih sinergij, prelivanja znanja ali učinkov učenja. Grozd kreativne industrije, lahko na primer, daje podporo drugim grozdom na področju ustvarjalnih rešitev. Vendar pa lahko takšno sodelovanja med grozdi uspe le, če so dobro usklajeni in ga upravlja predstavnik oblasti v mestu .

Spodbujanje javno-zasebnih partnerstev

V času na znanju temelječega gospodarstva je učinkovita uporaba znanja prav tako pomembna kot razvoj novega znanja. Moderno mesto ne more v celoti izkoristiti svojega potenciala znanja, če se osredotoča le na ustvarjanje novega znanja. Ustanove za ustvarjanje novega znanja, kot so univerze in raziskovalne institucije, morajo biti dobro povezane z gospodarskimi subjekti, da bi lahko tržili novo ustvarjeno znanje v obliki inovacij.

Primer dobre prakse sta mesti Cambridge in Newcastle, ki sta prisilili k tesnejšemu sodelovanju raziskovalne ustanove, univerze, vladne organe, podjetja in gospodarske grozde, z ustanovitvijo klubov, kjer lahko zainteresirane organizacije uporabijo znanje univerze v zameno za plačilo majhne pristojbine.

Spodbujanje regionalnega sodelovanja

Velikost mesta ima pomemben vpliv na njegovo konkurenčnost. Pravzaprav, več ko ima mesto ljudi, bolj je privlačno za ljudi in podjetja. Mala ali srednje velika mesta, kot je mesto Maribor, prav zaradi tega včasih ne morejo nuditi nobene alternative velikim metropolitanskim območjem ali glavnim mestom. Da bi lahko tekmovali s tako močnimi mestnimi tekmeci, mora mesto spodbujati partnerstva in sodelovanje z drugimi regionalnimi področji. Takšna regionalna partnerstva oblikujejo idealno omrežje mest in manjših mest, ki je dovolj močno za boj proti metropolitanski konkurenci. To za mesto Maribor pomeni, da najprej okrepi sodelovanje z upravnimi enotami in okoliškimi manjšimi občinami in mesti, z namenom souporabe virov ter združitve sil v boju proti skupnim gospodarskim in socialnim težavam, ki jih mesto Maribor ne bi moglo reševati samo.

Priporočljivo je, da mesto Maribor vzpostavi bolj aktivno sodelovanje tudi z mednarodnimi mesti, ki so podobne velikosti. Poleg tega so tako tesna mednarodna partnerstva z drugimi mesti koristna, saj povečujejo motivacijo predstavnikov, da se dejavno vključijo v mednarodno konkurenco, prav tako je tudi dobra priložnost, da se dobi boljše, kontinuiran pregled strateškega, tehnološkega in gospodarskega razvoja v drugih mestih.

Izkoristiti prednosti kakovosti življenja v mestu

Če je le ta visoka, se predpostavlja, da je to eden od glavnih gonil gospodarskega razvoja v času na znanju temelječega gospodarstva. Mesto Maribor ima relativno dobro stopnjo kakovosti življenja, kar pomeni, da jo je mogoče obravnavati kot eno od prednosti mesta. Vendar pa lahko ima mesto od tega korist samo takrat, ko je tudi zunanjemu svetu poznano, da je to prednost mesta Maribor. Zato se priporoča da se poudari izredna kakovosti življenja mesta pri pripravi in vpeljavi tržne kampanje za privabljanje ustvarjalnih ljudi ali podjetij v prihodnosti. Pri tem je lahko zelo koristen projekt » družini prijazno mesto ».

Proaktivnost in načrtovanje prihodnosti

Na splošno obstajajo štiri poti, ki lahko pripeljejo do zelene prihodnosti mesta, kot lahko vidimo na spodnji sliki. Predstavnikom mesta se svetuje, da izberejo zadnjo, proaktivno pot tako, da poskušajo prilagoditi strategije mesta napovedim za prihodnost.

Slika 11: Štiri pristopi planiranja

Vir: PricewaterhouseCoopers, 2005.

Da bi povečali konkurenčnost mesta v hitro spreminjajočem se okolju, morajo mesta prepoznati vire, s katerimi mesto trenutno razpolaga, in vire, ki bodo potrebni v prihodnosti. Zato je priporočljivo, da organi mesta izvedejo SWOT analizo mesta ob upoštevanju mednarodne konkurence, gospodarskih sektorjev, z namenom razvrstiti industrije na statične, nazadujoče in inovativne, dinamične ter ob upoštevanju bodočih trendov, ki bi lahko vplivali na sam razvoj mesta Maribor. Kar pa zadeva gospodarske strategije mesta, je priporočeno, da se razvijejo ustrezni načrti za izredne, nepredvidene dogodke, da bi se s tem izognili nevarnosti, ki bi jo lahko povzročil dodaten proces deindustrializacije posebnih lokalnih industrij.

Primer strategije ekonomske politike mesta Gradec:

1. Zagotavljanje in izboljševanje pogojev za visoko kakovost

Prva strategija obsega več storitev, od osnovnih informacij za vse vrste poslovnih tematik na spletnih straneh, do celovitih dogodkov in projektov, ki izboljšajo trenutne razmere za podjetja in tako olajšajo vsakodnevno življenje lokalnih družb. Prva takšna storitev je *Business Scout*, ki ga je mogoče najti na spletu, vsebuje dragocene informacije za vse podjetnike in vsakogar, ki želi to postati. Poleg tega oskrbuje podjetja z ustreznimi podatki in dokumentacijo o mestu Gradec kot poslovni lokaciji, vzpostavlja povezave managerjev podjetij s pravimi ljudmi za njihove potrebe ter zagotavlja nasvete o načrtih spremembe lokacije. Druga takšna storitev je *Innolab*, ki nudi strokovno podporo potencialnim izumiteljem, ki se soočajo s hudimi težavami pri realizaciji svojih inovativnih idej. Med storitve Innolab-a spada vse od preprostih analiz izvedljivosti do celovite podpore v zvezi z razvojem prototipov ter oblikovanja poslovnih načrtov. V letu 2009 je Innolab pomagal 31 inovatorjem pri realizaciji njihovih projektov.

2. Spodbuda ustvarjalnih zamisli in inovativnosti

Mesto Gradec ima izjemno velik potencial visoko izobraženih človeških virov in dovolj potenciala za projekte na področju raziskav in razvoja. Vendar pa morajo biti ti viri znanja v povezavi s ekonomskimi viri, da bi jih lahko uporabljali na učinkovit način. S tem namenom poskuša mesto Gradec spodbujati vzpostavitev mrež med predstavniki gospodarstva in predstavniki znanstvenih institucij, da bi ustvarjeno oz. pridobljeno znanje preoblikovali v poslovne rešitve. Primer takšnega pobude je tako imenovani *Club Zukunft*, ki organizira dogodke in sestanke, kjer se zberejo predstavniki obeh strani, da bi razpravljali in pripravili načrte za pridobivanje čim večje koristi od ustvarjenega znanja, in s tem povečali poslovno lokacijo mesta.

3. Podpora lokalnih podjetij in ustanovitev novih podjetij

Zadnja strategija je sestavljena iz dveh delov.

Prvič, s pomočjo neposrednih stikov in nenehno izmenjavo informacij z lokalnimi podjetji, poskuša mesto Gradec boljše razumeti kratko-, srednje- in dolgoročne napovedi podjetij. Te omogočajo identifikacijo potencialnih področij težav v prihodnosti in omogočajo mestu Gradec, da bo sprožila ustrezne protiukrepe. V okviru projekta Urban +, ki je sofinanciran s strani EU je mesto Gradec je začela sodelovati s sosednjimi občinami, da bi podprli lokalna podjetja v svojem mestnem okolju.

Drugič, na mednarodnih razstavah poskušajo predstavniki mesta Gradec privabiti tuje družbe, zlasti tiste, ki delujejo v enem od štirih določenih področij odličnosti, s spodbujanjem mesta kot poslovne lokacije.

Mesto lahko ima veliko koristi od krepitve takšne tesne mreže in partnerstev zaradi dejstva, da se viri lahko delijo, R&R projekti se načrtujejo v skladu s podjetji in njihovega strokovnega znanja, predstavniki mestne uprave dobijo boljši pregled nad stanjem raziskovanja v njihovih mestih in univerze ter raziskovalne ustanove donosno uporabijo svoje znanje.

Področja odličnosti mesta Gradec

1. Avtomobilska industrija

Mesto Gradec je eno od vodilnih poslovnih območij za inovacije v avtomobilskem sektorju v Evropi. V mestu in njegovi okolici različna podjetja razvijajo preskusne naprave, testirajo delovne procese v virtualnem okolju, izboljšujejo pogon na štiri kolesa, proizvajajo off-road in športe avtomobile, proizvajajo visoko tehnološka podvozja za najhitrejši vlake na svetu, ustvarjajo baterije za hibridne avtomobile, simulirajo virtualne nesreče in gradijo satelitske pogonske sisteme, vse to poleg proizvodnje avtomobilov. Prej omenjeni grozd ACstyria združuje več kot 180 podjetij in 46.000 zaposlenih v Gradcu, Štajerski in sosednjih regijah. Ta *avtomobilska moč* dopolnjuje dinamičnost podjetja in zmanjšuje gospodarska tveganja v času recesije in zmanjšane poslovne aktivnosti.

2. Človeške tehnologije in biotehnologija

V naslednjih nekaj letih zahtevajo voditelji mesta Graz število podvojitve števila podjetij, ki delujejo na področju biomedicinske tehnike ali farmacevtske tehnike s sedežem v Gradcu. Grozd human.technology.styria, katerega moto je združena oskrba, se skupaj s preostalimi raziskovalnimi institucijami trudi, da doseže ta cilj. Grozd šteje okoli 40 podjetij in katerega namen je povezati podjetja, znanost, politiko in finančne investitorje, da postane regija okrog mesta Graz poznana kot mednarodni center odličnosti za integrirane rešitve zdravstvenega varstva. Pomembno je poudariti, da obstaja več kot 10.000 študentov na lokalnih univerzah, ki so vpisani na področju medicine, biomedicine, molekularne biologije, biomedicinske tehnologije, naravoslovja in zdravstvenih ved.

3. Energetika in okoljski inženiring

Kot pionir na področju obnovljivih virov in okoljskega inženiringa ima mesto Graz veliko število dobro pozicioniranih podjetij in inovativnih novoustanovljenih podjetij. Intenzivno rastoče sektorje bo podprl eden najmočnejših grozdov na področju okoljskega inženiringa v Evropi, in sicer ECO WORLD STYRIA. Ta grozd in njegove mrežne koristi pomagajo lokalnim, srednje velikim podjetjem, da prevladajo nad mednarodno konkurenco. Ta poslovna mreža šteje več kot 140 članov. Cilj mesta Graz je postati številka ena na tem področju odličnosti.

4. Kreativno gospodarstvo

Kot Evropska prestolnica kulture leta 2003, je mesto Graz znano kot zelo kreativno mesto in s tem namenom vlaga veliko truda, da povezuje živahno ustvarjalno sceno s svojim gospodarskimi sektorji. Organizacija Industries Creative Styria, je tista, ki poskuša povezati ustvarjalne ljudi, poslovneže in predstavnike mesta Graz, ter tako pomaga ljudem uresničiti svoje ustvarjalne zamisli. Poleg tega je treba omeniti, da je mesto Graz vložilo prijavo za naziv City of Design. Zato se mesto še bolj zavzema za ustvarjalnost in kreativno gospodarstvo. Mesto Graz ima ogromne rezerve ustvarjalnih ljudi.

Primer dobre prakse – Barcelona

Enega izmed najbolj impresivnih strateških gospodarskih načrtov je predstavilo mesto Barcelona v letu 2000. (Barcelona, 2003) Strateški gospodarski načrt Barcelone se prične z dokaj široko zastavljeni mi cilji v zvezi s socialno blaginjo državljanov in kakovostjo življenja v mestu. Nato se nadaljuje z zelo podrobnimi aktivnostmi, ki jih je potrebno izvesti. Vizija mesta se je osredotočila na tri glavne temelje:

- a) izkoristiti inovativnost, ustvarjalnost in znanje za povečanje konkurenčnosti mesta Barcelona,
- b) povečati produktivnost urbanega območja, kot tudi spodbujati trajnostni razvoj, varstvo okolja in socialni napredek in
- c) zagotoviti učinkovitost urbanega upravljanja.

Strateški gospodarski načrt poleg tega izpostavlja tri vektorje aktivnosti, in sicer :

- a) kultura dobrega sobivanja, b) socialna kohezija in c) sodelovanje.

Za vsak vektor so ocenili prevladujoče stanje, da so ugotovili sedanje pomanjkljivosti mesta. Po tem so bili za vsako problemsko področje določeni cilji. Nazadnje, so bile za doseg teh ciljev priporočene določene politične pobude.

Načrt je oblikovalo in izvajalo združenje, ki ga sestavlja približno 300 članov vključno s predstavniki vlade, različnih gospodarskih sektorjev, lokalnih univerz, nevladnih organizacij, kot tudi predstavniki mestne občine. To pomeni, da je mesto Barcelona kmalu spoznalo, da v prihodnost usmerjeni strateški načrti razvoja mesta ne vplivajo le na mesto samo ampak tudi na poslovne subjekte, prebivalce in študente, ki so se naselili v ali okoli urbanega okolja. Zelo pomembno je, da je SEP obravnavan kot skupen dosežek, ki potrebuje sodelovanje vseh vrst ljudi, podjetij in občin, na katere vplivajo rezultati načrtov razvoja mesta.

Primer dobre prakse – Dresden

Razvojni načrt nemškega mesta Dresden, ki je očitno zelo sposoben privabiti visoko tehnološka podjetja, kot je *Infineon*, je obsegal krepitev štirih področij:

- a) biotehnologija,
- b) mehanski inženiring in inženiring naprav, avtomobilski inženiring, letalska industrija,
- c) novi materiali in
- d) mikro elektronika in IKT.

Mestni voditelji so želeli o teh načrtih obvestiti tudi širšo javnost. Izvedba načrta je vsebovala tudi prestrukturiranja mestnega urada za gospodarski razvoj. Po tem prestrukturiranju obstaja vsaj ena oseba, ki je neposredno zadožena za vsako področje pristojnosti, kar pomeni, da te osebe aktivno sodelujejo s podjetji znotraj področja pristojnosti, poskušajo zadovoljiti potrebe malih in srednje velikih podjetij, spodbujajo novoustanovljena podjetja, razvoj nacionalnih in mednarodnih stikov, obravnavajo vprašanja delovne sile in poudarjajo tesnejše sodelovanje med viri znanja in gospodarskimi subjekti. Zato vsaka odgovorna oseba na svojem področju ustvarja mrežo znotraj mesta, ki povezuje podjetja, mesta, univerze in R

& R institucije ter druge gospodarske organizacije med seboj. (Kresl, 2007, str 131) Mesto Dresden je uporabilo zelo zanimiv pristop, da bi privabilo in ohranilo visoko izobražene mlade delavce. Načrt mesta je bil, da bi preoblikovalo področje, ki je bila znano po visoki ravni kriminala v trendovski, kulturni center, ki bi bil privlačen za mlade strokovnjake in sicer tako, da je spodbujal vzpostavitev funky trgovin, klubov, umetniških centrov in restavracij, itd.

3.2. Opredelitev merljivih ciljev in zasnova operativnih programov

Zgradba celotnega dokumenta »VIS Maribor« je zasnovana na petih področjih (stebrih), zato cilje opredeljujemo ločeno po teh področjih (gospodarstvo, promet, okolje, izobraževanje, kakovost življenja). Na temelju analize stanja, SWOT analize, opredeljene vizije, vrednot, hotenj in pričakovanj prebivalcev ter delavnic s strokovnimi sodelavci, lahko opredelimo ključne razvojne cilje MO Maribor in zasnovo operativnih programov za njihovo doseganje.

Podkriterije posameznega stebra je možno dopolnjevati oz spreminjati njihovo pomembnost (ponder), kar je posebej važno v primerih, ko bo neko področje doseglo zelen standard oz. se bo pojavila potreba po drugačni obravnavi zaradi drugačnih okoliščin.

Zaradi tega je poglavje z ključnimi cilji in zasnovo operativnih programov »živi« del razvojnega dokumenta (orodje), ki ga bo občina (mestni svet) v skladu z realnostjo dopolnjevala in izpopolnjevala z namenom uresničevanja vizije.

Posledica razumevanja tega poglavja morajo biti številni »projekti na zalogo« s katerimi bo občina pripravljena na priložnosti državnih in EU razpisov!

Pomembna je tudi prepletenost med posameznimi razvojnimi stebri, saj bo potrebno pri vsakem predvidenem ukrepu preveriti sinergijski učinek tudi v ostalih razvojnih stebrih, kar naj bo naloga projektnih vodij. V izvedbenih projektih (NRP..) se bo treba v prihodnje pri vsakem vprašati: kateri cilj se uresničuje z njegovo izvedbo in kaj se v posameznem stebru v zvezi z njim dogaja!

3.2.1 Cilji in zasnova OP I. steber: gospodarstvo

a Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Agregatna ocena za gospodarski steber znaša: 2,83 cilj v letu 2025: 4,5
--

Razvojne priložnosti MO Maribor, prebivalci v veliki večini vidijo v pospešenem razvoju turizma. Velike potenciale prepoznajo tudi v športu, inovativnih tehnologijah podjetništvu in kulturi.

Prebivalci izpostavljajo naslednje **konkurenčne prednosti MO Maribor** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji: Domačini izpostavljajo razvito turistično ponudbo, tradicijo, naravne danosti, prometne povezave in angažirane ljudi.

V sosednjih občinah menijo, da je konkurenčna prednost MO Maribor v sposobnosti prirejanja velikih dogodkov (festival Lent, Zlata lisica...), trgovski ponudbi, športni infrastrukturi...

Najpomembnejša **gonila gospodarskega razvoja občine** predstavljajo po mnenju prebivalcev:

turizem, šport, kultura in podjetništvo , kovinska industrija, elektroindustrija ...

Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji (ocena 2,39):

nadpovprečno angažirani občani menijo, da je prisotnih premalo tujih vlagateljev in da investitorji niso dovolj dobro informirani o možnih projektih v Mariboru..

Ponudba delovnih mest v občini (ocena 2,28) :

občani pogrešajo predvsem: delovna mesta z višjo dodano vrednostjo na zaposlenega oz. bolje plačana delovna mesta, več delovnih mest za kvalificirano delovno silo in visoko izobražen kader, več možnih zaposlitev za družboslovno usmerjene kadre in ustrezno politiko razvoja kadrov.

Slabih 20 % prebivalstva ne podpira **nastanka delovnih mest za generacijo nad 65 let.** Glavni argument je, da naj mladi dobijo možnost zaposlitve . Tisti pa, ki nastanek tovrstnih delovnih mest podpirajo , izhajajo iz dejstev, da imajo starejši veliko znanja in izkušenj. Priložnosti pa vidijo v sodelovanju pri projektih v i zobraževanju, svetovanju, trženju, prostovoljnem delu ipd.

Turizem (ocena 3,10)

Prebivalci pogrešajo več prireditev na Lentu , mestnih trgih in parku skozi vse leto, aktivnejšo in učinkovitejšo promocijo mesta, boljše obveščенost prebivalcev, kvalitetnejšo gostinsko ponudbo, avtokamp, pestrejšje dogajanje in gostinsko ponudbo ob nedeljah, izobraževanje in vključenost občanov v turistično ponudbo mesta, letno kopaljšče....

Predlogi prebivalcev o turističnih oz. kulturnih znamenitostih, ki bi jih bilo smotrno obnoviti oz. nanje posebej opozoriti :

Lent, staro mestno jedro, Koroška vrata, grad na Piramidi, Kalvarija, Trije ribniki, Bresterniško jezero, Račji dvor, Mariborski otok, čolnarna....

Najbolj značilni ljudski običaji so (oz. bi lahko bili):

Trgatev (stara trta), postavitve klopotca, splavarjenje, Martinovanje, folklor.

Prebivalci so se opredelili tudi do najbolj značilne kulinarike, pri čemer se največkrat omenjajo:

Koline, krompirjevi žganci z gobovo juho, Pohorska omleta, kislo zelje, repa, pečenice, meso iz tunke, štruklji, pečenka, Pohorski lonec...

Kaj bi občani Maribora najraje počeli s svojim i gosti (kaj najbolj cenijo):

Destinacije: Pohorje, Lent, mestni park, Piramida, Kalvarija, mestno jedro, Grajski trg...

Dogodki: Festival Lent, Zlata lisica, trgatev stare trte, Borštnikovo srečanje, nogomet...

Kulinarika: ponudba kolin, Pohorski pisiker, kmečki turizem, vinotoč, dobra gostilna..

Zgodbe: Rudolf Maister, zgodovina Maribora, Anton Martin Slomšek, Pohorski bataljon, nastanek Vinagove kleti, splavarjenje, Marpurgi, Bolfenk...

Mariborski turizem v očeh drugih (sosednje in ostale občine) :

V Maribor prihajajo v trgovske centre po nakupih, v službo, v šolo, v kino, na festival Lent, na športne prireditve , v gledališče ...

Pogrešajo več dogodkov skozi vse leto, živahnejši nočni utrip mesta, boljše možnosti parkiranja (brezplačnega), boljše informiranje o manj odmevnih dogodkih v mestu..

Kmetijstvo (ocena 2,56)

Prebivalci vidijo potencial v boljšem trženju produktov (bio proizvodi, sadjarstvo, mesni izdelki, povezani ponudbi (skupna promocija, dogodki..) in dopolnilnih dejavnostih na kmetijah ..

Malo gospodarstvo (ocena 3,10)

Prebivalci bi si želeli oživitve starih in tradicionalnih obrti (kovač, čevljar, krojač..), cenejše poslovne prostore, boljšo kvaliteto ponudbe, več inovativnosti in povezanost z univerzo, vlaganje v prepoznavnost, ustrezne vzpodbude in subvencije...

Stanovanjska izgradnja (ocena 3,44)

Prebivalci pogrešajo cenejša, manjša in neprofitna stanovanja , več možnosti za individualno stanovanjsko gradnjo in stanovanja namenjena mladim.

Prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **skrite nevarnosti glede prihodnjega razvoja** MO Maribor , strnili v naslednje vsebinske sklope:

- slaba infrastruktura (ceste pločniki)
- negativni vplivi na okolje
- demografija (beg možganov , staranje prebivalstva)
- upravni problemi in nesoglasja politike
- prometne povezave
- socialni problemi
- zapiranje v lokalne okvire

b Opredelitev ciljev in zasnova ukrepov:

Na področju OP v stebru »Gospodarstvo«, se izvedejo ukrepi in projekti , ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije, kvantificiranih ciljev občine in povečevanja zadovoljstva prebivalcev MO Maribor. Zasedovani cilji so: zmanjšanje stopnje brezposelnosti , povečevanje dodane vrednosti na zaposlenega, pospešen razvoj turizma in izkoristek potenciala v kmetijstvu.

Z vidika zadovoljstva prebivalcev bo v fokusu spremljanje zadovoljstva s ponudbo delovnih mest, turistično ponudbo, ponudbo stanovanj, ponudbo kmetijskega sektorja in ponudbo malega gospodarstva. Izzivni cilj je povečati sedanje ocene prebivalcev na povprečno oceno 4,5 do leta 2025. V učinku na skupni letni kazalnik stebra »gospodarstvo« predstavljata zadovoljstvo občanov 45 % vpliv.

Tabela 38: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v I. stebru - GOSPODARSTVO s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »gospodarstvo«)

I.	GOSPODARSTVO – KVANTIFICIRANI CILJI	VIR	2009	CILJI 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Stopnja brezposelnosti (v %, zadnji mesec v letu)	MOM	14,6	7	5	20
2.	Dodana vrednost na zaposlenega	MOM	30.129	39.168	45.193	10
3.	Število nočitev / leto	MOM	158.146	322.000	500.000	5
4.	Število prihodov turistov / leto	MOM	71.283	150.000	200.000	15
5.	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo	MOM	59		75	5
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV – I. steber		2,83		4,5	
6.	ponudba delovnih mest	A	2,28		4,5	10
7.	turistična ponudba	A	3,11		4,5	10
8.	ponudba stanovanj	A	3,45		4,5	10
9.	izkoriščenost potenciala kmetijstva	A	2,57		4,5	5
10.	ponudba malega gospodarstva	A	2,76		4,5	10

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »gospodarstvo« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in ciljev.

Z vidika vizije je potrebno stalno prilagajanje pričakovanih standardov v občini, pri tem pa je potrebno posebno pozornost nameniti ukrepom, ki lahko vsak zase predstavljajo pomemben korak k realizaciji ciljev ali pa pomenijo potencialne » projekte na zalogo ».

1. Turizem

- *povezava celetne turistične ponudbe v občini in regiji* (trženje, promocija, dogodki, blagovna znamka, infrastrukturne povezave, organiziranost, družinski povezani »paketi«, motivacijski ukrepi ...)
- *ključne turistične prireditve s tendenco razvoja* (prepoznavnost, kompetenčnost, tradicija, prednost lokalnim potencialom)
- *prenočišča* (nove prenočitvene kapacitete v družinskih hotelih in na kmetijah, razširitev ponudbe v privatnem sektorju , ureditev lokacij za kampiranje, vzpodbude – pomoč, delavnice s potencialnimi ponudniki, usklajenost z razvojnim načrtom občine, Leader program...)
- *novi programi in projekti* (projekt »City card«, turistični paketi v času velikih prireditev (Lent, Univerzijada, EPK..), blagovne znamke mesta, regije in prireditev -» Maribor je Pohorje«, » Maribor je vino«, »Maribor je Drava«, »Maribor je nogomet«, »Maribor je gledališče« ipd., eko – turizem, kulinarčni turizem -4 letni časi, dogodki za družine, pohodne ture, nove kolesarske poti, »etno« prireditve, projekt »potujem in za Maribor opazujem«, udeležba v projektu »družini prijazna občina«, nagrajevanje – inovativni razpisi...)

2. Kmetijstvo

- *turistične kmetije* (nabor, organiziranje strokovne pomoči »od ideje do registracije«, povezovanje ponudbe, promocija, trženje, stalni dogodki, tipična kulinarika, označevanje, izobraževanje udeležencev, urejenost, sistem nagrajevanja, kontrola kvalitete....)
- *kmetijski produkti* (produkti z več dodane vrednosti, regijske blagovne znamke, vpodbujanje prodaje na domu, eko in bio proizvodnja..)

3. Industrija, podjetništvo in obrt

- *nove prostorske možnosti* (nakup in ureditev zemljišč in objektov za obrt in podjetništvo, ureditev ITK infrastrukture, stimulatívni razpisi prodaje oz. najema, ustvarjanje pogojev za delo na domu..)
- *spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti* (vzpostavitev mrež med predstavniki gospodarstva in predstavniki znanstvenih institucij, da bi ustvarjeno oz. pridobljeno znanje preoblikovali v poslovne rešitve; opredelitev področij odličnosti v mestu in regiji; projekt - pomembne informacije za vse podjetnike in tiste, ki to želijo postati na enem mestu; projekt – strokovna podpora izumiteljem, ki se soočajo z težavami pri realizaciji svojih inovativnih idej (od preprostih analiz izvedljivosti do celovite podpore v zvezi z razvojem prototipov ter oblikovanja poslovnih načrtov); projekt »Klub prihodnosti«, ki organizira dogodke in sestanke , kjer se zberejo predstavniki obeh strani, da bi razpravljali in pripravili načrte za pridobivanje čim večje koristi od ustvarjenega znanja in s tem povečali vrednost poslovne lokacije mesta ; projekt - izmenjava informacij z lokalnimi in regijskimi podjetji in občinami, zaradi boljšega razumevanja kratko, srednje

in dolgoročnih poslovnih načrtov in napovedi podjetij ; prisotnost predstavnikov mesta na mednarodnih razstavah ipd., kjer opozorijo na kvaliteto poslovne lokacije mesta , projekt »družini prijazna delovna mesta », ...)

- *finančne vzpodbude* (olajšave za deficitarne storitve, prioritete, inovativni razpisi, ...)
- *mreženje, ,grozdenje, partnerstva* (povezovanje ponudbe, sistem obveščanja, primeri dobrih praks, izobraževanje, povezovanje s primerljivimi mesti v EU, program internacionalizacije...)
- *vzpodbujanje endogenih potencialov* (projekt ustvarjanja dobrega imena in samozavesti, projekt za vzpodbujanje medsebojnega trgovanja v regiji, ukrepi za vzpodbujanje odličnosti, ustvarjanje verig proizvodov in storitev z večjo dodano vrednostjo na lokalni in regionalni ravni, delovanje v produkcijskem krogu ...).

4. Stanovanjska izgradnja

- *dopolnjevanje prostorskega načrta občine* (skladno s strateško razvojnim načrtom opredeliti dolgoročne možnosti za individualno stanovanjsko in kombinirano stanovanjsko – poslovno gradnjo, izbor in promocija najatraktivnejših lokacij, prioritete in zadovoljstvo občanov, jasno opredeljena tipična arhitektura, urbanistične pogodbe za opremljanje zemljišč....)
- *vzpodbujanje gradnje energetske varčnih objektov* (izobraževanje, partnerstva z lokalnim gospodarstvom, primeri dobre prakse, razpisi...)
- *na ciljno skupino naravnana ponudba* (bivalna okolja za visokokvalificirano delovno silo in delo na domu, preureditev zastarelih objektov, neprofitna stanovanja za mlade družine.....).

3.2.2 Cilji in zasnova OP - II. Steber: promet

a Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Prebivalci so kategorije v **stebri promet** ocenili z agregirano povprečno oceno **2,91**. Pri tem sta bili obe skupini sodelujočih prebivalcev precej enotni v ocenah.

Agregatna ocena stebra promet znaša 2,91 cilj v letu 2025: 4,5

Po posameznih področjih so prebivalci izpostavili naslednje pomanjkljivosti:

Prometna infrastruktura - ocena 2,79

Državne ceste (3,23): nedokončana obvoznica, slabo vzdrževane, prevečkrat popravila v času sezone, občasna nepretočnost, povezava Malečnik – Melje...

Lokalne ceste in ulice (2,72): neustrezno vzdrževanje, prepočasna obnova, preveč prometa v centru...

Pločniki (2,77): ponekod v slabem razpadajočem stanju, neprehodni – zaparkirani, neustrezno izvedeni, potrebna prioriteta tam kjer so šolske poti...

Parkirišča: (2,71) pomanjkanje v centru, premalo javnih parkirišč, ni parkirišč za avtodome, slaba varnost, neurejenost, cena parkiranja je visoka...

Kolesarske poti (2,29): potreba po ureditvi kolesarskih poti s smeri vpadnic in v mestu, nepovezanost obstoječih , slaba varnost...

Sprehajalne poti (2,78): lahko bi bile boljše na obrežju Drave, slaba povezanost in označenost, potencial v Betnavskem in Stražunskem gozdu neizkoriščen, lahko bi bile bolj urejene z urbano opremo, rožami..

Kažipoti (3,03): neustrezni in slabo postavljeni, slabo označeni izhodi iz mesta v smeri Gradec in Zagreb, premalo informativni – tudi v angleščini.

Javna razsvetljava (3,14): energetska potratna, ponekod celo preveč svetil, pogoste okvare...

Zimska služba (2,86): slabo očiščeni pločniki, včasih prepočasna ali prepozno aktivirana, nesodelovanje lastnikov vozil, ki onemogočajo kvalitetno čiščenje, izgovarjanje na predpise...

Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM - ocena 3,81

TV signal (kabelska TV): občasno nezanesljiv signal, slaba vsebina...

Internet: želeli bi večjo hitrost, ponekod pogrešajo optični kabel, cena...

GSM signal: slab signal na Pohorju..

Telefon: predolg postopek pridobitve novega priključka...

Povezanost občine z drugimi kraji – ocena 2,98

Slab vozni red – potrebna večja frekvenca na najpomembnejših progah, nepotrebno ukinjanje nekaterih prog, cena prevoza, možnost brezplačnega prestopa, urejenost avtobusov, premalo uporabnikov...

b Opredelitev ciljev in zasnova ukrepov

Na področju OP Promet se izvedejo ukrepi in projekti, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine Maribor do leta 2025. Ob upoštevanju dolžine občinskih cest je pričakovana ustrezna urejenost 550 km občinskih cest. Dolžina urejenih pločnikov se bo povečala na 285 km, število javnih parkirnih mest pa na 7900 in še dodatna v vsaj 3 novih garažnih hišah. Pomembna pričakovanja so v ureditvi kolesarskih poti, ki naj bi jih do leta 2025 uredili v dolžini 50 km in v povečanju uporabe javnih prevoznih sredstev, ki naj bi znašala 2.500.000 potnikov letno. Dolžina urejenih sprehajalnih poti naj bi se podvojila.

Stalno spremljanje zadovoljstva prebivalcev (vsako leto v mesecu decembru) bo dodatno usmerjal aktivnosti občine v stebru »promet« s ciljem, da se stanje zadovoljstva povečuje do izzivnega cilja povprečne ocene 4,5 pri vseh opazovanih kategorijah. Ocena prebivalcev predstavlja 50 % vpliv na agregatni kazalnik stebra promet.

Tabela 39: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v II. stebru - PROMET s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »promet«)

II.	PROMET – KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJI 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Dolžina državnih cest v km	MP	96	110	130	
2.	Dolžina asfaltiranih občinskih cest (585 vseh)	MOM	473	550	585	10
3.	Dolžina urejenih pločnikov v km	MOM	211	285	330	5
4.	Dolžina kolesarskih poti v km	MOM	36,1	50	60	5
5.	Število javnih parkirnih mest	MOM	7596	7900	8200	5
6.	Število garažnih hiš (št. parkirnih mest 4953 – 10.000)	MOM	7	10	12	5
7.	Število potnikov v javnem prevozu	MOM	2.072.000	2.500.000	3.000.000	15
8.	Dolžina sprehajalnih poti v km	MOM	5,3	10,0	15,0	5
	ZA DOVOLJSTVO OBČANOV – II.steber		2,91		4,5	
9.	urejenost cest in ulic	A	2,72		4,5	5
10.	urejenost pločnikov	A	2,77		4,5	5
11.	urejenost parkirišč	A	2,71		4,5	5
12.	kolesarske poti	A	2,29		4,5	5
13.	sprehajalne poti	A	2,78		4,5	5
14.	kažipot	A	3,03		4,5	5
15.	javna razsvetjava	A	3,14		4,5	5
16.	zimski služba	A	2,86		4,5	5
17.	dostopnost do telekomunikacij	A	3,81		4,5	5
18.	javni prevoz	A	2,98		4,5	5

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »promet« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih , kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in ciljev .

Z vidika vizije je potrebno stalno prilagajanje pričakovanih standardov v občini , pri tem pa je potrebno posebno pozornost nameniti ukrepom, ki lahko vsak zase predstavljajo pomemben korak k realizaciji ciljev ali pa pomenijo potencialne » projekte na zalogo ».

1. Prometna infrastruktura

- *državne ceste* (uskladenost s strategijo razvoja, kategorizacija, signalizacija, prometna varnost, vzdrževanje, ...)
- *občinske ceste* (prilagoditev NRP prioriteta, zadovoljstvu občanov in viziji razvoja občine, dolgoročna strategija obnove cest, ulic in mostov u reditev lastništva na občinskih cestah, transparentnost vzdrževanja cest, vzpostavitev partnerstev, pozornost na možnosti sofinanciranja iz državnih in EU virov..)
- *kolesarske steze* (priprava dolgoročne strategije izgradnje kolesarskih stez , regijske in mednarodne povezave , partnerstva, uskladitev NRP z vizijo razvoja, označevanje, varnost, promocija, storitve ob kolesarskih poteh.....)
- *pločniki, bankine, sprehajalne poti* (uskladitev NRP s prioriteta in zadovoljstvom občanov, varnost, upoštevanje kriterijev » družini prijazno okolje« , kriteriji uporabe in vzdrževanja, vzpostavitev mreže sprehajalnih poti, enotno označevanje, urbana oprema , info table...)
- *javna razsvetljava* (energetska učinkovitost, prioritete, usmeritve in zadovoljstvo občanov, projekti eko – partnerstva,)
- *javna parkiršča* (standardi urejenih parkiršč ob ključnih objektih, analiza mirujočega prometa, strategija partnerstev, zadovoljstvo občanov, ...)
- *kažipot in označevanje* (priprava načrta vseh lokacij, enoten pristop oblikovanja za celotno občino –regijo, prioritete ureditve, vključitev v NRP, partnerstva, merjenje zadovoljstva občanov in obiskovalcev..)
- *vzdrževanje* (določitev standardov vzdrževanja, transparentnost , vzpostavitev režima povratnih informacij in zadovoljstva občanov.....)

2. Javni prevoz

- *avtobusne povezave* (ukrepi za zmanjšanje prometa v središču mesta, vzpostavitev sistema »park and drive« na glavnih vpadnicah v mesto, spremljanje in analiziranje potreb prebivalcev, povezanost javnega in zasebnega prevoza v okviru povezane turistične ponudbe, nove oblike javnega transporta, avtobusna postajališča, javno zasebna partnerstva ...)
- *železniški promet* (analiza priložnosti v smislu turizma in logistike...)
- *letalšče* (mednarodni logistični center, regijsko povezovanje gospodarstva in turizma, analiza tržnih niš..)

3. Telekomunikacije

- *dostopnost do interneta, TV in telefonskega signala* (optično omrežje, kabelski sistem, EU projekti, e-točke, partnerstva, informiranje, e-izobraževanje odraslih, javne e- točke, omogočanje konkurenčnosti ..)

3.3.3 Cilji in zasnova OP III. steber: okolje

Stanje na področju okolja je v ocenah med nadpovprečno angažiranimi občani in naključno izbranimi občani dokaj usklajeno, saj se skupna ocena le delno razlikuje. Na področju okolja so občani najbolj zadovoljni z oskrbo z vodo in urejenostjo pokopališč, največje pomanjkljivosti pa zaznavajo pri vključenosti občanov v urejenost okolja.

a Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Ocene v stebru okolje:

Agregatna ocena stebra okolje znaša 3,16
cilj v letu 2025: 4,5

Občani MO Maribor navajajo naslednje pomanjkljivosti v zvezi z okoljem v občini:

Javne površine (3,16) – neurejenost in premalo zelenih površin, premalo košev za odpadke, zanemarjene fasade, želeli bi več rož in fontan...

Ravnanje z odpadki (2,80) - moti jih nedokončan projekt odlaganja odpadkov in sežigalnice, pogrešajo bolj sistematično ločevanje odpadkov, več zabojnikov in eko otokov...

Oskrba z vodo(3,89) – občani so zadovoljni s kvaliteto vode, ki jo je potrebno ohraniti, potrebna obnova zastarele vodovodne napeljave v mestu, pričakujejo pravočasno informiranje o kvaliteti vode..

Kanalizacija in čistilna naprava (ČN) (3,40) – previsoka cena , v primestnih predelih neurejena , nezmožnost priklopa za vse, ki bi to hoteli..

Čistost potokov in jezer (3,02) –ponekod kanalizacija speljana v potok, neurejeno desno nabrežje Drave, odpadki na nabrežjih, več narediti za Dravo...

Kakovost zraka (3,16) – promet v središču mesta..

Stanje hrupa (3,03) – premalo zvočnih pregrad ob AC, promet v centru, potreba po merjenju hrupa na izpostavljenih lokacijah (nočni lokali, tovarna brusov....)

Urejenost pokopališč (3,74) - dobra, čeprav najboljše v času dneva mrtvih...

Vključenost občanov v urejevanje okolja (2,66) – občani pogrešajo večjo vključenost v urejanje okolja, več organiziranih čistilnih akcij, projekte ozaveščanja občanov, represivne ukrepe – odlok , ki bi kaznoval tiste, ki kvarijo ugled mesta , ocenjevanje ulic in trgov z javno objavo, motivacijske ukrepe....

Občani v zvezi s **prostorskim planom (2,83)** (z njim je seznanjenih 54 % občanov) pogrešajo več zelenih površin, transparentnost postopkov, večje sodelovanje občanov, vključenost večjega števila strokovnjakov, razvojno naravnost, trajnostni pristop...

b Opredelitev ciljev in zasnova ukrepov

Na področju OP Okolje se v MO Maribor izvedejo ukrepi in projekti po področjih , ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije s cilji, ki so v skladu z okoljskimi standardi EU. V ospredju bo trajnostni razvoj s cilji: 90 % priklučenost gospodinjstev na javni vodovod, 96 % priklučenost na čistilne naprave in 98 % udeležbo gospodinjstev v sistem organiziranega odvoza in ločevanja odpadkov. Na področju energetike pričakujemo bistveno zmanjšanje porabe energije pri javni razsvetljavi od sedanjih 10,6 mio kWh na 6,5 mio kWh in pri porabi energije končnih uporabnikov za 20 %. Proizvedena energija iz obnovljivih virov mora predstavljati 25 % celotne proizvodnje.

Ob povečani participaciji občanov v dejavnostih okoljskega stebra se pričakuje tudi povečanje ocene njihovega zadovoljstva na povprečno oceno 4,5, kar bo imeb 45 % vpliv na gibanje okoljskega kazalnika.

Tabela 40: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v III. Stebru - OKOLJE s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »okolje«)

III.	OKOLJE - KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	% vključenih gospodinjstev na javni vodovod	MOM	85%	90%	100%	10
2.	% vključenih gospodinjstev na ČN	MOM	91,4%	96%	100%	10
3.	% vključenosti gospodinjstev v org. odvoz odpadkov	MOM	97,1%	98%	100%	10
4.	Energetska učinkovitost javne razsvetljave (kWh porabljene energije)	MOM	10.581.304	6.500.000	5.000.000	10
5.	kWh ali % proizvedene energije iz obnovljivih virov (ENERGAP)	MOM	0%	25%		10
6.	kWh ali % prihranjene energije pri končnih uporabnikih (ENERGAP)	MOM	0%	20%		5
	ZA DOVOLJSTVO OBČANOV - III. steber		3,16		4,5	
7.	javne površine	A	3,05		4,5	5
8.	ravnanje z odpadki	A	2,81		4,5	5
9.	oskrba z vodo	A	3,89		4,5	5
10.	kanalizacija in ČN	A	3,40		4,5	5
11.	čistost rek, potokov in jezer	A	3,02		4,5	5
12.	stanje hrupa	A	3,03		4,5	5
13.	urejenost pokopališč	A	3,75		4,5	5
14.	vključenost občanov v urejenost okolja	A	2,66		4,5	5
15.	prostorski plan občine	A	2,83		4,5	5

ZASNOVA UKREPOV - PROJEKTI

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »okolje« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in ciljev. Z vidika vizije in usklajenosti z EU politikami, je odnos do okolja ena od prioritarnih nalog tako gospodarstva kot prebivalcev!

Ob izbranih kazalnikih v tabeli se redno spremlja stanje na področju okoljskih standardov EU:

- kakovost podzemnih vod (zniževanje koncentracij pesticidov in nitratov)
- kakovost pitne vode (zniževanje deleža neskladnih vzorcev in izgube pitne vode v omrežju)
- kvaliteta tal (vzpostavitev lokalne evidence)
- kvaliteta potokov (sonaravna ureditev – ekoremediacija)
- kvaliteta zraka (povečevanje števila merilnih mest)
- emisije toplogrednih plinov (zmanjševanje ogljičnega odtisa)
- informiranje (prebivaki in gospodarstvo)

1. Področje varstva okolja (sledenje politikam EU !)

- *vzdrževanje javnih površin* (projekt ureditve in vzdrževanja javnih površin, projekt pomoči revitalizacije propadajočih in spomeniško zaščitenih objektov, urbana oprema na zelenih površinah, izobraževalni in motivacijski projekti ozaveščanja ljudi – delavnice, okrasitve krajevnih središč, javne pohvale in graje, standardi urejenosti in uporabe – sankcije, transparentni operativni plani vzdrževanja, zelenic in pokopališč, vzpostavitev odgovornosti, izvajanje nadzora, vključevanje in spremljanje zadovoljstva občanov ...)
- *ravnanje z odpadki* (obvezna prijava na odvoz, frekvenca odvoza, ekološki otoki, kontinuiran proces ločenega zbiranja odpadkov – izobraževanje, informiranje..., projekt energetskega izkoriščanja odpadkov, regijsko in mednarodno povezovanje, partnerstva, projekti za preprečevanje divjih odlagalšč, motivacijski projekti za mlade, ...)
- *ravnanje z odpadno vodo* (prioritetni projekti kanalizacijskega omrežja in usklajenost NRP s strateško razvojnim načrtom občine, partnerstva, nadzor, merjenje zadovoljstva uporabnikov, ohranjanje biodiverzitete, informiranje in izobraževanje, kontrola uporabe pesticidov in gnojil...)
- *vodooskrba* (projekt zamenjave azbestnih cevi, nabor in zaščita virov, prioritete izgradnje novih sistemov in uskladitev NRP, regijske povezave, načrt obnove zastarelih sistemov, izobraževalni projekti o racionalni porabi vode...)
- *projekti* (stimuliranje razvoja inovativnih oblik varovanja okolja, projekti za blažitev posledic klimatskih sprememb, sitem ukrepov v primeru naravnih nesreč...)

2. Področje energetike (sledenje politikam EU)

- *projekti za zmanjševanje porabe energije* (sofinanciranje – nagrajevanje raziskovalnih projektov za povečanje učinkovitosti energetske rabe v mestu, strategija uporabe obnovljivih virov energije, projekt trajnostne mobilnosti, izobraževalni in informativni projekti, vzpostavljanje partnerstev, spremljanje primerov dobrih praks, vključevanje podjetništva in industrije, izračun »energetskega potenciala« v občini, motivacijski projekti za gospodinjstva, inovativni razpisi, vzpodbujanje prireditev....)
- *projekti energetske samozadostnosti* (prestrukturiranje energetske neučinkovite industrije, oblikovanje strategije energetske neodvisnega mesta ..)

3. Prostorsko planiranje

- *prilagajanje občinskega prostorskega plana* (trajnostni razvoj, potenciali, usklajenost z vizijo, razvoj turizma in podjetništva, vključenost in informiranost prebivalcev, transparentni postopki sprememb , ...)

3.3.4 Cilji in zasnova OP IV. steber: izobraževanje

a Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Prebivalci občine Maribor podobno dojemajo urejenost vrtcev in šol, vsebino dela in vključenost v življenje lokalne skupnosti.

**Agregatna ocena stebra izobraževanje znaša 3,34
cilj v letu 2025: 4,5**

Občani zaznavajo sledeče pomanjkljivosti v stebru »izobraževanje« :

Ustreznost objektov vrtcev (3,36) - arhitekturna neizkoriščenost, energetska potratnost, slaba dostopnost, slabotne strehe, zastarela oprema, premalo igralnih površin, premalo prostora v vrtcih...

Ustreznost šolskih objektov (3,46) - nekatere šole so slabo urejene – posebej v centru mesta (I.gimnazija nima umivalnikov v razredih...), pogrešajo več kreativnosti pri novogradnjah, premajhne telovadnice, energetska potratnost...

Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov (3,42)

vrtci: premalo inovativnosti, premajhen poudarek na oblikovanju ustreznih kriterijev obnašanja, potrebna je vpeljava tujih jezikov, več možnosti za šport...

osnovne šole: preslab poudarek na etičnih vrednotah, ni spoštovanja do odraslih, preobremenjenost otrok, domoljubje, verske vsebine...

srednje šole: znanje bi moralo biti ocenjeno samo s pisnimi testi, premalo prakse, premalo osnovnih poklicev, premalo inovativnosti..

študijski programi: potreben bolj individualne pristop, neuporabnost znanj..

za 3. generacijo: ti ljudje so prepuščeni sami sebi, premalo ponudnikov, ni projektov skromna ponudba.

Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja (3,21)– je dobro vendar bi lahko bilo še več dogodkov, medgeneracijskih projektov, okoljevarstvenih akcij ipd...

b Opredelitev ciljev in zasnova ukrepov

Na področju OP Izobraževanje se izvedejo ukrepi in projekti, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in ciljev MO Maribor do leta 2025. Ob pričakovanem povečanju števila prebivalcev se bo povečal tudi vpis otrok v vrtce in osnovne šole na območju občine. Z investicijskimi in vzdrževalnimi posegi se bodo povečale kapacitete v vrtcih in šolah, poleg tega se bodo v večini objektov dosegli pričakovani standardi, ki ustrezajo normativom. Vzpodbujale se bodo nove vsebine tako za otroke kot odrasle. MOM bo povečevala število občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente, razpisovala pa bo tudi nagrade za diplomska, magistrska in doktorska dela s temami, ki lahko prispevajo k izboljšanju stanja v mestu in regiji.

Z vpeljavo ustreznih »lokalnih« vsebin in povečanim medsebojnim sodelovanjem v smislu vključenosti v družbeno življenje kraja, se pričakuje povečanje zadovoljstva občanov s ciljem 90 % zadovoljstva oz. skupne povprečne ocene 4,5, kar bo predstavljalo 60 % vpliv na agregatni kazalnik stebra »izobraževanje«.

Tabela 41: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v IV. stebru IZOBRAŽEVANJE s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »izobraževanje«)

IV.	IZOBRAŽEVANJE – KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
				1.	% objektov šol, ki ustrezajo normativom	
2.	% objektov vrtcev, ki ustrezajo normativom	MOM	28%	80%	100%	10
3.	Število vpisanih otrok v vrtec (š.l. 2009/10)	MOM	3651	3800	4000	
4.	Število vpisanih otrok v OŠ (š.l. 2009/10)	MOM	7344	7400	7700	
7.	Število občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente	MOM	31 (28)	45 (42)	60 (60)	5
8.	Število razpisanih nagrad za diplomska, magistrska in doktorska dela (teme o Mariboru)	MOM	0	10	20	15
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV – IV.steber		3,34		4,5	
9.	Ustreznost objektov otroških vrtcev	A	3,36		4,5	10
10.	Ustreznost objektov šol	A	3,46		4,5	10
10.	Ustreznost vsebin v vrtcih	A	3,57		4,5	5
11.	Ustreznost vsebin v šolah	A	3,49		4,5	5
12.	Ustreznost vsebin – srednje šole	A	3,50		4,5	5
13.	Vsebine – študijski programi	A	3,47		4,5	5
14.	Vsebine za 3. generacijo	A	2,74		4,5	5
15.	Vključenost v življenje lokalne skupnosti	A	3,22		4,5	15

ZASNOVA UKREPOV - PROJEKTI

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »izobraževanje« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in ciljev. Z vidika zasledovanja vizije, lahko uresničitev ciljev in ukrepov stebra izobraževanje pomembno vpliva na realizacijo ciljev v vseh ostalih stebrih

Predšolska vzgoja

- *pogoji delovanja* (načrt investicij, obnove in razširitve zunanjih in notranjih površin vrtcev, energetska potratnost objektov, varnost, parkirišča, posebne potrebe, motivacijski projekti...)
- *čas obratovanja* (prilagajanje razmeram v občini, redna analiza potreb, možnost dodatne ponudbe varstva otrok...)

- *vklučenost v življenje lokalne skupnosti* (projekti medgeneracijskega povezovanja, prilagajanje vsebin - jezik, projekti varovanja narave, turistični krožki, šport, koordinacija in sodelovanje z društvi, projekti »otroci učijo starše«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, sodelovanje v projektih »družini prijazno mesto«...)

Izobraževanje

- *pogoji delovanja* (projekt medicinska fakulteta, program vzdrževanja šol, projekt energetske učinkovitosti šol, notranje in zunanje športne površine, varnost, okolje...)
- *vsebina dela* (sofinanciranje fakultativnih vsebin s katerimi se zasleduje vizija občine, projekti popoldanskih delavnic z občani, okoljski projekti, projekt » eko proizvodi iz domačega okolja za šolske kuhinje«, motivacijski projekti prostovoljne pomoči, medgeneracijski projekti, aktivnosti v projektu »družini prijazna občina«, projekti obnavljanja tradicij in raziskovanja zgodovine, možnosti turizma in kulture, medkrajevno in regijsko povezovanje, projekt »potujem opazujem«....)
- *projekti* (vzpodbujanje nastanka novih študijskih programov in inštitucij v mestu in regiji – Evropsko središče Maribor, Doba ipd. , Univerzitetni inkubator, Znanstveni park-razvojni kompetenčni centri na področjih odličnosti, oblikovanje sklada za nadarjene študente, ...)

Izobraževalni programi za 3. generacijo

- *vsebina* (krepitev organizacij vseživljenskega usposabljanja, nabor in izbor aktivnosti in vsebin, vključitev v medgeneracijski projekt »družini prijazna občina«, e- izobraževanje, motivacijski ukrepi, ogled in predavanja o primerih dobre prakse....)

3.3.5 Cilji in zasnova OP V. steber: kvaliteta življenja

a Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Nadpovprečno angažirani prebivalci in naključno izbrani prebivalci MO Maribor imajo precej enotne poglede na kvaliteto bivanja v Mariboru.

Po posameznih področjih, ki vplivajo na kakovost življenja je najbolje ocenjena kategorija možnost športa in rekreacije, ki ji sledi dobro stanje na področju duhovne oskrbe, socialnih aktivnosti in oskrbe prebivalcev. Najnižjo, vendar še vedno dobro oceno je dobila kategorija varnost bivanja, ki je ena najpomembnejših vrednot kvalitete bivanja v EU.

**Agregatna ocena stebra kakovost življenja znaša 3,32
cilj v letu 2025: 4,5**

Pomanjkljivosti, ki jih zaznavajo občani MO Maribor na področju kakovosti življenja :

Zdravstvena oskrba (3,20) – predolge čakalne dobe, neurejeno zobozdravstvo, neprijaznost osebja, preveč strokovnih napak ..

Kulturno dogajanje (3,25) – premalo dogodkov po Lentu, premalo izvirnosti, želeli bi več ljubiteljske kulture, več dogajanja v centru mesta na trgih in ulicah...

Možnost športa in rekreacije (3,58) – premalo urbanih igrišč in športnih površin, šport približat mladim, pohvale za drsališče sredi mesta, športni vikend in adrenalinski park – še več takšnih projektov!

Socialne aktivnosti (3,33) – dobro delovanje humanitarnih organizacij, slabo poskrbljeno za starostnike in otroke.

Varnost bivanja (3,12) – potreben nadzor v parkih, nezaupanje v sodstvo, preveč huliganstva, preveč drog in alkohola, slaba varnost v nočnih urah, več prijaznosti policije...

Medsosedski odnosi (3,31) – želja po boljših odnosih, večjemu medsebojnemu zaupanju pri projektih, več dogodkov z namenom druženja, več povezanosti in sodelovanja, neprilagojenost Romov, preveč individualizma in nevoščljivosti...

Oskrba prebivalcev (3,33) – slaba ponudba kmetijskih proizvodov na tržnicah, problem oskrbe starejših, premalo lokalnih trgovin, preveč nekvalitetnih izdelkov na trgu...

Duhovna oskrba (3,43) – ni pripomb

**OCENA KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V MO MARIBOR S STRANI SOSEDNIJH OBČIN:
3,50**

V **soseidnjih občinah** so ocenili kakovost življenja v Mariboru še boljše kot domačini in pri tem poudarili:

Prebivalcem soseidnjih občín je v Mariboru posebej všeč :

da je vse v bližini ,narava , dostopnost do trgovin in trgovskih centrov ,kulturno dogajanje, bližina Pohorja ,športni centri ,urejenost mestnega središča, pristopne cene, park, ponudba hotelov, dostopnost in cena stanovanj...

Prebivalci soseidnjih občín zaznavajo naslednje pomanjkljivosti :

premalo parkiršč , preveč starih neobnovljenih stavb ,promet , premalo kolesarskih stez ,v parkih je prisoten vandalizem in agresija , premalo igrišč za otroke, slaba signalizacija, premalo dogodkov za mlade..

V drugih Slovenskih krajih so ocenili kvaliteto bivanja v MO Maribor z oceno 3,52

Prepoznavnost občine v Slovenskem prostoru je dobra – največkrat se omenja festival Lent, dobra trgovska središča, Zlata lisica, stara trta, Vinagova klet, nogomet, Univerza Maribor, Borštnikovo srečanje, Pohorje, Slomšek, knjižnica, Rudolf Maister....

V Mariboru pogrešajo še več prireditev, več parkirnih mest (posebej brezplačnih), več nočnega dogajanja, aktivno letališče, boljšo ponudbo letnih kopališč, boljše restavracije, boljšo signalizacijo...

b Opredelitev ciljev in zasnova ukrepov

Na področju OP kvaliteta življenja se izvedejo ukrepi in projekti , ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in ciljev MO Maribor. Pričakuje se izboljševanje stanja na vseh področjih, ki vplivajo na kakovost življenja. V skladu s pričakovanji se poveča delež površin namenjenih športu in kulturi, število programov za krepitev zdravja in socialno varstvenih programov, pričakuje pa se tudi povečanje števila postelj v domovih za ostarele. S primernimi ukrepi in projekti je pričakovana boljša in konkurenčnejša oskrba prebivalcev tudi v primestnih naseljih.

Ob povečani pozornosti do dejavnikov kakovosti bivanja pričakujemo povečevanje zadovoljstva občanov, ki naj bi do leta 2025 doseglo povprečno oceno 4,5. Zadovoljstvo prebivalcev , ki se ga izmeri vsako leto ob istem času v mesecu decembru, predstavlja 60 % vpliv na agregatni kazalnik stebra »kvaliteta življenja«.

Poleg ocen zadovoljstva prebivalcev na posameznih področjih, je v tem stebru tudi ocena vključenosti nevladnih organizacij v delovanje MO Maribor, ki je določena s strani nevladnih organizacij po opredeljenih kriterijih.

Tabela 42: Cilji – izbrani kazalniki (podkriteriji) v V. stebru KVALITETA ŽIVLJENJA s ponderji (pomembnost vpliva na skupni kazalnik »kvaliteta življenja«)

V.	KVALITETA ŽIVLJENJA – KVANT. CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Število programov za krepitev zdravja, sofinanciranih iz javnih sredstev	MOM	67	100	134	5
2.	Število socialno varstvenih programov, sofinanciranih iz javnih sredstev	MOM	84	125	168	5
3.	Zunanje športne površine (v m2/prebivalca)	MOM	1,7	2,5	3,0	5
4.	Notranje športne površine (v m2/prebivalca)	MOM	0,34	0,45	0,6	5
5.	Število postelj v domovih za ostarele	MOM	1168	1470	1730	10
6.	Vključenost NVO v aktivnosti MOM (ocena stičišče NVO)	NVO	2,96		4,5	10
	ZA DOVOLJSTVO OBČANOV - V. steber		3,32		4,5	
7.	zdravstvena oskrba	A	3,20		4,5	10
8.	kulturno dogajanje in udejstvovanje	A	3,25		4,5	10
9.	možnost športa in rekreacije	A	3,58		4,5	10
10.	socialne aktivnosti	A	3,34		4,5	5
11.	oskrba prebivalcev	A	3,33		4,5	5
12.	duhovna oskrba	A	3,43		4,5	5
13.	medsosedski odnosi	A	3,32		4,5	5
14.	varnost bivanja	A	3,12		4,5	10

Ob stalnem spremljanju in analiziranju izbranih kazalnikov (podkriterijev) v stebru »kvaliteta življenja«, je smiselno spremljati tudi nekatere druge dejavnike, ki lahko zaradi svoje pomembnosti v prihodnje postanejo tudi »ponderirani kazalniki« z jasno določenimi vrednostmi.

Primeri kazalnikov za spremljanje:

- površina javne kulturne infrastrukture
- površina infrastrukture organizacij, ki je namenjena izvajanju mladinskih programov in projektov
- število delovnih mest na področju kulture
- število delovnih mest na področju mladine
- delež kategoriziranih športnikov
- delež javnih sredstev namenjenih kulturi, mladini ...
- izbrane teme iz projekta Urban Audit (primerjava kakovosti bivanja v evropskih mestih)
- itd.

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »kvaliteta življenja« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in ciljev. Z vidika usmerjenosti vizije, je potrebno stalno prilagajanje pričakovanim standardom kvalitete življenja ob visoki participaciji prebivalcev.

1. Kultura

- *objekti* (program obnove in vzdrževanja kulturne infrastrukture, sakralnih in kulturnih spomenikov, knjižnice, upravljanje, pogoji uporabe, partnerstva,)
- *projekti* (EPK 2012, projekt trajnostnih učinkov EPK, projekti za vzpodbujanje želje po druženju, negovanje tradicije, običajev, jezika, vrednot, oblačil, medgeneracijski projekti, »kulturni turizem«, »naša dediščina«, mednarodna partnerstva, vključevanje mladine in občanov, obveščanje in koordinacija dogodkov, merjenje zadovoljstva občanov in gostov...)
- *ključne prepoznavne prireditve* (opredelitev ključnih prireditev – v občini in regiji, vključevanje in animiranje lokalnih potencialov, združevanje dogodkov v festivalne oblike oz. celetno dogajanje, koordinacija in povezovanje, informiranje in promocija, sistem inovativnih predlogov, projekti za ustvarjanje sproščenega vzdušja v občini,...)

2. Šport

- *športne površine in objekti* (povečanje možnosti za raznovrstno udejstvovanje občanov, sistem vzdrževanja, transparentnost pogojev uporabe, upravljanje, varnost, javno zasebna partnerstva pri novogradnjah, izkoristiti vodne in gozdne površine – športni turizem, športni park za vse generacije, objekti novih športnih panog – skakalnice na Pohorju,)
- *športni projekti in dogodki* (univerzijada, projekt trajnostnih učinkov univerzijade, tradicionalne prireditve, povezani športno –turistični paketi, vzpostavitev sistema za športne družabne dogodke, projekt – šport na ulicah in trgih, sodelovanje v projektu »družini prijazna občina« izobraževanje in vodenje, vključenost šol in vrtcev, rekreativne prireditve in stalni dogodki za občane in goste, srečanja med kraji in v regiji, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, »občinski športni dan«, mednarodna partnerstva,)

3. Zdravstvena oskrba

- *objekti* (program obnove in vzdrževanja objektov namenjenih zdravstveni oskrbi, parkirišča, analiza dodatnih potreb po prostorih za nove vsebine, javno-zasebna partnerstva,)
- *zdravstvene storitve* (ukrepi za povečanje števila zdravnikov, merjenje zadovoljstva občanov, projekti preventive, koncesije, nove vsebine – informiranje, delavnice z občani, projekt »zdrava občina«, aktivna vključitev v projekt »družini prijazna občina«.....)

4. Varnost bivanja

- *projekti* (dvigovanje občutka varnosti- predavanja in delavnice v sodelovanju s policijo, vzpostavitev sistema medsebojne informiranosti, povečanje kontrole prometne varnosti, motivacijske nagrade in razpisi, sprožanje samoorganizacijskega procesa, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, »informativna publikacija za novo priseljene«, multikulturalna srečanja, projekt »vandalizem«,)
- *društva in oprema* (ustreznost pogojev delovanja gasilskih društev, izobraževanje in informiranje, družabni dogodki...)

5. Medsosedski odnosi

- *projekti druženja* (EU projekt »sosedski dan«, sistem vzpodbud z motivacijskimi razpisi, vzpostavitev projektne pomoči pri organizaciji, stimulacija skupnih projektov urejanja okolja, turistične ponudbe, kulturnih in družabnih dogodkov , delavnic, izobraževanja, projekt sprejema in vodenja novih priseljencev po občini.....)

6. Sociala

- *pomoč ogroženim prebivalcem* (povezani in koordinirani ukrepi s centrom za socialno delo, sistem informacij..)
- *projekti* (»hša generacij«, dom za ostarele, projekt »integrirana oskrba starostnikov«, projekt »mladi pomagajo starejšim«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, prireditve, v smislu izvajanja projekta »družini prijazna občina« aktivno spremljanje potreb vseh starostnih skupin, izvajanje medgeneracijskih projektov in skrb za celovit pristop od zaznavanja problema do njegove ustrezne rešitve...

4 USKLAJENOST VIZIJE S POLITIKAMI EU IN NACIONALNIMI STRATEGIJAMI TER PROGRAMI

4.1 Vpliv obstoječih razvojnih dokumentov

4.1.1 Na ravni države

Na vprašanje, kako so nadpovprečno angažirani prebivalci Maribora **seznanjeni z obstoječimi razvojnimi dokumenti na ravni EU**, znaša povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh nisem seznanjen/a) do 5 (sem v celoti seznanjen/a) **2,49**. Z razvojno-strateškimi dokumenti **na ravni Slovenije** je seznanjenost boljša, saj znaša ocena **2,76**. V zvezi z obojimi dokumenti bi veljalo okrepiti informiranje občanov, saj poznavanje strateških usmeritev EU in države pomeni tudi poznavanje prioritet razvoja občine Maribor.

Strategija razvoja Slovenije (SRS)

Med štirimi temeljnimi cilji SRS (SRS 2005, 5) so kar trije takšni, ki jih je smiselno upoštevati na lokalni ravni:

- hiter gospodarski razvoj in povečanje zaposlenosti v skladu s cilji Lizbonske strategije. Ta cilj je možno doseči s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva, razširjanjem uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije ter z učinkovitim posodabljanjem in vlaganjem v učenje, izobraževanje, usposabljanje ...
- izboljšanje kakovosti življenja in blaginje prebivalcev, merjene s kazalci človekovega razvoja, socialnih tveganj in družbene povezanosti (vlaganja v učenje, izobrazbo, kulturo, bivalne pogoje in druge vire za uresničevanje osebnih potencialov).
- uveljavljanje načela trajnosti na vseh področjih razvoja, vključno s trajnostnim obnavljanjem prebivalstva.

Med ključnimi razvojnimi prioritetami (SRS 2005, 6) za doseganje ciljev navaja SRS tudi naslednje, ki so pomembne za razvoj občine Maribor:

- spodbujanje podjetniškega razvoja in povečanje konkurenčnosti
- povečanje prilivov razvojno spodbudnih domačih in tujih naložb
- spodbujanje vseživljenjskega učenja
- trajno obnavljanje prebivalstva
- zagotavljanje optimalnih pogojev za zdravje
- izboljšanje gospodarjenja s prostorom
- razvoj nacionalne identitete in kulture.

Upoštevanje ciljev SRS pri razvoju občine Maribor pomeni ne samo sledenje državnim razvojnim ciljem, ampak tudi evropskim (Lizbonska strategija) in s tem večjo stopnja verjetnosti odobritve projektov, ki se na državni in evropski ravni presojujejo v pomembni meri tudi z vidika doseganja ciljev širše skupnosti.

Ker gre za celovito blaginjo vsakega posameznika, se strateški razvojni dokument ne sme osredotočati zgolj na gospodarska vprašanja, temveč mora vključevati tudi socialna, zdravstvena, kulturna, okoljska in druga razmerja. Skladno s temi opredelitvami je v strateškem razvojnem dokumentu občine Maribor potrebno doseči čim višjo stopnjo soglasja prebivalcev o temeljni razvojni viziji in strateških usmeritvah in s tem okrepiti zavezo znotraj občine za uresničevanje strategije s pomočjo razvojnih prioritet, akcijskih načrtov, merljivih ciljev, ukrepov ter z opredelitvijo odgovornih nosilcev. Prioritete je treba oblikovati tako, da

bodo glede financiranja usklajene z občinskim proračunom in realnimi možnostmi občine za pridobivanje sredstev iz drugih virov.

Prav tako je pomemben dialog med občani, ključnimi akterji in občinsko upravo, ki bo omogočal doseganje zadostnega soglasja za potrebne nadaljnje spremembe v smislu oblikovanja dinamične občine, ki se bo sposobna hitro odzivati na izzive v okolju (npr. globalizacija, enotni notranji trg, Slovenija, regija).

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih 2007-2023 zajema ključne (velike) razvojno-naložbene projekte, pri uresničitvi katerih bo sodelovala država. Gre za tiste projekte, katerih izvedba bo na državni, pa tudi regionalni ravni osredotočila razvojne pobude in sredstva ter z njimi dosegla razvojni preboj države kot celote.

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih je usmeritev in orodje za načrtovanje javnih financ na eni strani ter resornih programov in strategij na drugi. Tako je osnova za izvajanje dolgoročne razvojne politike in dolgoročnega proračunskega načrtovanja (v smeri razvojnega prestrukturiranja proračuna).

Daje tudi jasno znamenje regijam, lokalnim skupnostim in razvojnim partnerstvom, v katere vsebine na projektni ravni namerava država prednostno vlagati v naslednjem srednjeročnem obdobju. Gre za partnerski razvojni načrt, pripravljen po eni strani na podlagi razvojnih pobud posameznih ministrstev (od zgoraj navzdol), po drugi strani pa na podlagi pobud regionalnih in lokalnih razvojnih partnerstev in drugih deležnikov (od spodaj navzgor).

Med 16 velikimi razvojnimi projekti, ki jih navaja resolucija (SVR 2006), zadevajo občino Maribor posredno ali neposredno naslednji projekta:

- Izgradnja gospodarskega središča OREH v Podravju. Splošni cilj vzpostavitve in spodbujanja nadaljnjega razvoja gospodarsko razvojnega središča je izboljšati inovacijsko dejavnost in pospešiti rast novih in obstoječih tehnoloških in ne-tehnoloških podjetij, povečati sodelovanje med podjetji in univerzami ter povečati domača in tuja vlaganja v ta del Slovenije. Podravska regija bo vzpostavila gospodarsko razvojno središče, ki bo zajemalo vzpostavitev podjetniškega inkubatorja in znanstveno-tehnološkega parka, nadaljnji razvoj univerzitetnega inkubatorja in kopenskega logističnega centra s poslovno industrijsko cono. Štajerski tehnološki park, ki bo v občini Pesnica, bo opravljal funkcijo regionalnega podjetniškega inkubatorja, katerega naloga bo izgradnja podpornega okolja za rast in razvoj podjetij. Univerzitetni inkubator Tovarna podjetij bo izgrajeval podjetniško zavest na Univerzi v Mariboru, izvajal podjetniška usposabljanja in svetovanja inovativnim posameznikom in nudil strokovno podporo pri nastajanju in izgradnji *spin-off* podjetij z Univerze v Mariboru. Znanstveni park bo vzpostavljen v Mariboru (Tezno), kjer bo deloval kot povezovalec mehanizem med subjekti inovacijskega okolja, fakultetami, inštituti in gospodarstvom, in bo usmerjen v regije, kjer je navzoča Univerza v Mariboru. Vse tri institucije so že sklenile dogovor o usklajeni izgradnji celovitih mehanizmov inovativnega okolja, s katerim so opredelile vloge in odgovornosti nosilcev inovativnega podjetniškega okolja. V občini Hoče-Slivnica bo ustanovljen sodoben kopenski logistični center, ki bo tja privabil tudi industrijo in druge spremljevalne programe (turizem, rekreacija). Lokacija centra je na stičišču transportnih poti (železnica, letališče, avtocesta) in v bližini mesta Maribor. Izgradnja industrijsko obrtne cone v Ormožu bo omogočila izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva in imela ugoden vpliv na zaposlovanje ter s tem na regionalni razvoj na izrazito kmetijskem področju. Vsebinsko dopolnitev pomeni ALUREG - lokacijsko zaokrožen v Slovenski Bistrici kot center za celovito obvladovanje

lahkih in več- funkcionalnih materialov. V okviru ALUREG-a je predviden visokošolski center za razvoj inženirskih kadrov, tehnološki park, sklad tveganega kapitala in izgradnja industrijske cone.

- Trajnostna energija in ekonomija vodika. Glavna področja spodbujanja naložb v obnovljive vire energije bodo: proizvodnja toplote in elektrike iz lesne biomase, izkoriščanje geotermalne energije, izkoriščanje bioplina za proizvodnjo toplote in električne energije, izkoriščanje sončne energije. Dejavnosti, usmerjene v učinkovito rabo energije (URE), predstavljajo izvajanje nacionalnega energetskega programa na področju smotrne in okolju prijazne rabe energije s cilji zagotavljanja zanesljive energetske oskrbe, varstva okolja, dviga konkurenčnosti in zaposlovanja. Namen podprograma je spodbujanje investiranja v naprave in sisteme za povečanje učinkovitosti rabe oziroma proizvodnje energije (npr. kogeneracija). Glavna področja spodbujanja naložb v učinkovito rabo energije bodo: energetska učinkovita obnova in trajnostna gradnja stanovanjskih in drugih stavb, sodobni sistemi za proizvodnjo toplote, hladu in električne energije, ukrepi za zmanjšanje porabe električne energije v industriji, javnem sektorju in gospodinjstvih, infrastruktura za vodikovo ekonomijo (HE) in vozila nove generacije, vzpostavitev mreže postaj za napajanje vozil in naprav na gorivne celice z vodikom ter polnilna mesta za hibridna in v celoti električna vozila.
- Pospešena gradnja širokopasovnih omrežij v manj razvitih regijah, še posebej na podeželskih območjih, in povezovanje teh omrežij z nacionalnimi hrbtničnimi omrežji. Izvajanje programa bo omogočilo vsem končnim uporabnikom v Sloveniji, da dostopajo do svetovnega spleta preko širokopasovnih povezav. Z izgradnjo infrastrukture IKT za prenos znanja regija blaži geografsko lego in zagotavlja informacijsko povezanost s svetovno mrežno ekonomijo. Vse aktivnosti bodo potekale na podlagi gradnje odprtih, konkurenčnih omrežij, do katerih bodo imeli dostop vsi operaterji omrežij in storitev, ne da bi dajali prednost določeni tehnologiji. Doseženi cilji projekta, tako kratkoročni kakor dolgoročni, bodo spodbudili razvoj različnih storitev, povečali učinkovitost javnih institucij in gospodarstva, omogočili hitrejši dostop do znanja in razvoj podjetništva z visoko dodano vrednostjo tudi v manj razvitih krajih. Pozitivni učinki se bodo pokazali pri razvoju gospodarstva in bodo vplivali na razvoj v izobraževalnih, raziskovalnih, kulturnih in zdravstvenih institucijah. Pozitivni učinek bo tudi enakomernejši razvoj regij in podeželja.

Program razvoja podeželja (PRP) 2007 - 2013

V skladu s strateškimi smernicami EU mora politika razvoja podeželja podeželskim območjem pomagati, da dosežejo cilje večje konkurenčnosti, ustvarjanja delovnih mest in inovativnosti. Potrebna je večja osredotočenost na naložbe v ljudi, znanje in izkušnje, v kapital v kmetijskem in gozdarskem sektorju, v nove načine izvajanja okoljskih storitev in ustvarjanje več in boljših delovnih mest na podeželju. Politika razvoja podeželja pomaga podeželskim območjem, da izpolnjujejo svoj potencial kot privlačen kraj za naložbe, delo in življenje. Za spodbujanje inovacij in podjetništva so pomembne lokalne pobude (npr. LEADER), ki prispevajo k ustvarjanju novih delovnih mest, zvišanju dohodkov in promociji enakih možnosti na podeželju. Prav tako so pomembne podpore za razširitev dejavnosti. Precejšen vir dohodka in zaposlitvenih možnosti na podeželju predstavljajo tudi z okoljem povezane aktivnosti, kot je npr. turizem.

Med skupnimi cilji (PRP 2007, 83) je za razvojni strateški dokument občine Maribor zlasti pomemben cilj »krepitev lokalnih razvojnih pobud«. Med posebnimi cilji pa velja omeniti naslednje cilje:

- ohraniti poseljenost podeželja,

- izboljšati kvaliteto bivanja na podeželju (obnova in razvoj vasi, ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja)
- vključiti lokalna partnerstva v razvoj podeželja
- spodbuditi medregijsko in čezmejno sodelovanje.

RS bo s PRP 2007-2013 (PRP 2007, 88) izvajala ukrepe vseh štirih osi preko:

- sofinanciranja naložb v mikro podjetja in stroškov usposabljanja,
- obnove in razvoja vasi (sofinanciranje stroškov urejanja skupnih površin in objektov)
- ohranjanja in izboljševanja dediščine podeželja (sofinanciranje stroškov izgradnje in obnove objektov kulturne dediščine in območij naravnih vrednot)
- izvajanje lokalnih razvojnih strategij (sofinanciranje izvedbenih projektov)
- spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja (sofinanciranje projektov sodelovanja lokalnih akcijskih skupin).

Državni razvojni program 2007-2013 ter na njem temelječi strateški dokumenti za izvajanje kohezijske politike Evropske unije v Sloveniji (DRP 2007-2013)

DRP predstavlja načrtovanje celotne nacionalne razvojne politike države, hkrati pa je z njim nastala osnova za pripravo Nacionalnega strateškega referenčnega okvira in Operativnih programov za izvajanje kohezijske politike EU v Sloveniji v obdobju 2007-2013. Slednje je novost v Finančni perspektivi EU 2007-2013, kjer je spremenjen način razvojnega načrtovanja, ki daje večji poudarek kot doslej t.i. strateški razsežnosti razvoja.

DRP je instrument za »prevedbo« strateških usmeritev v konkretne in s proračunskimi možnostmi skladne razvojno-investicijske programe in projekte. Glede svoje vsebine, torej glede prioritet in časovnega obdobja na katerega se nanaša je DRP usklajen s SRS, glede financiranja pa z državnim in občinskimi proračuni.

Ker je DRP podlaga za pogajanja o vsebini strukturne pomoči EU Sloveniji v obdobju 2007-2013, vključuje vsebine, ki jih je potrebno predložiti Evropski komisiji kot tako imenovani "Nacionalni strateški referenčni okvir" (v nadaljnjem besedilu: NSRO). DRP je dokument, ki je po svojem zajemanju širši od NSRO. Zajema tudi razvojno investicijske programe in projekte financirane iz državnega in občinskih proračunov, ki ne bodo sofinancirani iz proračuna EU (bodisi, ker za tovrstno financiranje niso upravičeni, ali pa zaradi odločitve države, da jih raje financira iz lastnih proračunskih virov). NSRO torej predstavlja poglobitev DRP na specifičnem področju kohezijske politike EU.

V okviru nove finančne perspektive EU 2007-2013 naj bi Slovenija prejela za programe, ki so del DRP 4.518 mio EUR.

Tabela 43: Indikativna razporeditev sredstev po skladih (v milijonih €, stalne cene 2004)

	Kohezijski sklad	Evropski sklad za regionalni razvoj	Evropski socialni sklad	Sklad za razvoj podeželja	Sklad za ribištvo	Skupaj
Sredstva EU	1.236	1.848	645	771	18	4.518
Lastna udeležba	218	326	114	257	6	921
Skupaj	1.454	2.174	759	1.028	24	5.439

Minimalna stopnja sofinanciranja iz domačih javnih virov znaša za področje kohezijske politike 15 %, za področje podeželja in ribištva pa do 25 %. Skupaj z lastnim sofinanciranjem bo v sedmih letih v okviru DRP na voljo 5.439 mio EUR (v tem 4.518 mio EUR sredstev EU in 921 mio EUR sredstev lastnega sofinanciranja iz občinskih in državnega proračuna).

Skladno z zakonodajo EU bo tretjino vseh sredstev kohezijske politike (1.454 mio EUR) potrebno nameniti za programe kohezijskega sklada. Preostanek (2.933 mio EUR) je na voljo za programe Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega socialnega sklada (ESS).

Operativni programi v okviru DRP so naslednji:

- Operativni program okoljske in transportne infrastrukture
- Operativni program razvoja človeških virov
- Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj
- Čezmejni operativni programi (z Avstrijo),
- Transnacionalni operativni programi: Alpski prostor, Jugovzhodna Evropa Srednja in vzhodna Evropa, Sredozemlje
- Program razvoja podeželja

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je pripravila in Vlada RS na dopisni seji dne 16.2.2007, potrdila za posredovanje Evropski komisiji:

- Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013
- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013
- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013.

Naštete dokumente bomo upoštevali v poglavju 5 (Zasnova operativnih programov), kjer bomo predlagali področja za projekte, ki bodo odražali na eni strani strateške dokumente in razvojne prioritete Slovenije in na drugi strani vizijo in cilje razvoja občine Maribor.

Za izboljšanje seznanjenosti prebivalcev bi bilo potrebno izvesti kratke in učinkovite predstavitve temeljnih državnih razvojnih dokumentov, s poudarkom zlasti na ciljih in prioritetah, saj je aktivnost prebivalstva treba usmeriti v tiste dejavnosti, za katere obstajajo večje možnosti sofinanciranja iz evropskih in državnih virov.

4.1.2 Na ravni regije (Regionalni razvojni program Podravske razvojne regije 2007 – 2013)

RRP Podravske statistične regije za obdobje 2007-2013 temelji na 3 prioritetah, 14 programih in 44 ukrepih, med katerimi so za strateški razvojni dokument občine Maribor pomembni zlasti naslednji, ki jih prikazujemo v tabeli.

Tabela 44: Prioritete, programi in ukrepi RRP Podravske statistične regije

Prioriteta	Program	Ukrep
Povezana, uspešna in prepoznavna regija	Spodbujanje razvojnih partnerstev za uspešnost in prepoznavnost regije	Spodbujanje aktivnega vključevanja lokalnega prebivalstva v razvoj skupnosti
		Spodbujane razvojnih partnerstev, krepitev njihovih znanj in spretnosti ter podpora njihovim aktivnostim
		Spodbujanje razvoja in krepitev nevladnih organizacij in civilnega dialoga
Podjetnost, konkurenčnost in znanje za hitrejši razvoj	Spodbujanje razvoja podjetništva, novih MMSP in podjetniškega okolja	Razvoj podpornega okolja in izvajanje podpornih storitev za nova in mlada podjetja
		Promocija in spodbujanje podjetništva med posebnimi ciljnimi skupinami (mladi, ženske, itd.)
		Razvoj finančnih instrumentov za nova in mlada podjetja
	Spodbujanje globalne konkurenčnosti in internacionalizacije na znanju temelječega gospodarstva	Zagotavljanje in opremljanje zemljišč za različne cone ter privabljanje zasebnih naložb
		Razvoj podpornega okolja in izvajanje podpornih storitev za spodbujanje konkurenčnosti in poslovne odličnosti podjetij
		Krepitev človeškega kapitala v gospodarskih subjektih
		Raziskovalna odličnost za gospodarsko konkurenčnost regije
	Spodbujanje naložb v RČV za izboljšanje konkurenčnih sposobnosti	Zagotovitev podpornega okolja ter promocija in uvajanje modelov odličnosti in drugih standardov in pristopov za dvig konkurenčnosti podjetij in organizacij
		Spodbujanje večjih vlaganj v RČV ter zagotavljanje enakomernega dostopa do vseživljenjskega učenja in

		svetovanja za učenje v regiji
		Spodbude za zaposlene, za katere obstaja večja verjetnost, da zaradi ekonomskih spremembe izgubijo zaposlitev
	Povečanje zaposljivosti, zagotavljanje učinkovitega delovanja trga dela in vseživljenjsko učenje	Spodbujanje usklajevanja kakovostne ponudbe in povpraševanja na trgu dela
		Zagotavljanje svetovanja in motiviranja za karierno orientacijo na vseh ravneh
		Spodbujanje hitrejšega vključevanja mladih v trg dela
		Spodbujanje razvoja novih zaposlitvenih priložnosti in inovativnih projektov na področju trga dela ter spodbujanje mednarodne izmenjave dobrih praks
	Povečanje konkurenčnosti turizma	Razvoj turističnih destinacij in struktur za destinacijski marketing in management
		Oblikovanje integralnih turističnih produktov za mreženje naravne in kulturne dediščine ter tradicij območja
		Spodbujanje razvoja kakovostne turistične in športne infrastrukture
	Celostni razvoj podeželja s povečanjem konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva	Prestrukturiranje in modernizacija kmetijskega in gozdarskega sektorja
		Izgradnja in obnova osnovne infrastrukture
		Spodbujanje razvoja podjetništva na podeželju
		Dopolnilno izobraževanje in usposabljanje
		Spodbujati kmetovanje in gozdarjenje v skladu z načeli trajnostnega upravljanja s prostorom in naravnimi viri
		Razvoj strategije skupne promocije in obveščanja
Trajnostni razvoj	Trajnostno upravljanje s prostorom in naravnimi viri	Trajnostno prostorsko planiranje (zasnove prostorskega razvoja)
		Ohranitev in krepitev biotske raznovrstnosti
	Promocija načel in ukrepov trajnostnega razvoja	Osveščanje in izobraževanje prebivalstva o trajnostnem razvoju
	Varstvo okolja in trajnostne energije	Vzpostavljanje infrastrukture za ravnanje z odpadki Odvajanje in čiščenje komunalnih

		<p>odpadnih vod</p> <p>Zagotavljanje kakovostne in zdravstveno neoporečne pitne vode</p> <p>Trajnostna energija</p>
	Informacijska družba	Spodbujanje razvoja IKT ter enakomernejšega dostopa
		Spodbujanje razvoja evsebin in programov izobraževanja ter usposabljanja
		Izboljšanje poznavanja in uporabe IKT za hitrejši razvoj (podjetij, zlasti MMSP in drugih organizacij)
	Spodbujanje socialne vključenosti	Spodbujanje razvoja socialnega podjetništva
		Preprečevanje socialne izključenosti in neenakosti
	Večja dostopnost do javne infrastrukture in javnih storitev	<p>Izgradnja prometne infrastrukture</p> <p>Razvoj javnega potniškega prometa ter ostalih trajnostnih oblik mobilnosti</p> <p>Izgradnja in obnova objektov primernih za izvajanje kulturnih dejavnosti</p> <p>Zagotavljanje zadostnega števila, opreme in dostopnosti športnih objektov v regiji</p>
	Razvoj kulture in ohranjanje kulturne dediščine	<p>Obnova objektov kulturne dediščine in razvoj kulturne infrastrukture</p> <p>Celostna revitalizacija mestnih in vaških središč</p> <p>Razvoj kulturnih festivalov, etnografskih in drugih prireditev</p> <p>Ohranjanje in razvoj identitet</p>

4.1.3. Na ravni občine

NRP Mestne občine Maribor za obdobje 2010 - 2013

Od 202,310 mio € sredstev iz NRP 2010-2013 smo po spodnjih prioritetah razvrstili 174,245 mio € sredstev.

Tabela 45: Primerjava prioritet v državnih razvojnih dokumentih in NRP Mestne občine Maribor 2010 - 2013

Najpogosteje navedene prioritete v državnih razvojnih dokumentih	Odstotek in obseg sredstev (v 000 €) v NRP MO Maribor 2010-2013 za to prioriteto
Izboljšanje kakovosti življenja	73,0 % (127.217 €)
Ustvarjanje, pretok in uporaba znanja	13,3 % (23.185 €)
Trajnostni razvoj (tudi obnavljanje prebivalstva)	11,4 % (19.683 €)
Spodbujanje podjetništva in s tem zaposlovanja	1,1 % (1.959 €)
Informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT)	/ % (/ €)
Razvoj podeželja, vasi in kulturne dediščine	0,5% % (932 €)
Sodelovanje (medobčinsko, med-regijsko in čezmejno)	0,7 % (1.269 €)
	100% (174.245 € ¹)

Primerjava NRP občine Maribor z usmeritvami evropskih in državnih strateških razvojnih dokumentov pokaže, da so prioritete NRP usmerjene predvsem na področje kakovosti življenja, deloma tudi ustvarjanja in pretoka znanja ter trajnostnega razvoja.

Zaradi značilnosti občine Maribor bo potrebno iz različnih drugih virov (evropski viri, javno-zasebno partnerstvo, investicije zasebnega kapitala) povečati razpoložljiva sredstva za spodbujanje podjetništva in zaposlovanja, informacijsko-komunikacijske tehnologije, razvoj podeželja ter za različne oblike regionalnega sodelovanja. Zato je treba v projektih, ki se bodo prijavljali na evropske in nacionalne razpise za sofinanciranje, porazdeliti prioritete po področjih, označenih s sivo barvo.

Seznanjenost prebivalcev Maribor z obstoječimi razvojnimi dokumenti na občinski ravni

Na vprašanje, kako so prebivalci Maribora **seznanjeni z obstoječimi razvojnimi dokumenti na občinski ravni**, znaša povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh nisem seznanjen/a) do 5 (sem v celoti seznanjen/a) **2,73**. Tisti, ki slabše poznajo dokumente, kot razloge za relativno slabo poznavanje le-teh navajajo premalo informacij (18%) oz. dejstvo, da nimajo informacij.

Za izboljšanje seznanjenosti prebivalcev bi bilo potrebno izvesti kratke in učinkovite predstavitve temeljnih državnih razvojnih dokumentov, s poudarkom zlasti na ciljnih in prioritetah, saj je aktivnost prebivalstva treba usmeriti v tiste dejavnosti, za katere obstajajo večje možnosti sofinanciranja iz evropskih in državnih virov.

¹ Kot osnovo smo upoštevali sredstva proračuna, zmanjšana za sredstva za dejavnosti organov, uprave občine in delovanje ožjih delov občine ter za sredstva postavk, ki jih nismo mogli razvrstiti po zgoraj navedenih kategorijah.

5 VPSELJAVA KAZALNIKOV ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA PROJEKTA VIS MARIBOR

5.1 Nabor kazalnikov

Ker je strateški razvojni dokument občine zastavljen tako, da se v skladu z osnutkom vizije pripravijo zasnove operativnih strateških programov za 5 področij (gospodarstvo, promet, okolje, izobraževanje, kakovost življenja), smo se odločili, da oblikujemo 5 agregatnih kazalnikov, po enega za vsak OPP, pri čemer bo vsak sestavljen iz večjega števila podkriterijev (podkazalnikov).

Pri spremljanju kazalnikov v bodoče bomo uporabili računalniški program Expert Choice, ki je napravljen za metodo AHP. Vsota vrednosti vseh alternativ glede na posamezni kriterij je 1, zato se lahko s spreminjanjem vzorca končne vrednosti alternativ spreminjajo.

Agregatne indekse lahko izračunavamo po različnih metodah (npr. faktorska analiza, metoda glavnih komponent, sistemske enačbe, večkriterijske metode). Pri večkriterijskih metodah, ki temeljijo na določanju uteži kriterijem, skupine strateških ciljev oz. indikatorjev njihovega doseganja poimenujmo kriteriji; v našem primeru so to: gospodarstvo, promet in komunikacije, okolje, izobraževanje in kakovost življenja. Pri vsakem kriteriju so naštetih podkriteriji. Pomembnost podkriterijev glede na posamezen kriterij smo določili z neposrednim določanjem uteži, ki je temeljilo na strokovnih presojah oziroma viziji in vrednotah občanov. Vsota uteži podkriterijev glede na kriterij je ena (npr. v primeru treh podkriterijev $0,3 + 0,2 + 0,5 = 1$, kar pomeni, da ima prvi podkriterij 30 % ponder, drugi 20 % in tretji 50 %, skupaj torej 100 %).

Vrednosti glede na podkriterij na najnižji ravni smo merili na dva načina:

- z neposrednim vnosom (vnesemo npr. ustrezno oceno od 1 do 5, ki smo jo pridobili na osnovi ankete);
- z vrednostnimi funkcijami, in sicer linearnimi (glede na podatke vzorca ali fiktivne alternative določimo podatek, ki ima vrednost 0, in podatek, ki ima vrednost 1).

Vsako leto bomo grafično spremljali vsakega izmed 5 agregatnih kazalnikov posebej, tako da bo jasno razvidno gibanje posameznih podkriterijev.

Oblikovanje agregatnih indeksov po področjih OP za obdobje 2009 - 2025

Za spremljanje agregatnih kazalnikov po letih smo nastavili koordinatni sistem, s katerim je možno primerjati dejanske letne vrednosti z vrednostmi v predhodnih letih med stanjem pred izvajanjem strateškega dokumenta (leto 2009) in letom, na katerega je naravnana vizija občine (leto 2025). Vrednost agregatnih kazalnikov leta 2025 smo izračunali tako, da smo vanje vnesli kvantitativne cilje, ki so opredeljeni v poglavju 4.

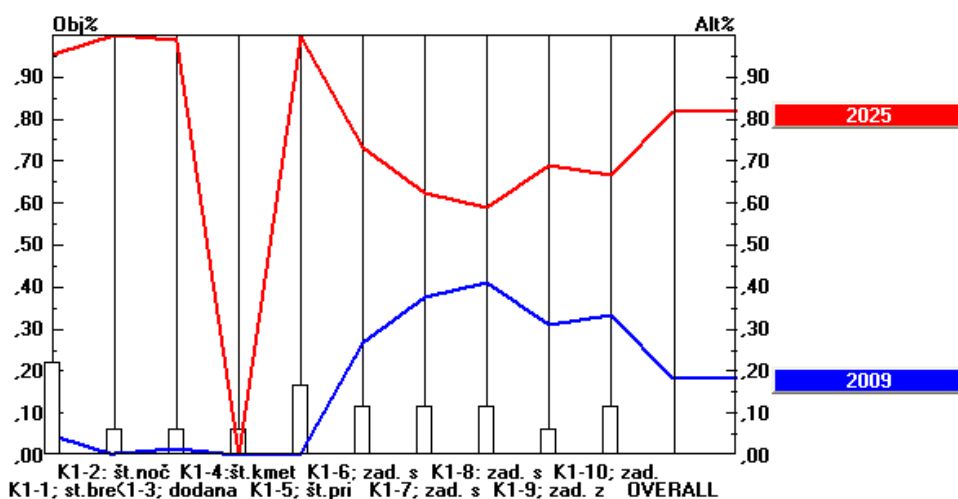
5.1.1 Kazalnik » GOSPODARSTVO »

Gospodarski kazalnik upošteva stanje na področju zaposlenosti, ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega prebivalca, razvoju turizma in kmetijstva na eni strani, na drugi pa izraža zadovoljstvo prebivalcev s stanjem v gospodarskem stebru. Sestavljajo ga naslednji podkriteriji.

Tabela 46: Opis kazalnikov gospodarstva

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija
K 1-1	Stopnja brezposelnosti (v %, zadnji mesec v letu)	MOM	20
K 1-2	Dodana vrednost na zaposlenega	MOM	10
K 1-3	Število nočitev / leto	MOM	5
K 1-4	Število prihodov turistov / leto	MOM	15
K 1-5	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo	MOM	5
K 1-6	ponudba delovnih mest	A	10
K 1-7	turistična ponudba	A	10
K 1-8	ponudba stanovanj	A	10
K 1-9	izkoriščenost potenciala kmetijstva	A	5
K 1-10	ponudba malega gospodarstva	A	10

Slika 12: Gibanje kazalnika gospodarstva

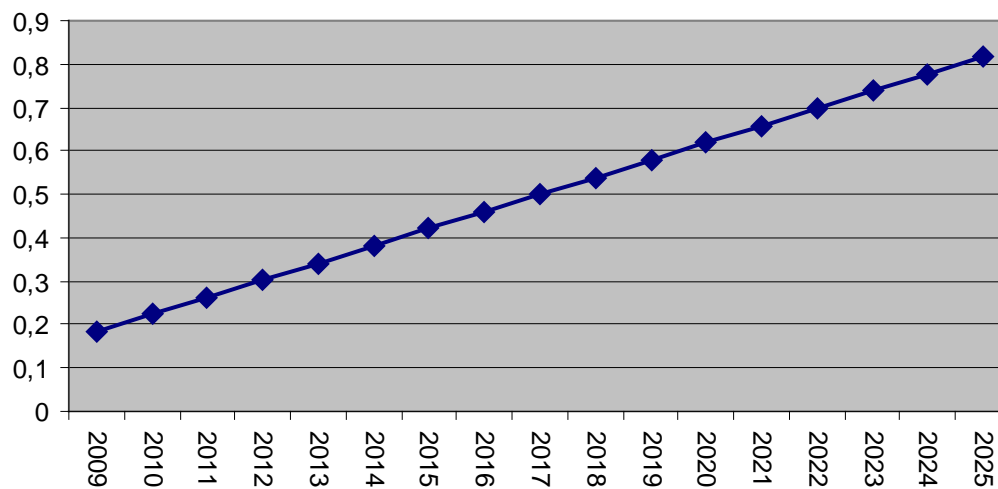

Vrednost kazalnika 2009: 0,184

Vrednost kazalnika 2025: 0,816

Slika 13: Gibanje vrednosti gospodarskega kazalnika

GOSPODARSKI KAZALNIK

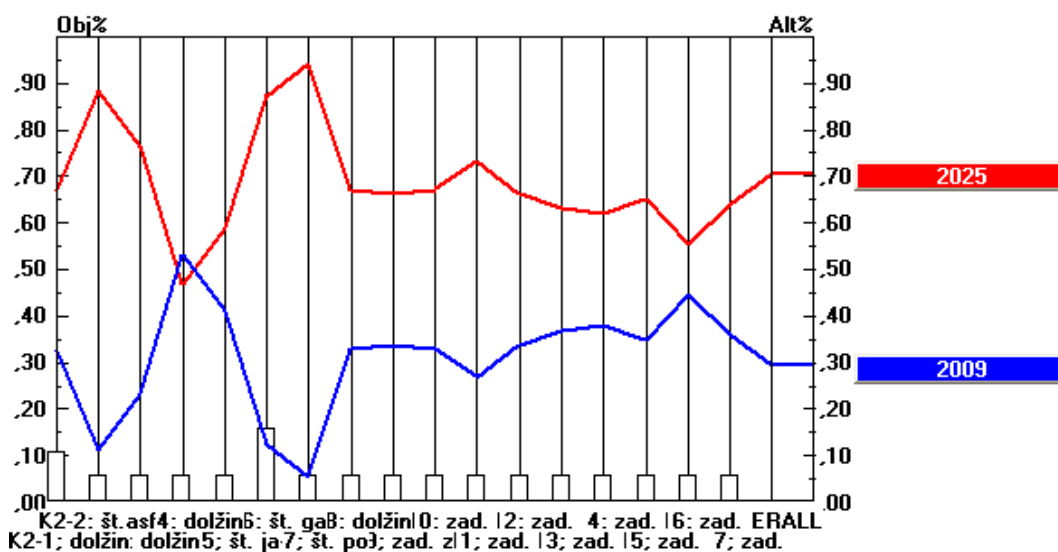
5.1.2 Kazalnik » PROMET »

Prometni kazalnik upošteva stanje na področju prometne infrastrukture in javnega prevoza ter zadovoljstvo občanov s stanjem na tem področju in ga sestavljajo naslednji podkriteriji.

Tabela 47: Opredelitev kazalnikov prometa

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v kazalniku
K 2-1	Dožina asfaltiranih občinskih cest	MOM	10
K 2-2	Dožina urejenih pločnikov v km	MOM	5
K 2-3	Dožina kolesarskih poti v km	MOM	5
K 2-4	Število javnih parkirnih mest	MOM	5
K 2-5	Število garažnih hš	MOM	5
K 2-6	Število potnikov v javnem prevozu	MOM	15
K 2-7	Dožina sprehajalnih poti v km	MOM	5
K 2-8	Urejenost cest in ulic	A	5
K 2-9	Urejenost pločnikov	A	5
K 2-10	Urejenost parkiršč	A	5
K 2-11	Kolesarske poti	A	5
K 2-12	Sprehajalne poti	A	5
K 2-13	Kažipoti	A	5
K 2-14	Javna razsvetjava	A	5
K 2-15	Zimska služba	A	5
K 2-16	Dostopnost do telekomunikacij	A	5
K 2-17	Javni prevoz	A	5

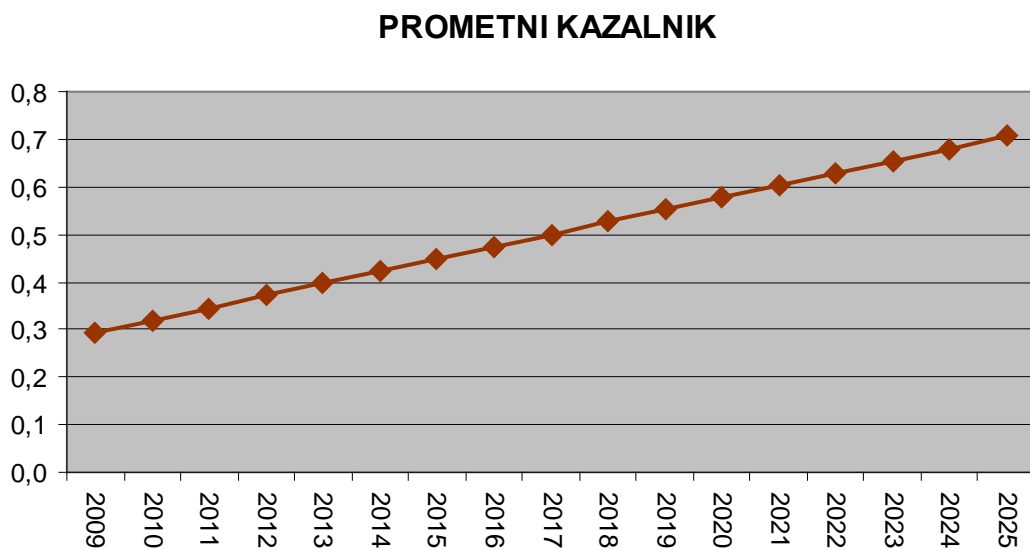
Slika 14: Gibanje prometnega kazalnika

Vrednost kazalnika 2009: 0,294

Vrednost kazalnika 2025: 0,706

Slika 15: Gibanje vrednosti prometnega kazalnika

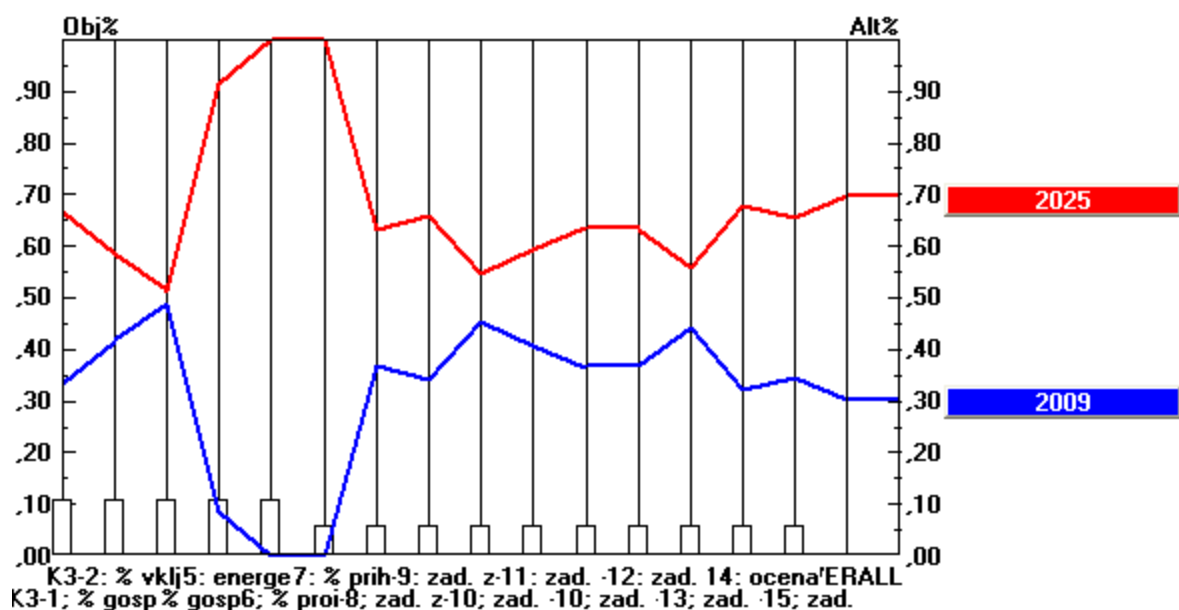
5.1.3 Kazalnik » OKOLJE »

Okoljski kazalnik upošteva stanje v občini v na področju okolja in zadovoljstvo občanov ter ga sestavljajo naslednji podkriteriji.

Tabela 48: Opredelitev kazalnikov okolja

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v okoljskem kazalniku
K 3-1	% vključenih gospodinjstev na javni vodovod	MOM	10
K 3-2	% vključenih gospodinjstev na ČN	MOM	10
K 3-3	% vključenosti gospodinjstev v org. odvoz odpadkov	MOM	10
K 3-4	Energetska učinkovitost javne razsvetljave (kWh porabljene energije)	MOM	10
K 3-5	% proizvedene energije iz obnovljivih virov (ENERGAP)	MOM	10
K 3-6	% prihranjene energije pri končnih uporabnikih(ENERGAP)	MOM	5
K 3-7	javne površine	A	5
K 3-8	ravnanje z odpadki	A	5
K 3-9	oskrba z vodo	A	5
K 3-10	kanalizacija in ČN	A	5
K 3-11	čistost rek, potokov in jezer	A	5
K 3-12	stanje hrupa	A	5
K 3-13	urejenost pokopališč	A	5
K 3-14	vključenost občanov v urejenost okolja	A	5
K 3-15	prostorski plan občine	A	5

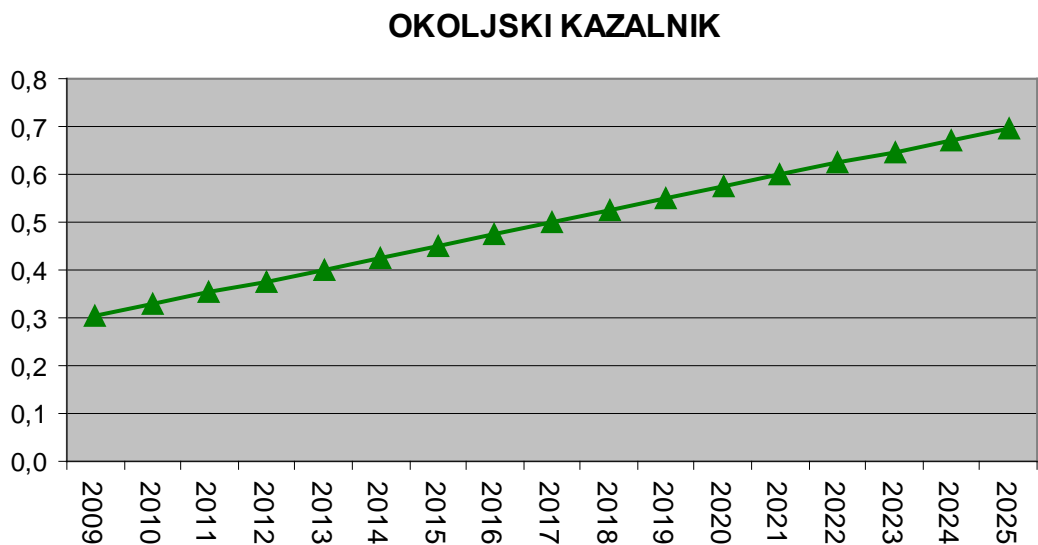
Slika 16: Gibanje okoljskega kazalnika

Vrednost kazalnika 2009: 0,303

Vrednost kazalnika 2025: 0,697

Slika 17: Gibanje vrednosti okoljskega kazalnika

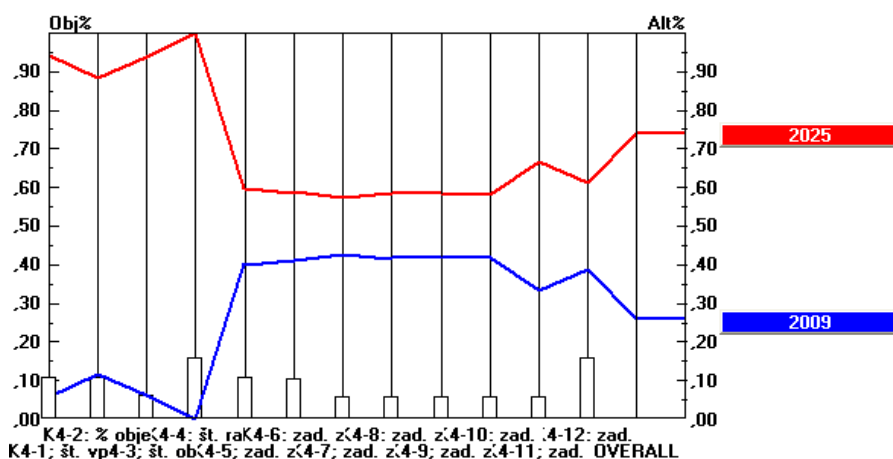

5.1.4 Kazalnik » IZOBRAŽEVANJE »

Kazalnik izobraževanje upošteva poleg vlaganj občine v šolstvo in otroško varstvo še zadovoljstvo občanov s temi institucijami in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija
K 4-1	% objektov šol, ki ustrezajo normativom	MOM	10
K 4-2	% objektov vrtcev, ki ustrezajo normativom	MOM	10
K 4-3	Število vpisanih otrok v vrtec (š.l. 2009/10)	MOM	
K 4-4	Število vpisanih otrok v OŠ (š.l. 2009/10)	MOM	
K 4-5	Število občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente	MOM	5
K 4-6	Število razpisanih nagrad (teme o Mariboru)	MOM	15
K 4-7	Ustreznost objektov otroških vrtcev	A	10
K 4-8	Ustreznost objektov šol	A	10
K 4-9	Ustreznost vsebin v vrtcih	A	5
K 4-10	Ustreznost vsebin v šolah	A	5
K 4-11	Ustreznost vsebin – srednje šole	A	5
K 4-12	Vsebine – študijski programi	A	5
K 4-13	Vsebine za 3. generacijo	A	5
K 4-14	Vključenost v življenje lokalne skupnosti	A	15

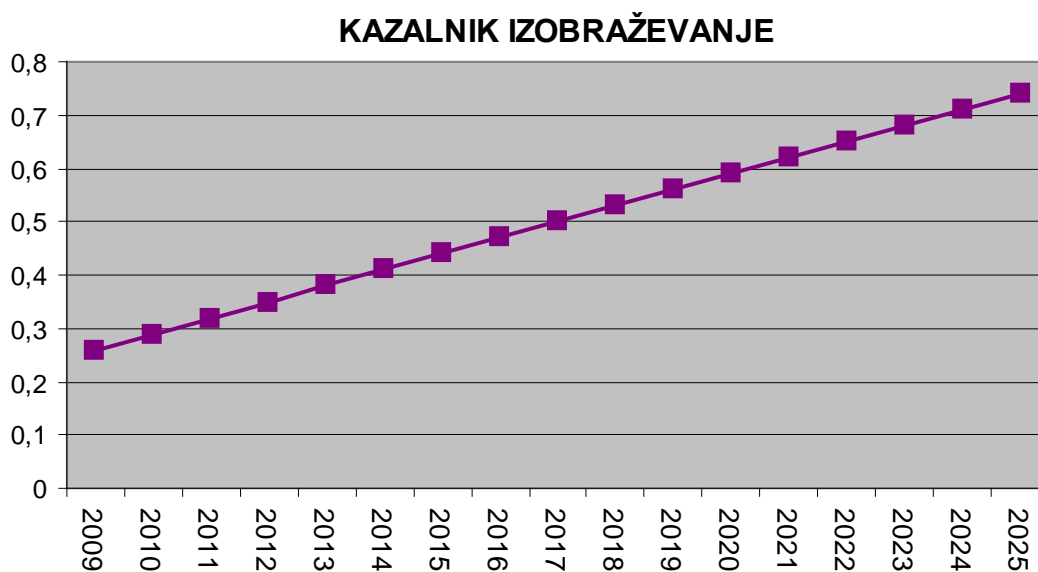
Slika 18: Gibanje kazalnika izobraževanje

Vrednost kazalnika 2009: 0,259

Vrednost kazalnika 2025: 0,741

Slika 19: Gibanje vrednosti kazalnika izobraževanje

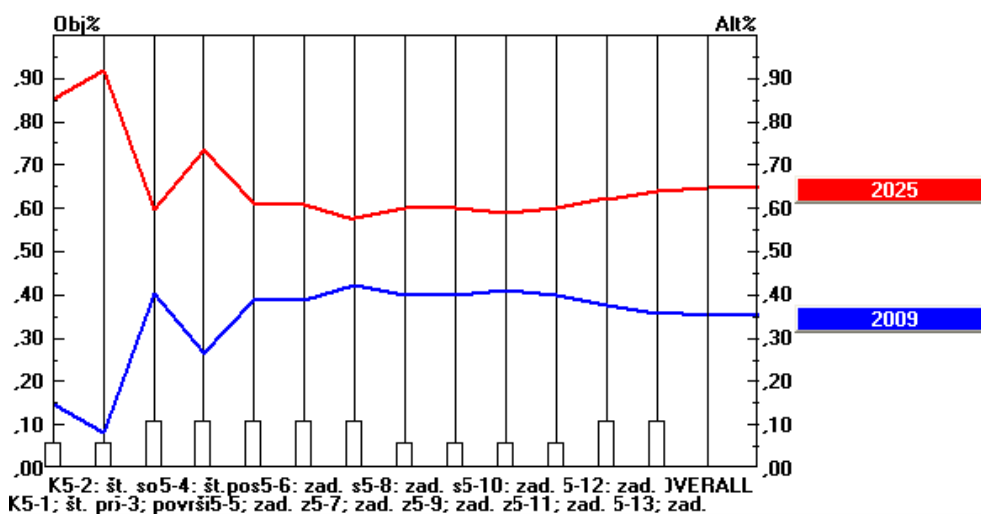

5.1.5 Kazalnik » KAKOVOST ŽIVLJENJA »

Kazalnik kakovosti življenja odraža na eni strani angažiranost na kulturnem, športnem, socialnem in zdravstvenem področju, na drugi strani pa zadovoljstvo občanov s temi storitvami in vključenostjo civilne družbe ter ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija
K 5-1	Število programov za krepitev zdravja (javna sredstva)	MOM	5
K 5-2	Število socialno varstvenih programov (javna sredstva)	MOM	5
K 5-3	Zunanje športne površine (v m ² /prebivalca)	MOM	5
K 5-4	Notranje športne površine (v m ² /prebivalca)	MOM	5
K 5-5	Število postelj v domovih za ostarele	MOM	10
K 5-6	Vključenost NVO v aktivnosti MOM (ocena NVO)	NVO	10
K 5-7	zdravstvena oskrba	A	10
K 5-8	kulturno dogajanje in udejstvovanje	A	10
K 5-9	možnost športa in rekreacije	A	10
K 5-10	socialne aktivnosti	A	5
K 5-11	oskrba prebivalcev	A	5
K 5-12	duhovna oskrba	A	5
K 5-13	medsosedski odnosi	A	5
K 5-14	varnost bivanja	A	10

Slika 20: Gibanje kazalnika kakovost življenja

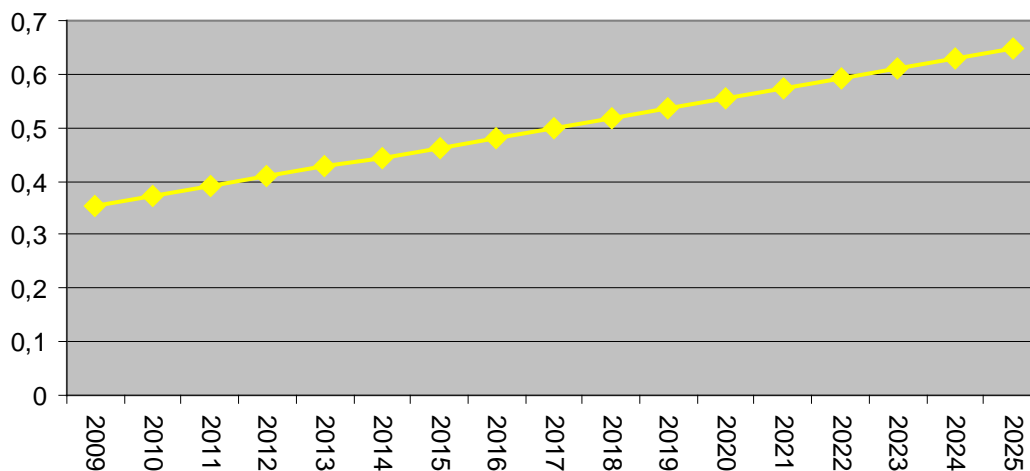

Vrednost kazalnika 2009: 0,353

vrednost kazalnika 2025: 0,647

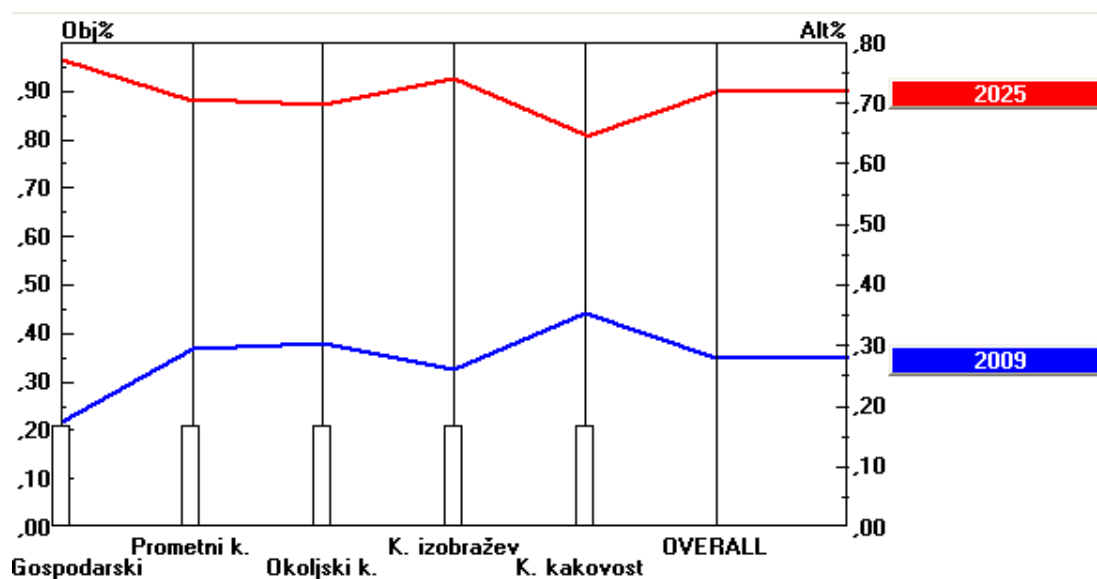
Slika 21: Gibanje vrednosti kazalnika kakovost življenja

KAZALNIK KAKOVOST ŽIVLJENJA

5.1.6 Skupni kazalnik vseh 5 stebrov

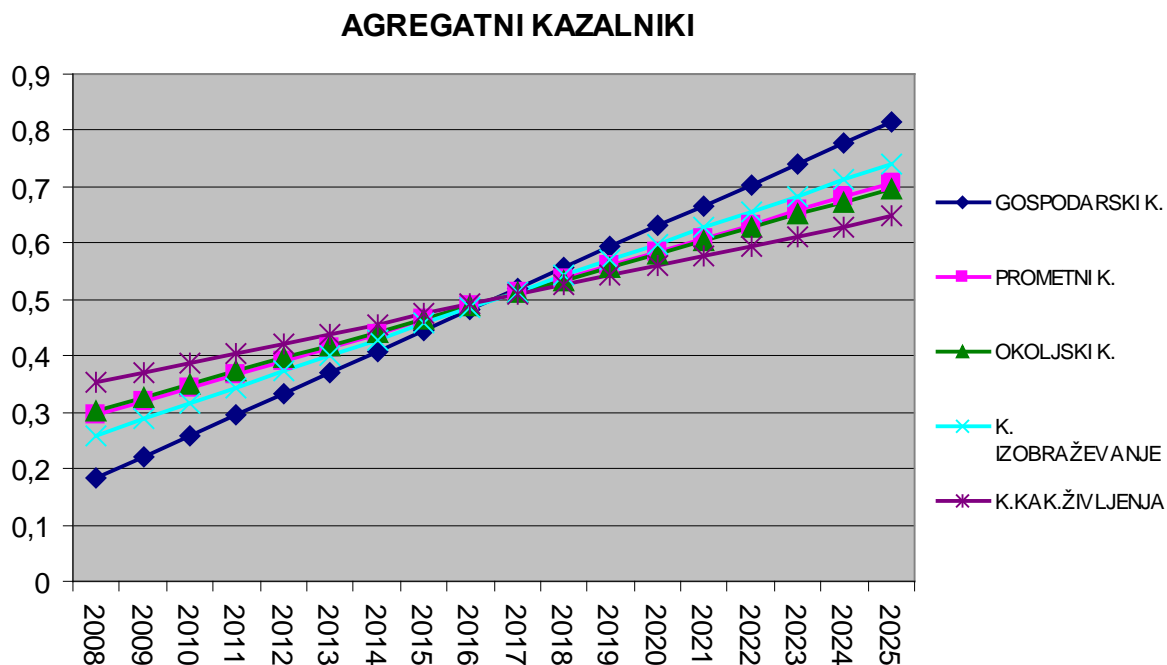
Slika 22: Vrednosti agregatnih kazalnikov leta 2009 in 2025

Vrednost kazalnika 2009: 0,279

Vrednost kazalnika 2025: 0,721

Slika 23: Gibanje vrednosti agregatnih kazalnikov

V zadnji tabeli na naslednjih dveh straneh so izračunane pričakovane letne vrednosti vseh uporabljenih podkriterijev.

Tabela 49: Vrednosti podkriterijev do leta 2025

LETO	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GOSPODARSKI K.	0,184	0,224	0,263	0,303	0,342	0,382	0,421	0,461	0,500	0,540	0,579	0,619	0,658	0,698	0,737	0,777	0,816
K 1-1	14,60	14,12	13,65	13,17	12,70	12,22	11,75	11,27	10,80	10,32	9,85	9,37	8,90	8,42	7,95	7,47	7,00
K 1-2	158.146	168.387	178.628	188.869	199.109	209.350	219.591	229.832	240.073	250.314	260.555	270.796	281.036	291.277	301.518	311.759	322.000
K 1-3	30.129	30.694	31.259	31.824	32.389	32.954	33.519	34.084	34.649	35.213	35.778	36.343	36.908	37.473	38.038	38.603	39.168
K 1-4	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59
K 1-5	71.283	76.203	81.123	86.042	90.962	95.882	100.802	105.722	110.642	115.561	120.481	125.401	130.321	135.241	140.160	145.080	150.000
K 1-6	2,28	2,42	2,56	2,70	2,83	2,97	3,11	3,25	3,39	3,53	3,67	3,81	3,94	4,08	4,22	4,36	4,50
K 1-7	3,11	3,20	3,28	3,37	3,46	3,54	3,63	3,72	3,81	3,89	3,98	4,07	4,15	4,24	4,33	4,41	4,50
K 1-8	3,45	3,52	3,58	3,65	3,71	3,78	3,84	3,91	3,98	4,04	4,11	4,17	4,24	4,30	4,37	4,43	4,50
K 1-9	2,57	2,69	2,81	2,93	3,05	3,17	3,29	3,41	3,53	3,66	3,78	3,90	4,02	4,14	4,26	4,38	4,50
K 1-10	2,76	2,87	2,98	3,09	3,20	3,30	3,41	3,52	3,63	3,74	3,85	3,96	4,07	4,17	4,28	4,39	4,50
PROMETNI K.	0,294	0,320	0,346	0,371	0,397	0,423	0,449	0,474	0,500	0,526	0,552	0,577	0,603	0,629	0,655	0,680	0,706
K 2-1	473	477,81	482,63	487,44	492,25	497,06	501,88	506,69	511,50	516,31	521,13	525,94	530,75	535,56	540,38	545,19	550,00
K 2-2	211	216	220	225	229	234	239	243	248	253	257	262	266	271	276	280	285
K 2-3	36,1	37	38	39	40	40	41	42	43	44	45	46	47	47	48	49	50
K 2-4	7.596	7.615	7.634	7.653	7.672	7.691	7.710	7.729	7.748	7.767	7.786	7.805	7.824	7.843	7.862	7.881	7.900
K 2-5	7,00	7,19	7,38	7,56	7,75	7,94	8,13	8,31	8,50	8,69	8,88	9,06	9,25	9,44	9,63	9,81	10,00
K 2-6	2.072.000	2.098.750	2.125.500	2.152.250	2.179.000	2.205.750	2.232.500	2.259.250	2.286.000	2.312.750	2.339.500	2.366.250	2.393.000	2.419.750	2.446.500	2.473.250	2.500.000
K 2-7	5,3	5,6	5,9	6,2	6,5	6,8	7,1	7,4	7,7	7,9	8,2	8,5	8,8	9,1	9,4	9,7	10,0
K 2-8	2,72	2,83	2,94	3,05	3,17	3,28	3,39	3,50	3,61	3,72	3,83	3,94	4,06	4,17	4,28	4,39	4,50
K 2-9	2,77	2,88	2,99	3,09	3,20	3,31	3,42	3,53	3,64	3,74	3,85	3,96	4,07	4,18	4,28	4,39	4,50
K 2-10	2,71	2,82	2,93	3,05	3,16	3,27	3,38	3,49	3,61	3,72	3,83	3,94	4,05	4,16	4,28	4,39	4,50
K 2-11	2,29	2,43	2,57	2,70	2,84	2,98	3,12	3,26	3,40	3,53	3,67	3,81	3,95	4,09	4,22	4,36	4,50
K 2-12	2,78	2,89	3,00	3,10	3,21	3,32	3,43	3,53	3,64	3,75	3,86	3,96	4,07	4,18	4,29	4,39	4,50
K 2-13	3,03	3,12	3,21	3,31	3,40	3,49	3,58	3,67	3,77	3,86	3,95	4,04	4,13	4,22	4,32	4,41	4,50
K 2-14	3,14	3,23	3,31	3,40	3,48	3,57	3,65	3,74	3,82	3,91	3,99	4,08	4,16	4,25	4,33	4,42	4,50
K 2-15	2,86	2,96	3,07	3,17	3,27	3,37	3,48	3,58	3,68	3,78	3,89	3,99	4,09	4,19	4,30	4,40	4,50
K 2-16	3,81	3,85	3,90	3,94	3,98	4,03	4,07	4,11	4,16	4,20	4,24	4,28	4,33	4,37	4,41	4,46	4,50
K 2-17	2,98	3,08	3,17	3,27	3,36	3,46	3,55	3,65	3,74	3,84	3,93	4,03	4,12	4,22	4,31	4,41	4,50
OKOLJSKI K.	0,303	0,328	0,352	0,377	0,402	0,426	0,451	0,475	0,500	0,525	0,549	0,574	0,599	0,623	0,648	0,672	0,697
K 3-1	85	85	86	86	86	87	87	87	88	88	88	88	89	89	89	90	90
K 3-2	91,4	91,7	92,0	92,3	92,6	92,8	93,1	93,4	93,7	94,0	94,3	94,6	94,8	95,1	95,4	95,7	96,0
K 3-3	97,1	97,2	97,2	97,3	97,3	97,4	97,4	97,5	97,6	97,6	97,7	97,7	97,8	97,8	97,9	97,9	98,0
K 3-4	10.581.304	10.326.223	10.071.141	9.816.060	9.560.978	9.305.897	9.050.815	8.795.734	8.540.652	8.285.571	8.030.489	7.775.408	7.520.326	7.265.245	7.010.163	6.755.082	6.500.000
K 3-5	0	2	3	5	6	8	9	11	13	14	16	17	19	20	22	23	25
K 3-6	0	1	3	4	5	6	8	9	10	11	13	14	15	16	18	19	20
K 3-7	3,05	3,14	3,23	3,32	3,41	3,50	3,59	3,68	3,78	3,87	3,96	4,05	4,14	4,23	4,32	4,41	4,50
K 3-8	2,81	2,92	3,02	3,13	3,23	3,34	3,44	3,55	3,66	3,76	3,87	3,97	4,08	4,18	4,29	4,39	4,50
K 3-9	3,89	3,93	3,97	4,00	4,04	4,08	4,12	4,16	4,20	4,23	4,27	4,31	4,35	4,39	4,42	4,46	4,50
K 3-10	3,40	3,47	3,54	3,61	3,68	3,74	3,81	3,88	3,95	4,02	4,09	4,16	4,23	4,29	4,36	4,43	4,50
K 3-11	3,02	3,11	3,21	3,30	3,39	3,48	3,58	3,67	3,76	3,85	3,95	4,04	4,13	4,22	4,32	4,41	4,50
K 3-12	3,03	3,12	3,21	3,31	3,40	3,49	3,58	3,67	3,77	3,86	3,95	4,04	4,13	4,22	4,32	4,41	4,50
K 3-13	3,75	3,80	3,84	3,89	3,94	3,98	4,03	4,08	4,12	4,17	4,22	4,27	4,31	4,36	4,41	4,45	4,50
K 3-14	2,66	2,78	2,89	3,01	3,12	3,24	3,35	3,47	3,58	3,70	3,81	3,93	4,04	4,16	4,27	4,39	4,50
K 3-15	2,83	2,93	3,04	3,14	3,25	3,35	3,46	3,56	3,67	3,77	3,87	3,98	4,08	4,19	4,29	4,40	4,50

K. IZOBRAŽEVANJE	0,259	0,289	0,319	0,349	0,380	0,410	0,440	0,470	0,500	0,530	0,560	0,590	0,621	0,651	0,681	0,711	0,741
K 4-1	14,3	18,4	22,5	26,6	30,7	34,8	38,9	43,0	47,2	51,3	55,4	59,5	63,6	67,7	71,8	75,9	80,0
K 4-2	28	31	35	38	41	44	48	51	54	57	61	64	67	70	74	77	80
K 4-3	3651	3660	3670	3679	3688	3698	3707	3716	3726	3735	3744	3753	3763	3772	3781	3791	3800
K 4-4	7344	7348	7351	7355	7358	7362	7365	7369	7372	7376	7379	7383	7386	7390	7393	7397	7400
K 4-5	31	32	33	34	35	35	36	37	38	39	40	41	42	42	43	44	45
K 4-6	0	1	1	2	3	3	4	4	5	6	6	7	8	8	9	9	10
K 4-7	3,36	3,43	3,50	3,57	3,65	3,72	3,79	3,86	3,93	4,00	4,07	4,14	4,22	4,29	4,36	4,43	4,50
K 4-8	3,46	3,53	3,59	3,66	3,72	3,79	3,85	3,92	3,98	4,05	4,11	4,18	4,24	4,31	4,37	4,44	4,50
K 4-9	3,62	3,68	3,73	3,79	3,84	3,90	3,95	4,01	4,06	4,12	4,17	4,23	4,28	4,34	4,39	4,45	4,50
K 4-10	3,49	3,55	3,62	3,68	3,74	3,81	3,87	3,93	4,00	4,06	4,12	4,18	4,25	4,31	4,37	4,44	4,50
K 4-11	3,50	3,56	3,63	3,69	3,75	3,81	3,88	3,94	4,00	4,06	4,13	4,19	4,25	4,31	4,38	4,44	4,50
K 4-12	3,51	3,57	3,63	3,70	3,76	3,82	3,88	3,94	4,01	4,07	4,13	4,19	4,25	4,31	4,38	4,44	4,50
K 4-13	2,74	2,85	2,96	3,07	3,18	3,29	3,40	3,51	3,62	3,73	3,84	3,95	4,06	4,17	4,28	4,39	4,50
K 4-14	3,22	3,30	3,38	3,46	3,54	3,62	3,70	3,78	3,86	3,94	4,02	4,10	4,18	4,26	4,34	4,42	4,50
K.KAK.ŽIVLJENJA	0,353	0,371	0,390	0,408	0,427	0,445	0,463	0,482	0,500	0,518	0,537	0,555	0,574	0,592	0,610	0,629	0,647
K 5-1	67	69	71	73	75	77	79	81	84	86	88	90	92	94	96	98	100
K 5-2	84	87	89	92	94	97	99	102	105	107	110	112	115	117	120	122	125
K 5-3	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
K 5-4	1168	1187	1206	1225	1244	1262	1281	1300	1319	1338	1357	1376	1395	1413	1432	1451	1470
K 5-5	3,20	3,28	3,36	3,44	3,53	3,61	3,69	3,77	3,85	3,93	4,01	4,09	4,18	4,26	4,34	4,42	4,50
K 5-6	3,25	3,33	3,41	3,48	3,56	3,64	3,72	3,80	3,88	3,95	4,03	4,11	4,19	4,27	4,34	4,42	4,50
K 5-7	3,58	3,64	3,69	3,75	3,81	3,87	3,92	3,98	4,04	4,10	4,15	4,21	4,27	4,33	4,38	4,44	4,50
K 5-8	3,34	3,41	3,49	3,56	3,63	3,70	3,78	3,85	3,92	3,99	4,07	4,14	4,21	4,28	4,36	4,43	4,50
K 5-9	3,33	3,40	3,48	3,55	3,62	3,70	3,77	3,84	3,92	3,99	4,06	4,13	4,21	4,28	4,35	4,43	4,50
K 5-10	3,43	3,50	3,56	3,63	3,70	3,76	3,83	3,90	3,97	4,03	4,10	4,17	4,23	4,30	4,37	4,43	4,50
K 5-11	3,32	3,39	3,47	3,54	3,62	3,69	3,76	3,84	3,91	3,98	4,06	4,13	4,21	4,28	4,35	4,43	4,50
K 5-12	3,12	3,21	3,29	3,38	3,47	3,55	3,64	3,72	3,81	3,90	3,98	4,07	4,16	4,24	4,33	4,41	4,50
K 5-13	2,96	3,06	3,15	3,25	3,35	3,44	3,54	3,63	3,73	3,83	3,92	4,02	4,12	4,21	4,31	4,40	4,50

MESTNA OBČINA MARIBOR

“Strateško razvojni dokument s področja razvoja
Mestne občine Maribor in strateškega upravljanja
mesta s prenosom dobrih praks iz Gradca”

Projekt : “VIS Maribor”

REPUBLIKA SLOVENIJA

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA LOKALNO SAMOUPRAVO IN
REGIONALNO POLITIKO

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana,
Tel.: (01) 308-31-78 Fax: (01) 478-36-19

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

Ferk & Partner

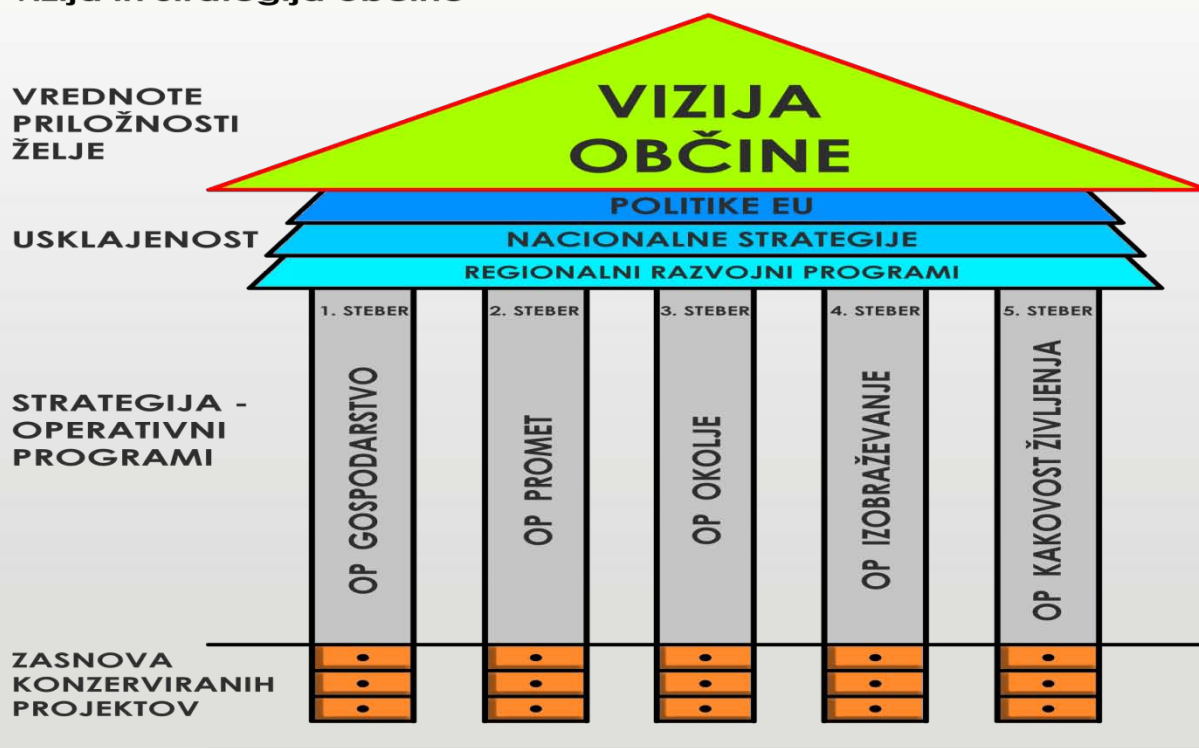
München - Maribor - Ljubljana

THINKING TOGETHER

ORODJE "VIS" –vizija in strategija občine

VIS®

vizija in strategija občine

AVTORJA PROJEKTA "VIS"

Prof. Dr. VITO BOBEK: Univerza uporabnih znanosti v Grazu (A) in EPF Maribor,

- Pedagoški sodelavec univerz v Marburgu (ZRN) in Sieni (I)
- Član "Team Europe Slovenia" (neodvisni strokovnjaki različnih področij EU)
- Regionalni urednik za srednjo in vzhodno Evropo revije "European Journal of International Management" (ZDA, Avstrija), član znanstvenega odbora revije "Imago Europae" (Firenze, Italija), član uredniškega odbora "International Journal of Global trade (ZDA, Italija).
- Raziskovalec (področje strategij in razvoja konkurenčnosti evropskih mest) in svetovalec v gospodarstvu

Mag. BOJAN MAŽGON: Dr. Ferk & Partner d.o.o , München–MB–LJ

- Partner (solastnik) svetovalne družbe odgovoren za javni sektor (razvoj in financiranje lokalnih skupnosti v RS in EU)
- V projekt VIS prinaša 18 letne izkušnje iz javne uprave, kjer je deloval kot župan , direktor občinske uprave, podpredsednik NS Sklada za regionalni razvoj RS , občinski svetnik in nadzornik, predsednik društev itd.
- Vodja projektov prenove procesov, optimizacije in strategije v gospodarskih družbah, član uredniškega odbora e-časopisa za izmenjavo dobrih praks "F&P Monitor"

Projekt »VIS Maribor«

Delavnice in pridobivanje informacij (15.dec.2009 – 15. jan. 2010):

- št. sodelujočih nadpovprečno ang. občanov na delavnicah in preko e-pošte : **257** (x 100 informacij = 25.700)
- št. sodelujočih naključno izbranih občanov občanov: **1009**
(x 38 informacij = 38.342)
- št. anketiranih občanov iz sosednjih občin : **334**
(x 8 informacij = 2.672)
- št. anketiranih občanov v ostalih slovenskih občinah: **282**
(x 4 informacije = 1.128)

- **SKUPAJ SODELUJOČIH : 1882**
obdelano 67.842 informacij

Projekt : “VIS Maribor”

Koristi projekta :

- participacija prebivalcev
- opredelitev merljivih ciljev
- vzpostavitev kazalnikov za spremljanje
- upoštevanje primerov dobre prakse

VSEBINA PROJEKTA “VIS MARIBOR”

1. Analiza stanja:

1.1. finančna analiza in primerjava

1.2. analiza mnenja občanov

1.3. ocenitev konkurenčnosti

1.4. SWOT analiza

1.5. benchmarking (primerjava: Graz in izbrana mesta v EU)

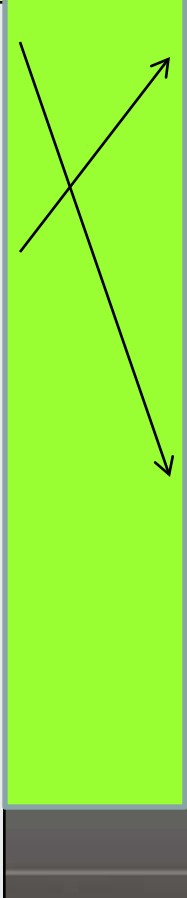
2. Vrednote in vizija

3. Ključni cilji in zasnova operativnih programov

4. Usklajenost s politikami EU in RS

5. Vpeljava kazalnikov za spremljanje

Ključni razvojni problemi občine Maribor pred 15 leti in danes

Pred 15 leti		Danes
<ul style="list-style-type: none">• prenizka izobrazbena struktura prebivalstva (28%)• infrastruktura (26,45 %)• slab odnos do okolja, problematika smeti (12,8%)• upravljanje in politika (12,8%)		<ul style="list-style-type: none">• upravljanje in politika<ul style="list-style-type: none">- politične razmere (38%)- birokracija (32%)- sodelovanje različnih institucij je slabo (23%)- avtokratsko vodenje posameznih sfer (18%)- lokalna nesoglasja (15%)- ne zavedanje civilne družbe s strani MOM (15%)- predolgi upravni postopki (14%)• premalo delovnih mest (35%)• razvoj zamira (34%)• izobrazbena struktura (31%)• apatija ljudi (31%)• gospodarsko stanje (28%)• socialno stanje (28%)

Razvojne priložnosti in nevarnosti

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **razvojne priložnosti** mestne občine Maribor, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- turizem (78%)
- šport (61%)
- visoke tehnologije (54,5%)
- mala podjetja (47,8%)
- kultura (44%)
- podjetništvo (40%).

Naključno izbrani občani (1009) so na vprašanje - v čem smo v Mariboru najboljši - odgovorili:

- Festival Lent (94,5%)
- Zlata Lisica (78,3%)
- zimski turizem (30,9%)
- Vinag, vinarstvo (28%)
- Boršnikovo srečanje (23,8%)
- stara trta (23,8%)
- turizem (18%)
- šport, športne prireditve (18%)
- prireditve, koncerti (17%)
- odprtost in prijaznost občanov (17%)
- gostinski lokali (17%)
- nogomet, nogometni dosežki (14%).

V sosednjih občinah so prebivalci (334) na vprašanje, v čem so v Mariboru najboljši, odgovorili:

- Festival Lent (54%)
- Zlata lisica (48%)
- nakupovalni centri (15%)
- stadion Ljudski vrt (12%).

Prebivalci izpostavljajo naslednje konkurenčne prednosti MO Maribor v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

- turizem: 62,2% (Lent, Pohorje, Slovenske gorice, ceste)
- tradicija: 57% (Lent, Stara trta)
- naravne danosti: 51,4% (Pohorje, Drava, prometni koridor srednje Evrope)
- prometna infrastruktura: 43,2% (železnica, avtocesta)
- angažiranost posameznikov: 40,5%

Najpomembnejša gonila gospodarskega razvoja občine po mnenju prebivalcev predstavljajo naslednje kategorije:

- turizem (86%)
- šport (77%)
- kultura (57%)
- malo gospodarstvo (41%)
- kvalificirana delovna sila (19%)
- gospodarske panoge (11%).

Skrite **nevarnosti** glede prihodnjega razvoja občine po mnenju prebivalcev MO Maribor:

- Prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **skrite nevarnosti glede prihodnjega razvoja** MO Maribor , strnili v naslednje vsebinske sklope:
- slaba infrastruktura (ceste pločniki)
- negativni vplivi na okolje
- demografija (beg možganov , staranje prebivalstva)
- upravni problemi in nesoglasja politike
- prometne povezave
- socialni problemi
- zapiranje v lokalne okvire

MESTNA OBČINA MARIBOR

1.1.

PRORAČUNSKA ANALIZA MO MARIBOR IN PRIMERJAVA Z OSTALIMI MESTNIMI OBČINAMI V SLOVENIJI

Vsi prihodki občine (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVPREČJE
MO CELJE	503	536	638	801	717	824	842	1.468	1.158	832
MO KOPER	512	676	684	718	883	1.005	1.434	1.031	1.459	934
MO KRANJ	351	511	498	558	608	647	742	724	846	609
MO LJUBLJANA	547	594	664	715	768	823	839	819	920	743
MO MARIBOR	453	520	597	646	607	687	770	814	782	653
MO MURSKA SOBOTA	509	475	579	558	523	625	669	850	829	624
MO NOVA GORICA	602	697	695	729	740	906	910	967	1.112	818
MO NOVO MESTO	416	468	641	554	622	675	908	794	796	653
MO PTUJ	441	491	552	683	678	789	809	1.021	1.210	741
MO SLOVENJ GRADEC	529	587	604	755	775	832	887	844	1.019	759
MO VELENJE	378	406	463	555	635	684	920	800	877	635
RS	450	504	563	592	645	715	796	853	936	673

Struktura prihodkov ustvarjenih v obdobju 2000-2008 (povprečno letno v € na prebivalca)

	Število prebivalcev (1.1. 2007)	Vsi prihodki	Transforni prihodki	Kapitalski prihodki	Nedavčni prihodki	Dohodnina 00 - 06	Dohodnina 07 - 08	Davki na premoženje	EU sredstva
MO CELJE	49.040	832	148	115	107	276	395	125	3,3
MO KOPER	49.172	934	56	197	148	295	375	176	47
MO KRANJ	53.424	609	16	50	105	297	409	91	0,9
MO LJUBLJANA	265.874	743	8	29	102	420	372	155	1,7
MO MARIBOR	111.105	653	27	47	128	267	390	124	10,5
MO MURSKA S.	19.959	624	74	38	105	279	415	66	0
MO N. GORICA	31.280	818	31	25	247	340	435	101	20
MO N. MESTO	34.975	653	59	39	76	321	440	99	1
MO PTUJ	24.030	741	88	81	163	245	420	101	10,5
MO SLOVENJ G.	17.095	759	158	50	151	231	451	69	21
MO VELENJE	33.456	635	57	21	80	284	398	112	34
RS	2.019.089	673	240	41	98	235	452	80	12,4

Prihodek iz dohodnine (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MO CELJE	201	225	262	286	302	315	340	382	407
MO KOPER	226	255	278	299	324	332	353	369	381
MO KRANJ	226	251	281	301	323	339	357	397	421
MO LJUBLJANA	317	351	401	428	460	471	509	361	384
MO MARIBOR	198	217	256	271	293	304	327	380	399
MO MURSKA SOBOTA	217	241	257	289	305	310	333	407	423
MO NOVA GORICA	279	299	323	353	363	367	394	425	446
MO NOVO MESTO	250	270	289	334	357	359	391	429	451
MO PTUJ	175	201	231	247	271	282	309	412	428
MO SLOVENJ GRADEC	172	198	218	235	251	262	280	442	460
MO VELENJE	213	241	261	285	311	324	351	388	408
RS	190	212	237	258	212	220	313	441	463

EU sredstva iz državnega proračuna (v € / prebivalca)

OBČINA/LETO	2004	2005	2006	2007	2008	POVPREČJE
MO CELJE	15	0	0,3	0,5	0,2	3,3
MO KOPER	0	0	0	63	167	46
MO KRANJ	0	0	0,5	0,2	4	0,9
MO LJUBLJANA	0	0	0	0	0	0
MO MARIBOR	0,1	0,5	18	25	7	10
MO MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0
MO NOVA GORICA	0,8	6,4	4	9	78	19,7
MO NOVO MESTO	0	0	1	0,5	2	0,7
MO PTUJ	0	1,5	1,5	0	42	9
MO SLOVENJ GRADEC	55	41	12	0	0	21,6
MO VELENJE	7,6	24	87	22	27	33,6
RS	3,3	4,6	8,6	9	36,5	12,4

Vsi odhodki občine (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	445	520	720	787	754	806	942	1380	1328	853
MO KOPER	506	626	687	698	767	821	1.318	1368	1603	933
MO KRANJ	352	475	566	546	567	686	695	761	937	621
MO LJUBLJANA	563	668	743	759	784	744	871	907	1087	792
MO MARIBOR	495	512	644	653	640	627	791	801	964	681
MO MURSKA SOBOTA	582	543	543	569	501	608	694	725	935	633
MO NOVA GORICA	623	661	713	715	736	872	936	987	1126	819
MO NOVO MESTO	415	515	670	558	611	659	896	804	787	657
MO PTUJ	448	514	571	692	760	796	830	930	1165	745
MO SLOVENJ GRADEC	481	522	549	685	799	923	972	858	1183	775
MO VELENJE	371	365	510	526	656	662	986	803	873	639
RS	449	508	581	607	643	702	822	844	1.003	684

Povprečna poraba občin po nekaterih dejavnostih v obdobju 2000–2008 (povprečno na leto v € na prebivalca)

OBČINA/DEJAVNOST	JU	PROMET	OKOLJE	PROSTOR	IZOBR.	KULTURA	ŠPORT	ZRAVSTVO	SOCIALA	VARNOST	TURIZEM
MO CELJE	148	41	16	71	140	35	15	10	32	21	1
MO KOPER	130	55	22	36	211	34	36	11	35	21	7
MO KRANJ	85	19	6	34	126	45	39	13	26	21	4
MO LJUBLJANA	120	79	41	114	192	56	26	7	32	14	7
MO MARIBOR	89	74	61	58	138	47	32	4	40	16	7
MO MURSKA SOBOTA	108	51	39	30	151	42	25	8	33	5	1
MO NOVA GORICA	141	20	13	77	153	53	45	11	25	17	18
MO NOVO MESTO	97	55	33	44	156	57	27	5	23	20	3
MO PTUJ	136	35	108	37	146	45	26	3	42	8	7
MO SLOVENJ GRADEC	112	80	68	87	140	38	22	7	20	9	1
MO VELENJE	104	50	56	71	120	53	27	8	22	9	2
RS	96	70	45	66	156	37	25	8	31	12	7

Investicijska naravnost občinskih proračunov (delež investicijskih odhodkov in transferjev v proračunu občine)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	13	12	24	31	25	41	36	60	57	39
MO KOPER	37	36	32	24	25	38	58	57	61	46
MO KRANJ	14	26	27	15	18	39	39	41	45	32
MO LJUBLJANA	29	30	25	22	14	27	26	32	35	27
MO MARIBOR	36	28	33	27	26	26	33	34	37	32
MO MURSKA SOBOTA	26	28	26	24	15	36	33	32	40	30
MO NOVA GORICA	16	18	21	19	23	43	42	40	44	32
MO NOVO MESTO	29	35	46	36	35	24	37	35	35	35
MO PTUJ	21	27	26	31	20	26	35	34	33	29
MO SLOVENJ GRADEC	33	35	32	38	42	56	52	42	53	45
MO VELENJE	21	18	30	20	29	41	55	43	37	36
RS	41	40	40	39	41	42	41	34	36	39

Odhodki za investicije (v € na prebivalca)

OBČINA/LETO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	POVP.
MO CELJE	56	64	170	244	191	335	340	835	761	333
MO KOPER	190	223	222	171	194	309	760	785	983	426
MO KRANJ	50	123	155	83	101	269	273	314	420	199
MO LJUBLJANA	162	198	187	165	106	199	227	287	380	212
MO MARIBOR	180	144	210	179	165	166	263	271	355	215
MO MURSKA SOBOTA	149	154	142	137	76	219	230	231	378	191
MO NOVA GORICA	97	117	150	138	173	375	393	395	497	259
MO NOVO MESTO	122	181	306	199	216	156	334	283	274	230
MO PTUJ	95	137	147	215	153	211	292	315	385	217
MO SLOVENJ GRADEC	159	181	173	260	338	517	511	361	627	347
MO VELENJE	77	65	151	106	193	273	543	348	320	231
RS	182	201	231	238	264	295	333	284	365	266

MESTNA OBČINA MARIBOR

1.2.

ANALIZA MNENJA OBČANOV

- v Mariboru
- v sosednjih občinah
- v Sloveniji

Ocene prebivalcev

Agregatne ocene v 5 stebrih :

1. Gospodarstvo : 2,83
2. Promet : 2,91
3. Okolje : 3,16
4. Izobraževanje : 3,34
5. Kvaliteta življenja : 3,32

SKUPNA OCENA : 3,11

Ocene v I. stebru "gospodarstvo"

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
			2,83
Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini	2,39	/	2,39
Ocena ponudbe delovnih mest v občini	2,32	2,24	2,28
Podpora nastanku delovnih mest za 3. generacijo	DA=80,50% NE=19,50%	/	DA=80,50% NE=19,50%
Zadovoljstvo s stanjem na področju ponudbe stanovanj v občini	3,30	3,59	3,44
Zadovoljstvo z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje?	2,56	/	2,56
Ocena turistične ponudbe v občini	3,00	3,21	3,10
Ocena stanja in ponudbe malega gospodarstva v občini	2,75	3,45	3,10

Komentar ocen

Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji (ocena 2,39):

- nadpovprečno angažirani občani menijo, da je prisotnih premalo tujih vlagateljev in da investitorji niso dovolj dobro informirani o možnih projektih v Mariboru..

Ponudba delovnih mest v občini (ocena 2,28) :

- občani pogrešajo predvsem: delovna mesta z višjo dodano vrednostjo na zaposlenega oz. bolje plačana delovna mesta, več delovnih mest za kvalificirano delovno silo in visoko izobražen kader, več možnih zaposlitev za družboslovno usmerjene kadre in ustrezno politiko razvoja kadrov.

Slabih 20 % prebivalstva ne podpira **nastanka delovnih mest za generacijo nad 65 let**. Glavni argument je, da naj mladi dobijo možnost zaposlitve . Tisti pa, ki nastanek tovrstnih delovnih mest podpirajo , izhajajo iz dejstev, da imajo starejši veliko znanja in izkušenj. Priložnosti pa vidijo v sodelovanju pri projektih v izobraževanju, svetovanju, trženju, prostovoljnem delu ipd...

Turizem (ocena 3,10)

- Prebivalci pogrešajo več prireditev na Lentu , mestnih trgih in parku skozi vse leto, aktivnejšo in učinkovitejšo promocijo mesta, boljšo obveščenost prebivalcev, kvalitetnejšo gostinsko ponudbo, avtokamp, pestrejšje dogajanje in gostinsko ponudbo ob nedeljah, izobraževanje in vključenost občanov v turistično ponudbo mesta, letno kopališče....
- Predlogi prebivalcev o turističnih oz. kulturnih znamenitostih, ki bi jih bilo smotno obnoviti oz. nanje posebej opozoriti :
Lent, staro mestno jedro, Koroška vrata, grad na Piramidi, Kalvarija, Trije ribniki, Bresterniško jezero, Račji dvor, Mariborski otok, čolnarna....
- Najbolj značilni ljudski običaji so (oz. bi lahko bili):
Trgatev (stara trta), postavitvev klopotca, splavarjenje, Martinovanje, folklor....
- Prebivalci so se opredelili tudi do najbolj značilne kulinarike, pri čemer se največkrat omenjajo:
Koline, krompirjevi žganci z gobovo juho, Pohorska omleta, kisle zelje, repa, pečenice, meso iz tunke, štruklji, pečenka, Pohorski lonec...
- Kaj bi občani Maribora najraje počeli s svojimi gosti (kaj najbolj cenijo):
Destinacije: Pohorje, Lent, mestni park, Piramida, Kalvarija, mestno jedro, Grajski trg...
Dogodki: Festival Lent, Zlata lisica, trgatev stare trte, Borštnikovo srečanje, nogomet...
Kulinarika: ponudba kolin, Pohorski pisker, kmečki turizem, vinotoč, dobra gostilna..
Zgodbe: Rudolf Maister, zgodovina Maribora, Anton Martin Slomšek, Pohorski bataljon, nastanek Vinagove kleti, splavarjenje, Marpurgi, Bolfenk...
- Mariborski turizem v očeh drugih (sosednje in ostale občine) :
V Maribor prihajajo v trgovske centre po nakupih, v službo, v šolo, v kino, na festival Lent, na športne prireditve , v gledališče ...
Pogrešajo več dogodkov skozi vse leto, živahnejši nočni utrip mesta, boljše možnosti parkiranja (brezplačnega), boljše informiranje o manj odmevnih dogodkih v mestu..

Kmetijstvo (ocena 2,56)

- Prebivalci vidijo potencial v boljšem trženju produktov (bio proizvodi, sadjarstvo, mesni izdelki, povezani ponudbi (skupna promocija, dogodki..) in dopolnilnih dejavnostih na kmetijah ..

Malo gospodarstvo (ocena 3,10)

- Prebivalci bi si želeli oživitve starih in tradicionalnih obrti (kovač, čevljar, krojač..), cenejše poslovne prostore, boljšo kvaliteto ponudbe , več inovativnosti in povezanost z univerzo, vlaganje v prepoznavnost, ustrezne vzpodbude in subvencije...

Stanovanjska izgradnja (ocena 3,44)

- Prebivalci pogrešajo cenejša, manjša in neprofitna stanovanja , več možnosti za individualno stanovanjsko gradnjo in stanovanja namenjena mladim..

Ocene v II.steburu "promet"

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 2,94
Prometna infrastruktura v občini	2,82	2,77	2,79
Državne ceste	3,23	/	3,23
Lokalne ceste in ulice	2,63	2,80	2,71
Pločniki	2,78	2,75	2,77
Parkirišča	2,67		2,71
Kolesarske poti	2,29	/	2,29
Sprehajalne poti	2,78	/	2,78
Kažipoti	3,03	/	3,03
Javna razsvetljava	3,14	/	3,14
Zimska služba	2,86	/	2,86
Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM signala	4,11	3,50	3,80
○ TV signal	3,89	/	3,89
○ Internet	3,99	/	3,99
○ GSM signal	4,23	/	4,23
○ Telefon	4,35	/	4,35
Povezanost občine z drugimi kraji (vlak, avtobus, ...)	2,78	3,18	2,98

Komentar ocen

- **Državne ceste (3,23):** nedokončana obvoznica, slabo vzdrževane, prevečkrat popravila v času sezone, občasna nepretočnost, povezava Malečnik – Melje...
- **Lokalne ceste in ulice (2,72):** neustrezno vzdrževanje, prepočasna obnova, preveč prometa v centru...
- **Pločniki (2,77):** ponekod v slabem razpadajočem stanju, neprehodni – zaparkirani, neustrezno izvedeni, potrebna prioriteta tam, kjer so šolske poti...
- **Parkirišča: (2,71)** pomanjkanje v centru, premalo javnih parkirišč, ni parkirišč za avtodome, slaba varnost, neurejenost, cena parkiranja je visoka...
- **Kolesarske poti (2,29):** potreba po ureditvi kolesarskih poti s smeri vpadnic in v mestu, nepovezanost obstoječih, slaba varnost...
- **Sprehajalne poti (2,78):** lahko bi bile boljše na obrežju Drave, slaba povezanost in označenost, potencial v Betnavskem in Stražunskem gozdu neizkoriščen, lahko bi bile bolj urejene z urbano opremo, rožami...
- **Kažipoti (3,03):** neustrezni in slabo postavljeni, slabo označeni izhodi iz mesta v smeri Gradec in Zagreb, premalo informativni – tudi v angleščini..
- **Javna razsvetljava (3,14):** energetska potratna, ponekod celo preveč svetil, pogoste okvare...
- **Zimska služba (2,86):** slabo očiščeni pločniki, včasih prepočasna ali prepozno aktivirana, nesodelovanje lastnikov vozil, ki onemogočajo kvalitetno čiščenje, izgovarjanje na predpise...

Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM - ocena 3,81

- **TV signal** (kabelska TV): občasno nezanesljiv signal, slaba vsebina...
- **Internet:** želeli bi večjo hitrost, ponekod pogrešajo optični kabel, cena...
- **GSM signal:** slab signal na Pohorju..
- **Telefon:** predolg postopek pridobitve novega priključka...

Povezanost občine z drugimi kraji – ocena 2,98

- Slab vozni red – potrebna večja frekvenca na najpomembnejših progah, nepotrebno ukinjanje nekaterih prog, cena prevoza, možnost brezplačnega prestopa, urejenost avtobusov, premalo uporabnikov...

Ocene v III. Stebru : okolje

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 3,16
Odnos do okolja v občini	3,07	3,24	3,16
Javne površine	2,78	3,32	3,05
Ravnanje z odpadki	2,51	3,10	2,80
Oskrba z vodo	3,89	3,88	3,89
Kanalizacija in čistilne naprave	3,30	3,50	3,40
Čistost potokov in jezer	3,03	3,00	3,02
Kakovost zraka	/	3,16	3,16
Stanje hrupa	2,89	3,17	3,03
Urejenost pokopališč	3,82	3,67	3,74
Vključenost občanov v urejenost okolja	2,57	2,75	2,66
Ustreznost prostorskega plana	2,82	2,84	2,83

Komentar ocen

- **Javne površine (3,16)** – neurejenost in premalo zelenih površin, premalo košev za odpadke, zanemarjene fasade, želeli bi več rož in fontan...
- **Ravnanje z odpadki (2,80)** - moti jih nedokončan projekt odlaganja odpadkov in sežigalnice, pogrešajo bolj sistematično ločevanje odpadkov, več zabojnikov in več eko otokov...
- **Oskrba z vodo(3,89)** – občani so zadovoljni s kvaliteto vode, ki jo je potrebno ohraniti, potrebna obnova zastarele vodovodne napeljave v mestu, pričakujejo pravočasno informiranje o kvaliteti vode..
- **Kanalizacija in čistilna naprava (ČN) (3,40)** – previsoka cena , v primestnih predelih neurejena , nezmožnost priklopa za vse, ki bi to hoteli...
- **Čistost potokov in jezer (3,02)** –ponekod kanalizacija speljana v potok, neurejeno desno nabrežje Drave, odpadki na nabrežjih, več narediti za Dravo...
- **Kakovost zraka (3,16)** – promet v središču mesta..
- **Stanje hrupa (3,03)** – premalo zvočnih pregrad ob AC, promet v centru, potreba po merjenju hrupa na izpostavljenih lokacijah (nočni lokali, tovarna brusov....)
- **Urejenost pokopališč (3,74)** - dobra, čeprav najboljše v času dneva mrtvih...

- **Vključenost občanov v urejevanje okolja (2,66)** – občani pogrešajo večjo vključenost v urejanje okolja, več organiziranih čistilnih akcij, projekte ozaveščanja občanov, represivne ukrepe – odlok , ki bi kaznoval tiste, ki kvarijo ugled mesta , ocenjevanje ulic in trgov z javno objavo, motivacijske ukrepe

- Občani v zvezi s **prostorskim planom (2,83)** (z njim je seznanjenih 54 % občanov) pogrešajo več zelenih površin, transparentnost postopkov, večje sodelovanje občanov, vključenost večjega števila strokovnjakov, razvojno naravnost, trajnostni pristop...

Ocene v IV. Stebru "izobraževanje"

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena 3,34
Ustreznost objektov vrtcev	3,43	3,28	3,36
Ustreznost objektov izob. ustanov	3,72	3,20	3,46
Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov	3,43	3,41	3,42
<ul style="list-style-type: none"> ○ Vrtci ○ Osnovne šole ○ Srednje šole ○ Študijski programi ○ Izobraževalni programi za 3. generacijo 	3,80 3,55 3,57 3,51 2,74	3,34 3,43 3,43 3,43	3,57 3,49 3,50 3,47 2,74
Vključenost vrtcev v družbeno življenje kraja	3,34	3,30	3,32
Vključenost izobraževalnih ustanov v družbeno življenje kraja	2,93	3,30	3,11

Komentar ocen

Ustreznost objektov vrtcev (3,36) - arhitekturna neizkoriščenost, energetska potratnost, slaba dostopnost, salonitne strehe, zastarela oprema, premalo igralnih površin, premalo prostora v vrtcih...

Ustreznost šolskih objektov (3,46)- nekatere šole so slabo urejene – posebej v centru mesta (l.gimnazija nima umivalnikov v razredih...), pogrešajo več kreativnosti pri novogradnjah, premajhne telovadnice, energetska potratnost...

Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov (3,42)

- vrtci: premalo inovativnosti, premajhen poudarek na oblikovanju ustreznih kriterijev obnašanja, potrebna je vpeljava tujih jezikov, več možnosti za šport...
- osnovne šole: preslab poudarek na etičnih vrednotah, ni spoštovanja do odraslih, preobremenjenost otrok, domoljubje, verske vsebine...
- srednje šole: znanje bi moralo biti ocenjeno samo s pisnimi testi, premalo prakse, premalo osnovnih poklicev, premalo inovativnosti..
- študijski programi: potreben bolj individualne pristop, neuporabnost znanj..
- za 3. generacijo: ti ljudje so prepuščeni sami sebi, premalo ponudnikov, ni projektov
- skromna ponudba.

Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja (3,21)– je dobro vendar bi lahko bilo še več dogodkov, medgeneracijskih projektov, okoljevarstvenih akcij ipd...

Ocene v V. stebru " kakovost življenja "

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena 3,32
Kakovost življenja v občini	3,38	3,26	3,32
Zdravstvena oskrba	3,15	3,25	3,20
Kulturno dogajanje	3,34	3,16	3,25
Možnost športa in rekreacije	3,75	3,40	3,58
Socialne aktivnosti	3,01	3,66	3,33
Varnost bivanja	3,19	3,05	3,12
Med-sosedski odnosi	3,27	3,36	3,31
Oskrba prebivalcev	3,59	3,07	3,33
Duhovna oskrba	3,71	3,15	3,43

Komentar ocen

- **Zdravstvena oskrba (3,20)** – predolge čakalne dobe, neurejeno zobozdravstvo, neprijaznost osebja, preveč strokovnih napak ..
- **Kulturno dogajanje (3,25)** – premalo dogodkov po koncu Lenta, premalo izvirnosti, želeli bi več ljubiteljske kulture, več dogajanja v centru mesta na trgih in ulicah...
- **Možnost športa in rekreacije (3,58)** – premalo urbanih igrišč in športnih površin, šport približat mladim, pohvale za drsališče sredi mesta, športni vikend in adrenalinski park – še več takšnih projektov!
- **Socialne aktivnosti (3,33)** – dobro delovanje humanitarnih organizacij, slabo poskrbljeno za starostnike in otroke.
- **Varnost bivanja (3,12)** – potreben nadzor v parkih, nezaupanje v sodstvo, preveč huliganstva, preveč drog in alkohola, slaba varnost v nočnih urah, več prijaznosti policije...
- **Medsosedski odnosi (3,31)** – želja po boljših odnosih, večjemu medsebojnemu zaupanju pri projektih, več dogodkov z namenom druženja, več povezanosti in sodelovanja, neprilagojenost Romov, preveč individualizma in nevoščljivosti...
- **Oskrba prebivalcev (3,33)** – slaba ponudba kmetijskih proizvodov na tržnicah, problem oskrbe starejših, premalo lokalnih trgovin, preveč nekvalitetnih izdelkov na trgu...
- **Duhovna oskrba (3,43)** – ni pripomb

OCENA KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V MO MARIBOR S STRANI SOSEDNIJH OBČIN: 3,50

- Prebivalcem sosednjih občin je v Mariboru posebej všeč :
da je vse v bližini, narava, dostopnost do trgovin in trgovskih centrov, kulturno dogajanje, bližina Pohorja, športni centri, urejenost mestnega središča, pristopne cene, park, ponudba hotelov, dostopnost in cena stanovanj...
- Prebivalci sosednjih občin zaznavajo naslednje pomanjkljivosti :
premalo parkirišč, preveč starih neobnovljenih stavb, promet, premalo kolesarskih stez, v parkih je prisoten vandalizem in agresija, premalo igrišč za otroke, slaba signalizacija, premalo dogodkov za mlade..

V drugih Slovenskih krajih so ocenili kvaliteto bivanja v MO Maribor z oceno 3,52

- Prepoznavnost občine v Slovenskem prostoru je dobra – največkrat se omenja festival Lent, dobra trgovska središča, Zlata lisica, stara trta, Vinagova klet, nogomet, Univerza Maribor, Borštnikovo srečanje, Pohorje, Slomšek, knjižnica, Rudolf Maister....
- V Mariboru pogrešajo še več prireditev, več parkirnih mest (posebej brezplačnih), več nočnega dogajanja, aktivno letališče, boljšo ponudbo letnih kopališč, boljše restavracije, boljšo signalizacijo...

MESTNA OBČINA MARIBOR

1.3.

Ocena konkurenčnosti

Benchmarking Maribora z izbranimi evropskimi mesti

Vzorec raziskave predstavljajo naslednja mesta:

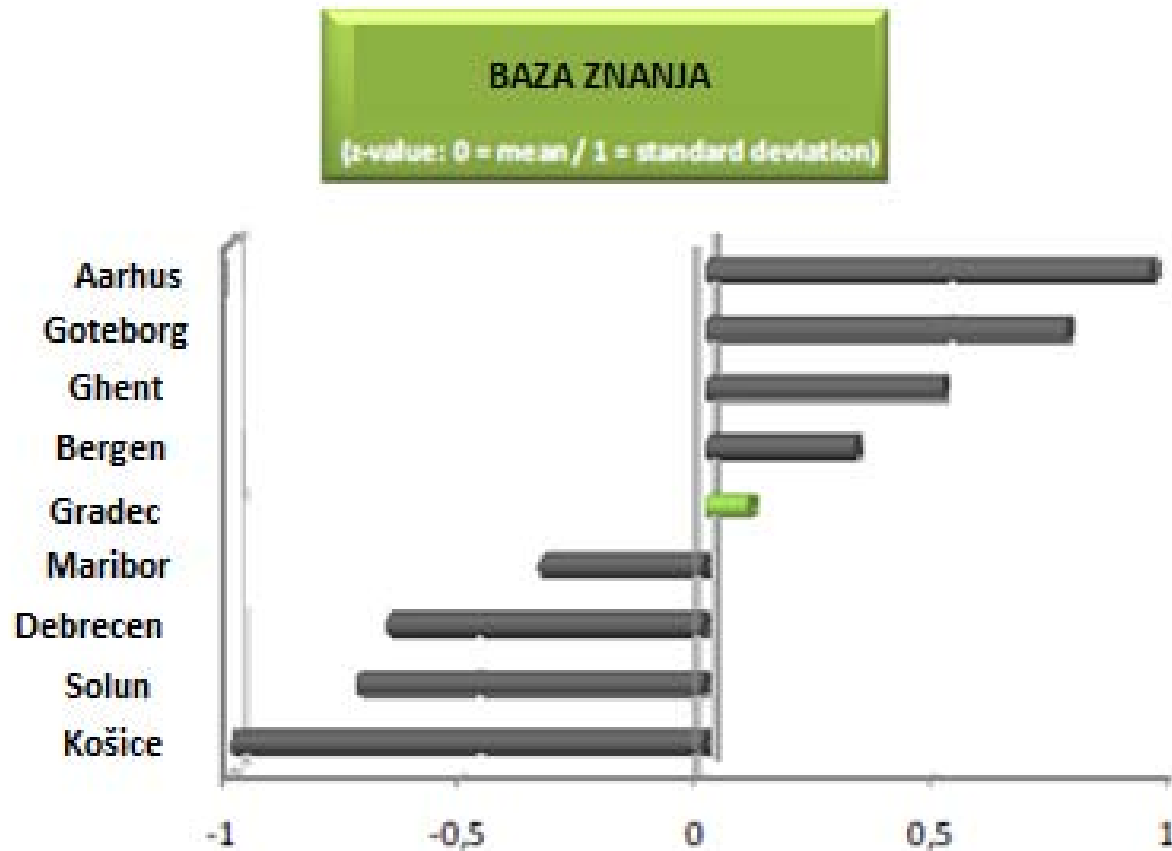
	Celotna populacija	Celotno delovno aktivno prebivalstvo
Gradec	235.477	165.479
Aarhus	293.510	206.222
Bergen	237.430	156.176
Debrecen	204.293	147.991
Gent	229.344	151.424
Göteborg	478.055	328.038
Košice	235.006	173.075
Maribor	112.558	79.554
Solun	386.627	275.481

analiza konkurenčnosti mest temelji na treh glavnih dimenzijah:

- socialno stanje
- gospodarski učinki
- premoženje mesta

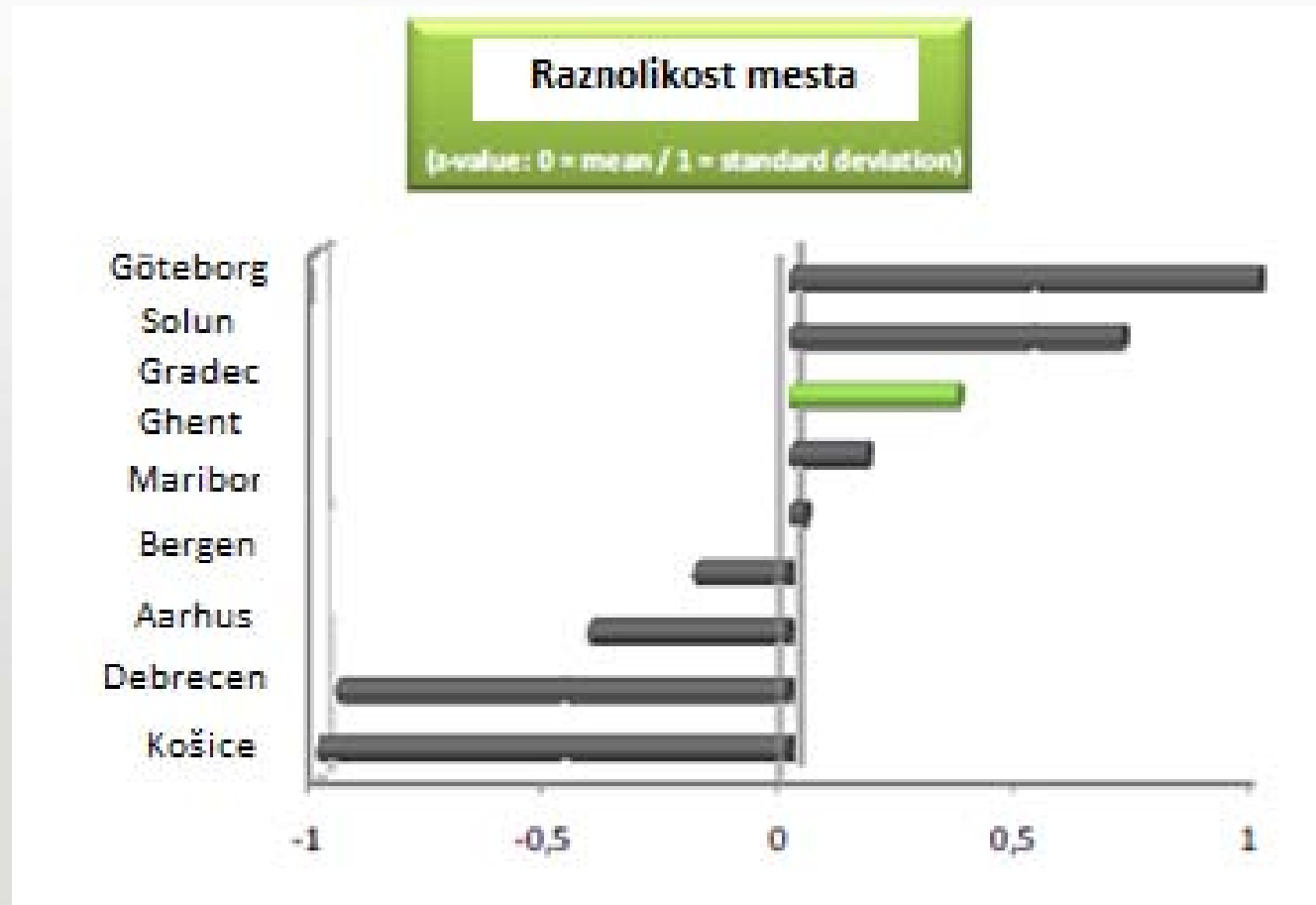
BAZA ZNANJA	Število študentov na Univerzah/ 1000 preb.	Delež delovno aktivnih prebivalcev kvalificiranih na ravni 5 ali 6 ISCED	Javni izdatki za izobraževanje kot % BDP	% kadrov, ki delajo na področju znanosti in tehnologije	Vseživljenjsko učenje	% prebivalcev, ki niso državljani EU in prebivalci mesta z visokim indeksom HDI (Human development index)	% Gospodinjstev z dostopom do interneta
Gradec	151,94	20%	5,44%	31,5%	13,2%	20,13%	63%
Aarhus	110,24	36%	7,98%	42,7%	30,2%	9,09%	83%
Bergen	59,75	33%	6,55%	41,6%	19,3%	6,66%	77%
Debrecen	114,01	21%	5,41%	27,4%	3,1%	n.p.	46%
Gent	208,24	n.p.	6,00%	45,2%	6,8%	4,35%	73%
Göteborg	70,71	30%	6,85%	43,3%	33,4%	14,08%	86%
Košice	74,19	17%	3,79%	26,4%	3,3%	0,39%	57%
Maribor	54,9	n.p.	5,72%	31,6%	13,9%	n.p.	64%
Solun	108,61	28%	4,00%	31,3%	2,9%	5,69%	32%

Razvrščanje mest – znanje

URBANA RAZLIČNOST	Prebivalstvo brez državljanstva kot delež celotne populacije	Prebivalci rojeni v tujini kot delež celotne populacije	Odprtost/toleranca do tujcev
Gradec	12,06%	9,55%	39
Aarhus	6,00%	4,64%	44
Bergen	4,58%	3,66%	64
Debrecen	0,83%	2,26%	48
Gent	6,91%	4,48%	69
Göteborg	8,55%	12,34%	88
Košice	0,84%	3,64%	40
Maribor	2,49%	11,34%	55
Solun	11,48%	14,35%	40

Razvrščanje mest – raznolikost mesta

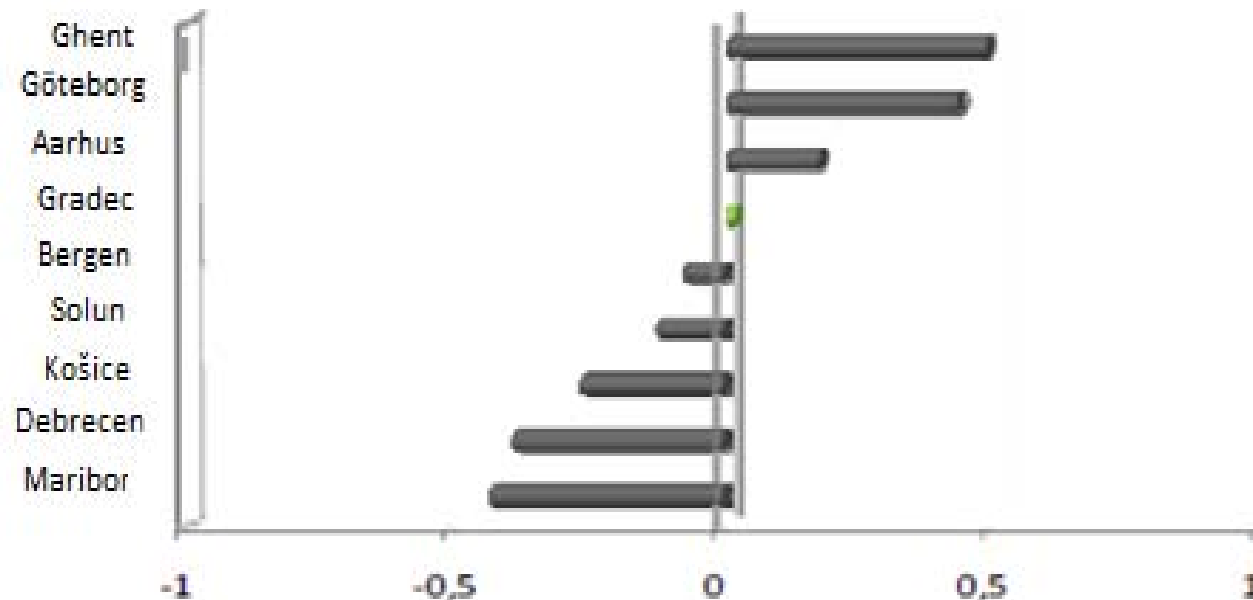

INOVATIVNOST & DOSTOPNOST	Evropski izkaz inovativnosti	Skupno število patentnih prijav pri Evropski patentni organizaciji	Izdatki za R&R kot % BDP	Dostopnost do mesta (Dolžina mreže za javni transport (km/preb.))	Kazalnik Multimodalnih dostopnosti	Število letalskih potnikov, ki uporabljajo bližnje letališče
Gradec	41	801,90	2,35	1,43	106	898.451
Aarhus	21	860,24	1,66	8,18	83	521.873
Bergen	45	n.p.	0,82	4,88	n.p.	3.561.307
Debrecen	173	37,12	0,36	0,92	n.p.	12.250
Gent	32	642,7	1,35	1,91	137	15.650.000
Göteborg	2	1.257,62	3,79	2,6	101	4.331.231
Košice	189	16,12	0,11	3,93	76	231.000
Maribor	63	162,47	0,78	2,76	81	n.p.
Solun	164	34,62	0,13	n.p.	98	3.647.167

Razvrščanje mest - inovativnost in dostopnost

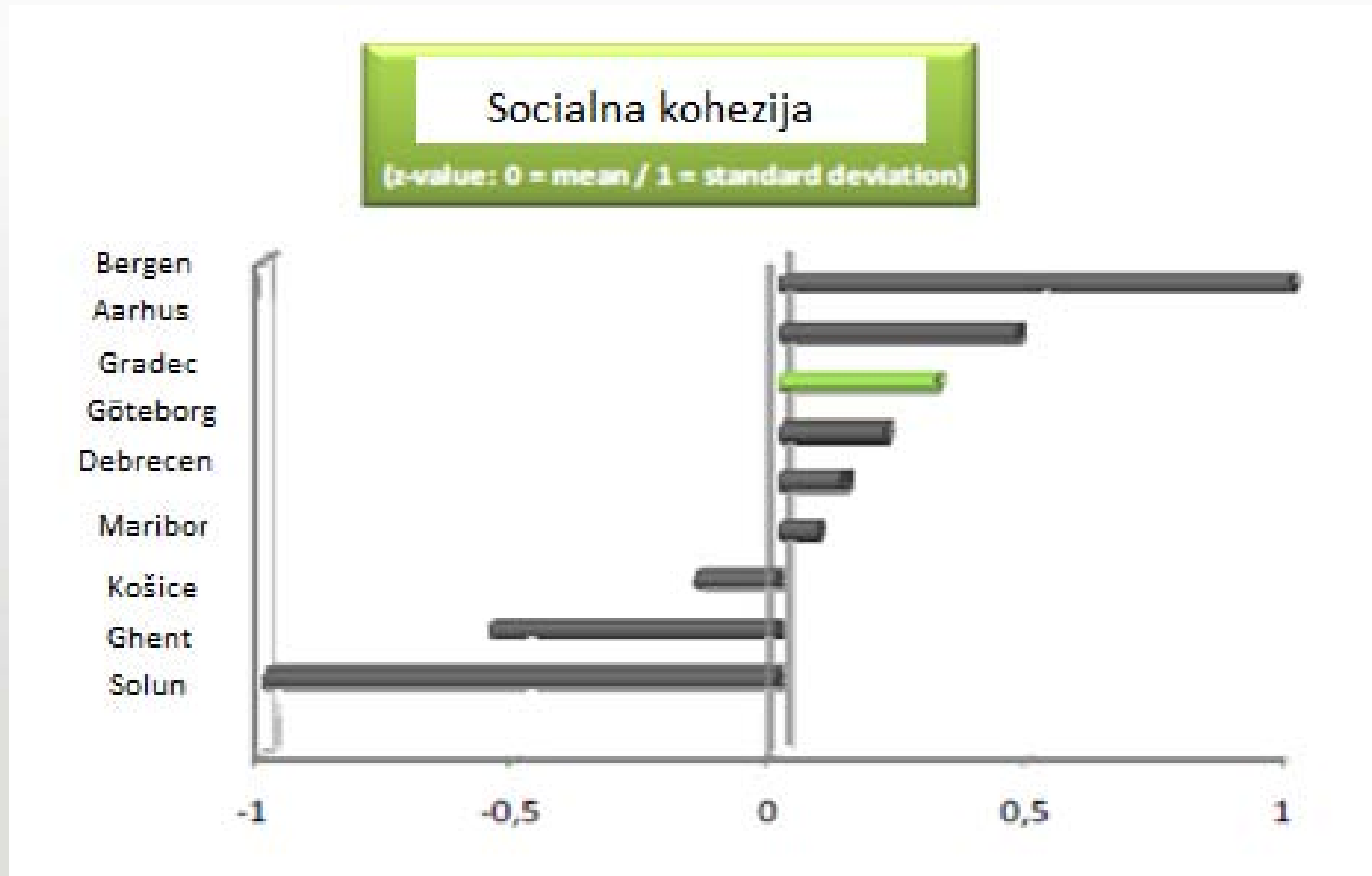
Inovativnost in dostopnost

(z-value: 0 = mean / 1 = standard deviation)

SOCIALNA KOHEZIJA	Stopnja brezposelnosti	Število Kriminalcev / 1000 preb.	Skupni izdatki za socialno zaščito na preb.	Razdelitev dohodka	Tveganje revščine
Gradec	7,6%	85,6	7.982	3,7	12%
Aarhus	5,67%	120,78	10.661	3,6	12%
Bergen	2,91%	n.p.	12.354	3,7	11%
Debrecen	7,20%	53,19%	1.616	3,6	12%
Gent	13,58%	154,55	7.908	4,1	15%
Göteborg	6,3%	184,41	9.744	3,5	12%
Košice	15,36%	49,6	1.888	3,4	11%
Maribor	9,62%	61,81	2.677,5	3,4	12%
Solun	10,59	n.p.	4.004	5,9	20%

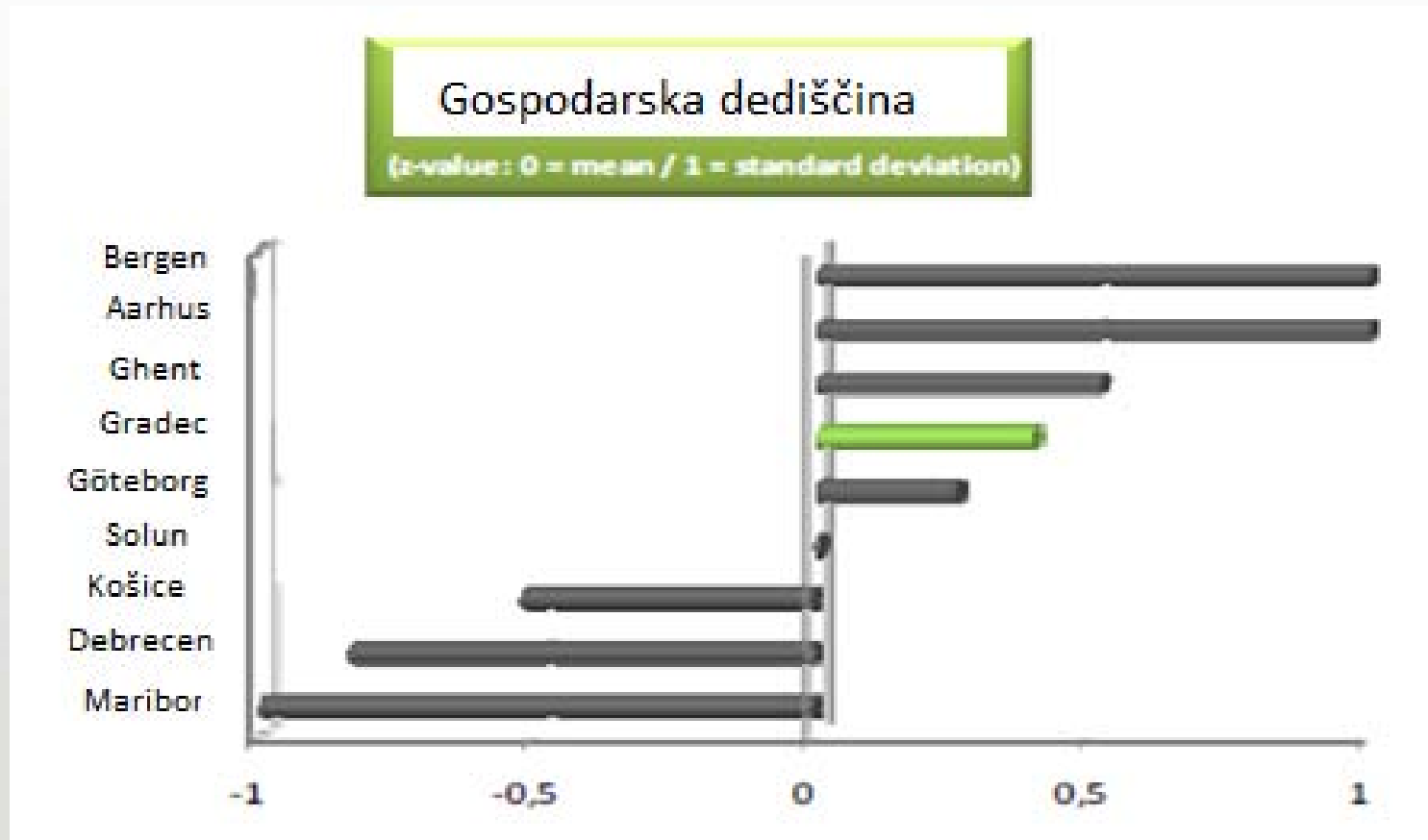
Razvrščanje mest – socialna kohezija

GOSPODARSKA DEDIŠČINA

	Delež zaposlenih v sektorjih od G do P	Delež patentnih prijav glede na vse patentne prijave na EPO
Gradec	74,20%	31,66%
Aarhus	83,50%	27,06%
Bergen	80,68%	n.p.
Debrecen	72,63%	9,70%
Gent	75,07%	32,59%
Göteborg	76,47%	24,85%
Košice	68,08%	24,03%
Maribor	68,98%	6,48%
Solun	n.p.	22,46%

Razvrščanje mest – gospodarska dediščina

PRODUKTIVNOST

BDP na prebivalca v €

BDP na zaposlenega v €

Gradec

33.900

51.526

Aarhus

28.145

59.264

Bergen

36.223

71.661

Debrecen

6.115

17.080

Gent

29.728

60.785

Göteborg

41.890

66.280

Košice

5.598

16.735

Maribor

11.471

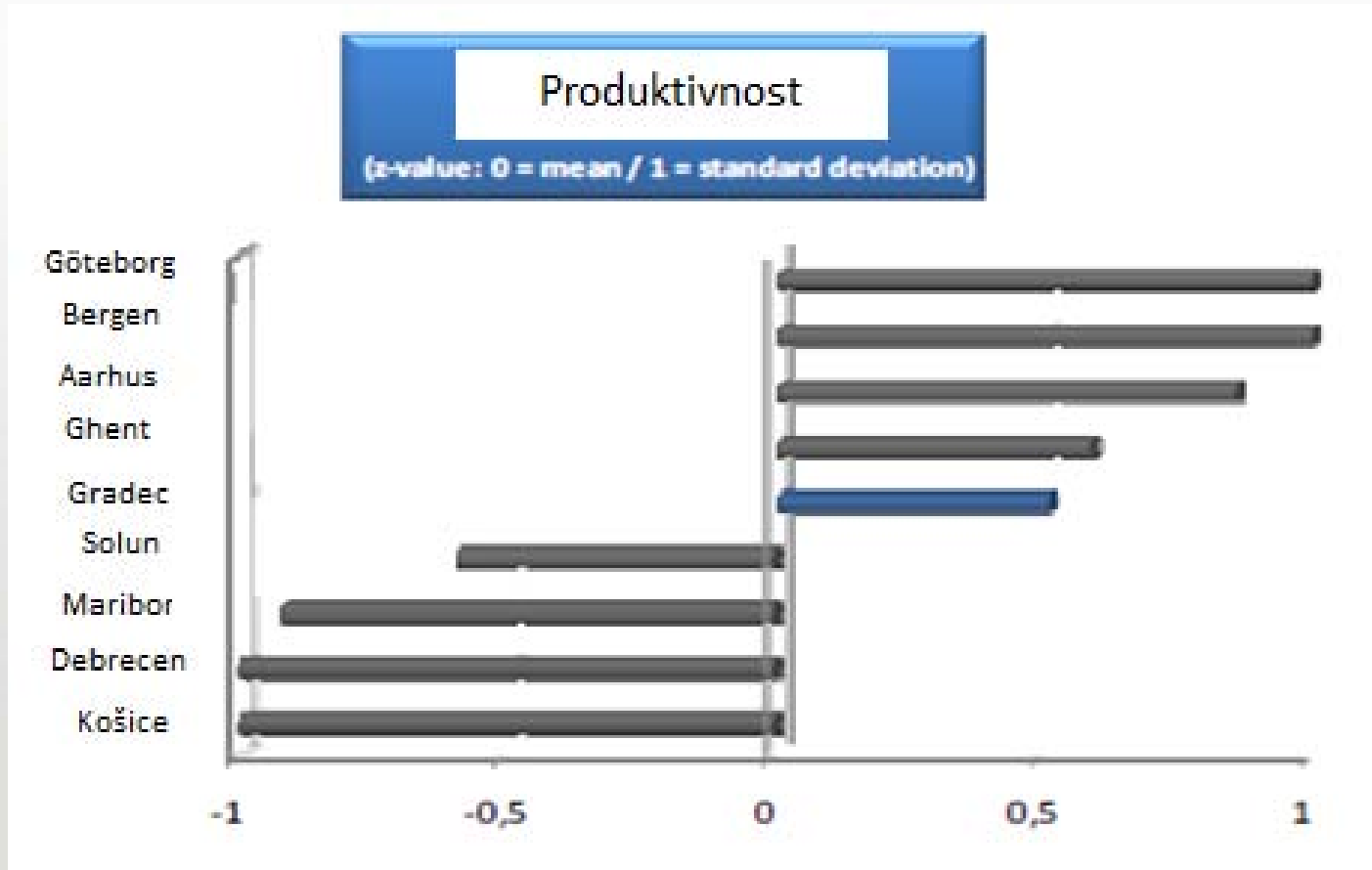
26.373

Solun

15.112

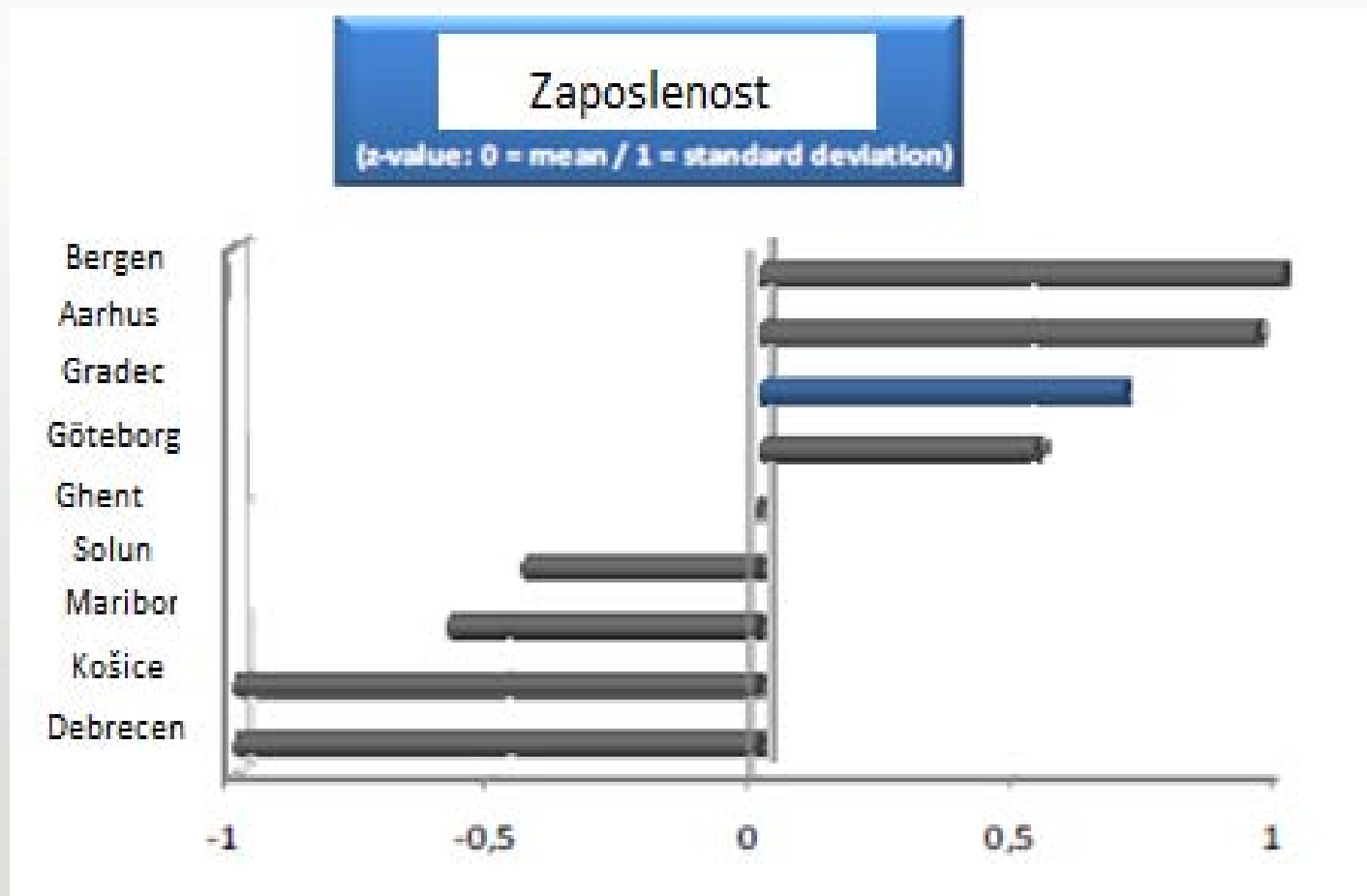
34.318

Razvrščanje mest – produktivnost

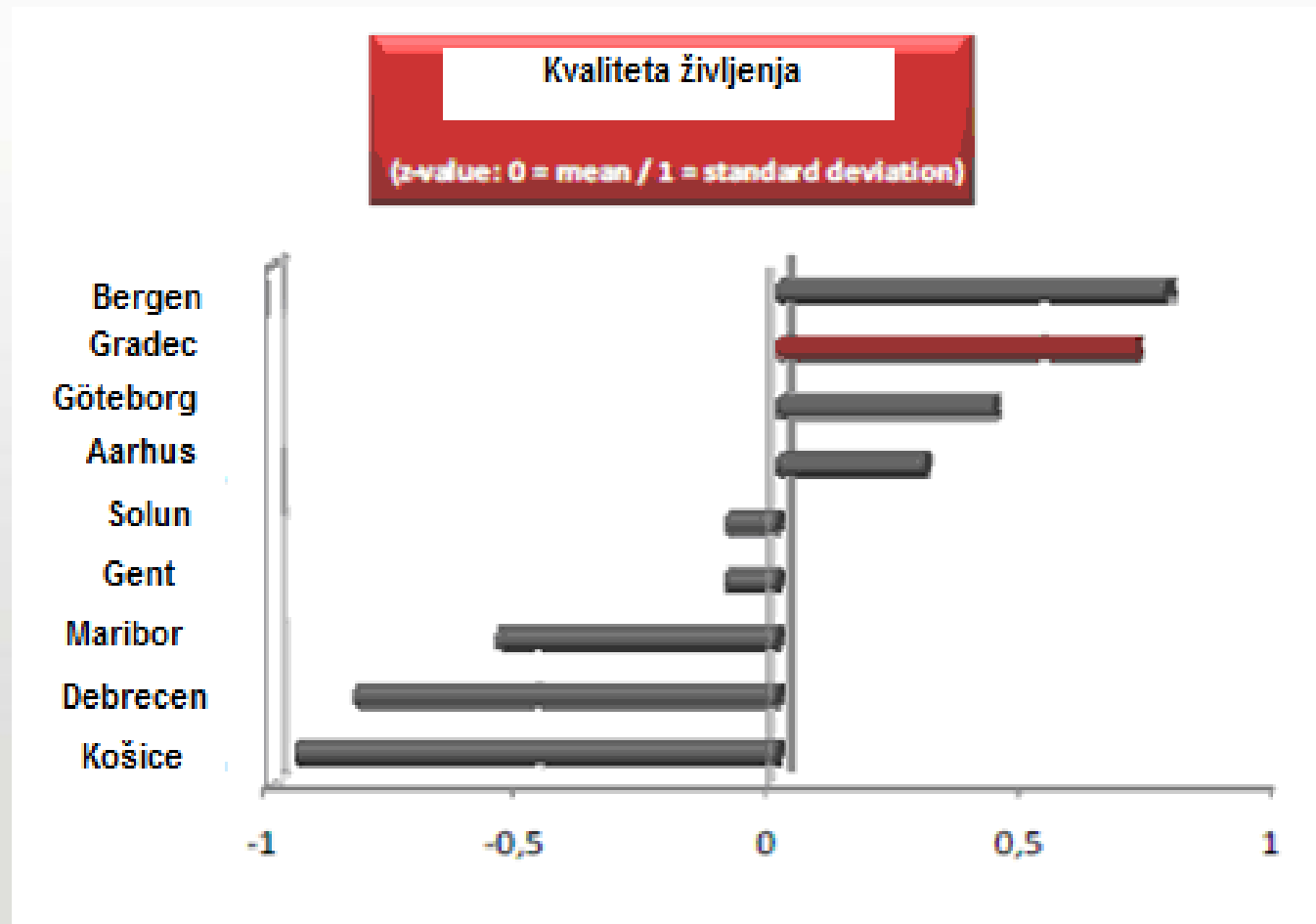
ZAPOSLENOST	Stopnja zaposlenosti	Razpoložljivost dohodka
Gradec	66,52%	17956
Aarhus	70,85%	17651
Bergen	76,26%	19807
Debrecen	50,40%	3707
Gent	56,06%	17712
Göteborg	65,90%	16468
Košice	56,74%	3889
Maribor	59,08%	8208
Solun	59,17	9881

Razvrstitev mest – zaposlenost

KVALITETA ŽIVLJENJA	Indeks kvalitete življenja	Pričakovana leta zdravega življenja po rojstvu	Letni prirast prebivalstva v mestih	Število bolniških postelj na 1000 prebivalcev	Povprečna cena kvadratnega metra stanovanja	Število sedežev v kinu na 1000 prebivalcev	Letno število nočitev turistov na prebivalca
Gradec	77	61,1	1,36	22,15	1714	33,83	3,05
Aarhus	76	67,4	0,80	n.p.	1669	14,99	1,59
Bergen	77	66,0	0,94	n.p.	2296	11,13	4,97
Debrecen	74	57,6	-1,06	5,07	874	11,44	1,48
Gent	78	63,7	0,46	12,9	456	19,65	0,5
Göteborg	76	66,0	0,79	4,19	2107	14,52	4,67
Košice	69	55,9	-0,15	13,24	737	8,99	0,86
Maribor	72	62,3	-0,68	11,69	770	18,48	1,11
Solun	72	67,1	0,11	15,01	n.p.	5,12	2,67

Razvrščanje mest – kvaliteta življenja

Tehtane in skupne točke primerjave konkurenčnosti mest

Tehtane točke	BZ 20%	RM 10%	I&D 10%	P 5%	SK %10	GD 5%	P 10%	Z 10%	KŽ 20%	Skupaj	Rang
Gradec	10	7	6	2,5	7	3	5	7	16	63,5	4
Aarhus	18	4	7	3,5	8	4	7	8	12	71,5	2
Bergen	12	3	5	2	9	4,5	8	9	18	70,5	3
Debrecen	6	2	0	1	5	1	2	1	4	24	8
Gent	14	6	9	1,5	2	3,5	6	5	8	55	5
Göteborg	16	9	8	4,5	6	2,5	9	6	14	75	1
Košice	2	1	3	3	3	1,5	1	2	2	18,5	9
Maribor	8	5	1	0,5	4	0,5	3	3	6	31	7
Solun	4	8	4	4	1	2	4	4	10	41	6

Swot analiza (SRM)

PREDNOSTI

ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE
GOSPODARSTVO IN POSLOVNA INFRASTRUKTURA
PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NARAVNA DEDIŠČINA
KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA
KULTURA

SLABOSTI

POMANJKANJE SODELOVANJA V REGIJI
ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE
GOSPODARSTVO
PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NARAVNA DEDIŠČINA
KMETIJSTVO IN PODEŽELJE, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA
KULTURA

PRILOŽNOSTI

SPLOŠNA POVEZANOST, PREPOZNAVANOST IN SODELOVANJE
ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE
GOSPODARSTVO IN POSLOVNA INFRASTRUKTURA
PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NARAVNA DEDIŠČINA
KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA
KULTURA

NEVARNOSTI

SPLOŠNA POVEZANOST, PREPOZNAVANOST IN SODELOVANJE
ČLOVEŠKI VIRI, ZAPOSLOVANJE, IZOBRAŽEVANJE
GOSPODARSTVO IN POSLOVNA INFRASTRUKTURA
PROSTOR, PROMETNA INFRASTRUKTURA, OKOLJE, NARAVNA DEDIŠČINA
KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA
KULTURA

Swot analiza -prebivalci

PREDNOSTI

- naravne danosti: 51,4% (Pohorje, Drava, prometni koridor Srednje Evrope)
- turizem: 62,2% (Lent, Pohorje, Slovenske gorice, ceste)
- angažiranost posameznikov: 40,5%
- tradicija: 57% (Lent, Stara trta)
- prometna infrastruktura: 43,2% (železnica, avtocesta)

SLABOSTI

- upravljanje in politika
 - politične razmere (38%)
 - birokracija (32%)
 - sodelovanje različnih institucij je slabo (23%)
 - avtokratsko vodenje posameznih sfer (18%)
 - lokalna nesoglasja (15%)
 - ne zavedanje civilne družbe s strani MOM (15%)
 - predolgi upravni postopki (14%)
 - premalo delovnih mest (35%)
- razvoj zamira (34%)
- izobrazbena struktura (31%)
- apatija ljudi (31%)
- gospodarsko stanje (28%)
- socialno stanje (28%)

PRILOŽNOSTI

- turizem (78%)
- šport (61%)
- visoke tehnologije (54,5%)
- mala podjetja (47,8%)
- kultura (44%)
- podjetništvo (40%)

NEVARNOSTI

- a) Infrastruktura (176%):
 - I. slabe ceste (77%)
 - II. slabi pločniki (61%)
 - III. manjkajoči prehodi za pešce (38%)
- b) Negativni vplivi na okolje (162%):
 - I. onesnaževanje (85%)
 - II. ne ločeno zbiranje odpadkov (77%)
- c) Demografija (132,5):
 - I. beg možganov (77%)
 - II. staranje (38%)
 - III. nesoglasja glede ciljev (17,5%)
- d) Upravni problemi (117%):
 - I. zasebni interesi (53%)
 - II. slabi upravni postopki (38%)
 - III. birokracija in korupcija (26%)
- e) Prometne povezave (38%):
- f) Drugo:
 - I. preveliko zapiranje v lokalne okvire (53%)
 - II. socialni problemi (20,3%)

Primerjava obeh swot analiz

V kolikor primerjamo SWOT analizo na temeljih mnenj prebivalcev s tisto, ki je bila opravljena v okviru Strategije razvoja Maribora 2030 (MRA), lahko opazimo precejšnjo mero podobnosti:

- **Prednosti**: v obeh primerih so navedene **tradicija, naravne danosti, ugodna lokacija s prometnimi povezavami, možnosti za razvoj športa in turizma**. Prebivalci ne zaznavajo prednosti glede podpornega okolja za vzpodbujanje podjetništva ter izobraževalne mreže.
- **Slabosti**: obe analizi navajata **slabo gospodarsko in socialno stanje**. Prebivalci pa posebej izpostavljajo pomen upravnno-političnih problemov.
- **Priložnosti**: obe analizi prepoznata **razvoj kulture, športa in turizma**. Analiza na temelju mnenj prebivalcev posebej izpostavlja **tehnološki razvoj in podjetništvo**, medtem ko analiza MRA izpostavlja **transportno-logistično komponento razvoja**.
- **Nevarnosti**: med obema analizama so največje razlike v opredelitvi nevarnosti: prebivalci izpostavljajo **infrastrukturne probleme**, študija MRA pa stroškovne vidike konkurenčnosti ter probleme sistema zbiranja in predelave odpadkov, obema študijama pa so skupni **demografski in upravni problemi**.

Vrednote prebivalcev

Post-moderne vrednote prebivalcev MO Maribor

Nadpovprečno angažirani

Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:

- Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (70%)
- Okoljska osveščenost (67,70%)
- Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (67,30%)
- Pripadnost skupnosti (37,70%)
- Odprtost duha (28,40%)
- Povezanost znotraj občine (16%)
- Tolerantnost prebivalstva (11%)

Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gosp.:

- Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (54%)
- Inovativnost, podjetnost (37,70%)
- Povezanost občine navzven (35,40%)
- Zaposljivost generacije nad 65 let (16%)

Naključno izbrani

Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:

- Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (33%)
- okoljska osveščenost (30%)
- tolerantnost prebivalstva 19%
- pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (18%)
- povezanost znotraj občine (socialni kapital) 10%
- odprtost duha 9%
- pripadnost skupnosti 8%

Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:

- inovativnost, podjetnost (30%)
- Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (22%)
- povezanost občine navzven (15%)
- Zaposljivost generacije nad 65 let (5%)

Ključni elementi vizije prebivalcev občine

Ključni elementi vizij občanov	Vrednote občanov	Razvojne priložnosti, kot jih zaznavajo občani	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)
<ul style="list-style-type: none"> • mesto prijaznih in zadovoljnih ljudi (17,5%) • urejena občina, zaupanja vredno vodstvo občine, visok bivalni standard (16,34%) • kulturno, športno, turistično mesto, ki uporablja kmetijsko proizvodnjo v obliki bio ponudbe (14,4%) • gospodarsko, energetska in komunalno urejena občina, prijazna do prebivalstva (11%) • vlaganje v razvoj (11%) • varno in čisto mesto (11%) • logistično središče (9,7%) ▪ urejenost okolja in prometa (9,7%) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagodljivost in privlačnost za bivanje ter delovanje ljudi (70%) ▪ Okoljska osveščenost (67,70%) ▪ Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (67,30%) ▪ Pripadnost skupnosti (37,70%) ▪ Odprtost duha (28,40%) ▪ Povezanost znotraj občine (16%) ▪ Tolerantnost prebivalstva (11%) ○ <u>Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital (54%) • Inovativnost, podjetnost (37,70%) • Povezanost občine navzven (35,40%) • Zaposljivost generacije nad 65 let (16%) 	<ul style="list-style-type: none"> • turizem (78%) • šport (61%) • visoke tehnologije (54,5%) • mala podjetja (47,8%) • kultura (44%) • podjetništvo (40%) 	<p>tehnološki razvoj: 49%</p> <p>razne prireditve, razstave, dogodki: 45,9%</p> <p>športne ekipe: 40,5%</p> <p>sodelovanje med občino in gospodarskimi družbami: 38%</p> <p>kulturne institucije: 37,7%</p> <p>zgodovinski dogodki: 24%</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ industrijski razvoj ○ razvoj vinogradništva in sadjarstva (nadvojvoda Janez) ○ prenos škofije v Maribor (Slomšek) ○ kužno znamenje <p>okolje: 26,8%</p> <p>arhitektura in zgradbe: 24%</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ spomeniki ○ grad ○ Lent <p>hitrost komuniciranja: 22%</p> <p>običaji in kultura: 21,8%</p> <ul style="list-style-type: none"> • festival Lent • Boršnikovo srečanje • Narodni dom <p>regionalne in globalne povezave: 14%</p> <p>klima: 8,2%</p> <p>demografska struktura: 7,8%</p>

Vizija prebivalcev MO Maribor

Občina Maribor bo **razvita turistična destinacija**, temelječa na ponudbi **športnih in kulturnih prireditev**. Gospodarski razvoj bo temeljil na **inovativnosti, prenosu znanja** iz izobraževalnih inštitucij v podjetja ter na **lokacijskih prednostih za logistične dejavnosti**.

Mesto bo nadaljnji razvoj in **privlačno bivalno klimo** dosegalo skozi dolgoročno strateško naravnost občinske politike, ki bo v središče svoje pozornosti postavilo tematiko prebivalstva, družine in mladine oz. **»koncept prijaznosti družini«**. Koncept bo omogočal doseganje širokega konsenza različnih družbenih skupin glede ključnih odločitev, kar bo razvijalo potencial sodelovanja v mestu med gospodarstvom, kulturo, socialo, izobraževanjem, športom, starševstvom, upravo in politiko.

Blagovna znamka

Ključnega pomena je, da so vizije, strategije in cilji mest primerno komunikacijsko in marketinško podprte in da se tržijo na primeren način.

Močna blagovna znamka lahko posredno spodbuja gospodarsko rast, zagotavlja dosledno predstavitev kraja, ustvarja skupno vizijo in potencial za prihodnost, motivira ljudi s tem, da jim daje upanje in prepričanje za prihodnost, spremeni dojemanje kraja, ki slovi po slabi podobi ali se celo znebi negativnih stereotipov, povezanih s krajem.

Mesto potrebuje blagovno znamko, ki je jasna in edinstvena. Blagovna znamka mora govoriti verodostojno in očarljivo zgodbo, ki je v povezavi s kulturno dediščino mesta in ki se dotika srca prebivalcev. Predstavniki mestnih oblasti so velikokrat v zmoti, ko na blagovno znamko gledajo samo kot na orodje za marketinško kampanjo oz. orodje za komunikacijo, in ko razmišljajo, da za uživanje vseh navedenih prednosti blagovne znamke mesta zadostuje oblikovanje enostavne etikete ali logotipa. Pravzaprav bi morala biti blagovna znamka mesta v najboljšem primeru le stranski produkt celovitega strateškega procesa razvoja dolgoročne vizije mesta. Potrebno je poudariti, da imajo cilji projekta strateške blagovne znamke velik vpliv na to, kaj je treba upoštevati in česa ne. Ne glede na določene cilje v projektu, je potrebno racionalno upoštevati vsaj mnenja predstavnikov lokalnih univerz, gospodarskih grozdov, vladnih razvojnih agencij, izvoljenih svetnikov in predstavnikov lokalne družbe.

Strateški proces razvoja dolgoročne blagovne znamke mesta sestavlja osem korakov, ki so navedeni v tabeli:

1. korak	Določitev jasnih ciljev
2. korak	Razumevanje ciljne skupine
3. korak	Prepoznavanje trenutne podobe blagovne znamke
4. korak	Določitev identitete blagovne znamke
5. korak	Razvoj pozicioniranja
6. korak	Ustvarjanje predloga vrednot
7. korak	Izvedba strategije blagovne znamke
8. korak	Merjenje uspeha

Vir: Branding a City, 2006

Primer dobre prakse: Amsterdam, Chicago

občina utemeljiti nadaljnji razvoj ter elementi vizije

Elementi blagovne znamke (mnenje prebivalcev)	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)	Elementi iz vizije prebivalcev	Predlogi občanov za slogan občine Maribor
<ul style="list-style-type: none"> • Pohorje, Lent, vinogradništvo (35,70%) • značilnosti Pohorja (32,70%) • kulturne prireditve Lent,... (28%) • Športe prireditve, Zlata lisica,...(26%) • mesto prijaznih ljudi (16,7%) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. tehnološki razvoj: 49% 2. razne prireditve, razstave, dogodki: 45,9% 3. športne ekipe: 40,5% 4. sodelovanje med občino in gosp. družbami: 38% 5. kulturne institucije: 37,7% 6. zgodovinski dogodki: 24% 7. industrijski razvoj razvoj vinogradništva in sadjarstva (nadv. Janez) 8. prenos Škofije v Maribor (Slomšek) kužno znamenje 9. okolje: 26,8% 10. arhitektura in zgradbe: 24% 11. spomeniki grad Lent 12. hitrost komuniciranja: 22% 13. običaji in kultura: 21,8% 14. festival Lent Boršnikovo srečanje Narodni dom 15. regionalne in globalne povezave: 14% 16. klima: 8,2% 17. demografska struktura: 7,8% 	<ul style="list-style-type: none"> • mesto prijaznih in zadovoljnih ljudi (17,5%) • urejena občina, zaupanja vredno vodstvo občine, visok bivalni standard (16,34%) • kulturno, športno, turistično mesto, ki uporablja kmetijsko proizvodnjo v obliki bio ponudbe (14,4%) • gospodarsko, energetska in komunalno urejena občina, prijazna do prebivalstva (11%) • vlaganje v razvoj (11%) • varno in čisto mesto (11%) • logistično središče (9,7%) • urejenost okolja in prometa (9,7%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Maribor mesto po meri ljudi! • Maribor mesto prihodnosti. • Maribor mesto možnosti! • Imamo vas radi. • Mi in Vi zmoremo • Lent/ Pristan, ki simbolizira dostopnost in odprtost • Mar-i-bor = veselje do življenja • V Mariboru smo ljudje. • Mesto dobrega počutja. • Maribor mesto priložnosti. • Sproščenost v zelenem mestu edinstven in deloven • živimo kakovostno • med Dunajem in Benetkami • vrata na Balkan • Moje mesto • Tu bi lahko bil doma • Našel si sonce • V objemu veselja • Središče pozitivne energije • Mesto konstantnega razvoja

Priporočila in prenos dobrih praks

- Vodenje in komunikacija jasne vizije
- Razvoj človeškega kapitala mesta
- Ostati v koraku s tehnologijo
- Okrepiti razvoj grozdov za spodbujanje inovacij
- Spodbujanje javno-zasebnih partnerstev
- Spodbujanje regionalnega sodelovanja
- Izkoristiti prednosti kakovosti življenja v mestu
- Proaktivnost in načrtovanje prihodnosti

Primer strategije ekonomske politike mesta Gradec:

Zagotavljanje in izboljševanje pogojev za visoko kakovost

Spodbuda ustvarjalnih zamisli in inovativnosti

Podpora lokalnih podjetij in ustanovitev novih podjetij

Področja odličnosti mesta Gradec:

Avtomobilska industrija

Človeške tehnologije in biotehnologija

Energetika in okoljski inženiring

Kreativno gospodarstvo

Primer dobre prakse: Barcelona, Dresden

MESTNA OBČINA MARIBOR

3.

Ključni cilji MO Maribor in zasnova operativnih programov

OPREDELITEV MERLJIVIH CILJEV IN ZASNOVA OPERATIVNIH PROGRAMOV

I.	GOSPODARSTVO – KVANTIFICIRANI CILJI	VIR	2009	CILJI 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Stopnja brezposelnosti (v %, zadnji mesec v letu)	MOM	14,6	7	5	20
2.	Dodana vrednost na zaposlenega	MOM	30.129	39.168	45.193	10
3.	Število nočitev / leto	MOM	158.146	322.000	500.000	5
4.	Število prihodov turistov / leto	MOM	71.283	150.000	200.000	15
5.	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo	MOM	59		75	5
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV – I. steber		2,83		4,5	
6.	ponudba delovnih mest	A	2,28		4,5	10
7.	turistična ponudba	A	3,11		4,5	10
8.	ponudba stanovanj	A	3,45		4,5	10
9.	izkoriščenost potenciala kmetijstva	A	2,57		4,5	5
10	ponudba malega gospodarstva	A	2,76		4,5	10

ZASNOVA UKREPOV - PROJEKTI

• 1. Turizem

- *povezava celoletne turistične ponudbe v občini in regiji* (trženje, promocija, dogodki, blagovna znamka, infrastrukturne povezave, organiziranost, družinski povezani »paketi«, motivacijski ukrepi ...)
- *ključne turistične prireditve s tendenco razvoja* (prepoznavnost, kompetenčnost, tradicija, prednost lokalnim potencialom)
- *prenočišča* (nove prenočitvene kapacitete v družinskih hotelih in na kmetijah, razširitev ponudbe v privatnem sektorju , ureditev lokacij za kampiranje, vzpodbude – pomoč, delavnice s potencialnimi ponudniki, usklajenost z razvojnim načrtom občine, Leader program...)
- *novi programi in projekti* (projekt »City card«, turistični paketi v času velikih prireditev (Lent, Univerzijada, EPK..), blagovne znamke mesta, regije in prireditev -» Maribor je Pohorje«, » Maribor je vino«, »Maribor je Drava«, »Maribor je nogomet«, »Maribor je gledališče« ipd., eko – turizem, kulinarčni turizem -4 letni časi, dogodki za družine, pohodne ture , nove kolesarske poti, »etno« prireditve, projekt »potujem in za Maribor opazujem« , udeležba v projektu »družini prijazna občina«, nagrajevanje – inovativni razpisi...)

• 2. Kmetijstvo

- *turistične kmetije* (nabor, organiziranje strokovne pomoči »od ideje do registracije«, povezovanje ponudbe, promocija, trženje, stalni dogodki, tipična kulinarika, označevanje, izobraževanje udeležencev, urejenost, sistem nagrajevanja, kontrola kvalitete....)
- *kmetijski produkti* (produkti z več dodane vrednosti, regijske blagovne znamke, vpodbujanje prodaje na domu, eko in bio proizvodnja..)

• **3. Industrija, podjetništvo in obrt**

- *nove prostorske možnosti* (nakup in ureditev zemljišč in objektov za obrt in podjetništvo, ureditev ITK infrastrukture, stimulatívni razpisi prodaje oz. najema, ustvarjanje pogojev za delo na domu..)
- *spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti*
 - vzpostavitev mrež med predstavniki gospodarstva in predstavniki znanstvenih institucij, da bi ustvarjeno oz. pridobljeno znanje preoblikovali v poslovne rešitve;
 - opredelitev področij odličnosti v mestu in regiji;
 - projekt - pomembne informacije za vse podjetnike in tiste, ki to želijo postati na enem mestu;
 - projekt – strokovna podpora izumiteljem, ki se soočajo z težavami pri realizaciji svojih inovativnih idej (od preprostih analiz izvedljivosti do celovite podpore v zvezi z razvojem prototipov ter oblikovanja poslovnih načrtov);
 - projekt »Klub prihodnosti«, ki organizira dogodke in sestanke, kjer se zberejo predstavniki obeh strani, da bi razpravljali in pripravili načrte za pridobivanje čim večje koristi od ustvarjenega znanja in s tem povečali vrednost poslovne lokacije mesta ;
 - projekt - izmenjava informacij z lokalnimi in regijskimi podjetji in občinami, zaradi boljšega razumevanja kratko, srednje in dolgoročnih poslovnih načrtov in napovedi podjetij ;
 - prisotnost predstavnikov mesta na mednarodnih razstavah ipd., kjer opozorijo na kvaliteto poslovne lokacije mesta ,
 - projekt »družini prijazna delovna mesta », ...)
- *finančne vzpodbude* (olajšave za deficitarne storitve, prioritete, inovativni razpisi, ...)
- *mreženje, ,grozdenje, partnerstva* (povezovanje ponudbe, sistem obveščanja, primeri dobrih praks, izobraževanje, povezovanje s primerljivimi mesti v EU, program internacionalizacije...)
- *vzpodbujanje endogenih potencialov* (projekt ustvarjanja dobrega imena in samozavesti, projekt za vzpodbujanje medsebojnega trgovanja v regiji, ukrepi za vzpodbujanje odličnosti, ustvarjanje verig proizvodov in storitev z večjo dodano vrednostjo na lokalni in regionalni ravni, delovanje v produkcijskem krogu ...).

• **4. Stanovanjska izgradnja**

- *dopolnjevanje prostorskega načrta občine* (skladno s strateško razvojnim načrtom opredeliti dolgoročne možnosti za individualno stanovanjsko in kombinirano stanovanjsko – poslovno gradnjo, izbor in promocija najatraktivnejših lokacij, prioritete in zadovoljstvo občanov, jasno opredeljena tipična arhitektura, urbanistične pogodbe za opremljanje zemljišč....)
- *vzpodbujanje gradnje energetske varčnih objektov* (izobraževanje, partnerstva z lokalnim gospodarstvom, primeri dobre prakse, razpisi...)
- *na ciljno skupino naravnana ponudba* (bivalna okolja za visokokvalificirano delovno silo in delo na domu, preureditev zastarelih objektov, neprofitna stanovanja za mlade družine.....).

II.	PROMET – KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJI 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Dolžina državnih cest v km	MP	96	110	130	
2.	Dolžina asfaltiranih občinskih cest (585 vseh)	MOM	473	550	585	10
3.	Dolžina urejenih pločnikov v km	MOM	211	285	330	5
4.	Dolžina kolesarskih poti v km	MOM	36,1	50	60	5
5.	Število javnih parkirnih mest	MOM	7596	7900	8200	5
6.	Število garažnih hiš (št. parkirnih mest 4953 – 10.000)	MOM	7	10	12	5
7.	Število potnikov v javnem prevozu	MOM	2.072.000	2.500.000	3.000.000	15
8.	Dolžina sprehajalnih poti v km	MOM	5,3	10,0	15,0	5
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV – II.steber		2,91		4,5	
9.	urejenost cest in ulic	A	2,72		4,5	5
10.	urejenost pločnikov	A	2,77		4,5	5
11.	urejenost parkirišč	A	2,71		4,5	5
12.	kolesarske poti	A	2,29		4,5	5
13.	sprehajalne poti	A	2,78		4,5	5
14.	kažipot	A	3,03		4,5	5
15.	javna razsvetjava	A	3,14		4,5	5
16.	zimski služba	A	2,86		4,5	5
17.	dostopnost do telekomunikacij	A	3,81		4,5	5
18.	javni prevoz	A	2,98		4,5	5

Prometna infrastruktura

- *državne ceste* (usklajenost s strategijo razvoja, kategorizacija, signalizacija, prometna varnost, vzdrževanje, ...)
- *občinske ceste* (prilagoditev NRP prioritetam, zadovoljstvu občanov in viziji razvoja občine, dolgoročna strategija obnove cest, ulic in mostov ureditev lastništva na občinskih cestah, transparentnost vzdrževanja cest, vzpostavitev partnerstev, pozornost na možnosti sofinanciranja iz državnih in EU virov..)
- *kolesarske steze* (priprava dolgoročne strategije izgradnje kolesarskih stez , regijske in mednarodne povezave , partnerstva, uskladitev NRP z vizijo razvoja, označevanje, varnost, promocija, storitve ob kolesarskih poteh.....)
- *pločniki, bankine, sprehajalne poti* (uskladitev NRP s prioritetami in zadovoljstvom občanov, varnost, upoštevanje kriterijev » družini prijazno okolje« , kriteriji uporabe in vzdrževanja, vzpostavitev mreže sprehajalnih poti, enotno označevanje, urbana oprema , info table...)
- *javna razsvetljava* (energetska učinkovitost, prioritete, usmeritve in zadovoljstvo občanov, projekti eko – partnerstva,)
- *javna parkirišča* (standardi urejenih parkirišč ob ključnih objektih, analiza mirujočega prometa, strategija partnerstev, zadovoljstvo občanov, ...)
- *kažipotni in označevanje* (priprava načrta vseh lokacij, enoten pristop oblikovanja za celotno občino – regijo, prioritete ureditve, vključitev v NRP, partnerstva, merjenje zadovoljstva občanov in obiskovalcev..)
- *vzdrževanje* (določitev standardov vzdrževanja, transparentnost , vzpostavitev režima povratnih informacij in zadovoljstva občanov.....)

Javni prevoz

- *avtobusne povezave* (ukrepi za zmanjšanje prometa v središču mesta, vzpostavitev sistema »park and drive« na glavnih vpadnicah v mesto, spremljanje in analiziranje potreb prebivalcev, povezanost javnega in zasebnega prevoza v okviru povezane turistične ponudbe, nove oblike javnega transporta, avtobusna postajališča, javno zasebna partnerstva ...)
- *železniški promet* (analiza priložnosti v smislu turizma in logistike...)
- *letališče* (mednarodni logistični center, regijsko povezovanje gospodarstva in turizma, analiza tržnih niš..)

Telekomunikacije

- *dostopnost do interneta, TV in telefonskega signala* (optično omrežje, kabelski sistem, EU projekti, e-točke, partnerstva, informiranje, e-izobraževanje odraslih, javne e- točke, omogočanje konkurenčnosti ..)

III.	OKOLJE - KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	% vključenih gospodinjstev na javni vodovod	MOM	85%	90%	100%	10
2.	% vključenih gospodinjstev na ČN	MOM	91,4%	96%	100%	10
3.	% vključenosti gospodinjstev v org. odvoz odpadkov	MOM	97,1%	98%	100%	10
4.	Energetska učinkovitost javne razsvetljave (kWh porabljene energije)	MOM	10.581.304	6.500.000	5.000.000	10
5.	kWh ali % proizvedene energije iz obnovljivih virov (ENERGAP)	MOM	0%	25%		10
6.	kWh ali % prihranjene energije pri končnih uporabnikih (ENERGAP)	MOM	0%	20%		5
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV - III. steber		3,16		4,5	
7.	javne površine	A	3,05		4,5	5
8.	ravnanje z odpadki	A	2,81		4,5	5
9.	oskrba z vodo	A	3,89		4,5	5
10.	kanalizacija in ČN	A	3,40		4,5	5
11.	čistost rek, potokov in jezer	A	3,02		4,5	5
12.	stanje hrupa	A	3,03		4,5	5
13.	urejenost pokopališč	A	3,75		4,5	5
14.	vključenost občanov v urejenost okolja	A	2,66		4,5	5
15.	prostorski plan občine	A	2,83		4,5	5

Ob izbranih kazalnikih v tabeli se redno spremlja stanje na področju okoljskih standardov EU:

- kakovost podzemnih vod (zniževanje koncentracij pesticidov in nitratov)
- kakovost pitne vode (zniževanje deleža neskladnih vzorcev in izgube pitne vode v omrežju)
- kvaliteta tal (vzpostavitev lokalne evidence)
- kvaliteta potokov (sonaravna ureditev – ekoremediacija)
- kvaliteta zraka (povečevanje števila merilnih mest)
- emisije toplogrednih plinov (zmanjševanje ogljičnega odtisa)
- informiranje (prebivalci in gospodarstvo)

1. Področje varstva okolja (sledenje politikam EU !)

- *vzdrževanje javnih površin* (projekt ureditve in vzdrževanja javnih površin, projekt pomoči revitalizacije propadajočih in spomeniško zaščiteneh objektov, urbana oprema na zelenih površinah, izobraževalni in motivacijski projekti ozaveščanja ljudi – delavnice, okrasitve krajevnih središč, javne pohvale in graje, standardi urejenosti in uporabe – sankcije, transparentni operativni plani vzdrževanja, zelenic in pokopališč, vzpostavitev odgovornosti, izvajanje nadzora, vključevanje in spremljanje zadovoljstva občanov ...)
- *ravnanje z odpadki* (obvezna prijava na odvoz, frekvenca odvoza, ekološki otoki, kontinuiran proces ločenega zbiranja odpadkov – izobraževanje, informiranje..., projekt energetskega izkoriščanja odpadkov, regijsko in mednarodno povezovanje, partnerstva, projekti za preprečevanje divjih odlagališč, motivacijski projekti za mlade, ...)
- *ravnanje z odpadno vodo* (prioritetni projekti kanalizacijskega omrežja in usklajenost NRP s strateško razvojnim načrtom občine, partnerstva, nadzor, merjenje zadovoljstva uporabnikov, ohranjanje biodiverzitete, informiranje in izobraževanje, kontrola uporabe pesticidov in gnojil...)
- *vodooskrba* (projekt zamenjave azbestnih cevi, nabor in zaščita virov, prioritete izgradnje novih sistemov in uskladitev NRP, regijske povezave, načrt obnove zastarelih sistemov, izobraževalni projekti o racionalni porabi vode...)
- *projekti* (stimuliranje razvoja inovativnih oblik varovanja okolja, projekti za blažitev posledic klimatskih sprememb, sistem ukrepov v primeru naravnih nesreč...)

2. Področje energetike (sledenje politikam EU)

- *projekti za zmanjševanje porabe energije* (sofinanciranje – nagrajevanje raziskovalnih projektov za povečanje učinkovitosti energetske rabe v mestu, strategija uporabe obnovljivih virov energije, projekt trajnostne mobilnosti, izobraževalni in informativni projekti, vzpostavljanje partnerstev, spremljanje primerov dobrih praks, vključevanje podjetništva in industrije, izračun »energetskega potenciala« v občini, motivacijski projekti za gospodinjstva, inovativni razpisi, vzpodbujanje prireditev...)
- *projekti energetske samozadostnosti* (prestrukturiranje energetske neučinkovite industrije, oblikovanje strategije energetske neodvisnega mesta ..)

3. Prostorsko planiranje

- *prilagajanje občinskega prostorskega plana* (trajnostni razvoj, potenciali, usklajenost z vizijo, razvoj turizma in podjetništva, vključenost in informiranost prebivalcev, transparentni postopki sprememb, ...)

IV.	IZOBRAŽEVANJE – KVANTIFICIRANI CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	% objektov šol, ki ustrezajo normativom	MOM	14,3%	80%	100%	10
2.	% objektov vrtcev, ki ustrezajo normativom	MOM	28%	80%	100%	10
3.	Število vpisanih otrok v vrtec (š.l. 2009/10)	MOM	3651	3800	4000	
4.	Število vpisanih otrok v OŠ (š.l. 2009/10)	MOM	7344	7400	7700	
7.	Število občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente	MOM	31 (28)	45 (42)	60 (60)	5
8.	Število razpisanih nagrad za diplomska, magistrska in doktorska dela (teme o Mariboru)	MOM	0	10	20	15
ZADOVOLJSTVO OBČANOV – IV.steber			3,34		4,5	
9.	Ustreznost objektov otroških vrtcev	A	3,36		4,5	10
10.	Ustreznost objektov šol	A	3,46		4,5	10
10.	Ustreznost vsebin v vrtcih	A	3,57		4,5	5
11.	Ustreznost vsebin v šolah	A	3,49		4,5	5
12.	Ustreznost vsebin – srednje šole	A	3,50		4,5	5
13.	Vsebine – študijski programi	A	3,47		4,5	5
14.	Vsebine za 3. generacijo	A	2,74		4,5	5
15.	Vključenost v življenje lokalne skupnosti	A	3,22		4,5	15

Predšolska vzgoja

- *pogoji delovanja* (načrt investicij, obnove in razširitve zunanjih in notranjih površin vrtcev, energetska potratnost objektov, varnost, parkirišča, posebne potrebe, motivacijski projekti...)
- *čas obratovanja* (prilagajanje razmeram v občini, redna analiza potreb, možnost dodatne ponudbe varstva otrok...)
- *vklučenost v življenje lokalne skupnosti* (projekti medgeneracijskega povezovanja, prilagajanje vsebin - jezik, projekti varovanja narave, turistični krožki, šport, koordinacija in sodelovanje z društvi, projekti »otroci učijo starše«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, sodelovanje v projektih »družini prijazno mesto«...)

Izobraževanje

- *pogoji delovanja* (program vzdrževanja šol, projekt energetske učinkovitosti šol, notranje in zunanje športne površine, varnost, okolje...)
- *vsebinska dela* (sofinanciranje fakultativnih vsebin s katerimi se zasleduje vizija občine, projekti popoldanskih delavnic z občani, okoljski projekti, projekt » eko proizvodi iz domačega okolja za šolske kuhinje«, motivacijski projekti prostovoljne pomoči, medgeneracijski projekti, aktivnosti v projektu »družini prijazna občina«, projekti obnavljanja tradicij in raziskovanja zgodovine, možnosti turizma in kulture, medkrajevno in regijsko povezovanje, projekt »potujem opazujem«...)
- *projekti* (vzpodbujanje nastanka novih študijskih programov in inštitucij v mestu in regiji – medicinska fakulteta, Evropsko središče Maribor, Doba ipd. , Univerzitetni inkubator, Znanstveni park- razvojni kompetenčni centri na področjih odličnosti, oblikovanje sklada za nadarjene študente, ...)

Izobraževalni programi za 3. generacijo

- *vsebinska* (krepitev organizacij vseživljenskega usposabljanja, nabor in izbor aktivnosti in vsebin, vključitev v medgeneracijski projekt »družini prijazna občina«, e- izobraževanje, motivacijski ukrepi, ogled in predavanja o primerih dobre prakse....)

V.	KVALITETA ŽIVLJENJA – KVANT. CILJI	vir	2009	CILJ 2025		Ponder
				Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Število programov za krepitev zdravja, sofinanciranih iz javnih sredstev	MOM	67	100	134	5
2.	Število socialno varstvenih programov, sofinanciranih iz javnih sredstev	MOM	84	125	168	5
3.	Zunanje športne površine (v m2/prebivalca)	MOM	1,7	2,5	3,0	5
4.	Notranje športne površine (v m2/prebivalca)	MOM	0,34	0,45	0,6	5
5.	Število postelj v domovih za ostarele	MOM	1168	1470	1730	10
6.	Vključenost NVO v aktivnosti MOM (ocena stičišče NVO)	NVO	2,96		4,5	10
	ZADOVOLJSTVO OBČANOV - V. steber		3,32		4,5	
7.	zdravstvena oskrba	A	3,20		4,5	10
8.	kulturno dogajanje in udejstvovanje	A	3,25		4,5	10
9.	možnost športa in rekreacije	A	3,58		4,5	10
10.	socialne aktivnosti	A	3,34		4,5	5
11.	oskrba prebivalcev	A	3,33		4,5	5
12.	duhovna oskrba	A	3,43		4,5	5
13.	medsosedski odnosi	A	3,32		4,5	5
14.	varnost bivanja	A	3,12		4,5	10

Ob stalnem spremljanju in analiziranju izbranih kazalnikov (podkriterijev) v stebru »kvaliteta življenja«, je smiselno spremljati tudi nekatere druge dejavnike, ki lahko zaradi svoje pomembnosti v prihodnje postanejo tudi »ponderirani kazalniki« z jasno določenimi vrednostmi kot npr.:

- površina javne kulture in infrastrukture
- površina in infrastrukture organizacij, ki je namenjena izvajanju mladinskih programov in projektov
- število delovnih mest na področju kulture
- število delovnih mest na področju mladine
- delež kategoriziranih športnikov
- delež javnih sredstev namenjenih kulturi, mladini ...
- izbrane teme iz projekta Urban Audit (primerjava kakovosti bivanja v evropskih mestih) ipd.

1. Kultura

- objekti* (program obnove in vzdrževanja kulturne infrastrukture, sakralnih in kulturnih spomenikov , knjižnice, upravljanje, pogoji uporabe, partnerstva,)
- projekti* (EPK 2012, projekt trajnostnih učinkov EPK, projekti za vzpodbujanje želje po druženju, negovanje tradicije , običajev, jezika, vrednot, oblačil, medgeneracijski projekti, »kulturni turizem«, »naša dediščina«, mednarodna partnerstva, vključevanje mladine in občanov, obveščanje in koordinacija dogodkov, merjenje zadovoljstva občanov in gostov...)
- ključne prepoznavne prireditve* (opredelitev ključnih prireditev – v občini in regiji, vključevanje in animiranje lokalnih potencialov, združevanje dogodkov v festivalne oblike oz. celoletno dogajanje, koordinacija in povezovanje, informiranje in promocija, sistem inovativnih predlogov, projekti za ustvarjanje sproščenega vzdušja v občini,...)

2. Šport

- športne površine in objekti* (povečanje možnosti za raznovrstno udejstvovanje občanov, sistem vzdrževanja, transparentnost pogojev uporabe, upravljanje, varnost, javno zasebna partnerstva pri novogradnjah, izkoristiti vodne in gozdne površine – športni turizem , športni park za vse generacije, objekti novih športnih panog – skakalnice na Pohorju,)
- športni projekti in dogodki* (univerzijada, projekt trajnostnih učinkov univerzijade, tradicionalne prireditve, povezani športno –turistični paketi , vzpostavitev sistema za športne družabne dogodke, projekt– šport na ulicah in trgih, sodelovanje v projektu »družini prijazna občina« izobraževanje in vodenje, vključenost šol in vrtcev, rekreativne prireditve in stalni dogodki za občane in goste, srečanja med kraji in v regiji , merjenje zadovoljstva občanov in gostov, »občinski športni dan«, mednarodna partnerstva,)

3. Zdravstvena oskrba

- objekti* (program obnove in vzdrževanja objektov namenjenih zdravstveni oskrbi, parkirišča, analiza dodatnih potreb po prostorih za nove vsebine , javno-zasebna partnerstva,)
- zdravstvene storitve* (ukrepi za povečanje števila zdravnikov, merjenje zadovoljstva občanov, projekti preventive, koncesije, nove vsebine – informiranje, delavnice z občani, projekt »zdrava občina«, aktivna vključitev v projekt »družini prijazna občina«.....)

4. Varnost bivanja

- projekti* (dvigovanje občutka varnosti- predavanja in delavnice v sodelovanju s policijo, vzpostavitev sistema medsebojne informiranosti, povečanje kontrole prometne varnosti, motivacijske nagrade in razpisi, sprožanje samoorganizacijskega procesa, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, » informativna publikacija za novo priseljene«, multikulturna srečanja, projekt »vandalizem«,)
- društva in oprema* (ustreznost pogojev delovanja gasilskih društev, izobraževanje in informiranje, družabni dogodki....)

5. Medsosedski odnosi

- projekti druženja* (EU projekt »sosedski dan«, sistem vzpodbud z motivacijskimi razpisi, vzpostavitev projektne pomoči pri organizaciji, stimulacija skupnih projektov urejanja okolja, turistične ponudbe, kulturnih in družabnih dogodkov , delavnic, izobraževanja, projekt sprejema in vodenja novih priseljencev po občini.....)

6. Sociala

- pomoč ogroženim prebivalcem* (povezani in koordinirani ukrepi s centrom za socialno delo, sistem informacij..)
- projekti* (»hiša generacij«, dom za ostarele, projekt »integrirana oskrba starostnikov«, projekt »mladi pomagajo starejšim«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, prireditve, v smislu izvajanja projekta »družini prijazna občina« aktivno spremljanje potreb vseh starostnih skupin, izvajanje medgeneracijskih projektov in skrb za celovit pristop od zaznavanja problema do njegove ustrezne rešitve...

USKLAJENOST VIZIJE S POLITIKAMI EU IN NACIONALNIMI STRATEGIJAMI TER PROGRAMI

- **Strategija razvoja Slovenije (SRS)**
- **Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023**
 - Med 16 velikimi razvojnimi projekti, ki jih navaja resolucija (SVR 2006), zadevajo mestno občino Maribor posredno ali neposredno naslednji projekti:
 - Izgradnja gospodarskega središča OREH v Podravju
 - Trajnostna energija in ekonomija vodika. Glavna področja spodbujanja naložb v obnovljive vire energije bodo: proizvodnja toplote in elektrike iz lesne biomase, izkoriščanje geotermalne energije, izkoriščanje bioplina za proizvodnjo toplote in električne energije, izkoriščanje sončne energije
 - Pospešena gradnja širokopasovnih omrežij v manj razvitih regijah, še posebej na podeželskih območjih in povezovanje teh omrežij z nacionalnimi hrbteničnimi omrežji.

Na ravni regije (Regionalni razvojni program Podravske razvojne regije 2007– 2013)

Na ravni občine (NRP)

Primerjava prioritet v državnih razvojnih dokumentih in NRP Mestne občine Maribor 2010 - 2013

Najpogosteje navedene prioritete v državnih razvojnih dokumentih	Odstotek in obseg sredstev (v 000 €) v NRP MO Maribor 2010-2013 za to prioriteto
Izboljšanje kakovosti življenja	73,0 % (127.217 €)
Ustvarjanje, pretok in uporaba znanja	13,3 % (23.185 €)
Trajnostni razvoj (tudi obnavljanje prebivalstva)	11,4 % (19.683 €)
Spodbujanje podjetništva in s tem zaposlovanja	1,1 % (1.959 €)
Informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT)	/ % (/ €)
Razvoj podeželja, vasi in kulturne dediščine	0,5% % (932 €)
Sodelovanje (medobčinsko, med-regijsko in čezmejno)	0,7 % (1.269 €)
	100% (174.245 €^[1])

[1] Kot osnovo smo upoštevali sredstva proračuna, zmanjšana za sredstva za dejavnosti organov, uprave občine in delovanje ožjih delov občine ter za sredstva postavk, ki jih nismo mogli razvrstiti po zgoraj navedenih kategorijah.

Vpeljava kazalnikov za spremljanje izvajanja strategije uresničevanja vizije občanov

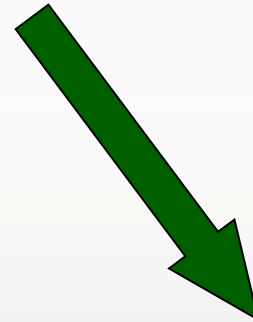
Gospodarski kazalnik upošteva stanje na področju zaposlenosti , ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega prebivalca, razvoju turizma in kmetijstva na eni strani, na drugi pa izraža zadovoljstvo prebivalcev s stanjem v gospodarskem stebru. Sestavljajo ga naslednji podkriteriji :

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija
K 1-1	Stopnja brezposelnosti (v %, zadnji mesec v letu)	MOM	20
K 1-2	Dodana vrednost na zaposlenega	MOM	10
K 1-3	Število nočitev / leto	MOM	5
K 1-4	Število prihodov turistov / leto	MOM	15
K 1-5	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo	MOM	5
K 1-6	ponudba delovnih mest	A	10
K 1-7	turistična ponudba	A	10
K 1-8	ponudba stanovanj	A	10
K 1-9	izkoriščenost potenciala kmetijstva	A	5
K 1-10	ponudba malega gospodarstva	A	10

MOŽNOSTI KAZALNIKOV

**Spreminjanje
vrednosti uteži
podkriterijev**

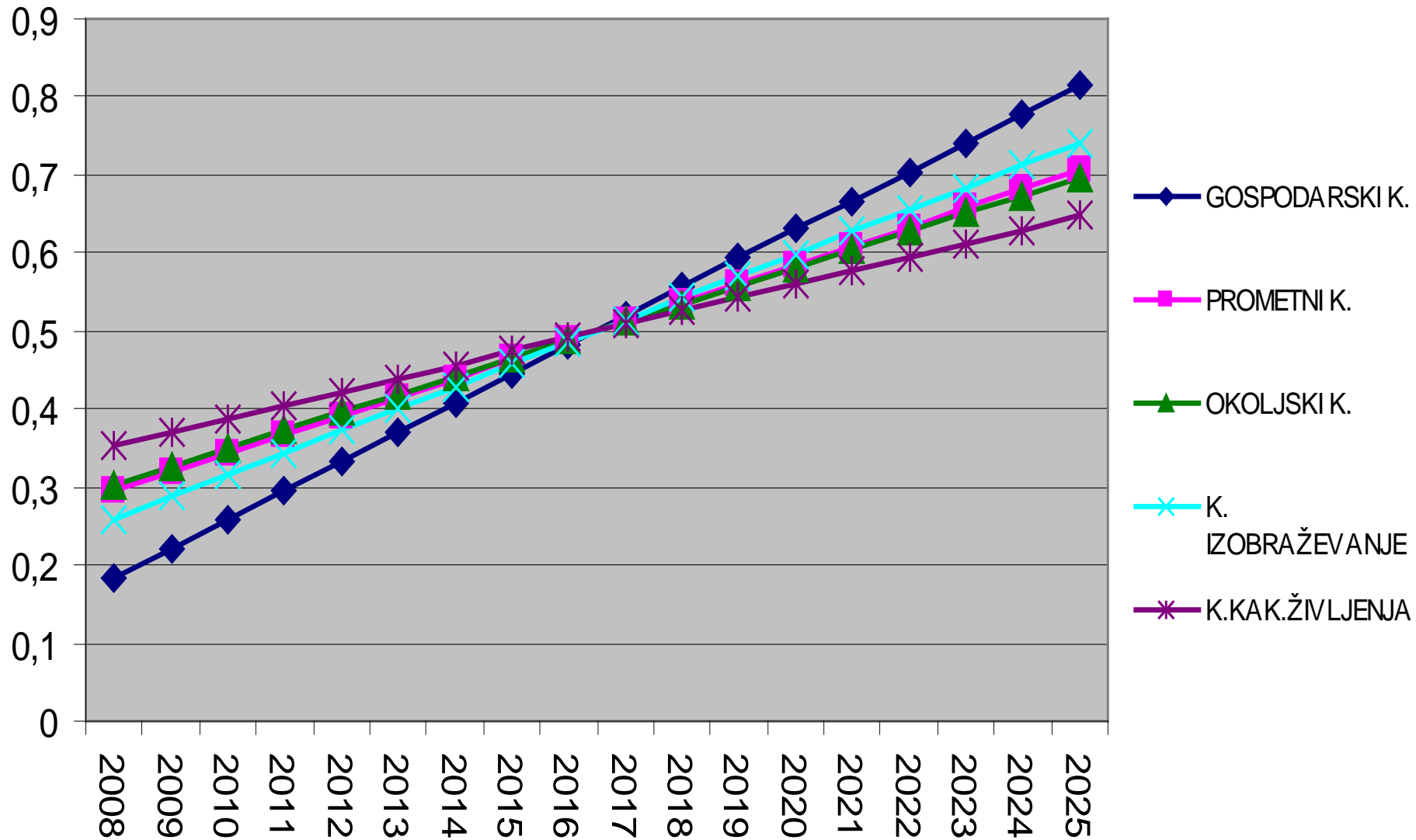

**Dodajanje
podkriterijev**

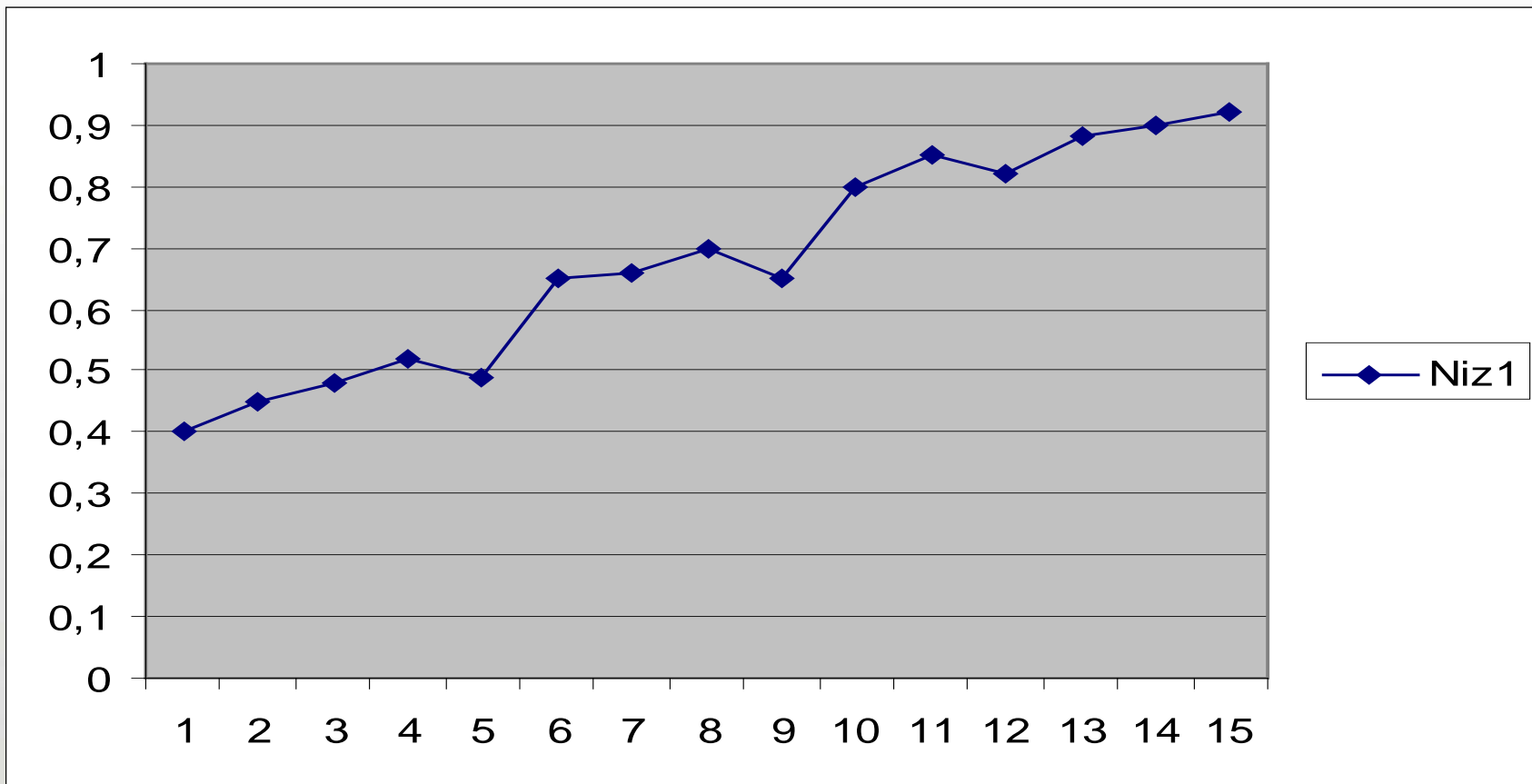
Pričakovane letne vrednosti podkriterijev

LETO	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GOSPODARSKI K.	0,248	0,278	0,307	0,337	0,367	0,396	0,426	0,456	0,485	0,515	0,544	0,574	0,604	0,633	0,663	0,693	0,722	0,752
K 1-1	688	718	748	778	808	839	869	899	929	959	989	1019	1049	1080	1110	1140	1170	1200
K 1-2	4	4	4	5	5	5	6	6	7	7	7	8	8	8	9	9	10	10
K 1-3	34	41	48	54	61	68	75	82	89	95	102	109	116	123	130	136	143	150
K 1-4	887	923	959	995	1031	1067	1103	1139	1175	1212	1248	1284	1320	1356	1392	1428	1464	1500
K 1-5	9	9	10	10	10	11	11	11	12	12	13	13	13	14	14	14	15	15
K 1-6	14	15	15	16	17	17	18	19	19	20	20	21	22	22	23	24	24	25
K 1-7	1,94	2,09	2,24	2,39	2,54	2,69	2,84	2,99	3,14	3,30	3,45	3,60	3,75	3,90	4,05	4,20	4,35	4,50
K 1-8	2,47	2,59	2,71	2,83	2,95	3,07	3,19	3,31	3,43	3,54	3,66	3,78	3,90	4,02	4,14	4,26	4,38	4,50
K 1-9	2,07	2,21	2,36	2,50	2,64	2,78	2,93	3,07	3,21	3,36	3,50	3,64	3,79	3,93	4,07	4,21	4,36	4,50
K 1-10	2,56	2,67	2,79	2,90	3,02	3,13	3,24	3,36	3,47	3,59	3,70	3,82	3,93	4,04	4,16	4,27	4,39	4,50

AGREGATNI KAZALNIKI

OBVEZNO SPREMLJANJE KAZALNIKA IN UKREPANJE !

- št. 1 – stanje leta 2009
- št. 15 – vizija leta 2025

PRIMERI DOBRE PRAKSE

participacija

Primer dobre prakse :

projekt : “Družini prijazna občina”

V letu 1994 je bilo v Avstriji izbranih sedem vzorčnih občin - Dürmoos, Elixhausen, St.Koloman, Radstadt, Dorfgastein, Dienten in Neukirchen, ki so pričele z uvajanjem družini prijaznih konceptov, ki so jih te občine same razvile (danes je že 5 % občin s certifikatom..) V letu 1996 so pričeli s projekti v ZRN naprej v manjših občinah, kasneje tudi v velikih (Karsruhe, Leipzieg, Jena, München..) Letos pričenjajo s projekti na Nizozemskem....

KONCEPT PROJEKTA :

- Družinsko življenje: podpirati razvoj posameznika, različne oblike družin ter enakost med spoloma.
- Več prostora idejam mladim/cenimo starost: spodbujati pogovore med mladimi in starejšimi. Različne potrebe generacij podpirati enako. Mladi lahko aktivno vplivajo na politiko občine. Razvijati prihodnje oblike bivanja in skrbi za starostnike.
- Družine in podjetja so partnerji: spremenjeni okvirni pogoji omogočajo podjetjem, da delujejo družini prijazno in usmerjeno v prihodnost.
- Misliti in delovati okoljsko zavedno: občina sprejema vse potrebne okoljske ukrepe, da bi prihodnjim generacijam zagotovila enako kakovost življenja. Ukrepi zajemajo področja od načrtovanja prostorske politike, preko ravnanja z odpadki, do ohranjanja čistosti vode.
- Kako se premikamo: omogočati privlačen javni prevoz, kolesarjem in pešcem omogočati ugodne povezave.
- Skupna odgovornost za naše zdravje: Preventivni medicini namenjati veliko pozornost. V programu imeti aktivnosti proti drogam, alkoholu, aidsu ipd.
- Politika, ki je blizu občanom: sovplivanje in soodločanje za vse občane omogočati z dobrim in rednim komuniciranjem.

"Družinsko mesto Leipzig" - lokalno zavezništvo kot strateški partner politike in uprave

- **Mesto Leipzig** je prepoznalo to priložnost in v okviru svoje dolgoročne strateške naravnosti občinske politike postavilo tematiko prebivalstva, družine in mladine v center svoje pozornosti. Zavezništvo je pri tej novi naravnosti mesta iz stališča občinske politike **odločilni element za doseganje širokega konsenza mestne družbe o novi sposobnosti preživetja z omejenimi sredstvi**.
- Politika je v preteklosti le s težavo vključevala gospodarstvo v socialno in družinsko politiko. To je bilo doseženo z Zavezništvom: "**Lokalno Zavezništvo DRUŽINSKO MESTO LEIPZIG**" združuje 38 partnerjev iz gospodarstva, kulture, socialnega sektorja, izobraževanja, starševstva, uprave in politike, pri čemer so še posebej močno zastopana podjetja.
- Zavezništvo uspešno deluje v delovnih skupinah in je s tem že ustvarilo instrumente, ki bi jih sicer moralo mesto uvesti z veliko truda:
Delovna skupina »Družini prijazno osebno delo« tako razvija otrokom in družini prijazne modelne projekte v tesnem sodelovanju z gospodarstvom, delovna skupina »Odnosi z javnostjo / javno delo« trži prijaznost družini kot lokacijsko prednost Leipziga, delovna skupina »Družini prijazno mesto« pa spodbuja in oblikuje pobude v mestu Leipzig kot npr. Leipziški festival izobraževanja (Leipziger Bildungsfest).
- Kako privlačneje urediti življenjsko okolje otrok in družine je v občini Meschede tema ene od šestih delovnih skupin **Zavezništva za družino**. Jasno viden je že rezultat angažiranosti delovne skupine »Življenjsko okolje Mesto«. Družini prijaznim maloprodajnim trgovinam podelijo oceno »Družini prijazni!«, kar je ves čas vidno v obliki nalepk. Nalepko si prislužijo trgovci, ki v svojih trgovinah izpolnjujejo določene pogoje, npr. igralni kotichek, miza za previjanje ali neoviran vstop v trgovino.

INDIKATORJI PRIJAZNOSTI DRUŽINI

- **Družini prijazen koncept** je pogosto težko razmejiti od drugih področij, kot na primer od pristopov k ravnovesju med poklicnim in zasebnim življenjem (work-life-balance) ali politike družbene odgovornosti gospodarskih družb (Corporate Social Responsibility). Različni pristopi in pobude opisujejo različne kazalnike, na osnovi katerih je možno uresničiti ter primerjati prijaznost družini. *Temeljni cilj teh pobud je v naši družbi močnejše vpeljati koncept prijaznosti družini.*
- **Zbirka kazalnikov** predstavlja prvi, temeljni korak in bi naj bila kot "delo v teku" nenehno dopolnjevana in preoblikovana. Zbirka predstavlja predvsem praktično podporo pri ureditvi družini prijaznega okolja.
- Pripomniti je treba, da je bila pri kazalnikih in pripadajočih kriterijih vrednotenja upoštevana kompleksna zasnova individualne družine. Odločilno je, ali v okviru ukrepov za zagotavljanje prijaznosti družini razlikujemo med aktivnostmi, ki se nanašajo predvsem na družino kot celoto in tistimi, ki se nanašajo predvsem na posamezne osebe (npr. invalidi, starejši ljudje), s tem pa istočasno razbremenijo ali kakor koli drugače pozitivno vplivajo na družinsko okolje.

Kaj so družini prijazni ukrepi ? (zbirka kazalnikov)

TRG DELA

SVETOVANJE

- Je na voljo svetovanje za vsa življenjska področja ter prehode? (npr. svetovanje pred porodom, starševstvo, svetovanje za starejše ljudi)
- Dostopnost svetovalne ponudbe (npr. stroški, prosta mesta, subvencije)
- Stopnja informiranosti prebivalcev
- Dobijo starši v roku 4 tednov prvi termin pri psihologu v posvetovalnici znotraj svoje občine ali okrožja?
- Koliko socialno-pedagoškega strokovnega kadra (npr. socialni delavci za mlade, mobilni mladinski delavci, šolski socialni delavci), na katerega se lahko obrne mladina, je na voljo na 1000 prebivalcev?

SPREMSTVO

- K ciljnim skupinam usmerjeno osebno spremstvo ljudi v specifičnih situacijah (npr. ljudje s posebnimi potrebami)
- Spremistvo pri življenjskih prelomnicah (npr. prehod v prvo starševstvo, prehod v šolo, v poklicno življenje, v pokoj)
- Obstajajo v Vaši občini prostovoljni »mentorji«/«botri» za mlade? (prostovoljna podpora)

UDELEŽBA

- Sodelovanje otrok in mladostnikov pri npr. oblikovanju in ureditvi igrišča
- Sodelovanje staršev
- Sodelovanje starejših ljudi
- Sodelovanje ljudi s posebnimi potrebami
- Sodelovanje manjšin (npr. migranti, posebne oblike družin – rejništva, istospolne družine)

IZOBRAZBA

- Lahko šola sprejme fizično invalidne otroke?
- Ali je oddaljenost od šole za vse osnovnošolce(-ke) največ 30 minut?
- Kako visoka je stopnja prehoda osnovnošolskih učencev/učenk v srednjo šolo?
- Kolikšen je delež učencev/učenk brez zaključene srednje šole?
- V primeru da v kraju bivanja ni možnosti nadaljnega izobraževanja: katere srednje šole so dosegljive v 45 minutah z javnim prevozom od najbližjega postajališča? (za veliko večino učencev, ne upoštevajoč izjeme)
- Koliko mladih v občini med 16. in 24. letom starosti je brez pripravniškega mesta / izobrazbe?
- Obstajajo v občini kakršne koli možnosti izposojanja medijev (knjižnice občine, cerkve, združenj, pobud itd.)?
- Obstaja v občini glasbena šola, evtl. v sodelovanju s sosednjo občino?
- Obstaja izobraževalno svetovanje?
- Obstajajo tečajji dodatnega izobraževanja za mlade?
- Ali je otroški vrtec zasnovan na način ki v ospredje postavlja ključno vlogo izobrazbe?
- Se dnevni centri za varstvo otrok udeležujejo izobraževalnih projektov v okviru orientacijskega načrta?
- Obstajajo v dnevni centrih za varstvo otrok projekti / partnerstva za spodbujanje branja?
- Kako visok je delež otrok, starih od 2 let do vstopa v šolo, ki se v dnevni centrih za varstvo otrok uči jezikov?

- Družini prijazna ureditev šol in učilnic
- Vključevanje staršev in njihovih potreb npr. v forumih za starše, svet staršev)
- Vključevanje učencev/učenk npr. pri načrtovanju pouka, v forumih učencev
- Družinam prijazen urnik npr. blok ure
- Obstajajo v dnevnih centrih za varstvo otrok tudi projekti učenja jezikov za starše?
- Obstaja v Vaši občini koledar prireditev za družine o temah kot vzgoja, zakon, izobrazba, invalidnost pri otrocih?
- Obstaja ponudba izobraževanj za starše v zvezi z vprašanji vzgoje
 - v dnevnem varstvu
 - v šoli
 - drugje
- Obstaja v občini ljudska univerza, evtl. v sodelovanju s sosednjo občino?

DEMOGRAFIJA

NAZORI IN VREDNOTE

DRUŽINI PRIJAZNA PODJETJA

ZDRAVJE

VARSTVO OTROK

- Obstajajo modularne ustanove za varstvo otrok (stalni časi, ob katerih se lahko rezervira tudi dodatno varstvo)?
- Je v dnevnih varstvih možno skrbeti tudi za otroke s posebnimi potrebami?
- Je v občini organizirana neprekinjena ponudba varstva tudi v času počitnic?
- Obstaja v občini tudi varstvo za nujne primere, ko npr. za primer kratkoročne odpovedi staršev ali osebe za dnevno varstvo?
- Obstajajo možnosti kratkoročne organizacije varstva otrok (npr. ob sobotah) za starše otrok s posebnimi potrebami?
- Obstajajo vrtci znotraj podjetij?
- Obstaja sodelovanje med vrtci in podjetji?
- Neinstitucionalizirano varstvo za otroke
- Koliko samoorganiziranih igralnih skupin ali skupin za najmlajše obstaja?
- Obstaja v občini služba, ki informira starše o možnostih iskanja oseb za dnevno varstvo (varuški)?
- Obstaja dopolnilna ponudba oz. podpora kot npr:
 - Babice ali dedki na posodo
 - Organizirana služba varovalcev/varovalk otrok v odsotnosti staršev (babysitter)
 - Organizirana sosedska pomoč za družine
 - Vaški pomočnik(-ica) oz. oseba, ki ob boleznih ali zdravljenju pomaga staršem pri gospodinjstvu
- Se med občinami in podjetji odvijajo pogovori s ciljem izboljšane združljivosti družine in službe?
- Obstajajo dogovori nad nivojem občine o varstvu otrok? (če da – pride do finančne kompenzacije in kako visoka je le-ta na leto)

OBČINSKA UPRAVA

- Obstaja v občinski upravi posebna kontaktna točka za družine?
- Obstajajo ob mestni hiši / občinski upravi:
 - Parkirna mesta za obiskovalce z otroškimi vozički?
 - Možnosti previjanja /dojenja?
 - Igralne površine / kotički za otroke?
- Obstajajo posebne pogovorne ure za družine, npr. po 18h ali ob sobotah?
- Je urejenost mestne hiše / občinske uprave primerna za dostop z invalidskimi vozički in s tem tudi za dostop z otroškimi vozički?
- Obstajajo:
 - Zgled ter kriteriji kakovosti za prijaznost družini občinske uprave, sprejeti s strani občinskega sveta?
 - Prijaznost družini kot vsebine razvoja kadrov?
 - Interna tekmovanja /delavnice za nadaljnji razvoj družini prijazne občinske uprave?
 - Družinska kompetenca kot pozitiven kriterij pri zaposlovanju?

Projekti , ki tečejo v Badnu

1. OTROCIV BADNU

1.1 Javna otroška igrišča – igra in zabava v čistem in varnem okolju

2. LJUDJE S POSEBNIMI POTREBAMI

2.1 Tržnica za socialno ogrožene

2.2 Akcijski dan „Živila“

2.4 Projekt zagotavljanja delovnih mest za mlade s težavami učenja

3. MLADINA

3.3 Grafiti stena

3.4 Dvorana B – novi center za kreativno mladino

3.5 Mobilno mladinsko delo Baden

4. PROSTI ČAS

4.1 Badenski pohodniški dan

4.2 Družini prijazno kopališče

5. ŠPORT

5.2 Badenski fitness parkur – »Open-Air-Fitness Studio« (večgeneracijski fitness park)

6. BITI SENIOR V BADNU

7. INTEGRACIJA (Mesto Baden ima svojega pooblaščenca za integracijo.)

8.1 Svetovni dan človeka

8.3 Prijetno sobivanje v Badnu

9. ZDRAVJE IN SOCIALNE ZADEVE

9.1 Skupine za samopomoč pri Parkinsonovi bolezni

9.2 Zdravstveni program za otroke in mladino s prekomerno telesno težo

10. VARNOST (Baden je najvarnejše mesto z več kot 20.000 prebivalci v Avstriji)

10.1 Kodiranje koles na policijski postaji Baden

10.2 Podružnica »Beli obroč«

10.3 Varnostno svetovanje

Pozitivne izkušnje/učinki v ZRN in Avstriji

- Z zavzetostjo mesta ali regije za prijaznost družini se običajno skriva **nova dolgoročna strateška usmeritev**.
- **Zaradi zavezništev postane občina in regija strateško sposobna** in na povsem nov način zmožna ukrepanja, saj skozi konsenz, ki presega družbene skupine, **razvija potencial sodelovanja**.
- Politika in uprava lahko s pomočjo Zavezništva **stroškovno učinkoviteje uresničujejo svoje lokalno-politične cilje**, strateške cilje pa je možno hitreje spremeniti v operativne ukrepe in projekte – dobiček je večplasten, ne le v gospodarskem smislu, za upravo in regionalno gospodarstvo!
- Drug vidik strateškega delovanja lokalnih zavezništev za družine obsega mestni in prostorski razvoj kot tudi sodelovanje prebivalcev v tem celostnem razvoju. Ključna prednost participativnih pristopov leži v tem, da se dosti natančneje zadene potrebe in predstave prebivalcev, s čimer pa **se zviša stopnja sprejemanja projektov lokalnega razvoja**.

Posledice

Občine, ki so pridobile certifikat “družini prijazna občina” so doživele mnoge pozitivne učinke:

- postale so atraktivno okolje za priseljevanje mladih družin
- pritegnile so pozornost, kar je ugodno vplivalo na razvoj turizma in gospodarstva
- postale so prepoznavna okolja, kjer se pogoji kvalitete življenja nenehno izboljšujejo
- dobro izkoriščen socialni kapital občine
- izboljšana klima in medsebojni odnosi
- zmanjšanje političnih nesoglasij
- itd.

MESTNA OBČINA MARIBOR

NE hitrost ,
pomembna je SMER !

SI-EAT

EVROPSKO
EUROPÄISCHE

TERITORIALNO
TERRITORIALE

SODELOVANJE
ZUSAMMENARBEIT

MESTNA OBČINA MARIBOR

PRIHODNOST NAJBOLJE PREDVIDIMO TAKO, DA JO USTVARJAMO !

REPUBLIKA SLOVENIJA

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA LOKALNO SAMOUPRAVO IN
REGIONALNO POLITIKO

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana,
Tel.: (01) 308-31-78 Fax: (01) 478-36-19

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

Ferk & Partner

München - Maribor - Ljubljana

THINKING TOGETHER